

ژیهك بۆ وهلاتی

پشكا ئیكن

شۆرشا ئیلونى

ئهحمه د بداغ

ژ به لاقۆكین دهسته یا ئینسكلۆپیدیا یا پارتی دیموکراتی كوردستان

۲۰۲۳

ناقی پەرتوکی: ژبیهک بو وهلاتی
نقیسین و پیتلیدان: ئەحمەد بداغ
پیداچوون: ئیسماعیل بادی
دیزاین و بەرگ: دیار سەعید پیرانی
سەرپەرشتی چاپی: مستەفا نەجم فەیلی
چاپ: ئیک
سال و جەھێ چاپکرنی: هەولیر ۲۰۲۳
تیراژ: ۱۰۰۰
چاپخانه: دانیشفەر

له بەرپۆه بەرایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان / هەریمی کوردستان
ژماره ی سپاردنی (۵۲۰) سالی ۲۰۲۳ پیدراوه.

دیارییه بۆ...

رۆحا پاكا مه لا مستهفا بارزانی، یی کو ئەم کورد و کوردستانی
ژ خه و هشیارکرین و ههستا نه ته وهیی و قیانا وه لاتی د دلی مه دا
چاندی و ئەم فییری بهر خودان و خهبات و خۆپاگریی کرین و هیز دایه
مه، کو خۆ بۆ چو سته مکار و داگیرکه را نه چه مینین.

پیرست

- ۷..... به راهی
- ۱۳..... ژ دایک بوونا من
- ۱۸..... بچویکاتییا من
- ۲۱..... بابی مه، مروڤه کی دلوقان و خه مخور بوو!!
- ۲۳..... عیراق بوو کووماری
- ۲۷..... خاندنگه ه ل گوندی مه هاته ڤه کرن
- ۳۱..... مالا مه ما بیسه میان
- ۳۵..... بزاقا سیاسی ل گوندی مه
- ۴۰..... شورشا ئیلونی دهستیپکر
- ۴۶..... مه لا مسته فا بارزانی، هاته گوندی که مه کا
- ۵۰..... پیشمه رگه یا شهر و داستانی ب نافوده نگ دکن
- ۵۳..... شورش هاته ریڤکخستن
- ۶۱..... به عسییا سیاستا قپرکری و براندنا کوردا بکار ئینا
- ۶۶..... شورشی ئیداره کا ریڤک و پیڤک دانا
- ۶۷..... هیرشیت حکومتا عیراقی به رده وام بوون
- ۷۲..... ئاشتییه کا به روه خت
- ۷۹..... پرپاریت شورشی د خزمه تا ملله تی دا بوون
- ۸۱..... تیکه لی کاری سیاسی و حزبایه تی بووم
- ۸۸..... من دهست ب ژبیانه کا نیکر
- ۹۰..... باری من گران بوو
- ۹۵..... نه ورۆز دهاته پیروژ کرن
- ۹۷..... ناف نفیسین بو هیژا هه لگوردی
- ۱۰۵..... بو من روژه کا دیروکی بوو
- ۱۰۶..... مه شقه کا چر مه دهستیپکر
- ۱۰۸..... مه کاری خو کر دا ب ری بکه ڤین
- ۱۱۳..... مه ژنوی زانی دی ل گازخانا که رکوک دهین
- ۱۱۶..... پشتی مه ئارمانجا خو بجه ئینای، ئەم ب له ز زڤرین
- ۱۱۸..... ئەم توپچی ڤه گه ریاینه ده ڤه را به هدینان
- ۱۲۱..... ئەز نه ساخ بووم

- ۱۲۷..... وى رۆژى پېشمەرگا چەلەنگىيەك ئەنجام دابوو
- ۱۲۸..... گوندى كەمەكا جارەكا دى ھاتە سۆتن!!
- ۱۳۰..... قولى ھەمۆ كەمەكى بارەگايى خۆ دانا گوندى بېشىنكى
- ۱۳۲..... بارەگايى ھىزا دھۆك جابا من فرىكر
- ۱۳۳..... ھىزا دھۆك بۆ جارا ئىكى دەورەكا توپا قەكر
- ۱۳۵..... ھەيكەلى سريا ئىسنادا ھىزا دھۆك ھاتە دانان
- ۱۳۶..... رىككەفتنا يازدەى ئادارى ل سالا ۱۹۷۰ئى
- ۱۴۱..... حكومەتا عىراقى ئارىشە و ئالۆزى بۆ كوردا چىكرن
- ۱۴۷..... ل دويىف رىككەفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ئى پېشمەرگە ھاتنە رىكخستن
- ۱۵۰..... شۆرشا ئىلونى ناچار بوو خۆ بەيىز بىخت
- ۱۵۱..... شۆرشا ئىلونى بزاكرن چەكى گران بۆ خۆ پەيدا بكن
- ۱۵۲..... ل دەقەرا بەھدىنان لەشكەرى ئىك و ھىزىت دەقەرى ئەف پىنگاڤە ھاڤىن
- ۱۵۴..... خولىت چەكى گران بۆ پېشمەرگا ھاتنە قەكرن
- ۱۶۰..... ھىزىت ليوا ۱۸ يا حكومەتا عىراقى ل دھۆكى ھىرش كر
- ۱۷۱..... پلانا توپخانا ھىزا دھۆك
- ۱۷۳..... رۆژنامە ڤانىت بىانى، سەرەدانا جەبھى ھىزا دھۆك دا
- ۱۷۸..... سوحبەتت پېشمەرگا
- ۱۸۰..... پېشمەرگەى پلان دانان بۆ ھىرشكرنا سەر كىليا شەدايى
- ۱۸۴..... بۆ جارا دووى پېشمەرگا ھىرش كرە سەر كىليا شەدايى
- ۱۸۹..... بۆ جارا سىنى پېشمەرگا ھىرش كرە سەر كىليا شەدايى
- ۱۹۴..... توپخانا ھىزا دھۆك بەردەوام د شەرى دا بوو
- ۲۱۰..... زڤستانەكا نەخۆش مە ل شكەفتا سمتى بوراند
- ۲۱۳..... پىلانەكا مەزن ھاتە كرن بۆ ناڤرنا شۆرشا ئىلونى
- ۲۱۶..... بەر ب چارەنقىسەكى نەديار!!
- ۲۲۱..... ئەم گەھشتىنە مەفرەزەكا سنورى يا ئىرانى
- ۲۲۶..... كوردىت پەناھەندە ھاتنە قەگواستن
- ۲۳۵..... مرنا مەلا مستەفا بارزانى
- ۲۳۷..... دەھمەن
- ۲۹۵..... ئەلبوما وينا

به راهی

شۆرشا ئیلونئ ب ههمی پامانا؛ شۆرشهكا وهلاتی و نهتهوهیی و جهماوهری بوو. ئارمانجیت وی بۆ بدهستقهئینانا دیمۆکراتیی بو عیراقی و یهکسانیی و بدهستقهئینانا مافیّت راست و رهواییّت مللهتی کورد بوون. لهوما ههر ژ دهستیکی مللهتی کورد و کوردستانییا، ئەف شۆرشه ب شۆرشا خو زانی یه و ل دۆر خرغهبوون. بیگومان کاریزما و هیز و قووهتا قی شۆرشئ؛ ریبهر و سهروکی وی مهلا مستهفا بارزانی بوو.

خهلکی کوردستانی ب ئەزموون، باوهری ب کوردایهتی و خهبات و عهدالتهت و رابوریی بارزانی ههبوو، مللهتی کورد بیسنور باوهری ب مهلا مستهفا بارزانی ئینا، کو ئەو دی کوردا ژ بن دهستیی رزگار کهت و ئەو چو ژیداگیرانا بۆ دژمنیّت کوردا ناکهت و ب چ رهنگا مساوهمی ل سهر مافیّت مللهتی کورد و کوردستانییا ناکهت. ئەف فهجهمیان و پیکفه گریّدانا مللهتی کورد دگهل بارزانی وهکر کو شۆرش پینگاقیّت مهزن بهر ب پیشقه پاقیژیّت. ل سالا ۱۹۶۱ئى حهتا ۱۹۶۲ئى چهندين عهملهلیاییت عهسکهری ییّت نهوعی؛ پیشمه رگیّت ئیلونئ ب سهروکاتیا بارزانی ل دهفهرابههدینان کرن و ههمی دهفهر ژ هیژیّت حکومهتا عیراقی و پاته خوړیّت وی پاقژ کر و ئازاد کرن، ب تنی ریکیّت سهرهکی ب روژ مانه دهستی حکومهتی دا. ئەف عهملهلیاته بوونه ئەگهر کو باوهرییا مللهتی ب شۆرشئ پتر لی هات و کۆم کۆم خهلکی په یوهندی ب شۆرشئ فه کرن، کورد و کوردستانی ییّت ل ناف لهشکهری عیراقی و پۆلیسا ژى دا، جهیّت خو بجه هیلان و ب چهکیّت خوڤه په یوهندی ب شۆرشئ فه کرن، هیزا پیشمه رگا روژ بو روژ زیده بوو، گهلهك چهکی نهوعی وهکی کلاشینکوڤ

و رهشاییت مهزن و توپ كهتنه بهر دهستی پيشمه رگا و شورشی.
بۆ ریگری کرنی، ل بهر فرهه بوون و شكاندنا شورشی، حكومهتیت
عیراقی هه می ریكیت توندوتیژی و دژواری بكار ئینان ژ بۆ شكاندنا قی
شورشا دیموكراتی و ئازادىخواز و ترساندنا خهلكی كوردستانی، بیره حمانه
ب توپ و تهيارا گونديیت سقیل و ژن و زارۆك و پیره ژن و پیره میر؛ كرنه
ئارمانج و گوندى كوردستانی نه مان كو چه ندين جارا نه هاتییه توپبارانكرن
و بۆمبه بارانكرن ب فرۆكا، بهلى حكومهتیت عیراقی نهشیان ریگری ل
گه شه كرنا شورشا ئیلونى بگرن، هندی بزاق دكرن؛ دبى ئه نجام بوون.
ب قى رهفتارا خو یا دویری مروقاتی، حكومهتیت عیراقی دگه ل ملله تی
كورد، رۆژ بۆ رۆژی بیزارى و تورهیى و دژایه تییا حكومهتیت عیراقی د
ناف كوردستانییا دا بهر فرهه تر لی هات. ل وی ده می ئه م قوتابى بوین
و د ناف رویدانادا بوین، مه بخۆ ب چاقیت خو دیت گونديت مه ییت
دهینه توپبارانكرن و بومبه بارانكرن ب فرۆكا و خانییت مه یی دهینه
سوۆتن و مالیت مه یی دهینه تالانكرن و ژيانا ملله تی مه یا دهیته تیکدان
و خه لك نه مال سهر گوندا و ل وان سپر و سه قه م و سه رما كوردستانی و
بى خارن و قه خارن و بى نشینك قه ستا شكه فتا و چۆل و چیا و جهییت
ئاسى دكه ن؛ دا بشین خو و زارۆكیت خو و مالباتیت خو ژ قى درنده یا
حكومهتیت عیراقی پارێزن. ئه ف سه ره ده رییا حكومهتیت عیراقی د گه ل
كورد و خه لكی كوردستانی دكر، چو حكومه تال دونیایى ب سه رى ملله تی
خو نه ئینایه.

هه ر ژ په یدا بوونا عیراقی وهك دهوله ت هه تا شورشا ئیلونى ل سالا
۱۹۶۱ی، كورد دهاته نه ته په سه ركرن و چ ماف ل عیراقی نه بوون، وهك

وهلاتییت عیراقی ژی سه‌رده‌ری د گهل دا نه‌دهاته کرن و ژ کیمترین مافیت مروفا دبئی باهربوون و کوردستان یا پشت گوھ هافیتی بوو. شۆرشا ئیلونئی مروفی کورد هشیار کر و فییری خهبات و به‌رخودان و به‌ره‌فانیکنئی ژ خو کرن. شۆرشئی تاکئی کورد ژ ئالیئی نه‌ته‌وه‌یی قه پیگه‌هاند و هه‌بوونا خو نیاسی و باوه‌ری بخو ئینا، قیجا نه‌شیا خو ل سه‌ر قان هه‌می تاوانییت عیراقی دژی خه‌لکی کوردستانی بیده‌نگ بکه‌ت و بی هه‌لویست روینته خواری.

بیگومان باندۆرا شۆرشئی و سته‌م و زۆرداریا حکومه‌تی عیراقی د گهل کوردا دا دکر، ئەز پالدام کو په‌یوه‌ندی ب شۆرشا ئیلونئی قه بکه‌م و بیمه‌ پیشمه‌رگه، به‌لی ئەگه‌ری ب هیز کو پتر ئەز ئازراندیم و ئەز پالدایم په‌یوه‌ندی ب ریژییت شۆرشا ئیلونا مه‌زن قه بکه‌م. من گه‌له‌ك حه‌ز ژ سه‌روک و ریبه‌ری کوردا مه‌لا مسته‌فا بارزانی دکر، هه‌روه‌سا وه‌ختی من گوندی خو دیتی یی ده‌یته بومبه‌باران کرن ب ناپالما و یی ده‌یته سوۆتن و کافل و ویران کرن، خه‌لکی وی یی ل وه‌لاتی خو و ده‌قه‌را خو ب زۆری یی ده‌یته ئاواره و مشه‌خت کرن، من ب ئەرك زانی کو بیمه‌ پیشمه‌رگه؛ دا به‌ره‌فانیی ژ ماف و هه‌بوونا ملله‌تی خو و رویمه‌تا خو بکه‌م، من بو خو دانا بمرم، دا کوردستان هه‌بیت و ملله‌تی کورد ئازاد بژییت و دروشمی شۆرشئی یی وی ده‌می (کوردستان یان نه‌مان) بوو، من هه‌لگرت و ب گه‌رمی و بی دودلی؛ وه‌کو گه‌نجه‌کی تازه پیدگه‌هیت، من قه‌ستا ناڤ ریژییت شۆرشا ئیلونئی کر، نه‌بوو چ پله و پۆستا، تنی وه‌کو شۆرشگیه‌ك بو خزمه‌تکرنا گهل و وه‌لاتی خو.

د شۆرشا ئیلونئی دا، من پیشمه‌رگاتی یا ل باهرا پتر یا ده‌قه‌رییت

كوردستانی كری، نهخاسمه ل دهقهره بالهك و سهنگهسهر و رانیه و خوشناوهتی و دهشتا ههولیر، ههتا كهركوك و شوان و ههیهت سۆلتان و خهلهكان و زیدهباری دهقهره بههدینان. من پشكدارییا د گرنكترین عهمهلیاتیت نهوعیدال سهر ئاستی كوردستانی دژی حكومهتیت عیراقی یا كری. ل سالا ۱۹۶۷ی كو ئهز بویمه پیشمهركه، ههتا ۱۹۷۵ی من پشكدارییا د سهدان عهمهلیاتا دا كری و ههر ئهركهكی شۆرشێ ئهز پی تهكلیف كربم، بیی دودلی من یی ئهجمادیی. لهوما ئهز شانازیی بخۆ دكه م كو من خزمهتا گهل و وهلاتی خو یا كری و من چ ژ دهست هات بیت، من یا كری و من چو تهخسیری نهكرییه، ئهز ب قی دیرۆكا خو یی سهرفهرازم. ئهف پهرتوكا ل بهر دهستی ههوه، دیرۆكا ژيانا من و رۆلی منه د شۆرشا ئیلونئی دا، من ئهو رویدان یی د بهرچاف کرین ییت كو ئهز د ناڤدا ژیايم، یان ژي ئهز ل نیزیك ئاگههدار، ئهو قووناغیت من ل سهر نفیسی؛ ههر ژ دایك بوونا منه ل سالا ۱۹۵۱ی ههتا سالا ۱۹۷۹ی.

بیگومان، من ژي وهکی ههمی لاویت كوردستانی یی د عهمری خو دا ههست ب چو خووشیا و زارۆکینیا خو نهبرییه، من چاقیت خو یی دقه کرین و دونیا یا نیاسی، ژ بلی زۆرداریی و ستهما چینایهتی و نهتهوهیی و بندهستی یا داگیرکهره، من چی دی ب چاقیت خو، ل دهووروبهریت خو نهدیتهیه، لهوما ههر ژ بچویکاتییا خو، بو من ههستهکا دژوارا نهتهوهیی چپووویه و ئهز داخبار بویمه ب پیشمهركه ییت شۆرشا ئیلونئی و کاریزما مهلا مستهفا بارزانی، كو سهركردایهتییا شۆرشا ئیلونئی دکر. راستیهكه ههكه ئهه بیژین: ئهویت ب شۆرشێ رادبن، بهلنگازن، بهلنگازا دقین ئازاد بن. راسته، شۆرشا ئیلونئی شۆرشهكا نهتهوهیی و كوردستانی و جهماوهری

بوو، ل دهستپيكي هه مى چين و تهخين جفاكي كوردستانى پشكدارى تيدا كر، بهلى ئهويت بهردهوامى دايه شوورشى بۆ سهركهفتنى، ب تنى ههزار و بهلنگاز بوون، ئهقه وى چهندي دگههينت كو ستوينا هه مى شوورشا كهسين ههزارن.

لاويت كوردستانى ل سهر ده مى جه حيلينا مه، ههسته كا دژوارا نهتهوهيى و وهلاتپاريزيى ل دهف هه بوو. باهرا پتر يا جه حيليت كوردستانى، ئه و باوهرى ل نك پهيدا بوو يان دقيت بهرين؛ يان دقيت كوردستان ئازاد بيت و ل بن دهست نه مينت. وى ده مى ئهاب فى گياني لاويت كوردستانى بهرى خو دا شوورشى و خهباتى. ئهز بوو مه پارتى ژيى من 14 سال بوون، ئهز بوو مه پيشمه رگه ژيى من 16 سال بوون، من مال و حاليت خو ساله كى هيلان و ئهز چوو مه دهقهره بالهك و تيكلى چهندين دهوريى توپخانى بووم و بوو مه ئامر مه فرهزى توپا و گرنگرين عه مه ليا عه سكه رى د ديروكا شوورشا ئيلونى دا، من ب جه ئينايى، ژيى من 18 سال بوون.

ل سهرده مى شوورشا ئيلونى، كورد و كوردستانيا ب تنى خه ما وان ئه و بوو كو كورد و كوردستان سهركهفن و ئازاد بين، بۆ قى ئارمانجى سهر و مالى خو دكره قوربان.

ئهحمه د بداغ

2022/12/24

دهوك

ھەۋا نامەسى كىتەپ

ژ دایک بوونا من

ل دویف ناسناما باری که سایه تی، ل روژا ۱۹۵۱/۷/۱ ئه زی یی ژ دایک و بابه کی که مه کی کو پسمام و دوتمامیت ئیک بوون، یی ژ دایک بویم، لی ئەف دیروکه یا راست نینه؛ چونکی باهرا پتر یا که سیّت ژیی من ئەف دیروکه ل عیراقی یا بو هاتییه توّمار کرن. هتا نوکه ژی یا رون و زهلال نینه کا بوچی فه رمانبه ریّن ناسناما باری که سایه تی یا عیراقی یا وی سه رده می ژ دایک بوونا وان هه می بچوکیکت عیراقی و کوردستانی کرییه ۷/۱.

ژ دایک بوونا من یا دروست وه کی بو من هاتییه گوّتن: روژا دوشه مبی ۱۹۵۱/۷/۱۶ ئه زی یی ژ دایک بویم. ئەز یی ل گوندی (که مه کا) کو د که فته ئالیی نزاری زنجیرا چیا یی سپی ل ده فه را دو سکیا و سه رب ناحیا مانگیشکی فه یی ژ دایک بویم. د ناف مالباته کا جوتیار و گوندی دا؛ ئەز یی هاتییه سه ر دونیا یی، ئەز نه خریی دایک و بابی خو مه. بابی من (بداغ) ژی ل گوندی که مه کا یی ژ دایک بووی.

گوندی که مه کا گه له ک بنه مال لی د ئاکنجی نه، هه ر بنه ماله ک سه رده مه کی یا هاتییه که مه کا، مالباتا مه ژ بنه مالا زیوه یانه، بنه مالا مه زیوه یا؛ بنه ماله کا بوش بوویه و ل سه ر ده می میری ئامیدی قوباد به گی. ل نیژیکی سالا ۱۶۳۶ ئی ژ گوندی زیوه ل ناف دو سکی ژورییا، یا مشه ختوووی و هاتییه گوندی که مه کا ل ناف دو سکی ژیرییا، ب دیتنا من، ئە گه ری مشه خت بوونی؛ پتر ئابوری بوویه و گه ریان ل دویف ژییانه کا خوشتر و ته نا و به خته وه رتر بوو.

بابی من بداغی ل سهر دهمن مه لکی و سالیّت چلا، یی چوویه له شکه رییا نه چاری، پشتی ئەف له شکه رییه خلاسکری، وهک دلخاز - خۆبه خش (متطوع) یی مایه د ناف له شکه ری عیراقی دا؛ هتا دووماهییا سالا ۱۹۴۸ی، پاشی له شکه رییا عیراقی یا هیلایی و یی هاتییه گوندی خۆ که مه کا. ئەف چهنده ئە گهر بوویه کو درهنگ هه قزینی یا پیک ئینای و به رهه من هه قزینییا بابی من، ئەم دو برا و دو خویشک بوین، برایی من (عهلی) ل سالا ۱۹۹۴ی ل میحوهری سۆران شه هید بوو، پشتی شه هید بوونا برایی من، دایکا من ژی ئەمری خودی کر، خویشکا من (خیال) پاش باب بوو، کولکهک د لیقا وی پرا هات و ئەو ژی هیشتا ب پیا نه چووئی، ب وی کولکی و وی نه ساخی مر، نوکه ب تنی ئەز و خویشکا خۆ (خه جو) یی دماين، ئەو ژی کابانییا سه فهر عهلی باجلوری یه.

پشتی بابی من له شکه رییا عیراقی هیلایی و هاتییه گوندی که مه کا، ژن بۆ خو ئینایی، وهکو جوتیار و ریئجه ره کی دهستهه ل و ب خیرهت؛ ژيانا خۆ بریقه بر، ههر زوی ب که دا دهستیت خۆ و شه هره زایا خۆ، ژییانه کا خۆش و به خته وهر بۆ خۆ و مالباتا خۆ پهیدا کر. بابی من باوه رییه کا مه زن ب خۆ هه بوو. گه له ک هه ز ل ژیانن و خۆشی و به خته وه رییا خۆ و مالباتا خۆ دکر، دهه می ده لیقیّت ژیانن و خۆ بریقه برنی و ئیداره کرنا مالا خۆ دا، رۆلی خۆ یی دیتی. وه سا دیاره بداغی بی ترس و بی گری، ژيانا خۆ ریك دئیخست و بریقه دبر، ههر ژ دهستیكا ژن بۆ خۆ ئینایی، هه ز ل ژيانه کا ئازاد و خوسه ر دکر، له وما هه ر زویکا ژ برایی خۆ سه عیدی جودا بوویه و خانی بۆ خۆ

كړييه و چيكریيه. دهوار و تهرش و كهوال، بۆ خو پهيدا كړينه و ب خودانكړينه، نهو ملكى كيم و بيسهروبه رى براى وى دايى؛ بۆ خو ب جوانى سهخيږ كړييه، ب دههكئ كيم، ژيانه كا خوش و بهختهوهر بۆ خو و مالباتا خو پهيدا كړييه.

بابى من، ئيكه مين كهس بوو كو ژ ميسل سوپا دارا كرى و ئينايه گوندى كه مه كا ل شينا كوچك و بخيريا دانايى، ههروهسا ئيكه مين كهس بوو؛ پريمزى زادى و خوارنى ل سهر چيدكهن؛ ئينا بوو كه مه كا. ل سهردهمى زاروكينيا مه، ژيان بۆ دايك و باييت مه، گه لهك يا ب زهحمهت و وهستيان و شهقياتي بوو، چ داهات نه بوو، ب تنى نهو ل سهر وى داهاتى و وى زهحمهتى و كه دا دهستى خو دژيان. ههروهسا ژ بلى ستهما دهستههلاتيت داگيركه ر و زورداريا ته خايه تى د نافي جفاكى دا، رويدانيت سروشتى ژى ئاريشه بوون بۆ مالباتا، هتا كو بشين پارويه كئ نانى و ژيانه كا بهختهوهر و ب رويمهت و پيشكهفتى بۆ خو پهيدا كهن. ل بيرا منه ل سالا ۱۹۵۸ئى ره فيت كولييا ب رهنه گه كئ نه چافه ريكرى ب سهر ده قه را مه دا گرتن، نهو ره فيت كولييا، هند بوش بوون؛ سيهر ل نهردى دكر، وهكى عه ورييت رهش ل عه سمانى ساهى ديار دبوون، دهمى ره فيت كولييا دهاتن، گرهر و دهنگ و دوره كا مه زن وان چيدكر. نهف كولييه، هند برسى و چاقتارى بوون، ب چ تير نه دبوون. جهى كولييا گرتبا؛ دكره بيابانه كئ هشك و زوها و كه سكاتى ل ده قه رى نه ده پلا و هتا تراش ژى رويتركرن. خه لك ب شهف و روژ ل بهر رهز و بيستان و دهخل و دانيت خو بوون، چنكى ژيانا وى خه لكى و گوندييا، ب تنى ل سهر وى كه د و ده رامه تا وان

بوو، چهكی خهلكی پی ریگری ل کولیا دکر ئاگر هلدکرن و تهنهکه د قوتان و گرهگر ژئی دئینا، دا کولی ژ قی دنگ دنگی برهقن. حکومهتا عیراقی یا وی سهردهمی ژی ل دهستیکی چ پینگاف نههاقیتن بۆ ریگری کرنی و نههیلانا قی کولی. هندهک ژ قی کولی خۆجه ما و تشتی بترس ئهو بوو؛ قی کولی ل جهیت رهق و سهر ریکا خهرز و هیك کرن و پشتی دهمهکی کیم ئهو خهرز ههمی بوونه کولی و ژ بن ئاخى دهرکهفتن و بهربوونه دهرامهت و شینکاتییا خهلكی ل دهقهری. وی دهمی بابی من هندهک نيسك ل چهپانکی کهمهکا چاند بوون و هیشتا باش نهگهشتین بلهز ژ بهر کولی درین و پارهقان و ل جههکی ب رهخ رهزی مهقه کۆمکرن، رۆژهکی ئهو و مهحموود حهجی حسین، ناسیار ب مهحمیدی لهیلایى؛ جیرانی مه بوو، چهند دهوار برن دا وان نيسکیت مه گیره کهن، دایکا من ژی کارى وان کر دا کو سهر تیشتی بۆ بهت، من و برایی خو عهلی ژی گۆته دایکا خو :

ئهم ژی دى دگهل ته ئیین؟

دایکا مه گۆته مه، چ ئاریشا بۆ من چینهکهن؟ ریکا دویره و تژی د ریکی دا کولی نه و دونیا یا گهرمه و بابی ههوه دى گهلهک ژ من عاجز بیت.

مه گوھى خو نه دا دایکا خو، مه ژی دا د گهل دایکا خو و ئهم ژ گوندی دهرکهتین و ب نیف سهعهتی پیا چوینه چهپانکی، ئهم ژی بچویکین و ریکا دویر بوو، ئهم گهلهک وهستیاین و ترسیاین ژ بهر کولیا، چونکی ههکو مه پی خو دهاقیت چهند کولی دکهتنه بن

پیلاییت مه و خرپه خرپ ژئی دهات، ب هه ر حال؛ ئەم گه هشتینه
سه ر بێدهری و دایکا من گوته بابئی من وان.

خودی قه وهتی؟

هو بابئی من ل خو زقیری و ئەم دیتین، هنده د وهستیایی و
خوهدایی، گه لهك عاجز بوو گازنده ژ دایکا من کرن و راست بهزی
جلكیت خو و ماکینا ئاگری ژئی ئینا دهری و ئاگر بهردا بێدهرا نيسکا.
هندي مه حمیدی کره قیری و هه وار: نه بداغ نه؟ نه هه ری ئاگر
بهردا بێدهرا نيسکا؟

ب چو حالی هه یی مه حمیدی و دایکا من ئەو ئاگر قه مراند، بابئی
من پیچه کئی ته نا بوو، ل مه زقیری و سیبه رهك بو مه چیکر و ئەم ل
بن داناین، هه تا کو نيسکیت خو گیره کرین و دانه بای، ئیقاری ئەم
پیکقه هاتینه مال ل گوندی.

بچویکاتییا من

من دایکه کا هیژا و بسه روبه ر و پاقر و کابانییا بهر مال و مه زه لا هه بوو، ناقی وی (زه ریا) بوو، ژنه کا ده ست ره نگین و ماموستایه کا کارین ده ستی و پیشه یی بوو، باشتین بهرک و جو هال و تو قدانک و چانته و جهور و ته نگ و وه ریس و کووار چیدکرن، ته فن و نه خشی وان وی دانان و پاچاندن. زه مانئ بهرئ ل ده قه را مه، خانی یی د لبنا و ئاخئ بوون، هه ر سال ده می بیدهر ده اتنه راکرن و کا په یدا دبوو، دایکا من خانیئ مه ژ ده ر و ژ ناقدا کورتانه دکر و د هنی و د هلبژاند. دایکا من بو سالی هه میئ قیت و قنیات و پیدقیئت مالیئ ژ ساقار و دانهیئرک و دانقوت و سمیتک و نيسک و نوک و ئالینوک و ته ماته و دو شاق و خو شاق و میویژ و ژاژی چیدکرن. هه می زه رزه وات و گیا بو مه هشک دکر و سالی هه میئ، مه پیدقی ب بازاری نه بوو، ژیا نا گوندا ژی وی ده می یا وه سا بوو دقییا هه ر مالباته کی قیت و قنیاتئ خو بو سال ب سال هه با. دایکا من ژنه کا ره حه ت و بیهن فره بوو، گه له ک هه ز ژ بچویکیت خو و مال و میری خو دکر. ئه م ب بژینی و پاقر و لیكدایی، ب توره و ئه ده ب ب خودانکرین و مه زنکرین. ده وله ت سه ری قئ دایکی، ئه ز بچویکه کی ما قویل و ب سه روبه ر و بژین بووم، جهئ من د ناف بچویکیت گوندی دا یی دیار و بهرچاق بوو. چاقدان و پهروه رده یا مالباتا من، ئه گه ر بوو کو من په یوه ندیئت خو ش و قه درئ خو د ناف بچویکیت گوندی دا هه بوو، ب هه می ژیا نا خو یا زارو کینیئ من چ ئاریشه بو مالباتا خو چینه کرینه و من چ شه ر و نا کوکی دگه ل هه قالیئت خو دا نه بوینه.. من گه له ک هه ز ژ

یارییا و ناف بچویکا و هه‌قالیت خوۆ دکر، لی به‌رده‌وام ژ دویرفه؛ ئەز یی ل بن چاقدیرییا دایک و بابی خوۆ بووم و وان نه‌دقیئا ئەز تیکه‌لییا بچویکییت خراب بکه‌م و ژ ده‌وروبه‌ریت مال و گوندی دویر بکه‌قم.

من گه‌له‌ك هه‌ز ژ یارییا و ترانا و ب تایه‌تی مازیانی و ته‌به‌لانی و مشمشاروتکانی و جینگانی و برانی و شه‌فه‌روکا دکر، هه‌روه‌سا من گه‌له‌ك هه‌ز ژ مه‌له‌قانییا و خوۆ ئیخستنه ئافی دکر، لی مخابن؛ گوندی ئەز لی ژ دایک، بویم یی دیم و کیم ئاف بوو، ئەم هه‌قال پتر ژ نیف ده‌مژمیری ژ گوندی پیکفه دچوینه سه‌ر گه‌را زفرکی و گه‌را شین ل سادیی. ئاقاری که‌مه‌کایه د که‌فته سنوری گوندی که‌ربلی و دیراگژنیك، به‌س بۆ هندی دا خوۆ بیخینه ئافی و خوۆ فییری مه‌له‌قانییا بکه‌ین.

هه‌روه‌سا من گه‌له‌ك هه‌ز ژ تويزانی و ترانی دکر، هه‌ده‌ك جارا نه‌خاسمه ل پائیزا و وه‌ختی میویژا و کتکیت هژی‌را، ب شه‌ف ئەز ژی دگه‌ل هه‌قالیت خوۆ دچوومه یارییا (بیلیلاقا.. بیلیلاقا.. خودی کوری هه‌وه بکه‌ته زافا..)، مالیت گوندی کتکیت هژی‌را و میویژ ددانه مه‌. هه‌روه‌سا ده‌می باران زویکا نه‌هاتبان، گه‌نجیت سنیه‌ل گوندی (کالۆ کالۆ) چیدکرن و ل ناف گوندی دگه‌ریان و ژنکا ئاف پیدا دکر ب وی هیثیی کو باران ببارت، وه‌کی هه‌می بچویکییت گوندی ئەز ژی بدویف قان کالۆ کالۆوا دکه‌فتم و ده‌مه‌کی خوۆش دگه‌ل هه‌قالیت خوۆ دا، من دپۆراند.

ل زقستانا باه‌را پتر مه‌ کاشوانی دکر، ده‌می به‌فر ده‌ات؛ مه‌ خوۆ ل سه‌ر به‌فری دخشانده، وه‌ختی گلیله ب سیقانداهه چیدبوون، ئەم

بچویك ل ناف گوندی دگه ریاین و ههر ئیكى ژ مه دارهك د دهستیدا بوو، مه ئەو گلیلیت ب سیفانداقه د شکاندن، ههروهسا مه پیچۆلك بۆ خو ژ داریت هیفرستا چیدکرن و ل زفستانا ههکو بهفر دهات مه پیت خو ددانانه سهه وان پیچولکا و ئەم ب وان ل سهه بهفری ب ریقه دچوین، دا پیت مه نهتهزن. ئها ب قی رهنگی من ل گوندی خو، ژییی خو یی بچویکاتیی ههتا سالا ۱۹۶۱ی یی بوراندی.

ههه و النامه ی کتیب

بابی مه، مروّقه كی دلۆقان و خه مخۆر بوو..!!

وه كی من بهری نوکه گۆتی.. بابی من چه ندین سالا مابوو د ناف لهشكه ری عیراقیدا، گه لهك یی شههرهزا و دونیا دیتی بوو، لهوما مروّقه كی ب کریار پهیت و پراگماتی بوو، ل دویف سهردهمی خو، مروّقه كی تیگههشتی و زانا و شههرهزا بوو، گه لهك ههز ژ کاری و ژیانێ دکر، زیدهباری قی چهندی مروّقه كی ب زه قهر و زیده رینجبهه بوو، ده میت خو ب تشتیت بی مفاقه نه دبوراندن و باش دزانی دی چ کهت و دی چهوا ئیدارا مالا خو کهت و بریقه بهت. گه لهك یی ب ژیان و مال و عه یالی خوّقه نویسیایی و گریدایی بوو.

بابی من شەف و روژ تیک هه لدرن بۆ وی چهندی کو پیدقییت ژيانا بچویکیت خو ب جوره كی باش پهیدا بکهت، ههروهسا پویته کی زیده ددا ئالیی ساخله میا بچویکیت خو، ل وی سهردهمی سالی دو جارا ئهز دبرمه سهه گه رماقی ل گوندی گه رماقا سه عید ئاغایی، ب وی مه ره می؛ دای پراستی بم ژ نه خوشییت کولکا و پیستی، چونکی ل وی سهردهمی ژ بهر کیمبوونا صابینی و خو شیشتنی، نه خوشییت که چه لی و گوری بوون و کولک و نه ساخییت پیستی؛ گه لهك د مشه بوون، ههروهسا سالی چه ند جارا سه ری من ب ده قموّسکا یان گیزانکی ل نک مروّقیت شههرهزا دتراشی ژ بهر وی چهندی دا سپیه و رشک نه که قنه سه ری من. هه می بهارا ژی خوین ژ پشتا گو هیت من و سه ری ئه نیا من و پشتا من ژی بهر ددا، دا خوینا پیس ژ له شی من ده رکه قیت و زقرینا خووینی د له شی مندا پتر چه له نگ ببت و یی پراستی بم ژ نه ساخییت وه کی زه رکی و تا و خه ند خه ندکی و قور باجی.

ههكه رۆژهكی سهری من ئیشابا؟ بابی من، ب لهز دا من سیاری
كهری كهت و ئینته نك دختور طهلووی ل تاخی فهلا ل دهۆكی، ل
سالیته پینجییا ب تنی ئەف دختوره ل دهۆكی ههبوو - ئەو ژى
هارىكارى دختورى (معاون طبیب) بوو. گهلهك یى شههرهزا بوو.
ئەف دختوره د خانیهكی بیلاىی قه بوو، بنی بیلاىی مالا وی تیقه
بوو، سهری بیلاىی ژى ئیك ئوده بوو، جهی شۆلی وی بوو وهكو
دختور.

كهیفا من گهلهك دهات دهمی بابی من ئەز د ئینا مه دهۆكی،
چونكى بابی من بۆ من سهوكیت سیکى و ههلاوه دکرین و من
گهلهك ههز ژى دکر.

ههوانامه كیتب

عیراق بوو كۆمارى

ل جهنگا جیهانییا ئیكى، ئیمپراتوریا ئوسمانیا د شهرى دا شكهست، دهولهتیت ههقهییمان د شهرى دا سهركهفتن، ئهرد و سامان و مللهتیت ل بن دهستههلاتا ئوسمانیاقه ل خو لیكقهكرن، ل وی دهمی كوردستان ژى دبن دهستههلاتا ئوسمانیادا بوو. دهولهتیت ههقهییمانا هندهك دهولهتیت نوی چيكرن و عیراق ژى ئيك بوو ژ وان دهولهتا كو نوی هاتییه چيكرن، ژیرییا كوردستانی وهك گهل و ئاخ و سامانییت وی، ب عیراقا نوی فه هاتنه گریدان و ئنگلیزا ئیخسته بن كونترولا كۆلونیالییا خو فه، رۆژئاقایى كوردستانی ژى ب سوریایى فه هاته گریدان و كهته بن دهستی كۆلونیالییا فرهنسا، ههر چند ل دویف پهیماناما (سایكس بیکو)، ژیریا كوردستانی بهر ب فرهنسا كهتوو، لی پشتی گاز ل بابهگورگور كهركووکی دهركهفتی، ئنگلیزی گۆته فرهنسا، ژیرییا كوردستانی بۆ مهیه و رۆژئاقایى كوردستانی بۆ ههوهیه، ل وی سهردهمی سهرا بهرژهوهندییت ئابوری ناكوکی كهته د ناچهرا فرنسا و ئنگلیزادا. هۆسا پارچه پارچه كرنا كوردستانی چيوو، لیكقهكرنا كوردستانی كهتنه بهر وی عیراقى و وی سوریى یا بهریتانیا و فرنسا و ئهمریكا و دهولهتیت ههقهییمانا پيك ئیناین و مهلك ژ حیجازی ئینان و كرنه مهلكیت عیراقى و سوریى.

دهولهتیت ههقهییمانا بییهختی و زۆلم و ستهمهكا مهزن ل مللهتى كورد كر، چنكى بیى فیان و ئیرادا كورد و كوردستانییا هاته لیكقهكرن و ب هندهك وهلاتا فه هاتنه گریدان، بیى كو پرسیارا بۆچوونا مللهتى

کورد و کوردستانییا بکهن.

کورد و کوردستانی نه بهس ژ ئالیی سیاسی و وهلاتی فه هاتنه پارچه کرن، به لکی ژ ئالیی جفاکی ژی فه هاتنه پارچه کرن، ئه و سنوریی ل سهر ئاخا کوردستانی هاتینه دانان هۆز و مالبات ژی هاتنه پارچه پارچه کرن، ههتا د ماله کی دا برا ژیک هاتنه قوتکرن، هندهک مانه ل قی ئالیی سنوری و ههندهک ل ئالیی دی یی سنوری مان. ئه ف سنوره هه می ل سهر ئاخا کوردستانی هاتنه دانان، واته ئه ف سنوریی کۆلۆنیزما جیهانی چیکرین وهلات و ئاخ و مللهت و جفاک و مالباتی کوردا ژی پارچه پارچه کرن.

چونگی دهوله تییت کۆلۆنیالیزمی د جهنگا جیهانییا ئیک کی دا، ب رهنگه کی نه ئاسایی و که تواری (واقعی) هندهک دهوله تییت نوی چیکرن و کورد ب زوری ب سهر وان دا به لاقه کرن، لهوما ئه ف وهلاتییت کورد ب سهردا هاتینه به لاقه کرن؛ ئه فه سه د ساله ته نا هی بخو فه نه دیتییه و کورد ژی ته نا نه بوینه. ههتا ئاریشا کوردا چاره نه بت و کورد نه بنه خودانییت وهلات و ئاخا خو و دهوله تا خو پیک نه ئینن؛ ره هه تی ل قی ده فه ری پهیدا نابت.

حکومه تا مه لکی ل عیراقی یا کو ب پشته فانییا ئنگلیزا هاتییه چیکرن، ب ئاگر و ئاسن و گرتن و کوشتن و مالویران کرنی سهره ده ری د گهل کوردا و داخازییت وان ییت دیموکراتی و نه ته وه یی دکر.

ژ ساله ۱۹۲۵ی هه تا ساله ۱۹۵۸ی، حکومه تا مه لکی ل عیراقی ب سته م و زۆردارییه کا بی وینه؛ ده سته ه لاتا خو ب سهر کوردستانی دا

دسه پاند و ههمی شوّرش و سه رهلدان و نه رازی بوونیت کوردا، بیی دلوقانی ییت سه رکوت کرین و سه رکردیت کوردا وه کی شیخ نه حمه دی بارزانی؛ ده ست و ییت وی قهید و زنجیر کر بوون و ئیخست بوو ناف زیندانییت تاری و چه ندین جارا نه فی کر بوو به غدا و ناسریی ل ژیرییا عیراقی.

د سه ر قی زۆلم و سته ما ده سته لاتا مه لکی ل کوردا دکر، پرۆپاگهنده ژی بۆ دهاتنه کرن و دگۆتن ئه فه نه فییت پیغه مبه ری نه و یی بی ئه مرئی یا وان بکه ت، جه هنه مینه.

یا ل بیرا من سه رده می حکومه تا مه لکی ل عیراقی وینیت مه لک فیصه لی و مه لک غازی ل باهرا پترا مالیت خانه دانیت کوردا و ل گوندی مه و مالا موختاری هه بوون و ل کوچکیت وان د هلاویستی بوون. من ب چاقیت خو ژی پۆلیسیت (سیاره) ییت مه لکی ییت دیتین سیاری هه سپا دبوون (له وا دگۆتنی سیاره) و دهاتنه مالا موختاری ئاگه هدارکرن (تبلیغ) دئینانه گوندی، خه لکی گوندی گه له ک ژی دترسیان و هه میا خو ژ بهر وان فه دشارت.

ژیی من هفت سال بوون، هه کو ل رۆژا ۱۴ ته باخا سالا ۱۹۵۸ی ئینقلاب ل عیراقی چیبووی و مه لک هاته کوشتن و عه بدولکه ریم قاسم هاتییه سه ر حوکمی و عیراق ژ سیسته می پادشاهی بوویه کۆماری.

قی رویدانی شلق ب عیراقی و ده قهری ئیخستن، ل گوندی مه (که مه کا) ئه ف گوهورینه بۆ جهی سوحبه تا گوندییا و ده نگ و دور د ناف خه لکی دا، من دیت باهرا پترا زه لامیت گوندی ل بهر تاقی

مزگهفتی کۆم دبون، خهلك تێك هاتن و تێك چوون ل ناڤ گوندى، سوحبهت بۆ سوحبهتا كوشتنا مهلكى و هاتنا عهبدولكهريم قاسمى بۆ سههر حوكمى. هندهك خهلكى دگۆتن: چهوا نهڤييت پيغه مبهرى و شهريڤييت مهكههئى كوشتينه؟

ل وى سهردهمى؛ دهزگههين راگههاندنى وهكى ئهڤرۆ نهبوون و ههتا راديۆ ژى، گهلهك دكيم بوون، كو خهلك دروست دهنگ و باسا بزنان، ل وى سهردهمى گوندييا ژ بلى كار و ژيانا خو يا روژانه، ههئى ژ چو دى نهبوو، دىنى و عهشيرهئى كارتىكرنه كا نهرينى ل سههر خهلكى ههبوو و باهرا پتراههلكى چ هشاريا سياسى نهبوو، نه دزانى ژى كا مهسهله چى يه و سهروبهردى چ لى هيت. خودان بهرژه وهند ژ باشهروژا خو دترسيان و وان مهترسييا رژيما نوى ل عيراقى د ناڤ خهلكى دا بهلاڤه دكر. مروڤييت ئاقلدار ل گوندى كه مهكا وهكى (ئيسماعيل ههجهى عهبدلرهحمان)ى⁽¹⁾ ههبوون، ده دلى خهلكى گوندى دا و گۆت:

ڤان گوهورينا ئاسايى وهرگرن و خو نهترسين، ئەڤ حكومهتا نوى دى بو مه كوردا ژ يا بهرى باشتربت.

دو سى روژ پيڤه نهچوون، ب ريكا ريڤخستنيت سياسى ل دهوك و وان كه مهكييت سهرباز د ناڤ لهشكهري عيراقيدا، ويڤييت عهبدولكهريم قاسمى گه هشتنه گوندى كه مهكا، ويڤييت مهلكا زويكا بهرزه بوون.

خاندنگهه ل گوندی مه هاته فه کرن

گوندی که مه کا یی بۆش بوو، دو تاخ بوون و پتر ژ ۱۶ بنه مالا لی دئاکنجی بوون، ئەف بنه ماله هەر ئیک ژ جهه کی هاتبوونه که مه کا، ل گوندی که مه کا مزگه فته کا دیرۆکی و که قنار لی هه بوو، ئاقاهی لی وئ هه می ب بهریت بازی هاتوو ئاقا کرن و یا دو ته بهق بوو، قی مزگه فتی هنده ک سالوخه تیت په رستگه هیت زه رده شتی و ئیزدیا ل سهر دیواریت وئ هه بوون، دویر نینه ئەو بخو د بنه کوکا خو دا، په رستگه ها ئیزدیا بت، چونکی ل هه ر کوژییه کی وئ، ماره کی رهش ل سهر هه بوو، ل سهر سه ره ده را ده رگه هی وئ ژی که قالی غه زاله کی ل سهر هه بوو. مزگه فتا که مه کا گه له ک یا که قنار بوو، ژیی وئ ب سه دان سالا بوو، مخابن کو رژیمه عیراقی ل سالا ۱۹۶۹ی سۆت و کافل و ویران کر. هه تا شۆرشا ۱۴ تیرمه هی مزگه فتا که مه کا خواندنگه هه کا دینی لی هه بوو، فهقی ل سه رانسه ری کوردستانی دهاتن و ل قی مه دره سی ل بهر دهستی مه لا عیسای که مه کی و مه لا هه مزه یی سپینداری و مه لا عه بدولره حمانی کورپی مه لا عیسای که مه کی دخاندن، من ژی ساله کی (ئه لیف بیتک) ل نک فهقیال قی مزگه فتی ییت خاندین و دگه ل فهقی یا ئەز یی رابویم و روینشتیم بهری شۆرشا ۱۴ تیرمه ها سالا ۱۹۵۸ی.

هیشتا ئەز یی بچویک، هه ما من فه هم دکر؛ بابی من به رده وام دگۆته من: کورپی من خاندن و زانین روناھی یه، خاندن و نقی سین گه له ک دباشن بو مروقئ!! مروقئ نه خوینده وار یی کوره یه، له وما دقیت هین بخوینن، یی نان خاری یی؛ ب خاندنی خاری. نانی خاندنی نانه کی ره حه ته، ما هوین مه نابینن، ئەم چه ند یی زه حمه تی دکیشین

و ب شهف و روژ ناراوہستین، حەتا کو بشیین نانەکی بو عەیاڵی خو
پەیدا دکەین...!!

پشتی شۆرشا ۱۴ تیرمەها سالای ۱۹۵۸ی، ل روژا ۲۵/۱۲/۱۹۵۸ی بو
ئیکەم جار د دیروکیدا، خاندنگەها سەرەتایی یا ل گوندی کەمەکا
هاتە فەکن، وهلاتی (مەجید ئەیوب) خانیی خو داف حکومەتی،
دا خاندنگەها تیدا بێتە فەکن ل بەرامبەر قی چەندی ئەو وه کو
خزمەتکار هاتە دامەزراند، ئیکەمین مامۆستا هاتییه گوندی کەمەکا
(رەشید ئەفندی) یی ئامیدی بوو.

ل دەستپیکا فەکرنا خاندنگەھی ل گوندی مە، باهرا پترا خەلکی
گوندی هند پی خوش نەبوو کو خاندنگەها ل گوندی بو بچوکییت وان
هاتییه فەکن، د ناف گوندی دا پرۆپاگاندە هاتنە بە لاقەکن کو حەرەمە
خەلک بچوکییت خو فریکەنە خاندنگەھی. لی بابی من گوھ نەدا
قان گۆتگۆتکا و ئەز فریکرەمە خاندنگەھی و ل پولا ئیککی سەرەتایی
من دەست دا خاندنی. باهرا پترا خاندە قانا ب تەمەنی فە ژ من مەزنتر
بوون، ب تنی کچەک دگەل مە دا بوو، نافی وی (نەوال ئیسماعیل
عەبدولرەحمان) بوو .

ل دووماهییا سالای ۱۹۵۸ی، دەمی ئەم چوینە خاندنگەھی سەرمایه کا
مەزن بوو، گەلەک بە فرەات و سەر و سەقەمەکا زیدە هەبوو، چو
ئالاقییت خو گەرمکرنی ژی خاندنگەھی نەبوون، قی سەرۆبەری؛ خاندن
بوو خاندە قانا گەلەک ب زەحمەت ئیخست، زیدەباری قی چەندی، خاندن
بوو مە یا ب زەحمەت بوو؛ چونکی خاندن ب ئەزمانی عەرەبی بوو، مە

بچویکا ژی عه ره بی نه دزانی. ههروه سال دهستیکی دهفتهر و پینقیس و تهخته رهش و پیدقییت خاندنی نه بوون، کورسی و پالدانگ ژی نه بوون کو خاندنه فان ل سهر روینن...!! هه ره خاندنه فانه کی ب خو گلدهك یان ته نه کهك ژ مال دبر و ل خاندنگه هی ل سهر دروینشته خار .

بۆ مه خاندنگه ه تشته کی نوی بوو، من گه لهك که یف ب خاندنی و خاندنگه هی و هه فالیت خو دهات، ئەز یی زیرهك بووم، چونکی من پیت دزاین ژ بهر وان دهرسیت من ل بهر دهستی فه قیا ل مزگه فتی خاندین، هه ره سال ئەز باشی دهردچووم .

ل وی سهردهمی بۆ مه خاندنه فانا هه فتی جار هکی خارنا فراقینی ل خاندنگه هی چیدکرن، خا رن ژی گوشت بوو، گوشت ژی گیسک یان کافر بوون ژ گوندی دکرین و خزمه تکاری خاندنگه هی ب هاریکاریا نیزیکیت خو ل خاندنگه هی سه رژیدکرن و ل مالا وان دکه لاندن، هه فژینا ژی، دورکیت نانئ سیلی چیدکرن، هه پرو ژی هه ره خاندنه فانه کی په رداغه کی شیرئ گهرم دایئ، لی گه لهك هه فالیت مه ئەو شیرئ کیسکا نه فه دخار. خوشترین روژ مه ل خاندنگه هی د بوراندن و بهردهوام ژی ماموستا ل بیهنقه دانا ئەم د برینه سهیران و گه ریانا، ب تایهت ل دهمی بهاری.

ل وی سهردهمی کارتیکرنا بنه مالا ل سهر جفاکی گوندی گه لهك هه بوو، هه تا قی باندورئ کارتیکرن و رهنگه فانه دانا خو ل سهر په یوهندی و کریاریت خاندنه فانا دگه ل ئیک و دو دا ژی هه بوو، ل گه لهك سهیران و گه ریانا، ئە گه ر لیك تینه گه هشتنهك یان شه پرهك د ناقبه را دو خاندنه فانا دا چی ببا، هه ره ویگافی دا بته شه پری د ناقبه را خاندنه فانیت دو بنه مالا و

ئهف شهرد هاته ناف بنه مالا ل گوندی دا ژی.

زیده باری هه می ئاستهنگا، ئه م خاندانه قان ل گوندی خو؛ که مه کا گه له ک
ب خاندنا خو فه د که یف خوش و ب شاهی بوین، ژ نشکه کی فه ل پائیزا
سالا ۱۹۵۸ ئی سپیده یه کا زوی ل مالا مختاری گوندی (حه سه نی مه لا عیسا)
ی بو هه وار و گری و شینی، خه لکی گوندی هه می لی خرغه بوون، دا بزانی
مه سه له چیه و چ چیبوو یه؟ دیار بوو؛ چار کوریت مختاری ب ناقیت
(نائیف، مسته فا، له زگین و که مال) دگه ل کچه کا وی ب ناقی (ئه سمی)
ییت هاتینه ده رماندان. هه تا نیقرو (نائیف و مسته فا و له زگین) مرن،
قی رویدانی خه مه کا مه زن ئیخسته ناف گوندی و بو مه خاندانه قانا ژی
گه له ک یا نه خوش بوو، چونکی ئه ف مرییه هه قالیت مه ییت خاندنی
بوون و مه ژ ده ستدان. ل وی سه رده می ژی مرن گه له ک یا ب سه هم
و ترس و ژان بوو. قی رویدانی گه له ک باندورا خو یا نه رینی کره سه ر
مه خاندانه قانا و هه می گوندیا، زیده باری وی چهندی قی رویدانی گه له ک
گوتگوتک بدویف خو دا ئینان.

هه نده کا گوتن ژنابانی ییت ده رمان داین .

لی پاشی دیار بوو کو ریقه به رییا چاندنی هنده ک گه می توقی
و چاندنی یی ده رمان و ژه هر کری؛ دا بوو (حه سه ن مه لا عیسا)
یی مختاری گوندی (که مه کا) بو چاندنی، وی ژی بچفه نه گرتبوو،
بربوونه ئاشی و هیرابوو کر بوو ئار و ئه و ئار کر بوو نان و ئه و نان
بجویکیت وی خار بوو. هوسا ئه ف کاره ساته چیبوو سی سنیه کو ژ
کوریت مختاری بوون، مرن.

مالا مه ما بیسه میان

مالهكا بی ئاریشه و لیكدایی و رهحەت و تەنا مه ل گوندی كەمهكا هەبوو، ل وی سەردهمی مالا مه چ ئاریشه د گەل كەسی دا نەبوون و چ تەشتەکی ژ حالئ مه كیم نەبوو. ل پائیزا سالا ۱۹۵۹ئ مالبات مه هەفریشی رویدانهكا نەخۆش و دلتهزین بوو، شەرەك د ناقبەرا دو كەسیت بنەمالهكئ و بابئ من دا ل گوندی چیبوو، ئیكى داسەك ل سەری بابئ من دا و ب دژواری بریندار كر و رەقین، بابئ من ب وی بریندارییا خۆقه، ب دویش وان كەفت و هیرش كره سەر مالیت وان و دو كەس ژ وی بنەمالئ بۆ مرنئ دانه بەر خەنجەرا و ئیخستنه ئەردی و كەس ژ وان نەشیا بەرهقانیئ ژ خۆ بكەن، بابئ من ژوردا بەر ب مالا خۆ قە هات دو مروقا ژ وی بنەمالئ ژ دویرقە و ژ پشتی قە ب وەرورئ (دەبانجئ) تەقە ل بابئ من كر و بریندار كرن و رەقین.

ل وی سەردهمی دختور ل دەقەرا مه نەبوون، بابئ من ئینا مال و ب دەرمانیت سروشتی برینت وی كەواندن و دەرمانكرن، دو رۆژا ما ب هیقییا قئ چارهسەرییا مللی و سروشتی قە، ساخلهمییا وی تیک چوو، مروقیت مه ژنوی ب دەوارا برە دەوۆك بۆ چارهسەریئ، لی برینت وی گەلەك هەودابوون و دابوونە بن، دختوریت وی سەردهمی ژی پیچینه بوو چارهسەرییا وی بكەن، پشتی دو رۆژا وەغەركر و هەر ل دەوۆكئ ل گورستانا نك قەسرا كەمبەلانی هاتە قەشارتن و ئەم ماینه بیخودان و بوینه ئیتیم و ماینه بی سەمیان .

دەمی ئەف رویدانه چیبووئی، ژیبئ من هەشت سالبوون و ئەز

یئ بچویك بووم، بهس ئەز ل نك بابی خو بووم و د ناف رویدانا دا بووم و هەمی تشت باش یئ ل بیرا من. بابی من گەلەك یئ هشیار و سەرخۆ بوو، دلی وی گەلەك ب مەفە بوو، بەردەوام بابی من دگۆتە دایکا من:

تە ئەمانەت بچویكیت من، من گەلەك یئ ب دلۆقانی و نازداری خودانکرین، پشتی مرنا من دقیت بچویكیت من ب رویمەت بژین، نابت بچویكیت من بی کەساتی و شکەستی وهکی ئییتما بژین. دایکا من گۆتە بابی من:

بداخ تو ب خودی وهنەبیژە، بەحسی مرنا خو نەکە، سوپاس بۆ خودی تو یئ باشی.

ب شەف و روژ بەردەوام گوندییت مە ییت بی تاگیری د هاتنە مالا مە و سەرەدانا بابی من دا، شەفەکی بەری بابی من بەنە دەوۆک بۆ چارەسەریی، فەخری عزه دین عەبدولقادر کەمەکی و عەبدوللا طەیب محەمەد کەمەکی ل مالا مە بوون، ئەز و دایکا من ژی ل نك بابی من دروینشتی بوین، ژ نشکەکی فە بابی من ئاخینکەك راپهیللا و گۆت:

گەلی مروفا دی وهسیه ته کی کەم و هوین شاهدن: «دونیا یه.. هه یه یه، هه که ئەز مرم بلا کەس تولا من فەنە کەت. چونکی من تولا خویا ب دەستی خۆ فە کری و من دو کەس ژ وی بنەمالی ییت داینه بەر خەنجەرا و ئەکید دی مرن».

جارەکا دی دایکا من و بەرھە قبوویا دلە دلی بابی من دا و گۆتی:

بداغ خوۆ ئالۆز نه كه تو یی باشی.

لی بابی من ب ئیشان و برینیت د له شی خوۆ دا، دزانی کو ئه و
یی مرنی یه. روژ هاتن و روژ چوون، ئه م دو برا مه زن بوین و مه ئه و
شیان هه بوون و مه پی چی دبوو تولا خوۆ قه کین، به لی مه وه سیه تا
بابی خوۆ نه شکاند.

ئه ز گه له ک یی ب بابی خوۆ قه گریدایی بووم، وی گه له ک هه ز ژ
مه دکر، من دزانی کو ئه قه کاره ساته کا مه زنه ب سه ری مه هاتی،
بیگومان مرنا بابی من؛ ئه م بیخودان و مالویران کرین و ژيانا مه، وه ک
مالبات سه رووبن بوو، ب سه ر ئیکدا هاته هه پفاندن .

پشتی مرنا بابی من، ئه ز تویشی نیگه رانی و خه مۆکییه کا مه زن
بووم و دلی من ب جاره کی شکه ست و من دل ل سه ر چ نه ما...!! وه کی
مروقه کی به رزه، من نه دزانی دی چ که م و دی کیشه چم...!! سه برا من
ل چ ئه ردا نه هات؛ چه ندین روژا ئه ز و هه می مروقیت مه دامایی و
پۆسیده ل به ر دیواریت مالیت مه دروینشتی و دگوهشی بوین، ئه ز
نه چوومه خاندنگه هی ژی، مروقیت مه ژی مانه ل مال و نه چوونه سه ر
شو ل و کاریت خوۆ. گوند هه می که ته د نه خووشیه کا مه زندا .

لی مه لایی گوندی و چه ند ری ه سپیا بزاف دگه ل مروقیت مه دا
کرن، کو ده ست ب ژيانا خوۆ یا سروشتی بکه ن و قه ره قن، مامۆستا و
هه قالیت من ژی هاتنه دویش منرا و دله دلی من دا و داخاز ژ من
کر کو بچمه خاندنگه هی و ده رسیت خوۆ بخوینم، هه روه سا مروقیت
مه ژی ئه ز رازی کرم کو بچمه خاندنگه هی.

ژییهك بۆ وهلاتی

ل خاندنگههی ههمی ئالیا سهروبهری من یی دهروونی ل بهر چاف
دگرت، ب دلوقانی سهردهری دگهل مندا دکر، من زی خو شکهستی
دیت، چونکی بهردهوام ئەز یی د هزرا دا بووم و یی دامای بووم؛ من
ههر بۆ خو دگۆت:

خودی ئەفه چه بهلا بوو ب سهری مالباتا مه هاتی؟

ب قی سهروبهری دهروونی یی ئالۆز؛ من بهردهوامی دا خاندنا خو
و هر سال ئەز دهردچووم ههتا گه هشتیمه پولا چاری سهرهتایی.

بزاقا سیاسی ل گوندی مه

پشتی شۆرشا ۱۴ تیرمه‌ها سالای ۱۹۵۸ی هاتییه کرن، حکومه‌تا کۆماری ب سه‌روکاتییا عه‌بدولکه‌ریم قاسمی هاتییه سه‌ر ده‌سته‌ه‌لاتی، گه‌له‌ک پینگاکتی گرنگ و ئه‌رینی ده‌رباره‌ی دۆزا ملله‌تی کورد و شیخی‌ت بارزان هاقی‌تن، سه‌روک مه‌سعود بارزانی د پهرتوکا خو دا (البارزانی والحركة التحررية الكردية / ۱۹۶۱-۱۹۷۵)ی، پشکا سیی، به‌رپه‌ری (۲۱)ی دا دییژت: «من هه‌ز نه‌دکر ل سه‌ر ده‌می عه‌بدولکه‌ریم قاسمی شۆرش بیته کرن، چونکی ئه‌م کورد ب گشتی و هو‌زا بارزانی ب ره‌نگه‌کی تاییه‌تی، قه‌رداریت قه‌نجیا قی که‌سایه‌تیا دیروکی نه‌». ئه‌و کریاریت قه‌نج و باش ییت عه‌بدولکه‌ریم قاسمی بو کوردا و بارزان کرین و سه‌روک مه‌سعود بارزانی به‌حس لی‌کری ئه‌قی‌ت خاری نه‌:-

- شۆرشا ۱۴ تیرمه‌هی ل سالای ۱۹۵۸ی یا عه‌بدولکه‌ریم قاسمی سه‌رکر‌دایه‌تیا وی کری، بوو ئه‌گه‌ر کو جه‌نابی شیخ ئه‌حمه‌د بارزانی یی حوکمی خه‌ندقاندنی ل سه‌ر و ئه‌وی کو ۱۲ دوازه‌ه سالای مایه‌د زندانی‌ت حکومه‌تا مه‌لکی قه‌ ل عیراقی، ل روژا ۲۱/۷/۱۹۵۸ی عه‌بدولکه‌ریم قاسمی ئازاد کر و هه‌می بارزانی‌یت ل نه‌فی‌ی ژی هاتنه‌ لی‌بورین و ری‌ک دای‌ی کو هه‌می بزقنه‌قه‌ بو سه‌ر جه‌ و واریت خو ل ده‌قه‌را بارزان.

- هه‌روه‌سا (حکومه‌تا مه‌لکی)، حوکمی خه‌ندقاندنی یی غیابی دانابوو سه‌ر مه‌لا مسته‌فا بارزانی و هژماره‌کا هه‌قالی‌ت وی ییت ل ئیکه‌تیا سو‌قیی‌تا به‌ری هه‌لوه‌شاند، پشتی ۱۲ دوازه‌ه سالای دویر ژ وه‌لاتی و مالباتا خو و که‌س و کارا، جه‌نابی مه‌لا مسته‌فای‌ی بارزانی و هه‌قالی‌ت خو ژ ئیکه‌تیا سو‌قیی‌تا به‌ری زقینه‌قه‌ و رژی‌ما نوی یا عیراقی

وهك قههره مانیت ئازادىخواز پيشۆازيا وانكر، ل رۆژا ۱۰/۷/۱۹۵۸ئى
بارزانى دگهل عهبدولكهريم قاسمى كۆم بوو، پشتهفانىيا خو بۆ
شۆرشا ۱۴ تيرمههئى راگه هاند.

● ب مكۆريا عبدالكريم قاسمى، مادئى سئى ژ دهستورئى بهروهختئى
عيراقئى، يئى كول ۲۷ تيرمههئى بپيار ل سهر هاتيه دان؛ دانا و
بۆ جارا ئيكي بوو د ديروكا دهوله تا عيراقئى و كوردستانئى دا كو
برايه تيبيا عه رهب و كوردا د ئيك وهلاتيدا دهيتته بجه كرن.

ئهف ههر سئى خاله بۆ كوردا ل وي سهردهمى گه لهك د گرنگ
بوون، ئازاد كرن و زقرينا شيخ ئه حمه دئى بارزانئى؛ خودانئى بارزان بۆ
دهقهره بارزان، هيقييه كا مهزن بۆ خه لكئى دهقهرئى چيبوو كو وهكى
ههر جار ب خودان كهفتن. ههروهسا زقرينا مهلا مسته فايئى بارزانى و
هه قاليت خو ژ ئيكه تيبيا سوڤيئت بۆ عيراق و كوردستانئى، ب گهرمى
و تيهنه كا مهزن دا ههمى خه لكئى كوردستانئى و ب تاييه تى دا پارتى و
بزاڤا سياسيا ملله تئى كورد .

بيگومان هاتنا بارزانى بۆ عيراق و كوردستانئى، ريڤخستنئى پارتى ل
ههمى دهقهره گه شه كرن.

ل سالا ۱۹۵۸ئى، بۆ جارا ئيكي د ديروكا گوندى كه مه كا دا. بزاڤه كا
سياسى يا ريڤخستى و ريڤخستنا پارتى ل سهر دهستئى مامۆستايئى
خاندنگه ها گوندى مه (عهلى مه حموود الداودى)، خه لكئى دهقهره
كه ركووك هاته پيكنيان. ئهف مامۆستايه ل خاندنگه ها گوندى كه مه كا
هاتبوو دانان. مامۆستايئى ناڤ ئينايى شانها كا بنه كى يا پارتى ديموكراتى
كوردستان ب ناڤى (خابوور) ل گوندى كه مه كا دانا و ژ فان كه سا

پیک ئینا: مهلا حسین صالح^(۲)، عهبدوللا حه جی محهمه د، مه جید ئه یوب، محهمه د حه جی عهبدولره حمان، حه جی عوسمان، عه مه ر طه یب محهمه د. مهلا حسین صالح که مه کی ژی کره بهرپرسی قی شانی.

ل ساله ۱۹۵۸-۱۹۶۰ی، ریڅخستنیت پارتی ل گوندی که مه کا ب ریڅا قی شانا بنه کی یا خابوور بهر فره ه بوو و خه لک گه له ک هاتنه ناڅ ریڅیت پارتی دیموکراتی کوردستان، ئه ف بهر فره هییا ریڅخستن بو ئه گه ر کو شانه کا سه ره کی ب ناڅی (خه بات) هاته پیکئینان و ئه ندامیت قی شانا سه ره کی ئه ف که سه بوون: (ئیراهیم خه لیل، حه سه ن حه جی ئیسماعیل، جیهاد صالح حسین)، هه می ژی که مه کی بوون، بهرپرسی قی شانا سه ره کی ژی هه ر ما مهلا حسین صالح. هه می ریڅخستنیت پارتی ل گوندی که مه کا و گوندیت ده ورو بهر ب قی شانا سه ره کی هه هاتنه گریدان و هه ر ئه ندامه کی قی شانا سه ره کی بو بهرپرسی شانه کا بنه کی.

د گه ل قی بزاق و کارئ ریڅخستنا پارتیه تی ل گوندی که مه کا، ئیکه تیا جوتیارا ژی ل گوندی که مه کا هاته پیکئینان و که ساتی بهر نیاسی گوندی که مه کا (ئیسماعیل حه جی عهبدولره حمان) بهرپرس بوو، (عهبدوللا حه جی محهمه د)، ئه مین سندوقی قی ئیکه تییا جوتیارا بوو.

بزاقه کا سیاسیا جوان و ریڅخستی که ته ناڅ گوندی که مه کا و ده ورو بهرا، باهرا پتر یا ریڅخستنیت پارتی، نه خاسمه که سیّت خانه دان

و حالخۆش بۆ خوۆ چهك ژى كړین، ب دهمه كى كورت؛ پارتى ل دهفهره
مه بوو حزبه كا ريكخستى و خودان جه ماوه ره كى دلسوژ و چه كدار و
به ره هف بۆ ههر فه رمانه كى كو سه رو كاتيا وى بدهت.

حكومه تا عيراقى يا وى سه رده مى ب هه بوونا قى بزاقا سياسى يا
پارتى ل دهفهرى نه خاسمه ل گوندى كه مه كا دلگران بوو، ههر ئه ف
چهنده بوو ئه گهر كو هندهك په لهندار (هيجهت) ل ريكخستنىت
پارتى هلئىخستن و ل دووماهيا هه يفا ۱۹۶۱/۲ ئى هيزه كا مه زنا (قوات
سيار) ب سه رو كاتيا (عه ريف سليمان زيويهى)^(۳) كو مكرن و ژ ئالىى
كو رپت گا فانا فه ب پيا هاتن و دگه ل تارى گه وركى گوندى كه مه كا
دورپيچ دا و (ئيسماعيل حه جى عه بدولره حمان كه مه كى) ژ ناف جها
ئينا دهر و دهسته سه ر كر و دگه ل خو برن. ل وى ده مى (عه ريف
سليمان زيويهى)، ناسيار ب عه ريف سلو ژى پارتى بوو بنه ينى جاب
دا ريكخستنىت پارتى ل گوندى كه مه كا و گوئى:-

دى خو گيلچينين و گيرو كه ين و هوين ژى وه رنه به راهيكا مه
بگرن و گه فال مه بكن و ب ئه گهرى گفاشتنىت هه وه دا سماه يلى
به رده ين.

كو مه كا باش يا ريكخستنىت پارتى ييت چه كدار ل گوندى كه مه كا
چوونه نهالا تيا لاوى ل ناف به ينا گوندى گرسه يسى و دهر گه لا شيكه يا،
به راهيكا وى هيزا حكومه تى گرتن، ده مان ده مدا هيزه كا چه كداريت
پارتى ب سه ر كيشيا (تيلى ئيكماهه يى) گه هشتنه وى جهى، ل وى سر
و سه قه مى و وى ته قن و هه رپا ده فهرى، پولىسييت حكومه تى گه لهك

شەپلی و کەسیرە بیوون، چەواگەهشتنە ناڤ بویسا چە کداریت پارتی و بەری خودایێ هەمی رهخیت وان دگرتینه و کەتنە تەبکی و شەر ژێ ژێ ناهیت بکەن، ناچار بوون ئیسماعیل حەجی عەبدولرەحمان کەمەکی بەردان.

دەرئێخستنا ئیسماعیل حەجی عەبدولرەحمانی ژ دەستی وی هیزا حکومەتی و زقراندا وی ب سەر بلندی بو ناڤ مال و مروقیت وی بیوو جەیی دلخۆشی و شەهنازییە کا مەزن بو ریکخستن و جەماوەری پارتی ل کەمەکا و دەقەرێ، بیگۆمان قی سەرکەفتنی؛ دل گەرما تیه کا مەزن دا ریکخستن و جەماوەری پارتی ل دەقەرێ.

شۆرشا ئیلونى دەستپیکر

ل گوندی که مه کا، مه خاندەقانا خو بەرهههف دکر بو سالا نوی یا خاندنی ۱۹۶۱-۱۹۶۲ئی، ژ نشکه کئی قه رژیما عه بدولکه ریم قاسمی گفاشتن کره سه ر خه باتکه ر و سیاسیی کورد و کیشه و گرفتاری بو ملله تی کورد چیکرن، هه ر ئەقه ب تنی نه بوو، هیرش ژی کره سه ر کورد و کوردستانییا. سه روک مه سعود بارزانی د به راهییا په رتوکا خو دا (البارزانی والحركة التحررية الكردية، به رپه ری ۷)یدا دبیتت: «ب کریار دیروکا چیبوونا شۆرشا ئیلونى روژا ۹ ئیلونا سالا ۱۹۶۱ئی یه، ئەو روژ بوویه؛ یا کو جهیشی عیراقی ل گه له ک ده قه را هیرش کرییه سه ر هیزیت کوردا و هیزیت شۆرشگیریت کوردا ژی شیان زاخو بگرن. لی روژا ۱۱ ئیلونى دیروکا فه رمی یا چیبوونا شۆرشا ئیلونى یه، چونکی ل وی روژی فروکیت شه رکه ری عیراقی ل عه سمانی کوردستانی دیار بوون و ده ست ب کریارا بومبه بارانکرنا ده قه ری ت به رفره ه ژ گوند و باژیرکیت کوردستانی کرن.

دروست ل روژا ۱۱/۹/۱۹۶۱ئی فروکین رژیما عه بدولکه ریم قاسمی گوندی که مه کا یی ئاڤا و تژی مروقی ت سڤیل بومبه باران کر و د ئەنجام دا بچویکه ک ب ناڤی (یه حیا ئەحمه د عه لی) شه هید کر و دو بچویکیت دی ژی ب ناڤین (که یفی جه رجیس و زوبه یده جه رجیس) بریندار کرن.»

جارا ئیکى بو خه لکی گوندی که مه کا و ده قه ری؛ قی بومبه بارانکرنا فروکا دبیتت، له وما ترس و له رزه کا مه زن که ته ناڤ گوندی و

هەر وی شهقی و ههتا رۆژا پاشتر هه می خه لکی گوندی مال و حالیت خو بجه هیلان و زوی ب زهلام ژ گوندی ده رکه فتن و په قین و وه کی نوکا لبه ری دایی، هه ر ماله ک ب ره خه کی فه چوو! لی باهرا پترا خه لکی گوندی قه ستا دهوکی و ناف باژی را کرن. ئەم ژی په قین و مه مال و حالیت خو بجه هیلان و ئەم چوین، مه ب دهوارا قه ستا دهوکی کر، دهوکی ل وی سه رده می وه کی گونده کی بۆش بوو، چ رهنگ و رویی باژی را لی نه بوو.

ته دگوت فه رمانه، کاروانی ژن و زارۆک و شل و سه قه تا ئەز ژی یی دگه ل وه کی زنجیری که تنه پشت ئیک و دو و ئارمانجا هه مییا ئەو بوو زویکا خو خلاس که ن و بگه هنه جبه کی ره حهت و ته نا. کاروان هیدی یی بریقه دچت و دونیا ل مه بوو تاری و ئەم ماینه بریقه و گه له ک وه ستیاین و ناچار بوین ب شه ف بمیننه ل گوندی (گری قه سروکا) ب ره خ دهوکی فه، کافله ئاقاهیه ک ب ره خ گوندی فه هه بوو، ئەم وی شهقی چوینه تیقه، مالا مه دگه ل یا عه می ته یی وان بوو، ئەو کوپ خاله تیت دایکا منن .

خه لک یی سه رگه ردانه، برسی و تینی، نزانن دی چ که ن و به ری خو کیقه ده ن!! وان مالیت ئەم دگه ل دا، وی شهقی ته کبیرا خو کر و بریار دان، کو دی پیکفه ئەم ئەف ماله فی دانن سالی چینه ره شییدی ل نک میسل، ره شییدی جهی شو لی یه و دا بشین عه یالی خو ب خودان کهین، ئەم ژی وه کو مالبات دبی خودانین و مه ژی سه ری یی ب وان مالبات مروقیت دایکا خو فه نا، ئەو کیقه بچن ئەم ژی یی دگه ل وان دا.

روژا ۱۹۶۱/۹/۱۲ی بوو، مه ترومبیله كا لوری گرت و پتر ژ پینج مالا، ژن و بچویك و زهلام، ئەم وهکی پهزی چوینه د پشتا قی ترومبیلی دا و پستی نیفرۆیه مه ژ گوندی گری قه سروکا؛ بهریخو دا چاره نقیسه کی نه یار و ئەم چوینه رهشیدی ل نك میسل، ئیقاره كا درهنگ ئەم گه هشتینه رهشیدی، وی شهقی ئەم چوینه د ئاقاهیی خاندنگه ها رهشیدی فه، دكهفته سه ری وی باژیركی، ل وی ده می رهشیدی باژیركهك بوو، باهرا پترا ئاكنجییت وی توركومان بوون.

بابی من هندهك دۆست ل رهشیدی هه بوون، چهوا وان زانی كو هندهك مالیت كوردا ییت هاتینه رهشیدی، روژا پاشتر ئەو دۆستییت بابی من (كوپیت چه جی محمه د) ی ئەو هاتنه ل دویف مه را و ئەم برینه مالا خو و مه زه لهك د ناف مالا خو دا داف مه، گه لهك قه دری مه گرتن و هه ر سی دانا ژی خارن بو مه د ئینا، به لی ئەم شكهستی بوین و كهیفا مه ب چ نه دهات، مازن دیژن: (هه ر به رهك ل جهی خو یی ب قه دره).

ئەم وهکی تهیری چهنگ شكهستی بوین و مه نه دزانی دی بو خو چ كهین و چاره نقیسی مه دی چلی هییت، زیده باری قی چهندی، ئەم وهکی لالا بوین و نه مه عه ره بی دزانی و نه توركومانی، دویری جه و وارا و مروف و كهس و كارا بو مه گه لهك یا نه خوش بوو. یا ژ خری نه خوشتر ئەم غه ریب بوین، د دونیایی دا چ ژ غه رییی نه خوشتر نینه..!!

ئەم دو برا و خویشكهك بوین و دایكا من ژی سه ری خو بهمه فه

دنا و ب شهف و روژ کارى وى گرى بوو، بۆ قى حالى ئەم كه تىنى و قى پەريشانى و دەربەدەرييا كولانیت خەلكى. مشەختى و دەربەدەرى مروقى ژار و تەنگەزار دكەت، بۆ هەمى زیندەوہەرا تشتەك ژ مشەخت بوونى و دەربەدەرىيى نەخۆشتر و ب ئىشتر نینە.

كوردایا گوټى:(حەتا مروفل سەر سەرى بریقه نەچت، مروفل قەدرى پیا نزانى). حەتا مروفل نەخۆشیا نەبىنت و ژ جەھ و واریت خۆ و مروقیىت خۆ دویر نەكەفت، مروفل قەدرى وان نزانى.

ل رەشىدىي ئەز چوومە قوتابخانى و من پۆلا چارى سەرەتايى ل ویرى خاند، لى من خلاس نەكر، چونكى ساللا ۱۹۶۲ى هیشتا خاندنگەھ ب دووماهى نەهاتین، مە مالا خۆ ژ رەشىدىي ئینا دەوۆك.

خالى من مەلا عارف ناقدارەكى دەوۆكى بوو، مالا وى ل نك مزگەفتا مەزنا دەوۆك بوو، مروقهكى حالخۆش بوو، خانیهكى بیلا (دو تابق) هەبوو، ژورەك ل بن قەسرا مالا خۆ داف مە و بۆ چەند هەیفەكا ئەم ماینە د خانىي وانقە، روژەكى دایكا من گوټە من:

كوپرى من ژيانا مە هۆسا بریقه ناچت د ناف دەست و پیت خەلكى دا، بۆ مە ناقتییت بى شۆل و كارل دەوۆكى، یان دقیت ل دەوۆكى بۆ خۆ نیهانییهكى پەیدا كەین و شۆلهكى بكەین یان دقیت بچینه سەر گوند و مال و حالیت خۆ!!

دایكا من بۆ مە پارچە عەردەك ل گرى پاصى كرى و مەزەلەك ژى تیدا ئافاكر و گوټە من:

كوپرى من.. ئەز و خویشك و برایى تە، دى چینه سەر مال و حالیت

خۆ ل گوندی، راسته دئی چینه بن سیبهرا توپ و تهیارا، لی مرنا ب رویمهت بۆ مه خوشتره ژ قئی ژيانا رهزیل و کولانیت خه لکی، مهزنا ژ خۆ نه گۆتییه: (نانی خۆ بخۆ ب ئافی، منه تا خه لکی پاقتی). کورپی من سه برا مه ل باژی را ناهیت، دقیت بچینه سه ر گوندی خۆ، دا سه ره گوھیا مال و حال و ملک و ئەملاکیت خۆ بکهین، تو ژی هه ره د خانیی خۆقه و بخۆ بخوینه و دئی مه های ژ ئیک و دو هه بت؛ ل هاقین و بیهنقه دانا خاندنگه ها تو ژی وه ره نک مه ل گوندی، گوند دیهن فره هن، ما دئی ل باژی ری چ که ی؟ باژی ر دیهن ته نگن.

ل هاقینا ئەز چوو مه گوندی، بۆ من گه لهك یا خۆش بوو. ل گوندی من داف چیدکر و ل بهر کانیکا فه دان و تیشکه وک و که و دگرتن و ب خودان دکرن. هه ر ژ بچووکاتی ئەز دژی کوشتنا تهیر و ته وال و حه یوانا بووم، من که یف ب سروشت و ئاف و هه وایی کوردستانی و ب تایهت گوندی خۆ که مه کا دهات. ل هاقینا من گه لهك هه ز ژ نقتنا سه ر بانی دکر، چونکی بایه کئ هوین دهات، سه قایی گوندی مه گه لهك یی خۆش و دلغه که ر بوو، ب شه ف پيشی ژی نه بوون.

گوندی مه گه لهك یی بۆش بوو، هه می ژی ب هیقییا کانیه کا ئافی فه بوون و ئافی وی کانیی (سۆرکئ) بوو، ئافه کا خۆش و سقک ژی دهات، کانیا گوندی مه ل هاقینا؛ ئافی وی یا کیم بوو، گوندی نه چار بوون ئاف دکره گه هانی، لی ئیک رۆژ ژی ئاریشهك سه را ئافی چینه دبوو.

دایکا من ئەو ل سال ۱۹۶۳ی زقپینه فه گوندی و ئەز ژی چوو مه د

خانیی خو قه ل دهۆك و مامه ب تنی ب وی مهردمی دا بهردهوامیی
بدهمه خاندنا خو.

وی دهمی گوندی پیرومهرا ل بن دهستهلاتا شوړشا ئیلونی قه
بوو، حکومه تا ئیراقی بریار دا خاندنگهها پیرومهرا ژ گوندی قه گوهیژته
دهۆك و ئینا کره د وی ئافاهیی قوتابخانا ل بهرامبهر قه سرا دیوالی
ئاغایی قه ل گری باسی، وی سالی ئەز چوومه قی خاندنگههی و
پولیت چاری و پینجی و شهشی سهرهتایی ل دویف ئیک من ل قی
خاندنگههی خاندن و خلاسکرن. پاشی ئەز چوو مه نافنجی و ئامادهیا
دهۆك ل جهی ئامادهیا کاوه یا نوکه، من دهست دا خاندنا خو یا
نافنجی، ل وی سهردهمی ب تنی ئەف خاندنگهها نافنجی و ئامادهیی
یا پیکقه ل دهۆکی هه بوو و پینج سال بوون.

مهلا مستهفا بارزانی، هاته گوندی کهمه کا

شۆرشا ئیلونی ب سهرۆکاتیا مهلا مستهفا بارزانی یا بهردهوام بوو، حکومهتا عیراقی یا وی سهردهمی ب رهنهگهکی هۆفانه و ب توپ و تهیارا هیرشیت بیهرهحمانه دکرنه سهر گوند و دهقهر و خه لکی سقیلی کوردستانی، نهخاسمه جوتیار و گوندیا. گرانی و گورهپانا شهری حکومهتا عیراقی دگهل شۆرش؛ کهتوو دهقهره بههدینان، چونکی مهلا مستهفا بارزانی ل قی دهقهری بوو سهرۆکاتیا شۆرش دکر، بهلی حکومهتا عیراقی نه دزانی کا بارزانی ل کیشهیه. لهوما بهردهوام ههمی دهقهر ب توپ و تهیارا بومبهباران دکر.

ل هه یفا سی سالای ۱۹۶۲ی، بارزانیی نهر و هیزه کا مهزنا پیشمه رگا د گهل دا کو باهرا پتر یا وان بارزانی و نیروهیی بوون یی ژیهل ژ ئالیی گوندی بابۆخکی قه هاتنه گوندی کهمه کا، سی رۆژای میه ل سنوری گوندی کهمه کا، ب شهف دهاتنه گوندی کهمه کا و ل خانیی عه بدلای بیه سی؛ ب رهخ گورستانا گوندی قه بیهنا خو ددان و دنقستن و ب رۆژ ژی دچوونه چیا یی کهمه کا و جهیت ئاسی ژ بهر بومبه بارانکرنا فرۆکا و توپبارانکرنا حکومهتا عیراقی، ئەقه جارا دووی بوو مهلا مستهفا بارزانی دهیته گوندی کهمه کا. ل پائیزا سالای ۱۹۴۴ی ژی مهلا مستهفا بارزانی دهمی گه ریهک ل دهقهره بههدینان کری بو دیتنا ئاغا و ماقویلیت کوردا، هاتبوو گهرماقا سه عید ئاغایی و د ریکا خو دا هاتبوو گوندی کهمه کا ژی و د قی سهرهدانا خو دا، بارزانی داخاز ژ ماقویل و سهرۆک عه شیرهتا کر بوو، کو پشته قان بن بو شۆرشا بارزان و خو ل دۆزا مللهتی کورد بکه نه خودان و نه بنه دارده ستیت دوژمن

و داگیرکه ریئت کوردستانی، ئاغا و ماقویلیت کوردال وی سهر ده می سۆز دابوو بارزانی و بۆ وی سویند ژی خاربوو کو دی پشته فان بن بۆ شۆرش و داخازیئت کوردا، لی مخابن گه له کا سویندا خو شکاند و ل سۆزا کو دایه بارزانی په شیمان بوون و چوونه د گهل حکومه تا عیراقی یا وی سهرده می دا.

ژ بهر بومبه بارانکرنا بهردهوام یا توپ و فروکیئت عیراقی ل سهر ده قهری و ب تاییهت گوندی که مه کا، هندهك ژ خه لکی گوندی که مه کا مال و حالیت خو، تهرش و کهوال و دهوار و چیل و گولیت خو هیلانه ب هیشیا مروقیئت خو قه ل گوندی و په قین و چوو بوونه دهوکی و پاشی لی زفرینه قه، هندهك گوندیا ژی خو کرنه دو مال و هندهك مانه ل گوندی و هندهك ژی چوونه باژیرا، یی د ماینه لگوندا، ب تنی هندهك پیره میر و پیره ژن و زهلام ب سه لتی مانه ل سهر گوندا، دا چاقی خو بدنه تهرش و کهوال و دهواریت خو.

باهرا پترا وان زهلامیئت ماینه ل سهر گوندی یان پیشمه رگه بوون، یان ریخستیئت پارتی بوون، یان ژی دانعه مر بوون و نه دقیا ن ژیان و گوند و جهی خو بهیلن، عه بدلیی حه جی محه مه دی که مه کی ژی، وی ده می ل گوندی بوو، وی بۆ من گووت :

ده می مه لا مسته فای بارزانی و پیشمه رگیئت وی هاتینه گوندی که مه کا، سهره ده رییه کا گه له ك مروقاتی و جامیری دگهل مه گوندیا دا کر و پیشمه رگه ل هه می مالا هه بوون و ب راست و رهوان و زهلالی گوته مه: مه لا مسته فای ئه م هه می یی د ئاگه هدار کرین کو قه دری

ملله تی بگرین و ب هیچ رهنگ چینابت ته عداپی ل که سی بیته کرن، دقیا پیشمه رگه وه سا خو حساب بکه ن کو کوریت فی ملله تی نه. ب راستی ژی پیشمه رگه پاریزه ریٹ ملله تی نه، دقیا د هاریکار بن دگه ل ملله تیدا، نابت پیشمه رگه خو فهرز که ت ل سهر گوھیت ملله تی، ملله تی چ دامه؛ دقیت ئەم سوپاسیا ملله تی خو بکه ین، ئەم نه هاتینه سهیرانی و ل خاریت خوش بگه رین. نابت ملله تی مه ژ پیشمه رگا بترست، ئەم برایت ئیکین، هه می پیشمه رگه یی د هاتینه ئاگه دار کرن، نابت بی خودانا دهستی خو دریز که نه چ تشته کی ملله تی، هه که پیشمه رگه کی خه له تیه ک ژی کر، زویکا خه بهری بگه هینه مه دا پیرابوونا د گه ل دا بکه ین.

پشتی گوندی یا کریار و گوئیت پیشمه رگیت بارزانی دیتین و گوھلی بوین، که یفا خه لکی گوندا گه له ک هات و پشتراست بوون کو پیشمه رگه و شورش دی قه دری وان گریت و دی یا پشته فان بت بو وان و چ ئاریشا بو چیناکه ن.

خه لکی پیشمه رگه نه دیت بوون، گه له ک ژی دترسیان، به س ده می بارزانی دگه ل پیشمه رگیت خو گه ریانه ک ل گوندیت ده قه را به هدینان کری و خه لکی ده قه ری ره فتار و جامیریا پیشمه رگا دیتی، خه لک گه له ک دلخوش و ئارام و پشتراست بوون کو پیشمه رگه گه له ک ب ره وشتن و دلوقانن و هیزه کا ریخستییه و که س نه شیٹ چ سه ریچیا بکه ت و ئەف ده نگ و دوره ل ده قه ری به لاقه بوون، بیگومان ئەف چه نده بوو ئەگه ر کو ملله تی باوه ری دا پیشمه رگت کوردستانی و شورشای ئیلونی و پیشمه رگه ی ژی ئیساتکر کو وی ئەو هیز و شیان یا هه ی بشیت خه لکی کوردستانی و بهرژه وه ندییت وی پاریزت.

ئەف رەفتار و رەوشتى جامىرانە يى پيشمەرگا دگەل مللەتى، بۆ ئەگەر كو ئەو خەلكى گوندیت خو چۆل كرىن و رەقىن چوینە ناف حكومەتى، جارەكا دى زقرینهفە سەر گوندیت خو و ناف شۆرشى.

هەر چەندە وى سەردمى سەروبهرى دەفەرا مە روژ بو روژى نەخۆشتر و ئالۆزتر لیدھات و رژیما عىراقى ب توپ و تەيارا و لەشكەر كیشى، ب هەمى رەنگا هیرش دكرنە سەر گوندیت دەفەرى و هەمى بزاقتى حكومەتا عىراقى ئەو بوون ژيانى ل گوندیت كوردستانى نەهیلن و دەفەرى ژ مروفا و سقىلا چۆل كەن، ب قى رىكى شۆرشى لاواز كەن و بشكىنن، لى پشتى گەريانا بارزانى و ئەو هیزا مەزنا پيشمەرگا دگەل دا ل دەفەرى، خەلك پشتراست بوو كو پيشمەرگە و شۆرش يا ب هیزە و پيشمەرگە دى شیت وان پارىزت و حكومەتیت عىراقى نەشىن ئىرادا مللەتى كورد بشكىنن.

ل وى دەمى تىلى گەردى ئىكمالەيى، سەر قولهكى ب هیزى شۆرشا ئىلونى بوو، ل ھاڧىنا سالا ۱۹۶۲ى مالىت وان ل گوندى كەمەكا بوون، ل نك توپرهشا ب رەخ گورستانا گوندى كەمەكا فە، ژنكىت وان جلكىت بچووىكىت خو شىشت بوون و ب سەر ھندەك تراشادا؛ دادابوون و ئەو چوو بوونە ناف گورستانا گوندى كەمەكا بو وى مەرەمى كو خو ژ بەر تەيارا پارىزن، فروكىت عىراقى ھاټن و ب رەنگەكى ھوڧانە ئەو دەفەرا جلك لى ھاټىنە راټىخستن و گورستانا كەمەكا دا بەر تەقەكرنەكا دژوار و بومبەباران كرنى و د ئەنجامدا بوىكا تىلى ئىكمالەيى (نادر ھەجى حوجاڧايى و دو كورپت وى يىت بچويك) شەھىد كرن، ھەژى يە بىژىن كو نادر كابانىيا زەكى تىلى ئىكمالەيى بوو.

پیشمه‌رگه‌یا شه‌ر و داستانی‌ت ب نافوده‌نگ دكرن

سالا ۱۹۶۲ی، پشتی پیشمه‌رگا ب سه‌ركیشیا مه‌لا مسته‌فا بارزانی، چه‌ندین شه‌ر و داستانی‌ت بنافوده‌نگ ل ده‌قه‌را به‌هدینان ئه‌نجامداین، هه‌ر وه‌کی داستانا (زاویته، گه‌لیی قه‌نتارا، لوماننا)، جاره‌كا دی حكومه‌تا عیراقی كه‌رب و كینا خو دارپته سه‌ر گوندی و سقیلیت بی‌گونه‌ه و گوندی كه‌مه‌كا بۆ جارا چه‌ندی ب دژواری بومبه‌بارانكرن و د ئه‌نجامدا، كابانیا ئه‌حمه‌د عه‌لی، ناسیار ب (ئه‌حمه‌دی عه‌لۆ پیرا) ب سه‌ختی بریندار كر و پیه‌كی وی ژێقه‌كر. ئه‌ف ژنه‌گه‌له‌كا یا ب وره و كورد په‌روه‌ر بوو، به‌رده‌وام خزمه‌تا پیشمه‌رگا دكر و نان بۆ پیشمه‌رگی‌ت قولی تیلی ئیك‌ماله‌یی د په‌حت و فریدكره‌ چیا‌یی كه‌مه‌كا و به‌ره‌یی زاویته.

قی بومبه‌بارانكرنا فرۆكا و توپبارانكرنا به‌رده‌وام بۆ سه‌ر گوندی و سقیلا، جاره‌كا دی وه‌کی هه‌ر جار، ترس و له‌رزه‌كا مه‌زن كه‌ته‌ دلێ خه‌لكی و خه‌لكی گوندا نه‌چار بوون ب روژ گوندی‌ت خو چولكه‌ن و ب‌ره‌فن و بچه‌ د شكه‌فتافه و جهی‌ت ئاسی ل چیا‌ی و ده‌وروبه‌ری‌ت گوندی، ئو ب شه‌ف دهاتنه‌ گوندی بیه‌نا خو ددا و شو‌لیت خو دكرن و بۆ خو خارن و نان چیدكرن بۆ روژا باشتر، هو‌سا ب سه‌خت و دژواری ملله‌تی مه‌ ژيانا خو بریقه‌ دبر، د سه‌ر قی دژواریا ژیان و كاودانا دا، جه‌ و واری‌ت خو نه‌به‌ردان و ب ئا‌خا خو‌قه‌ دگریدایی بوون و سه‌ری خو بۆ داگیركه‌را نه‌چه‌ماند.

فرۆکی‌ت شه‌رکه‌ر به‌رده‌وام ل هنداف ده‌قه‌را بوون، ل وی ده‌می

خهلكى گوندا ب روژى ژ بهر فروكا نه دويران ئاگرا هه لكهن، چونكى ههر ئاگرهك يان دويكىلهك فروكىت رژىمى ل گوندا يان ئاقارى گوندا ديتبا، راست تهقه لىدكر و بومبه باران دكر.

ل وان سه رما و سر و سه قه ما و به فر و بارانا، هيشتا تارى گهورك و دونيا رون نه بوويى، خه لك ژ گوندا ده ردكه فتن، گرى و قوليزينا بچويكا دچوو بهر عه سماني، داىكىت قان بچويكا ده ستيت خو بلند كرن و بو خو لاقا ژ خودى دكرن و دگوت: (خودى تو مالا قان قان زالم و زوردار و داگيركه را خراب كه ي ييت قى زولم و نه حقيى ل مه كوردا و قان بچويكىت مه ييت بيگونه هه دكه ن، خودى ما مه كوردا چ تاوان كرينه كو ئه ف زالمه هو ب سه رى مه و عه يالى مه دئينن؟! خودى تو تولا مه ژ قان زالمه كه ي، خودى ئه و ئه و ئه ز زالمه ب سه رى مه دئينن، تو ب سه رى وان بينه). سال هاتن و سال بورين و لاقا و هه وارييت داىكىت كوردا كرين، خودى قه بلاندى و هه مى ئه و زالم و زوردار ييت سته م ل كوردا كرى، گه هشتنه زبلدانا ديروكى، ئه و زولما وان ل كوردا كرى، هه مى ددفا را ده ركه فتن.

كاودان ل ده قه را مه گه لهك دژوار و نه خو ش بوون و هندهك گونديا ته حه ملا قى سه ختى و دژواريا ژيانى ل بن سيبه را توپ و ته يارا و كيماتييت ژيانى نه كر و ب ئىكجارى گوند به ردان و چوونه ناف باژيرا، به هرا پترا خه لكى مانه ل ناف شو رشى. هندهك مالا ژى بچويكىت خاندنى هه بوون، دگه ل بنه داره كى چوونه باژيرا و زه لاميت هندهك مالا ژى ب سه لتى مانه ل گوندى. ل ده قه را مه

دۆسکییا خه لکی گوندی که مه کا گه له که زه حمهت و په ریشانی و ده ربه ده ری و مال و یرانی و مال سو تن یا دیتی، لی هه ر کورد په روه ر و پاقر مان. ل شو رشا ئیلونی ل گوندی که مه کا (۵۱) پینجی و ئیک که س پيشمه رگه بوون و هه ر ژ سالا ۱۹۶۱ی هه تا ۱۹۷۵ی پيشمه رگیت خه لکی گوندی که مه کا ل سه رانسه ری ده قه رییت کوردستانی خزمهت و خه بات یا کری و هه مو که مه کی^(۴) که سه کی قه سه خو ش و نیزیکی مه لا مسته فا بارزانی بوو، سه رقولی که مه کییا بوو. هه روه سال گوندی که مه کا؛ بهیترین ئورگان و ری کخستنی پارتی هه بوون و گوندییت ده ورره ر ژی پیقه دگریدایی بوون.

شۆرش هاته ریكخستن

ل سالا ۱۹۶۲ ۱۹۶۱ی، پشتی پیشمه رگا ب سهرپه رشتیا راسته و خو یا جه نابی مهلا مسته فایب بارزانی، چه ندین کریاریت له شکه ری ییت نهوعی وه کی داستانا (به ری کهر و زاویته و گه لی قهنتارا و لومانا) ییت کرین و ده قه را به هدینا هه می پاقر و رزگار کری ژ هیزیت حکومه تا عیراقی و دارده ستیت وی، ده قه ر هه می که ته بن ده ستی پیشمه رگا و شۆرشا ئیلونی و ب تنی ریکییت سه ره کی نه بن ب روژ مابوونه د ده ستی حکومه تیدا، ئه و ژی ب ترس و به رده وام پیشمه رگا بویسه بو هیزیت حکومه تی ل سهر فان جادا د دانان و دربییت کوژه ک ل هیزیت حکومه تی ددان.

چونکی شۆرش سهر کردایه تیه کا (قیاده کا) هه کیم هه بوو، خه لکی ژی باوه ری پی هه بوو، ب ده مه کی کورت شۆرش گه له ک ب هیز که فت و خه لک گه له ک لی خر قه بوون و چه ک و سیلاحه کی مه زن و هه مه جور که ته ده ستی پیشمه رگا، ئه قه بوو ئه گه ر کو هه می ده قه را به هدینان هه می که ته بن ده ستی شۆرش و پینگافییت مه زن بو پیشقه هافیتن.

دا کو باشتر و ریكخستیت شۆرش کونترۆلا هه می ده قه را بکه ت و قیاده کرن و سه رکیشیه کا ری کوپییک ژ ئالیی له شکه ری و جه ماوه ری و ئیداری و مهیدانی قه بیته کرن، هزر ل هندی هاته کرن؛ کو دقیال هه ر ده قه ره کی، پیشمه رگا قیاده ک هه بت دا ب ری کوپیکی کار و بزاق و چالاکییت وان بیته ریكخستن و ده قه ر بیته کونترۆل کرن، ل هه ر ده قه ره کی ل دویف سه روبه ری خو کاروباریت خو بریقه بهت، ئه قه

بوو ئەگەر كو جەنابى مەلا مستەفا بارزانى ئەف بىرپارە دان:-

● ھېژا (ئەسەد خوشەقى)^(۵)، وەكو سەر لەشكەرى دەقەرا بەھدىنان.

● ھېژا (ەلى خەلىل خوشەقى)^(۶)، وەكو بەپرسى لەشكەرى ل دەقەرا دەھۆك.

● ھېژا (ەيسى سوار)^(۷)، وەكو بەپرسى لەشكەرى ل دەقەرا زاخۆ.

● ھېژا (حسو مىرخان دولەمەرى)^(۸)، وەكو بەپرسى لەشكەرى ل دەقەرا شىخان.

جارا ئىكى ەلى خەلىل خوشەقى، بارەگايى ھېژا دەھۆك دانا شاورىكى، پاشى قەگوھاستە شكەفت خەمرايى ل گوندى چرانى و پاشى برە گەلناسكى و ما لوپرى حەتا رىككەفتنا ۱۱ى ئادارا سالا ۱۹۷۰ى، د ناقبەرا قيادا شورشائىلونى ب سەرۆكاتىيا بارزانى و حكومەتا عىراقى يا وى سەردەمى دا ھاتىيە كرن.

وەكى بو من ھاتىيە گۆتن: سەعيد خەلىل خوشەقى، بەرى ەلى خەلىل خوشەقى؛ بەپرسى لەشكەرى يى دەقەرا دۆسكىيا و دەھۆك بوو، لى پشتى حكومەتا عىراقى ل سالا ۱۹۶۳ى ھىرش كرىيە سەر چىايى مەتىنا، ب مەرەما داگىركنا دەقەرا بەروارى بالا و ژ ناقبىرنا شورشى، سەعيد خەلىل خوشەقى، ھىزەكا پىشمەرگا ژ دەقەرا دۆسكىيا و دەھۆك بر و د ھەوارا پىشمەرگا دا چوو بوونە شەرى چىايى مەتىنا، د قى شەرىدا پىشمەرگە شىان ھىرشا لەشكەرى عىراقى و جاشا بشكىنن، لى مخابن سەعيد خەلىل خوشەقى ب دژوارى ھاتە برىندار كرن و قىجا نەشيا وەكى جاران بەردەواويى بەدەتە ئەركى خۆ، قيادا شورشى بىرپار

دا كو عەلى خەلىل خوشەقى، ۋەكو بەرپرسى لەشكەرى ل دەقەرا دەۋك بىتە دامەزراندن.

ل ناڧەراستا سالىت شىستا ل ھەر دەقەرەكا بەھدىنان، يان ژى ل سنورى ھەر قەزايەكى، شۆرشى ھىزەك چىكرن و قى ھىزى قىادا دەقەرا خو ژ ئالىي لەشكەرى و ئىدارى و ئەمنى و جەماۋەرى قە دكر. عەلى خەلىل خوشەقى بوو بەرپرسى ھىزا دەۋك، عىسى سوار بوو بەرپرسى ھىزا زاخو و بارەگايى وى ل گەلىي ھارىنا بوو. حسو مىرخان دولەمەرى بوو بەرپرسى ھىزا شىخان و بارەگايى وى ل گوندى شكەفتى بوو. ئەسەد خوشەقى ھەر ما بەرپرسى دەقەرا بەھدىنان و لەشكەرى ئىك و بارەگايى وى ل گوندى قومرىي بوو ل دەقەرا بەروارى بالا. ل سنورى ھەر ھىزەكى جىگرەك و بەرپرسەكى ئەمنى و ئىدارى ھاتنە دانان، ل دەستپىكى ل ھىزا دەۋك فارس كورەماركى بوو جىگرى عەلى خەلىل خوشەقى، پاشى عەبدولرەزاق گەرماقى^(۹) بوو جىگرى عەلى خەلىل خوشەقى و عەبدوللا گەرماقى ژى بوو بەرپرسى ئىدارى. وى دەمى سىستەمى قولا ھەبوو، ھەر قولەكى بەرپرسەك و جىگرەك بوو كار و بارىت عەسكەرى ھەبوون و راستەوخو ب بەرپرسى ھىزى قە دگرىدايى بوون. ب دروستى ھەمى پىشمەرگە د قان قولا دا ژ ئالىي عەسكەرى قە ھاتنە رىكخستن. ل دەقەرا بەھدىنان و سنورى ھىزا دەۋك ھەر ژ دەستپىكا شۆرشا ئىلونى، قولىت پىشمەرگا ھاتبونە چىكرن و ئەف كەسە سەر قول بوون:

— فارس كورەماركى^(۱۰).

- تىلى گىندەل ئىكماله يى.
- قادر ئاله كىنى^(۱۱).
- حەمۆ كەمەكى.
- مەھدى حەسەن نزاركى.
- سلېمان سەئىد، ناسيار ب (عەرىف سلۆ).
- حەسەن عەلى گەرماقى^(۱۲).
- فەيىسەل حەسەن نزاركى^(۱۳).
- محەمەد حەسەن باجلورى^(۱۴).
- محەمەد عەلى ئىبراھىم^(۱۵)، ناسيار ب (محەمەدى عەلۆ لەيلا).
- ئەحمەد حەجى محى لىناقايى^(۱۶).
- صادق گەلناسكى^(۱۷).
- دەروېش بېسفىكى^(۱۸).
- جەمىل سەدىق زىوكى^(۱۹).
- ئەمىن ئۆزمانى^(۲۰).
- مەمۆ كورەماركى^(۲۱).
- ئەحمەد سەيفەدىن^(۲۲)، ناسيار ب (ئەحمەد گۆيى).
- جاسم كورەماركى^(۲۳).
- رەشىد سمۆ گرفىلى^(۲۴).
- نەعمۆ سەمەد^(۲۵).

– عەبدى سەمۆ گىرىلى (۲۶).

– خالدا قەسارى (۲۷).

– سەلىمان بەندى (۲۸).

ھىندەك ژان سەرقولا شەھىد بوون و ھىندەك ژى نەشيان بەردەوام بن و روئىشتە خوارى و پىشمەرگاتى بەتالكر، لى مان پاقر و كورد پەرۋەر و كەسانىت دىلسۆز، ھىندەك ژى كور و مروقىت خۆ دانانە جەئى خۆ و بوونە بەرپرس.

ل سالا ۱۹۶۴ئى ھەتا ۱۹۶۸ئى، (سرى) ھاتنە چىكرن و پاشى ژى (بەتالىيۆن)، ھەتا سالا ۱۹۷۵ئى دىبەردەوام بوون. گەلەك ژان سەرقولا دەورىت جودا جودا يىت دىتىن، ھەر ۋەكى فارس كورەماكى، يى بوويە بەرپرسى لىژنا دھۆك يا پارتى.

دەمى شەرى د ناڧەرە ھكومەتا عىراقى و شۇرشا ئىلونى دا دەستپىكرى، ل سالا ۱۹۷۴ئى ھىزا دھۆك چار بەتالىيۆن ھەبوون، دگەل سرىەكا پشەتەقانىي (سرىا اسنادا دھۆك) يا چەكى گران. ھەيكەلى بەتالىيۆنىت ھىزا دھۆك ئەف كەسە بەرپرس بوون:

۱- ھەسەن عەلى گەرماقى، ئامر بەتالىيۆن.

۲- قادر نورى ئالەكىنى، ئامر بەتالىيۆن، بەدەل ماروئىنىسى؛ جىگر .

۳- فارس كورەماركى، ئامر بەتالىيۆن، جاسم شاھىن كورەماركى؛ جىگر.

۴- نەعمۆ صەمەد، ئامر بەتالىيۆن، ئىسماعىل مەمەد لىناقايى؛ جىگر.

۵- مەمەد ھەسەن باجلورى، ئامر سرىئ اسنادا دھۆك.

۶- ھىيىنى شىخى سىلكى (۲۹) ئامر سرىئ زىرەقانىت تايەت يىت ئامر ھىزى دھۆك.

۷- سەلىم ئەحمەد چىيى^(۳۰) ئامىر سىرى زىرەقانىت بارەگايى ھىزا دەۋك.

ل بەھارا سالا ۱۹۷۴ئى، ھەسەن ەلى گەرماقى، ل رۇژا ۱۹۷۴/۵/۱ئى ھاتە شەھىد كىرەن و شەھىد بوونا وى، جارەكا دى ھىزا دەۋك گوھورىن ئىخستەنە ھەيكەلى يەكەيىت خۇيىت لەشكەرى و ب قى رەنگى ل خوارى:-

۱- مەھمەد ھەسەن باجلورى، ل جەئى ھەسەن ەلى گەرماقى، بوو ئامىر بەتالىۋن و (طاھىر لىناقايى)^(۳۱) ژى بوو جىگرى بەتالىۋن، ئەف كەسىت ناقتى وان ل خارى ژى د گەلدا، ئامىر سىرى بوون:
أ- مستەفا ەبدولقادىر لىناقايى^(۳۲).

ب- سەعدى ئوسمان^(۳۳)، ناسيار ب (سەعدى ئوسى گەرماقى).
ت- بەھجەت ساركى^(۳۴)، پلەكا ژ ئەفسەرى كىمتر ھەبوو، بوو مەسئول سىرىا پولىسا، ئەف پولىسە ئەو بوون يىت كو بكوم ل سالا ۱۹۷۴ئى پشتى شەرى دەستپىكرى، ھاتىنە ناف شورشى، ئىكەم جار فەوجەك بو پولىسا ھاتە چىكرەن و (ەدنەن زاخوى) بەرپىر بوو، پاشى مروقتى وان پەرت و بەلاقەبوون و چوونە دەقەرىت خو، يىت ل سنورى ھىزا دەۋك سىرە بو ھاتە چىكرەن و سەرب بەتالىۋنا مەھمەد ھەسەن باجلورى قە بوون.

ھەر سىرەك (۱۲۰) سەد و بىست پىشمەرگە بوون.

۲- قادىر نورى ئالەكىنى ما ئامىر بەتالىۋن و بەدەل ماروئىسى جىگر بوو، ئەف كەسىت ناقتى وان ل خوارى ژى دگەلدا ئامىر سىرى بوون:
_ ھەمۆ كەمەكى.

- عادل گولی^(۳۵).
 - صادق گه لناسکی.
 - شیخ سهلام ده رگه لی^(۳۶).
 - ۳- فارس کوره مارکی هه ر ما ئامر به تالیۆن، جاسم شاهین جیگر بوو،
ئه ف که سیّت ناڤیّت وان ل خواری ژی ئامر سری بوون:
 - شه فیق هه سه ن کوره مارکی.
 - شه ریف حسین کوره مارکی.
 - قادر گه ربه راسکی^(۳۷).
 - سلیمان سه عید به ندی.
 - ۴- نه عمۆ سه مه د، ئامر به تالیۆن بوو، ئیسماعیل هه جی محی؛ جیگر بوو،
ئه ف که سیّت ناڤیّت وان ل خواری ژی ئامر سری بوون:
 - خالد مسته فا قه ساری.
 - عه بدی سمۆ گریفلی.
 - خه لیل مراری^(۳۸).
 - ره شید هه جی محی لیناڤای^(۳۹).
- صالح هه جی زیوهیی ژی بوو ئامر سریی اسنادا دهۆك ل شوینا
محمه د هه سه ن باجلوری و ئه حمه د هه لی قورعو نزارکی بوو
جیگری سریی .
- ل ده ستپیكا شۆرشا ئیلونی، ملله ت و خه لکی کوردستان تیه نیی
کوردایه تی و ئازادییا کوردستان بوون، مال و حال و روحا خو
ئیخستبوونه د خزمه تا شۆرش دا. ل ده ستپیكا شۆرشا ئیلونی و هه تا

رېككهفتنا ۱۱ى ئادارى ل ساللا ۱۹۷۰ى، باهرا پتر يا پېشمه رگا ل ده قهرا به هدينان بپارىت خو تتهنگ و فيشهك و رهخت بۆ خو كرپوون و شورش پى دكر و به ره قانى ژ ماف و رويمهت و ئاخا كورد و كوردستانى دكر، د سهر قى چهندى را؛ روحا خو ژى دكره قوربانى ژ بۆ ئازادىيا مللهت و وهلاتى خو؛ بى به رامبه ر و ههمى ژى خو به خش بوون.

ل وى سه رده مى؛ باهرا پتر يا تتهنگيت پېشمه رگا (ئنگليزيت قوت و دريژ، برنو، ئەله مانى، سه لىب، سي تير، پۆله ندى، ۱۲ ميل و جفنه) بوون.

ل ساللا ۱۹۶۲ و ۱۹۶۳ى پېشمه رگا گه له ك چه له نكييت به ركه فتى كرن و درييت مه زن ل هي زيت حكومه تا عيراقى دان، نه خاسمه ل زاويته و لومانا و زاخو و ده شتا فه يديى و جه ييت دى، ل قان چه له نكييا، پېشمه رگا گه له ك چه ك ده ست كه فت و چه كه كى نوى كه ته ده ستى پېشمه رگا، وه كى كلا شينكو ف و تكتاريو ف و ره شاش فيكه رس و توپيت ۲ و ۳ گرى و سمينو ف و ره شاش پليمو ك و ده بانجه ژى مشه بوون.

به عسییا سیاسه تا قركرنی و براندنا كوردا بكار ئینا

ل سال ۱۹۶۳ی؛ پشتی به عسی هاتینه سهر دهستهه لاتی و هه قبه یمانا سی قولی د گهل مسر و سوریا چیكری، بو لیدانا بزاڤا رزگار یخووازا ملله تی كورد ب سهرۆكاتییا مهلا مسته فایئ بارزانی، به عسییا سیاسه تا عهرد سوۆتنی (سیاسة الارض المحروقة) دژی گوند و خه لكی كوردستانی بكار ئینا. له شكهری سوریی و مسری ژی راسته وخوۆ پشكداری د هیرشكرنادا كر بو سهر كوردستانی، گفاشتن و هیرش بو سهر ده قهر و گوندیت كوردستانی دژوارتر لیهات، لی پیشمه رگیت كوردستانی ژی ب میرخاسی به رسینگئی وان گرت و دربیئت كوژهك ل وان دان، فونه ژی بو قی چهندی ل نافه راستا هه یفا كانوینا ئیكی سال ۱۹۶۳ی، شه هید هورمز مهلك چكویی^(۴) و پیشمه رگیت د گهل دال ناف بهینا ئالوكا و فهیدیئ؛ بو یسهك بو هیزا هه فیشكا ههر سی دهوله تا دانا و چهندين ئالیاتی وان سوۆتن و چهندين عهسكه ری وان ئیخسیركرن و كوشتن و چه كه كی باش ژی دهستكه فتی ئینان و خوۆ فه كیشان. ب ریکئی فه ههندهك پیشمه رگا گوۆتی: مه چه له نگییه كا باشكركر، بهس مخابن مه ترومبیلیت عهسكه ری نه سوۆتن!! هورمز مهلك چكوۆ توپه بوو، گوۆته پیشمه رگا ما هه وه ئه و ترومبیل نه سوۆتینه؟ سترانییژی ملی (حه سه ن عه لی خه نجه ر)، ب ستران دییژت: جاره كا دی هورمز مهلك چكوۆ زقپری سهر وی جادا فهیدیئ و ئه و ترومبیلیت عهسكه ری سوۆتن. د وی ناڤه ینیدا، هیزه كا مه زنا عهسكه ری سوریی و عیراقی ژ میسل د هه وا عهسكه ری خوۆ دا هات و بو شه ره كی گران د ناف بهینا پیشمه رگا و وی عهسكه ری دا و فیشه كیت هورمز مهلك چكویی خلاس بوون و نه قیا

ب ساخی بکهفته دهستی دوژمنی و ب دهبانجا خو چەند گولله ل سەری خو دان و خو شههید کر، دەمی پیشمه‌رگا زانی هورمز شههید بوو، دەملدهست هیزه‌کا دی یا مه‌زن یا پیشمه‌رگا هیرش بره سەر وی هیزا له‌شکەری سوریی و عیراقی، پشتی شه‌ره‌کئی گران پیشمه‌رگه شیان تهرمی هورمز مه‌لك چکویی رزگار کهن و نه‌هیلا بکهفته دهستی دوژمن و ئینال ده‌قەرا بن ده‌سته‌لاتا شۆرشى فه‌شارت.

هه‌روه‌سال هاقینا سالا ۱۹۶۳ی، هیژیٲ حکومه‌تا عیراقی و جاشا، ژ مانگیشکی هیرشه‌کا دژوار ئینا سەر هیژیٲ پیشمه‌رگا ل چیاپی دیراگژنیك، ب وی مه‌به‌ستی کو گوندی دیراگژنیك بسۆژن، ل وی دەمی پیشمه‌رگیٲ قولی شه‌هید محمه‌دی عه‌لو له‌یلا و ده‌رویش بیسفی ل وی چیاپی بوون، عه‌لی ئەبیزیٲ دیرگژنیکی د پەرتوکا خو دا (بیرهاتین شۆره‌شگیری د دیروکا کوردستانی دا)، د به‌رپه‌ری ۲۵ و ۲۷ یدا دیژیٲ: «پیشمه‌رگه‌ی پیشوه‌خت پیزانین هه‌بوون کو دی حکومه‌تا عیراقی رۆژا ۱۹۶۳/۷/۱۵ی هیرشى ئینته سەر چیاپی دیراگژنیك و دقیان بهین گوندی دیراگژنیك بسۆژن، ل وی رۆژی سه‌عه‌ت (۴) چاری سپیدی پیشمه‌رگه‌ی سه‌نگه‌ریٲ خو ل سەری چیاپی گرتن و هیشتا هه‌تافی نه‌هلاتی، جاشا و جهیشی عیراقی و چەند که‌تیٲ توپا و ده‌بابا و فروکیٲ شه‌ری و ب پشکداریا جهیشی سوریی، هیرش کره سەر سه‌نگه‌ریٲ پیشمه‌رگه‌ی ل چیاپی دیراگژنک، ل وی شه‌ری پیشمه‌رگا و ب تاییه‌ت پیشمه‌رگیٲ چه‌له‌نگ و میرخاس نه‌زیر ئەبیزیٲ دیرگژنیکی به‌رسینگئی وی هیزا مه‌زنا حکومه‌تا عیراقی گرت و نه‌هیلا ئیک پینگاف بینه‌ پیش».

وی سەر دەمی بیهنقه‌دانا من یا هاقینی بوو، ئەز ژ یی ل گوندی

كهمهكا بووم و مالیت مه ژ گوندی ره فیوون و چوو بوونه گهرا كهركی
 ل سادیی ل سنوری ئاقاری گوندی دیراگژنیک، جهی مالیت مه لی،
 نیزیکی شهپی بوون و مه گوهل دنگ دنگا بوردمانکرنا توپ و تهیارا
 و هیرشا جهیش و جاشا و دهنگی تهقی و شهپی دبوو، هیرشا حکومهتا
 عیراقی ب دژواری یا بهردهوام بوو، بۆ سهر سهنگهریت پیشمه رگا و
 ئەف هیزا حکومهتی نهشیا بهین چیاپی بگرن، شههید نهزیر ئەبیزید
 دیرگژنیک پرهشاش برنوییهك فیوو، دگۆته پیشمهگا بهس هین بۆ
 من فیشهکا بینن، حکومهتا عیراقی ب ههمی هیزا خوڤه یا بئمنهته،
 ئیقاری سهعت چار تهیارا ب جهی پیشمه رگا و شههید نهزیری زانی
 و ب دژواری ئەو جه بومبهبارانکر و ل ئەنجام چهند ساجمه ب سهری
 نهزیر ئەبیزید دیرگژنیک کەفتن و دەملدهست شههید بوو، ئیکه
 کهس یی کو گازی پیشمه رگا کری وهرن نهزیز شههید بوو، سلیمانی
 میرخانئ بئشینکی بوو، پیشمه رگه مانه ب شههید نهزیری و جهنازی
 وی فه، محمهدی عەمۆ سیڤا؛ پیشمه رگه کئ زهلام باشبوو، شههید
 هلگرت و دا پشتا خو و هتا ئینایه سهر کانیا میرگی ل روژ ئاقایی
 گوندی دیراگژنیک. مهلا سلیمان دیرگژنیک ژی گۆته من: من ئەف
 پیزانینه ل سهر شههید نهزیری هه نه، کو سلیمانی میرخانئ د گهل
 جهنازه ی دا بوو هه کو ژوردا ب چیاپی دا ئینایه خاری و پاشی سیاری
 دهوارا کر و بره گوندی بابوڤخکی فهشارت.

پشتی شههید بوونا نهزیری، لاوازی کهته جه بهه ی و جهیش و
 جاشا ئەف چهنده بۆ خو ب دهلیقه زانی و ب سهر چیاپی کەفتن،
 خه لکی گوندی دیراگژنیک ژی، بهس روحا خو خلاس کر و ژ گوندی

دهرکهفتن و قهستا بهر رویاری شهمرخئی کرن و هندهك رهقین و چوونه گوندی بۆترشی، جاش ژى هاتنه ناف گوندی و ئەو گوندی هندی بۆش، ههمی سۆت و کافل و ویرانکر.

چیرۆکا میرخاسیا شههید بوونا نهزیر ئەبیزید دیرگژنیکی، گهلهك ل دهقهرا دهۆك دهنگهدها، چونکی خویشکا وی رهشاش برنۆوا وی ههگرت و بریار دا کول شوینا برایی خۆ بته پیشمه رگه.

ههرد وی شهړی چیاپی دیراگژنیك دا، ل رۆژا ۱۹۶۳/۷/۱۵ی پیشمه رگهپی چهلهنگ و میرخاس (مووسا مستهفا یونس بهندی) ژى، ل وی هیرشا جهیش و جاشا دا بوو سهه چیاپی بیسفاکی شههید بوو، شههید مووسا د گهل قولى دهرویشی بیسفاکی پیشمه رگه بوو، جهنازی مووسا بهندی؛ پیشمه رگا هه لگرت و ل چیاپی ئینا خاری و پاشی ب دهوارا قه گوهاسته ناف گورستانا (شیخ ماوی) یا ب رهخ سهه رهکانیا سادیی - ئاقاری گوندی کهمه کا قه ل ویری قهشارت، مووسا بهندی یی ب ژن و مال و عهیا ل بوو، دو کور و کچهك ل پاش خۆ بجه هیلان .

د گهل قان هیرشیت بهردهوام ییت رژیما عیراقی بۆ سهه گوندیت دهقهرا دۆسکیا، باهرا پتر یا رۆژا، فرۆکیت عیراقی ژى گوند و ب تایهت گوندی کهمه کا بومباران دکر و ب شهف ژى ب توپیت دویر هافیز ژ لیوا که قلهسنی گوند و ئاقار دهاتنه توپارانکر و نه دهیلا خه لک ل چۆلی و ئاقارا ژى قهحه وییت و بچویک ب شهف ژ بهر ویر ویرا قان توپا نه دنفستن، ئەف چهنده بوو ئەگهه کو جاره کا دی خه لکی گوندا، گوندیت خۆ بهردان و چۆل کرن و قهستا شکهفتا و

جهیت ئاسی کرن و بۆ خو کولک چیکرن و گهلهك ب نه خوشی و سهخت و دژواری بهردهوامی دا ژيانا خو، لی زیدهباری قی سهروبهری هنده نه خوش و ب ترس و ب زهحمهت، خهلك یی ب دؤزا خو و ئاخا خوڤه گریدایی بوو، ب ساناھی دهست ژئی بهرنه دان، د سهر قان هه می نه خوشیا را، خهلك خودان موراله كا بلند بوون و ل دویف سهروبهری؛ بزاف دكرن شۆل و کاریت خو یی جوتیاریی و گوندا بریقه دبرن و خزمهتا شۆرش و پیشمه رگایه تیی ژی بکه ن.

ل تهباخا سالا ۱۹۶۳ی هیزه كا پیشمه رگا، بويسهك بۆ هیزه كا لهشكهری عیراقی ل سهر ریكا دهۆكزاووته ل راستا گر بچیکئی گه رماقا دانا و دربهكئی كوژهك ل هیزیت لهشكهری عیراقی دا، لی مخابن د قی شه ری دا پیشمه رگئی گهنج و لاو و میرخاس (تهها مهلا قاسم گه رماقی) هاته شه هید کرن.

شۆرشى ئىدارەكا رىك و پىك دانا

ل ھەمى گوندىت بن دەستھەلاتا شۆرشا ئىلونى قە ژ بلى بەرپرسىت حزب، ل ھەمى گوندا بەرپرسىت ئىدارى ژى شۆرشى دانابوون، شۆل و كارى وان ھەكە پىشمەرگە ھاتبانە گوندا؛ دا ل سەر مالا بەلاقە كەن بۆ نان خارنى يان ھەكە بەرۆكىت شەرى پىشمەرگەى پىدقى ب نانى ھەبا، دا جابى دەنە قان بەرپرسىت گوندا، كا چەند نان قىابان، دا بۆ پىشمەرگا ژ مالا كۆمكەن و ب دەوارا بۆ پىشمەرگا فرىكەن، ھەر قان بەرپرسىت گوندا؛ پۆستىت حزبى و پىشمەرگا ب رىكا گوندىيا و كەسىت باوهر پىكرى دگەھاندنە جھى مەبەستى. ل ھەمى گوندا ژى شانە ھەبوون، قان شانە دەھا ئىك ژ دەرامەتا جوتيارا وەردگرت بۆ شۆرش و پىشمەرگا، جوتيار و گوندىيا ب كەيفا دلئى خۆ؛ خويك ژ داھاتىيى خۆ ددا شۆرشى، ھەكە جوتيارەكى نەقىابا قى خويكى بدەت چ گفاشتن ل سەر نەدھاتنە كرن. من ب خۆ يا دىتى ھەكە شانەى ژ بەر بىحالىيا جوتيارەكى (خويك) تاپوو ژى نە وەرنەگرتبا، ئەو جوتيار عاجز دبوو و ئەو ب خۆ دچوونە دويف شانەى را و دگۆتى وەرە باھرا شۆرشى و پىشمەرگا ژ دەرامەتا من راکە.

ل وى دەمى؛ شۆرشى چ شىان نەبوون، خودانكرنا پىشمەرگا و برىقەبەرن و ئىدارەكرنا شۆرشى، ھەمى ب ھىقىا ھارىكارىت مللەتى قەبوو. قەگوھاستنا قى قىت و قنىاتى شانال گوندا كۆمكرى گەلەك ب دەست پاكى، ب رىكا زبارى و دەوارىت گوندىيا دھاتە قەگوھاستن بۆ عمبارىت شۆرشى ل جھىت ئەمىن و تەنا، ھەر عومبارەكى ژى مەسئولى خۆ ھەبوو.

هیرشیت حکومه تا عیراقی بهردهوام بوون

ل هه یفا ۱۹۶۳/۹ی جهیش و جاشاب پالپشتیا توپا و فروکا؛ هیرشه کا دژوار کره سهر دهقهره دۆسکییا، ل چهپانکی گوندی کهمه کا پیشمه رگیت هیزا دهۆک بهرسینگیت قی هیزا مهزنا دوژمنی گرت و شهپه گئی گران قهومی و پیشمه رگا ئه و هیزا مهزنا جهیش و جاشا شکاند و راهیلائی حهتا ده رگه لا شیکه یا. بهربه رکی نیقرو جهیشی حکومه تی ژ هه می ئالیافه چهپانکی گوندی کهمه کا دا بهر توپا و هنجنی، هندی توپ لیدان و جاره کا دی جاشا هیرش کره سهر چهپه رییت پیشمه رگا، ئاگر بهر ببوو وی دهقهره شه ر لی و دونیا بوو دویکیل و دویمان و ته مه دی، پیشمه رگه و جاشاب ناف ئیک و دو کهفتن و بو شه ری مان و نه مانی و پیشمه رگا زه ربه کی مه زن ل جاشا دا و ب خرابی شکاندن و په قین و پیشمه رگا راهیلائی حهتا سهر جادا گشتی ل کوریت گافانا.

لی ب مخابنی د قی شه ری چهپانکی دا، سی پیشمه رگه هاتنه شه هید کرن و ته رمیت وان ژی د ناف ئاگری دا هاتنه سو تن، سه لیم ئه سعد خوشه فی^(۴۱)، ئامر هیزی دهقهره ئامیدی ل شورشا ئیلونی، ل روژا ۲۰۲۲/۳/۱۸ی ب ریکا هه قال سیابه ند سیلکی^(۴۲) گوته من: د شه ری ب نافوده نگی چهپانکی گوندی کهمه کا دا، هیزا پیشمه رگیت کوردستانی دو شه هیدیت میرخاس و چهند بریندار دان، ناقیت شه هیدا ئه قه نه: (خه لیل شیخو سپینداری، مزویری، بارزانی. سلیمان لاچ سپینداری، مزویری، بارزانی.

خه لیل و سلیمان، ژ وان پیشمه رگا بوون ییت کو پشکداری د

شۆرشا دووی یا بارزان دا ب رییهراتییا شیخ ئەحمەد بارزانی ل سالیّت (۱۹۳۲-۱۹۳۱) یدا کری، ههروهسا پشکداریا د شۆرشا سی یا بارزان ب سهروکاتییا مهلا مستهفا بارزانی دا ل سالیّت (۱۹۴۳-۱۹۴۵) یدا کری، یی د گهل بارزانی د ههوارا کو مارا کوردستانی ل مهاباد دا چوین، ل سالا ۱۹۴۷ی د گهل مهلا مستهفایئ بارزانی د ریقه چوونا دیرۆکی دا ب شهر ل سنوری سی وهلاتا دهرباز بوین و چوینه ئیکه تییا سوڤییتا بهری، ل وییری ماین هتا سالا ۱۹۵۸ی، عه بدولکه ریم قاسم هاتییه سهر دهسته لاتی ل عیراقی، جاره کا دی ئه و ییته فه گه ریانه کوردستانی و وهکی قههرمانیّت ئازادیخواز، پیشوازییا ل وان هاتییه کرن .

ل سالا ۱۹۶۳ی؛ قولی شههید هه مو که مه کی، کو باهرا پتر یا وان پیشمه رگیت د گهلدا که مه کی بوون، د گهل هیزا حسو میرخان دوله مهری ل ده قهرا ئاکری دا بوون، پشکداری د چه ندین شه ریئ مه زندا کربوون ل وی ده قه ری، ئیک ژ وان شه ریئ ب نافوده نگ کو قولی هه مو که مه کی کری، شه ری به رسینگ گرنا هیرشا جاشا بوو، بو سهر گوندی (راس العین و شوشی)، جیگری هه مو که مه کی؛ (ره مه زان سه عید علی که مه کی) د وی شه رییدا ب دژواری بریندار ببوو، مام ره مه زانی بخو بو من گو ت: (مارگریت)^(۴۳) و (جورج) ی بابی وی یی برینیچ د ههوارا مه هاتن و پشکداری د شه ری دا کرن، هتا کو پیشمه رگا جاش شکاندین، پاشی ئه ز فه گوهاستمه باره گایی هیزا شیخان ل شکه فتا گوندی شکه فتی ل ناف بهرواری ژیرییا و جورجی برینیچ بوو، وی چاره سه رییا من کر هتا ئه ز ساخ بویم .

ل پائیزا سالا ۱۹۶۳ی ده می حکومه تا عیراقی زانی کو باهرا پتر یا

پیشمه رگا یی د ههوارا شه پئی چیا یی مه تینا چوین، گه لهك پیشمه رگه ل ده قهرا دۆسکییا نه ماینه، حکومه تا عیراقی هیزه کا مه زنا جهیش و جاشا و ب پالپشتیا توپیت دویر هافیز، هیرشه کا ده ملده ست کره سهر گوندی که مه کا و ئەف گوندی که قنار و بۆش، کو نیزیکی سه د ۱۰۰ مالا بوون هه می سوۆت و کافل و ویران کرن. ئاقار و ده خل و دان و قیت و قنیات و مشتاخه و میشتیه هنگفینی ژی، هه می سوۆتن و ژ ناقبرن و خه لکی گوندی جاره کا دی مشه خت و ئاواره و مالویران کر نه قه. د قی هیرشا جهیش و جاشادا بۆ سهر گوندی که مه کا، ژ بلی زیانیت مادی، پیره میره کی (۸۰) هه شتی سالی یی بی گونه ه ب نا قی (تا هر مووسا) شه هید کرن و گوندی ژی هه می ره قین و مال و حالیت خو بجه هیلان و ل ده قهری پهرت و به لاقه ببوون، ههر ماله ک ب ره خه کی قه چوو، هه تا گوندی بابۆخکی و شاوریکی و بوۆترشی ژی که مه کی چوو بوون. مالباتا من ئەو ژی دگه ل گه لهك گوندییت مه ییت دی، جاره کا دی ره قی بوون و بوۆتالیی بابۆخکی و گه لیی گولی قه ل سنوری گوندی بوۆترشی چوو بوون.

نه خوۆترین کاودان بۆ کوردستانی و ده قهرا مه ئەو کاودان بوون ییت کو به عسی ل سالا ۱۹۶۳ی هاتینه سهر دهسته لاتئ ل عیراقی، به عسییا سیاسه تا کوشتن و ژ ناقبرن و نه هیلانا ژیانئ ل کوردستانی پهیره و دکر. ل دو قووناغال سهر ده می شوۆشا ئیلونی، کو به عسی هاتینه سهر دهسته لاتئ ل سالا (۱۹۶۳ و ۱۹۶۹)ی، تاوانیت مه زن دژی ملله تی کورد و خه لکی کوردستانی ئەنجامدان، ب هیزیت مه زن ژ جهیش و جاشا،

ب تانک و زریپووشا و توپ و فروکا و بومبیت ناپالم؛ هیرش دکرنه سهر گوندیت کوردستانی و دسوئن و خه لکی وان یی به لنگاز ده ربه ده ر دکرن و تالان دکرن و گوندیت بی گونه ه و سقیل دهیلانه بی مال و حال و پهریشان دکرن و جینوساید دکرن. زیده باری قی چندی تاوانیت مه زن دژی گوندیا و سقیلا نه جامدان و قه تل و عام دکرن، ههر وه کی ل سالا ۱۹۶۹ی ل گوندی ده کان ل ده قه را ناحیا قه سروکی ل زنجیره چیا یی خیری (۶۷) شیست و حهفت ژن و زاروک و پیره ژن و پیره کال د شکهفتی قه سوئین. ههروه سال سالا ۱۹۶۹ی ل گوندی سوریا ل ده قه را سلیقانه یا سهر ب ناحیا باتیلی قه نه فسه ره کی شو فینی و دلر هق و به عسی، (۳۹) سیه و نه ه ژن و زاروک و زه لام ژ موسلمان و فه لیت نه رمن د کوتانه کا په زی قه کو مقه کرن و ته قه لیکن و ههر هه می کو شتن.

روژ بو روژ گفاشتنی به عسیا ل سهر گوندیا و ده قه ری کوردستانی دژوارتر لیدهاتن، ل بیرا منه کو ل (۲۴) ده مژمیرا، به رده وام بومبه بارانکرنا ب توپ و فروکا ل سهر گوندیت مه بی راوستیان یا به رده وام بوو، وه لی هات کو جوتیاره ک نه دشیا بو خو کاره کی بکه ت. قی سه روبه ری ب ترس تا راده کی ژیان راوستاند و به ره مه میت چاندنی کیم بوون نه خاسمه ده خل و دان و روین و توف چا و شه کر ژی بده ست نه دکهفتن.

وی خه لکی چا هه ی و شه کر نه ی شینا شه کری میویژ ب چایی قه دخار، صابین ب ده ست نه دکهفت، ژنکی ت شه هره زا؛ وه کی دایکا من صابین ژ که زوانا چیدکر. ل قی سه روبه ری خه لک ناچار بوو بچنه کاروانا ل ده قه ری ت شیخان و گوندیت (ئه لکیشی (القوش)، بوزا و خورزا) بو کرینا قیت و قنیاتی و روینی و شه کر و توفچای و صابینی.

هه می که سا ژی پی چینه دبوو بچنه کاروانا، چونکی پاره و پیره ه و دهوار نه بوون. ل وی سهرده می ئەم د بچویک بوین و نه ییت کاروانا بوین، لی مه هیسترهك هه بوو دایکا من داف خه لکی گوندی ب نیقی دبره کاروانا، دهولهت سه ری قی هیستری مه هه می گاڤا تشت و قیت و قنیات و هه تا شه کر و توڤچا ژی هه بوو، لی گه لهك خه لکا نه بوون، مالیت مه ژ گوندی ده رکه تبوون و په قیون و چوو بوونه سادی، بیهنقه دانا خاندنگه هی بوو، ئەز ژی ژ دهۆك هاتبوومه نك دایکا خو وان، دا بته درهنگی شه قی و گه لهك جارا ئەم د نفستین؛ دایکا مه دا ژنویکا چا چیدکر و ئەم ژ خه و رادکرین و دگۆته مه:

● رابن چایی قه خون؟

● من خو دگه ل عاجز کر و من دگۆتی ما وهختی چا قه خارنی یه قی نیقا شه قی؟

● قیجا پاچ بکه م کورپی من؟ خه لکی نینه، مه ژی هند نینه بدهینه قی زۆمی هه می.

ڤان کاودانا خه لك گه لهك بیحال کر بوو، من بخۆ ب چاقیت خو یا دیتی هندهك مالیت بۆش ب مروڤا، ل قی زۆما ئەم لی، ژنکییت وان سپیدی زویکا دچوونه ئاقاری ل سه ر ییکا شخه دکیشان و ناڤ پرینا بو خو ئیشی قیددان و هه تا ئیقاری، دا وان ئیشیا ئینن و قه قوتن و دهنه بای و وی ده خلی؛ دا ب دستاری هیرن و دا که نه شك ل سه ر سیلی و دا دهنه بچویکییت خو، ل وی سهرده می ژیان ب قی رهنگی یا سهخت و دژوار بوو، لی خه لکی گوندیت خو به رنه دان و باوه ریه کا مه زن ب کوردایه تی و شۆرش هه بوو.

ئاشتیه كا بەرۈخت

پشتى كۆل دووماھىيا ھەيڧا دو ساللا ۱۹۶۴ئى، سەرۆك كۆمارى عىراقى عەبدولسەلام عارفى ب رىكا ئىزگى بەغدا دانپىدان ب ھندەك مافىت كوردا كرى، ۋەكو ئىتەتەكا پاقژ؛ جەنابى بارزانى ئىك ئالى بىر پار دا شەر بىتە راوستاندن و دەرفەت دا حكومەتا عىراقى كا دى بىر پار بۇ كوردا چ كەت. بىگومان ئەف شەر راوستاندنە دەرفەتەك بوو كو شۆرش باشتر خۇ رىكىخت و دا مللەت ژى بىھنا خۇ بدەت. كەيفا مللەتى گەلەك ب قى بىر پارا بارزانى ھات، داىكا من و خويشك و براى من، ئەو ل دەھۆك بوون. زقپىنەقە سەر گوندى، پشتى بىھنقەدانا ھاقىنى دەستپىكرى و خاندنگەھا دەرگەھىت خۇ گرتىن، ئەز ژى چوومە گوندى و مە دەست دا ئاڧا كرنا خانى خۇ يى كو ھاتىيە سۆتن و كافلكرن، ل وى دەمى گوندى كەمەكا پتر ژ ۱۰۰ مالا بوو، ب تنى دو ھۆستا يىت ئاڧا كرنا خانىيا ل گوندى كەمەكا ھەبوون، ئەو ژى توفىقى ئەحمەد باكۆزى و عەباسى مریەمى بوون. پترىا خانىيت كەمەكىيا ئاخ و لبنە بوون، خەلكى بوو خۇ بىرین و قان ھەردو ھۆستا خانى ئاڧا دكرن. گەلەك گوندىيا خۇ كرنە ھۆستا وان بخۇ خانىيت خۇ ئاڧاكرن.

ل سەر دەمى عەبدولكەرىم قاسمى و بەعسىا، چ پىنگاڧ بوو چارەسەرىيا ئارىشا كوردا و شەر راگرتنى نەھاتنە ھاقىتن، ئەو ل وى باۋەرىي بوون كو دى زویكا شۆرشا شكىنن و ژ ناپ بەن و ناھیلن. نىپرىن و رەفتارا وان د گەل كوردا يا رەگەزپەرستى و شۆفىنى بوو، ب تنى سىاسەتا كوشتن و سۆتن و ویرانكرنا كوردستانى د ھزر

و مهژییى رایه داریت عیراقى دا هه بوو، عه بدولسه لام عارفى ژى هندهك پینگاف هافیتن كو شهپر راوستت، لى ب تنى تهكتيك بوون بۆ هندی كو خو بهیز بیخن.

لى ئەف شهپر راوهستیانه بۆ ده می سالهكى د خزمهتا شورشی دا بوو، ههروهسا مللهتى ژى بیهنا خو باش دا و کارووکۆكى خو بۆ داهاى کرن .

ل پائیزا سال ۱۹۶۵ى ل چه ندين دهقهره حكومهتا عیراقى و جاشا جارهكا دى ب پاپشتیا توپ و فروكا، هیرش كرنه سهر دهقهریت رزگاركرى ل سنورى هیزا دهوك و شیخان و زاخو.

د ده می ههفتیهكى دا جهیش و جاشا ژ مانگیشكى هیرش كره سهر گوندیت بهندا و كوریمى و بهرۆشكا سهعدینی و ئەف گونده سۆتن، ههروهسا هیرش كره سهر گوندیت زیوكا عه بۆیى و گوندى بانه صورا و دقیان بگههنه باره گایى هیزا دهوك ل نهالا شاورىكى، لى پیشمه رگیت هیزا دهوك بهرسینگى وان گرت و نه هیلان بینه پیش و هیزا زاخو ب سهركیشیا عیسی سوار ژى، د ههوارا هیزا دهوك هاتن و گه هشتنه مهیدانا شهپرى و پشتى شهپه كى گران، ئەو قوو هتا جهیش و جاشیت حكومهتا عیراقى شكاندن و راهیلاىی هتا ناحیا مانگیشكى و دهقهره ئازاد كرى ژ هه می هیرشكهرا رزگار كر.

ههروهسا ل سال ۱۹۶۵ى جهیش و جاشا هیرشهكا مهزن كره سهر گوندى نزاركى ل رۆژههلاتى باژیرى دهوكى، لى پیشمه رگه هییت قولى مههدى ههسن نزاركى؛ لى هاتنه دهست و ئەف هیزا

حكومهتا عیراقى ب سهرشۆرى شكاندن و ههتا دهۆك راهیلايى.
 بۆ جارا گهلهكى؛ هیژیت حكومهتى هیرش كره سهر چیايى
 بیسفىكى و دیراگژنيك، ل پائیزا سالا ۱۹۶۵ئى هیژه كا مهزنا (قوات
 سیاره و جاشا) جاره كا دی هیرش كره سهر چیايى دیراگژنيك و
 بیسفىكى، قهوه ته كا پيشمه رگا یا محمه د عه لو لهیلا و ئه حمه د
 سه یفه دین گوئی، ئه ركى وان ل وی چیايى بوون، ب میرخاسی كه تنه
 شه ره كى گران دگهل وى هیزا حكومه تا عیراقى، ههردو قولیت مه مۆ
 كوره ماركى و جاسم كوره ماركى ل هنداف گه لیى پیژيكى و بستیری
 بوون، ده مى گوھ ل دهنگى شه ری بوویى، دهه وارا پيشمه رگا دا
 چوون و پشتا هیژیت حكومه تی گرتن و دربه كى كوژهك ل قى
 هیزا هیرشبه را حكومه تی دا و ده ئه نجامدا (۶) جاش كوشتن و (۳) سى
 ژى ئیخسیر كرن و ب دهها ژى بریندار كرن و ترسه كا مهزن كه ته
 دلئى هیژیت حكومه تی و وره یا پيشمه رگا و خه لكى ده قهرئى ب قى
 كریارا پيشمه رگا كرى گه لهك بلند بوو. د قى شه ریدا ب تنى چند
 پيشمه رگه بریندار بوون.

پشتى چه ندين جارا هیژیت حكومه تا عیراقى ب هاریكاریا جاشا
 هیرش كرينه سهر چه پانكى گوندى كه مه كا ب وى مه ره مى دا كو
 بگه هنه كویراتیا ده قه را دۆسكییا و وان گوندىت بهر رۆ گه رمى
 بسۆژن، ژ ئالیى پيشمه رگا فه دهاتنه شكاندن، ل پائیزا سالا ۱۹۶۵ئى
 جاره كا دی هیژه كا مهزنا حكومه تا عیراقى ژ جهیش و جاشا و ب
 پشته فانیا توپیت دویر هاقیژ و فروكیت شه ری هیرشه كا دژوار كره
 سهر چه پانكى گوندى كه مه كا و شه ره كى گران قه ومى، مه ره ما

حكومهتی ئەو بوو ب چ قیمة ته كا ههبت بگههنه گوندى بابوڤخكى و بسوژن، لى قى هیزا هیزشبهرا حكومهتا عیراقى، نهشیان بچنه پيش و چ ئارمانجا بدهست فهبنن، هیزا حكومهتا عیراقى ب توپ و تهيارا ئەو دهقهرا پيشمهركا سهنگهر لیداناین توپ بارانكرن و ب تهيارا ژى بوردومانكرن و د ئه نجامدا دو پيشمهركه هیت میرخاس هاتنه شههید كرن، ئەو ژى (صهديق مهلا حسین سندورى و یوسف ئیسلام قارقاراقای. د فان ههمى هیزشا دا ییت كو جهیش و جاشا كرينه دهقهرا دۆسكییا، وهكو پشتهفانى پيشمهركیت هیزا زاخۆ ب سهركیشیا عیسی سوار د ههوارا پيشمهركیت هیزا دهۆك ب سهركیشیا عهلى خهلیل خوشهفی دا هاتینه و شهپهركى میرخاسانه كرییه و هیزا هیزشكهرا حكومهتا عیراقى بو سهر فان دهقهریت شوړشى شكاندینه.

هه ر ل دووماهیا سالا ۱۹۶۵ی، هیزیت حكومهتا عیراقى ژ جهیش و جاشا؛ بهردهوامى دا هیزشیت خو بو سهر دهقهرا دۆسكییا هه ر ژ (قهشهفرى و چپایى تهحا بگره ههتا گوندى پیرومهرا و گهرماقا سهعيد ئاغایى و باكوزى، و گوندى نزاركى مهبهستا فان هیزیت حكومهتا عیراقى ئەو بوو كو وان گوندىت پشتا گهلیى دهۆك و دهوروبهریت دهۆك، ههمیا بگرت و بسوژت و دربهكى ل هیزیت پيشمهركى كوردستانى بدهت ل وان دهقهرا. لى هیزا پيشمهركى كوردستانى ب سهركیشیا راستهوخویا ئامر هیزى دهۆك؛ عهلى خهلیل خوشهفی و بهرههفییا وى و قووهتا د گهل دا ل مهیدانا شهپرى، شیان ل فان ههمى بهرهیا هیزا هیزشكهرا حكومهتا عیراقى پیس

بشکینن و نههیلایک بهۆست ژێ بینه پێش و دهقههرا رزگارگری و شۆرشێ و گوند پاراستن.

ل بهرهیی قهشهفری نهعمو صمهدهی و ئه و سهرقول و پێشمهگیت د گهل دا، بهردهوام بهرسینگێ ههه قووهتهکا حکومهتا عیراقی دگرت، کو دقیان بێنن گوندی قهشهفری و دیرا قهشهفری بگرن، چهندین جارا جهیش و جاشا خو جهرباند و هیرش ئینا سهه گوندی قهشهفری، مهخسهدا وان ئه و بوو بارهگایی بهتالیونا نهعمو صمهدهی بگرن و بسوژن، لی پێشمههگا ههمی ئهف ئیریشته حکومهتا عیراقی دشکاندن و هیژیت وان ب سهرشۆری قهدهگریانه ئاخیریته خو.

ل بهرهیی چیاپی تهها ژێ، هیژیت حکومهتا عیراقی و جاشا و ب پالپشتیا توپ و فروکا، هیرش ئینانه سهه سهنگهریته پێشمههگا، لی سهرقولی چهلهنگ ئهحمهدی ههجهی محی لیناقایی و ئه و پێشمهگیت د گهل دا، شیان بهرسینگێ وی هیژا هیرشبههرا حکومهتا عیراقی بگرن و نههیلایک بهۆست بینه پێش.

ل بهرهیی گوندی پیرومههرا و گههماقا سههعید ئاغایی و گوندی باکوژی، ل پشت گهلیی دهوکی، هیژیت حکومهتا عیراقی و جاشا هیرش کرنه سهه فان گوند و دهقههرا، لی ههردو سهرقولیت میرخاس محمهدههه سههه باجلوری و ههسههه علی گههماقی و پێشمهگیت د گهل واندا شیان بهرسینگیت وی هیژا مهزنا جهیش و جاشا و ب پشتهقانییا فروکا و تانکا بگرن و پیس ژێ شکاندن و ههتا

گه لی دھوکی راهیلائی.

ل میحوهری نزارکی ژی، فهیصل و مههدی نزارکی و پیشمه رگیت د گه لدا دهوره کی مهزن هه بوو ل بهر سینگ گرتنا هیرشیت حکومتا عیراقی و نه هیلان بگه هنه ده قهرا وان.

ل هه می بهر هییت شه ری هیرشیت حکومتا عیراقی هاتنه شکاندن و ئەف چه نده بوو ئە گهر وره یا پیشمه رگا و خه لکی ده قهری گه لهك بلند بوون و حکومت بی هیقی بوو کو قیجا نه شیت ل چ ده قهرا بیته پیش.

ئەف سه رکه فتییت پیشمه رگا ل هه می ده قهرا، بوونه ئە گهر کو ئیدی پیشمه رگه بته هیزه کا هیرشبه ر بو سه ر هیز و داموده زگه هییت حکومتا عیراقی ل سه ر ریکییت گشتی و ناف باژیر و باژیرکا. ده قهریت نازاد کری و ل بن سیبه را شورشی بوونه که توار و واقعهك، هندهك جارا حکومتا عیراقی هیزییت مهزن ژ جهیش و جاشا و ب پالپشتیا تانك و زریپوش و فروکا کومفه دکرن و هیرش دکرنه سه ر هندهك ده قهرا، به لی ئەف هیزییت حکومتی نه دشیان گه لهك دریژیی بدنه هیرشیت خو و چ ئارمانج بده ستفه نه دئینان و ژ ئالیی پیشمه رگافه د هاتنه شکاندن و زیانییت مهزن قی دکه فتن.

ل سال ۱۹۶۵ی، حکومتا عیراقی گه لهك هیرش کرنه سه ر ده قهریت کوردستانی ییت بن سیبه را شورشی قه، ب تایبهت ل سنوری هیزا دھوک، لی ئەف ئیرشه هه می ژ ئالیی پیشمه رگافه هاتنه شکاندن. حکومتا عیراقی وهك تۆله ستاندن و ترساندنا

خه لکی ئیکه م جار بوو، بومییت ناپالم بکار ئینان، هه ر د قی
سالی دا گوندی مه که مه کا ب چند بومییت ناپالم هاته بومبه
بارانکرن و جهی ئەف بومبه لیداین ئاف لی دهرکت بوو، هند
کویر کر بوون، بومبه کا ناپالم ژ فان ییت کو هاقیتینه گوندی
که مه کا نه په قی بوو!! دو سال پتر ما که س نه بو چ عیلاجالی
بکته، پاشی ئامر هیژی دهۆک عه لی خه لیل خوشه فی؛ که سه ک
ب ناقی (که له ش باتیفی، گولی) فریکره نک مه ل گوندی و ل مالا
مه بوو، من ژی هاریکارییا وی کر، که له شی ئیکه م جار قه بسوونا
وی بومیی قه کر دا نه په قت و چند روژا ما پیفه و ب مشاری ئاسنی
د نیقه کی پرا بری و پتر ژ سی فهدییت تینتی ژی ئینانه دهر بو
هه نده سا شورشی مه فریکرنه باره گایی گه لناسکی باره گایی هیزا
دهۆک.

بیراریت شۆرشى د خزمهتا مللهتى دا بوون

بۆ پاراستنا ژيان و سلامهتيا وهلاتیيت گوندیت ههفسوی دگهل حکومهتیی دا، ل سالا ۱۹۶۷ی شۆرشى بریار دا کو چو کراریت لهشکهری ل نیزیك گوندیت سهر جادیت گشتی دژی دامودهزگههییت حکومهتیی نهئینه کرن. حکومهتا عیراقی ئەف چهنده دزانی، لهوما باهرا پتر یا جارا وان خو د ناف گوندا و خهلکی سقیل دا فهشارت. لی مخابن ل وی سهردهمی حکومهتا عیراقی پابهندی چ یاسا و داب و نهاریت مروفاتی نه دبوو، سهردهرییا وان دگهل مللهتیی کورد دا یا نه مروفاتی و شوفینی بوو، بۆ چارهسهرکرنا ئاریشا رهوایا مللهتیی کورد؛ ب تنی وان هزر ل ریکا بکار ئینا هیزی و دژواریی دژی مللهتیی کورد دکر. ههکه جارهکی حکومهتا عیراقی شهر ژى راوستاندبا، ب تنی بۆ هندیی بوو، دا خو باشتر ریک بیخن و بهیز بیخن و پیلانهکا دژوارتر دژی شۆرشا ئیلونی بجه بکن، دهستههلاتیت بهغدا چ رهوایی نه دا داخازییت کوردا.

یا ژ ههمیی ب ترستر و خرابتر؛ ئەو بوو، کو دهستههلاتداریت بهغدا ییت نوینهراتییا هزرا نهتهوهیی یا عه رهباتیی دکر؛ پیگیری ب چ ریککهفتن و گوتن و سوژا نه دا و نه دکر، ههکه د لاوازبانه دا داخازا دانوستاندنی دگهل شۆرشى کهن، دهما بهیز دکهفتن دویر ژ ههمی بنه ماییت ئەخلاقى و مروفاتی، دا دوباره هیرشا کهنه سهر کوردستانی. هیرشیت وان ژى ب تنی ل سهر گوندا و ئیشاندا خهلکی سقیل و بی دهستههلات بوو.

وه کو نمونه، ل سپیده زویه کی دگه ل هتاف هلاتنی و ل هه یفا چار، سالا ۱۹۶۷ی، دهستییکا بهاری یه و بارانا هاتی و ئهردی ته و شله، بیهنا به حشتی یا ژ دونیایی دهیت و سهقایه کی خوشه و دونیا ژی یا ره حهت و ته نایه، ژ نشکه کی فه ب خافله تی رژیما عیراقی ژ ئالیی گوندی مه ماننی فه ب رهنگه کی هوڤانه و ب فروکیت ئنگلیزی (هوڤ ههنته ر) هیرش کره سهر گوندی که مه کا یی ئاڤا و تژی مروڤ و ته فه ل گوندی و گارانا گوندی ب رهخ گوندی فه کر، دئه نجامدا چهند چیل و گول و دهوار کوشتن و بریندار کرن و ترس و له رزه کا مهزن ئیخسته ناڤ گوندی، ل وی ده می مه ژی هیستره کا رهنگ شینا گه زوانی یا لاو هه بوو، ژینا مالا مه ب هیڤیا سهر پشتا قی هیستری فه بوو، ل قی ته فه کرنا فروکیت عیراقی ئه فه هیسترا مه ژی کوشتن و ئه م هیلاینه ل سهر له پا و بی پیره هه. قی هیرشا فروکا بو سهر گوندی که مه کا، ژ بلی کو ترس و له رزه کا مهزن ئیخسته دلنی خه لکی، جاره کا خه لک نه چارکر کو ب روژ ژ گوندی ده رکه فن و ب شه ف بزقرنه گوندی.

تیکهلی کاری سیاسی و حزبیهتی بووم

ب درێژاهیا دیرۆکا هه می حکومهتیت ل عیراقی هاتینه سه ر دهستههلاتی، کورد ییت ب جودایی خواز و کریگرتی و ریگر ل قه له م داین، لی ئەف بوچوونا وان یا شوڤینی یا دویره ژ هه می راستیا، ئەز نزانم ئەو تیناگه هن یا نه قین خو تینگه هینن؟ ملله تی کورد و کوردستانی تایه ته ندیا خو یا نه ته وه یی و جوگرافی و وهلاتی یا جودا ژ عه ره با یا هه یی، ئەفرۆ یان سوبه ه یی دقیت دهسته ه لاتداریت عیراقی قی راستیی بزنان و سه ره ده رییه کا ئاقلانه و بابه تیانه د گه ل داخاز و مافیت ره واییت کوردا دا بکه ن.

یا خویایه کو ئەو زۆلم و سته م و بیدادییا دیرۆکی یا ل سه ر ملله تی کورد هه یی، به ره فاژی هه می یاساییت نافنه ته وه یی و یاساییت خوداوه ندانن، چونکی کورد ژ ی مروفن و مافی هه بوون و ژیا نه کا ئازاد و سه رفه راز و ب رویمه ت ل سه ر ئا خا خو یا هه یی، چ که س و چ ئالییا ئەو حه ق نینه ب زۆری قی مافی ژ کوردا بستینت.

وه ک گه نجه کی کورد من زویکا هه ست ب قی بیدادییا ل سه ر کورد و کوردستانی هه یی کر و هزرا کوردایه تی و وه لاتپاریزیی ئەز ئازراندم و پالدام کو خو ل دۆزا ره وایا ملله تی خو بکه مه خودان، هه ر ئەفه بوو ئەز تیکه لی کاری پارتایه تی و سیاسه تی بووم.

د که توار دا؛ هه رۆ ل دهۆکی ب کریار من ب چاقیت خو دیت کا چه وا زه لامیت ئەمنا عیراقی وه کو که رچوفا و ب که رب و کین، ب نه فه سه کا شوڤینی، یی ب دژواری سته م و زۆردایی ل ملله تی کورد و

خهلکی کوردستانی دکهن، روژانه من دیت گوندیت کوردا دهاتنه بومبهبارانکرن و سوۆتن و کافل و ویرانکرن ژ ئالیی لهشکه ری عیراقی قه. خهلکی سقیل دهاتنه کوشتن و مال ویرانکرن و مشهختکرن و دهربهدهرکرن و تالانکرن. روژانه مه دیت و مه گوهلای دبوو، کو گهنج و لاوین کوردا ب تاوانیت بی بنیات دهاتنه گرتن و ئەشکه نهجهدان و زیندانی کرن و گه لهک ژی دهاتنه خه ندقاندن. روژانه من دیت کا چهوا سیاسه تا شکاندن و گرتتا کورد و کوردستانیا ب رهنگه کی ری کخستیا ژ ئالیی زهلام و دهزگه هیین ئەمنی و لهشکه رییا عیراقی قه دهیته ئەنجامدان. هه ر تشته کی ژ دهستی حکومه تا عیراقی هاتبا دژی ملله تی کورد و خهلکی کوردستانی دکر، سیاسه تا براندنی و نه هیلانا ژیانای ل کوردستانی پهیره و دکر، هه تا که وال و دهوار و رهز و باغ و پاوان و سروشتی کوردستانی ژی دهاتنه کوشتن و ستن و ژ ناقرن.

مالا مه ل گوندی که مه کا بوو، ل بیهنقه دانیت روژیت پینج شه مبه و ئەینیا و هاقینا، ئەز ژ دهوۆک دچوومه گوندی ل مالا خو و نک دایک و خویشک و برایی خو، من ژ نیزی که پیشمه رگه و کادریت پارتی دیتن و ل نک د روینشتمه خواری و پیکفه مه سوحبهت و گهنگه شه دکرن و ئەز گه لهک ب وان داغبار دبووم. زیده باری قی چه ندی؛ گه لهک گوندی و مروقیت من ییت لیزم ژی پیشمه رگه بوون و ئەز داغباری وان ژی بووم و قان هه می ئەگه را ئەز پالدام بمه خه باتکه ر و پیشمه رگه.

پیشمه رگا و شوۆرشای و کوردایه تی؛ گه لهک باندورا خو یا ئەرینی ل سه ر هزر و بیر و که سایه تیا من کر بوو، لهوما ژ دل هیقی و مرادا من ئەو بوو بمه پیشمه رگه و تیکه لی شوۆرشای و خه باتی بيم و

خزمهتى بۆ رزگاركرنا كورد و كوردستانى بكهم.

پيشمهركا ژى گهلهك ئەز د قيام و باوهرى ب من دهات و گهلهك جارا ئەز ژ ئالىي وان قه دهاتمه راسپاردن كو هندهك كارا بۆ بكهم، من ژى ئەو كار و ئەرك ب خه مخورى و ئەمانهت ئەنجام ددان. گهلهك جارا پيشمهركا داخازا تشتيت سادە ژ من دكرن كو بۆ ژ دهۆك بينم. داخازيت وان باهرا پتر دهقموسك و پهركيت جگارا بوون، من ژى بۆ دئىنان و وان ژ من وهرنه دگرتن ههتا من پاره ژ وان وهرنه گرتبان، گهلهك جارا ژى من پىزانين و نان و خارن دگه هانده پيشمهركا ل دهوروبه ريت دهۆك.

كهيفا من گهلهك دهات ههكو من شۆلهك يان خزمهتهك بۆ پيشمهركا و شۆرشى دكر، ئەز دلخۆش دبووم؛ ههكو من پيشمهركه و مروقيت خو ييت پيشمهركه دديتن و من شانازى بخۆ دكر كو من مروقيت د ناه شۆرشى و پيشمهركا دا ههين. وهكو جه حيلهك و دلسۆژهك بۆ كورد و كوردستانى بزاقيت من ئەو بوون روژ بۆ روژ پتر ب شۆرشى و پيشمهركا قه بهيمه گريدان. ژيىي من (۱۴) چارده سال بوون كو من قىاي بيمه ناه ريكخستيت پارتى .

ل گوندى كهمهكا شانهاكا سه رهكى و ريكخستنهكا ب هيزا پارتى هه بوو، كادري ليژنا دهۆك (سليمان بوتى)، بهرپرس و چاقديريكرنا فان ريكخستنا دكر و هه يقانه دهاته گوندى و كو مبوون دگه ل ريكخستيت پارتى دكرن، باهرا پتر يا كو ميينا ل مزگه فتا گوندى كهمهكا دهاتنه كرن.

ئىكەمىن كادر كو گۆتییە من وەرە ناف ریزیت پارتى؛ هیژا (سلیمان بۆتى) بوو، ل گوندی كەمەكا، ل بەر دیوارى مزگەفتا گوندی چاڤیكەفتنەك دگەل مندا كر و وهك ئالیگرەكی پارتى ئەز ب ریکخستنیت پارتى قە گریدام ل گوندی كەمەكا. ل وی سەردەمی بەلاقۆك گەلەك دكیم بوون و ب تنی كادر بۆ خەلكی دئاخفتن. جارەكی سلیمان بۆتى بەلاقۆكەك داف من، شەف بوو من نەدشیا بخوینم، سبیدی من ئینادەر دا بخوینم كا بابەتنی بەلاقۆكی چییە؟ تەماشە دكەمی هۆزانەكا (صەبری بۆتانى) یە ب نافى (شقان).

من ل باژیری دەهۆك ب نهینی كار و خەباتا خو یا پارتایەتیى دكر و گەلەك هەقال من هەبوون، پشتی كو ل سالا ۱۹۶۶ئى هندەك رویدان و شەر د ناقبەرا خاندەقانییت پارتى و ئالیگریت جەلالییا دا ل ناقنجی و ئامادەیا دەهۆك چیبوین، سەروبەری مە خاندەقانا گەلەك نەخۆش و ئالۆز بوو. مامۆستاییت عەرەب ژى گەلەك گفاشتن دكرنە سەر مە خاندەقانا و ئەم خاندەقان دشكاندین و سەرەدەرییەكا نە ل ئاست دگەل مە دا دكر، ئەف سەرەدەرییا مامۆستاییت عەرەب د گەل مەدا گەهشتە وی ئاستی كو قیجا مە تەحەمل نەما. ئەف چەندە بۆ ئەگەر كو ل دووماهییا وەرزی خاندنل سالا ۱۹۶۶ئى، ئەز و مامۆستایەكی میسلی ب ناف (نائیل ئەفندی) لیککەفتین و من دا بەر بەرا و پەقى چوو د ئیداری قە و ئیداری ژى ئەز گرتم و گەلەك ئەز ئیشاندم، دا من ژ خاندنی دەرئیخن و پادەستی ئەمنا دەهۆك كەن، لی چیاىی دیوالی ئاغا و رەشید ئاغایى وهكو مروقایینی و عەشیرەتی خو ل من کرە خودان و گەف ل مامۆستا

نائیلی و ریقه بهری خاندنگه هی کرن و گوئی:

ئه م قه بیل ناکه یین هوین عه مه له کی ل ئه حمه د بداغی بکه ن!!

ئه ف مایته کرنا ئاغا بو ئه گهر کو نائیل ئه فندی ده ست ژ ده عوا خو به رده ت و ئیدارا خاندنگه هی ژی ل بریارا خو په شیمان بوون، کو من ژ خاندنی ده ریخن. ئه ز ژی هاتمه به ردان، لی حه فتییه کی نه هیلا بچمه خویندنگه هی، ئه ز چوومه مالا خو ل تاخی شیلی ل دهوکی و من ل ویری بخو ژوره ک گرتبوو ب کری و ئه ز تیدا بووم.

وی حه فتییا ئه ز مایمه ل مال، ب شه ف و روژ من هزریت خو کرن کا ئه ز چ بکه م؟ ئه نجام ئه ز گه هشتمه وی بوچوونی کو ژ نوکه پیقه بو من ژ هه می ئالیاقه دی یا ب زه حمه ت بت، کو ئه ز بشیم ب ره نگه کی ئاسایی دریزی بده مه خاندنا خو، له وما من بریار دا کو ب ئیکجاری بچمه گوندی خو و بیه پیشمه رگه.

ده می ئه ز چوویمه گوندی، مروقیت من و هه قال ل من خرغه بون، یا ژ وان فه ئه ز یی چوویمه سه ره دانی، من گوته مروقیت خو من خاندن هیلا، هه که به ره فانی ژ من نه هاتبا کرن، دا من ب ده ستی حکومه تا عیراقی چاره نقیسه کی خراب هه بت، وه سا به ژمیرن کو ئه ز یی ره قیم، ئه ز یی هاتیمه ناف شورشی و بیه پیشمه رگه. مروقیت من پیخوش نه بوو؛ ئه و دگهل وی چه ندی دا بوون کو ئه ز خاندنا خو بخوینم و خلاس که م. ئه و گرفتاری و ئاسته نگیت بو من چیوین، من هه می بو وان به حسکرن، تا راده کی باوه ری ب ئاخفتییت من ئینا. مروقیت من ژی نه دقیان دلی من بهیلن، به س هه میا دگوته من تو

هیشتا يى بچويكى و دلى مه يى بتفه.

من بۆ خو فرىكره دهوك دهستهكى شهلوشهپكا و شيتك و دهرسووك
كرين، بهلى من نه دزانى بكه مه بهرخو، ههرو پيشمه رگه يه كى نيشا
من ددا كا دى چهوا شيتكا خو گريدهم و چهوا دى دهرسووكيت خو
گريدهم و چيكه م. ههروه سا دگه ل مروقيت خو يىت پيشمه رگه من
بهردهوام بزاڤ دكرن؛ دا من بكه نه پيشمه رگه، مروقيت من بهردهوام
دگوته من بيهنا خو تهنك نه كه هيشتا زوى يه.

ناف نقيسينا من دريژ بوو كو من بكه نه پيشمه رگه، روژه كى من
ب خو گوته شههيد هه مو كه مه كى من دقيت د گه ل هه وه دا بيمه
پيشمه رگه، وى گوته من: من ژى پيخوشه بهس مروقيت ته نه قيت
تو بيه پيشمه رگه و ناف نقيسينا پيشمه رگا ژى دقيا هيژ و ئامر هيژ
عهلى خهليل خوشه قى رازى بت. من داخاز ژى كر كو پيشمه رگه يه كى
بده ته د گه ل من، دا بچينه نك عهلى خهليل خوشه قى ل باره گايى
هيژا دهوك ل گه ل ناسكى، روژا پاشتر نه ز و پيشمه رگه شوكرى هه جى
مه مه د كه مه كى چوينه نك عهلى خهليل خوشه قى ل گه ل ناسكى،
گه له ك ب ساناھى مه عهلى خهليل خوشه قى ديت و من گوتى:

ئه ز يى هاتيم بيمه پيشمه رگه.

عهلى خهليل بهرى خو دا من و گوت:

بو ته زوى يه، تو هيشتا يى بچويكى، خو بيهن تهنك نه كه، دورا
هه وه ژى دى هيىت، شورش يا دريژه و دى مه پيدقى ب هه وه ژى
هه بت.

من چىرۆكا خو بۆ عەلى خەلىل خوشەفى گۆت كا بۆچى ئەز ژ دەهۆك دەركەفتى مە و بۆچى من خاندن هیلایه...!! وهختى وى زانى كو ئەز پارتى مە و رىكخستى مە و من پهيوەندى يىت هەين و ب ناچارى ئەز يى رەقىم، ب گەرمى بخىر هاتن ل من كر و گۆتە من : هەرە گوندى و ژ ئەفرۆ پىڤه تو پىشمەرگەيى و مە پىدڤى يا ب تە هەيى، كو تو بىيە كاتب ل قولى شەهيد حەمۆ كەمەكى، بەس نوکە مە چ چەك نىنن بدەينه تە، دڤيا تو بېهنا خو فرەهكەيى.

كەيفا من گەلەك ب ئاخفتنىت عەلى خەلىل خوشەفى هات، مە خاترا خو ژى خاست و ئەم رابووین، (حسینى شىخى)، بەرپرسى پىشمەرگىت حىمايا عەلى خەلىلى بوو، گۆتە مە:

نەچن حەتا هوین فراڤىنى نەخون، هەرنە لىنانگەها هیزى، جەئى خارنى، فراڤىنى ژى بخون پاشى هەرنە مال.

ئەم چوینە جەئى خارنى، پىشمەرگەكى بخوڤه يى خارنى ددەتە مېهقاننا، خىر هاتن ل مە كر و بو مە ژى خارن ئىنا، من پرسيارا (شوكرى) كر كا ناڤى قى پىشمەرگەهئى خارنى چىدكەت و ددەتە مە چىيە و ئەڤە كىيە...!! وى بخو گوهلئى بوو، گۆتە من:

ناڤى من رەشىدە و ئەڤە بابى منە هەسەنە، ئەڤە ژنكا من ئاسۆيە و ئەز خەلكى ئەقرازم.

مە فراڤىنا خو خار و ئەم زڤرىنە گوندى كەمەكا.

من دەست ب ژییانه کا نیکر

ناقبهینا گوندی گهلناسکی و کهمه کا ب پییا بۆ پی خوشا کیمتر ژ دو دەمژمیرایه، من و شوکری سوحهتیت خوشکرن و مه نهزانی کا ئەم چهوا گه هشتینه گوندی خو کهمه کا، کهیفا من گه لهک هات کو هیقییا من بجه هات و ئەز هاتیمه وهرگرتن وهک پيشمه رگه.

پشتی ئەم هاتینه گوندی شهید چه مو کهمه کی بخو هاته نک مه و مه بابەت بۆ شوڤه کر و من گوئی:

عەلی خەلیل خوشەفی رازی بوو کو ئەز بیمه پيشمه رگه و کاتبی سريا ههوه.

کهیفا وی ژى هات و خیرهاتن ل من کر، هەر ژ وی رۆژی و پاشتر هه می کاریت نقیسینی ل قولی کهمه کییا، ئەز پیرابووم و ئەفه ژى بۆ من مهزنترين شانازی بوو.

ل وی سهرده می من نه دزانی باش ب کوردی بنقیسم، چونکی خاندنا مه ب عهره بی بوو، هه می نامه و نقیسینیت من دنقیسین ب عهره بی بوون. لی من بهردهوام بزاف کرن کو خو فییری نقیسینا کوردییی بکه م. بیگومان سالا ۱۹۶۷ی بۆ من سالا کا دیروکی و گوهورپینه کا مهزن بوو د ژيانا من دا، من باش دزانی کو پيشمه رگاتی و خه باتکرن بۆ رزگار کرنا ملله تی کورد و کوردستانی؛ ئەرکه کی ب سهنگه، لی یا فهره و ب روپه ته و شه ره فه کا مهزنه.

راسته ئەز ب ژییی خو یی بچویک بووم، لی ب مهژی و بریاریت خو ئەز یی مهزن بووم و من باش دزانی کا ل هه می ئاستا چ یا فهره

بكهه! وهكو پارتیهك و پيشمه رگهه كه كوردستانى، هه مى هيفييت من
ئهو بوون ئهز بشيم باش ئهركى خو يى پيشمه رگاتى ئه دا بكهه و د
قى ريكى را خزمه تا مللهت و وهلات و حزبا خو بكهه. وهكو گه نه كه كى
كورد ئهز گه هشتبوومه وى باوه ريكى كو به سه ژيانا بن ده ستى و
سه رشورى، يان دقيت به رين يان دقيت ئازاد بژين.

ل وى سه رده مى سته م و زوردارى و كرىارىت رژيميت عىراقى دگه ل
ملله تى كورد و خه لكى كوردستانى ئه و هه ستا نه ته وه يى ل نك باهرا
پتر يا كوردستانيا، ب تايهت گه نه چ و لاوان دروست كربوو، دوريشمى
هه ميا ئه و بوو، يان دقيت به رين يان ژى دقيت ب ئازادى و سه رفه رازى
و ب رويمهت ل وه لاتى خو بژين. له وما درووشم وى سه رده مى ئه و
بوو (يان كوردستان يان نه مان).

باری من گران بوو

ئەز جەحیلەکی ب زەقەر و خودان بیر و باوهر، ب هیفی و ئارمانج بووم، ب چ رەنگا من خوۆ رادەستی قەدەری و رویدانا نەدکر، راستە من گەلەك کیماسی و خەم و خیال و کوۆقان د مالا خوۆ دا هەبوون، ئەز د نای کاودانیت گەلەك دژوار دا مەزن بووم، لی قان کاودان و نەخۆشیا بۆ ژیانەکا سەرفەراز ئەز پتر سەقا کرم و پتر پژد کرم بۆ ژیانەکا سەرفەراز بخەبتم. ژ بلی وی ستهما رژێما عیراقی وهك و کورد ل سەر مە هەیی، ژ ئالیی کەسی و ژیان و مالباتی ژ ی قە ئەم هەقرویشی دەردەسەرییهکا مەزن ببوین، نەخاسمە پشتی نەمانا بابی من و ئەم بوینە ئیتیم و مالا مە مایە بی سەمیان و شوۆشا ئیلونی ژ ی دەست پیکری و چەندی جارا ئەم مشەخت و دەربەدەر و مال سوۆتی و مالویران و تالانکری بوین. بیگوۆمان ئەف کاودانە بۆ گەنجەکی کورد و وهکی من دی یا دژوار و سەخت بت، نەخاسمە ژ ئالیی ژیانە روۆژانە قە ل وی سەردەمی. لی ئەم ژ پیلایی پیلاتر بوین.

دەمی من خاندنگەه هیلایی و ئەز هاتیمە گوندی، ب تنی من هزر ل وی چەندی دا دکر کا دی کەنگی و چەوا بەه پێشمەرگە و پشکداریی د کوردایهتی دا کەم، من هزر ل چ تشتەکی دی نەدکر، چ تشتی دی بۆ من خەم نەبوو.

وهسا یا دیار بوو؛ مروقییت من بەرهقاژی من هزر بۆ من هەبوون، بەری هەر تشتەکی وان دقیا ژنەکی بۆ من بینن و مالا خوۆ بریقه بیەم. مانا من ل گوندی گەلەك نەقە کیشا، هندهك مروقییت من هاتنە

نك من و د گهل من ئاخفتن و گۆتنه من: ئەم باش دبینین و مه پېخوشه بۆ ته ژنهكی بینین؛ دا تو خوۆل خویشك و برا و مالا خوۆ بکهیه خودان.

تو چ دیژی؟ مه مامی ته ژی یی رازی کری کو کچا خوۆ بدهته ته و کچک ژی یا رازییه و مامی ته چ ژ ته نه قیت و چ نه ختا ژی ژ ته ناخازت.. ره ئیا ته چیه..!!

ئەز تازه یی هاتیمه گوندی و بویمه پېشمه رگه و من هزرا قی چهندی نه کرییه، نزا دی چ بیژم و دی چ بریاری ده م؟ سوپاسیا قه نجییا مروقیته خوۆ و مامی خوۆ دکه م، خه مخورییا هه وه بو مه چ جارا ناھیتته ژبیر کرن. که یفا هه وه یه..!! من چو دیتن نینن. هوین چ د بهرژه وه ندا مالا مه دا دبینن، ئەزی رازی مه.

مروقیته مه تیکهاتن و تیکچوون دا بوۆ من کاری قه گوهاستنا ژنی و داوه تی بکه ن، ژ نشکه کیفه دو مروقیته بنه مالا مه هاتنه نك من و گۆتنه من :

ولآ مامی ته یی لیقه بووی و یی دیژت، ئەز کچا خوۆ ناده می یی نه خت؟

من گۆته وان مروقیته مه ما هه وه نه دگۆت:

مامی ته دی کچا خوۆ پیشکیشی ته کهت و چ ژ ته ناخازت؟ قیجا ئەفه چ نه خته دخازت؟ ما ئەو نزانت مه چ نینه؟ دی نه ختی ژ کیفه ئینین دهینی؟

ولآ یی سه د و بیست دینارا نه ختی دخازت؟

مالا وی ئاڤا، هه ما بابه تی پیلن...!!

چه وا ژیفه بین...!! ئەم ناهیلین، دڤیا چاره کهین.

دی چه وا چاره کهن؟

هه وه خانی یی ل دهۆک ههیی، دی فرۆشین و دهینه نهختی مامی

ته .

من پیخۆش نینه، چونکی خانی یی من ب تنی نینه، من خویشک

و برا ییت ههین.

بهلی یی تهیه، ما هه وه خانی بوچییه؟ دی چلی کهن؟ هوین

ناچنه دهۆک.

مروقیت مه د ناخۆ دا، خانی مه یی دهۆک ب ۱۲۰ دینارا فرۆته

خالی من و ئەو پاره ئینان و راسته وخۆ دانه ف مامی من وهک نهخت.

نه ل فرۆتنا خانی نه ل دانا نهختی ئەم د ناڤدا نه بوین .

زیده باری وی چهندی کو ئەڤ ژن ئینانه و خاستنه ب دلی دایکا

من نه بوو، لی پشتی نهخت هاتییه دان، دایکا من و مروقیت مه

به رههڤی بو ریوره سمیت داوه تی کرن. هه تا مه کار و کوکی داوه تی

کری، بوو بهار و هه یڤا ئاداری ل سالا ۱۹۶۸ی، دایکا من گوته من:

کورئی من له زی بکهن داوه تا خو بکهن هیشتا نه بوویه هه یڤا

نیسانئ، ئەم ل هه یڤا نیسانئ داوه تا ناکهین، گونه هه، نیسان بخۆ

بویکه...!!

که لتور چه ندی ب باندۆر و بهیژه، فه لسه فه راست دیژت: تشتی

که ڤن یی دلخازه، لی تشتی نوی یی بهیژه...!! پشتی هزار سالا

موسلمانه تی، ب ریكا فتوحاتیت ئیسلامی هاتییه كوردستان، لی هیشتا گه لهك تروتیتال و كه لتوری زه رده شتییا و ئیزدییا، كو كه لتوری كه قنی كوردانه؛ یی د ناف جفاکی كوردا دا مایی، نه خاسمه ل گوندا. هه كه گوند نه هاتبانه تیكدان هه تا هتایی ئه و كه لتور و دابونه ریتیت كه قن، دا مینن. شارستانیه تی و جیهانییوونی كه لتوری كه قن و ره سه نی كوردا تیكدا و هه پفاندن.

ل دویف لهزا دایكا من، ل روژا ۱۹۶۸/۳/۲۸ ی داوه ته كا بیدهنگ و دور بو من ل گوندی كه مه كا هاته كرن و ژن بو من هاته فه گوهاستن و ئه ز كرمه زاقا. ل دویف دابونه ریتا، قاپیتهك دانا سه ر ملیت من و ئه ز برمه سه ر بانی و كو مه كا زه لام و هه قالا دگه ل من دا بوون. ل دویف دابونه ریتیت وی سه رده می، پاش كه فتنهك هه بوو جفاکی بهایه کی وه سا نه ددا ژنی. پیش وهخت ل سه ر سیقاندی هنداف ده روکی مالا مه، كو مكه كا ئاخى دانابوو و برازاقایی گوته من: هه كو بویك ئینا بهر ده ری مالی و به ری به نه ژور، تو دی قی ئاخى پی خو ده یی و دی ب سه ری بویکی دا كه ی، ده می بویك ئینایه ژور من ژى ئه و ئاخ ب سه ری بویکی دا كر، ژنكا ژى ستران گوتن و دایكا من ژى هسكى و جهركی شریناهی و شه كروك تیدا ل بهر پیت بویکی دان و شكاندن و ب تلیلی بویك بژور ئیخست و بره بن په ریی، ب قی رهنگی داوه تا من هاته كرن.

ده می من ژن ئینایی، ژیی من ۱۷ سال بوون لی وه کی زه لامه کی گه هشتی من هه ست ب بهر پر سایه تیی دكر و سه ره گوها ژيانا مالا خو كر و ریكخست و بریقه بر و ئه ز بوو مه جهی باوه رییا كه س و كارا

و مالباتا خوۆ. ئیكهمین جار بوو د ژيانا من دا، وئ سالی من دهست دایه کاری جوتیاری و چاندنی و من زهقی و رهز و بیستانی خوۆ ب سهروبهر گر و مه گهلهك زهرزهوات و پیشاز و سیر چاندن، ههروهسا وئ سالی مه ب جوتی گهلهك نيسك چاندن، نيسكیت كهمه كا ژی ل وی سهردهمی گهلهك ب ناڤودهنگ و ببهها بوون، وئ سالی مه مفايهكی باش ژ دهرامهتا خوۆ دیت، پارهكی زیده كهته بهر دهستی مه. ئیكهم جار بوو من رادیوییهكا باش ب پاری كهدا دهستییت خوۆ و مالباتا خوۆ بۆ مال کری.

نه وروژ دهاته پیروژ کرن

نه وروژ جهژنه كا رهسهن و نه تهوه یا ملله تی كورده، دهستیكا سالا نوی یا كوردی یه، ب هزارا گهنجیت كوردا ییت چوینه بهر داری قناری، ژ بهر كو جهژنا نه وروزی یا پیروژ کری، ل ههمی سهرده ما كوردا نه وروژ ب ئاویین جودا جودا پیروژ کری. ههر چند داگیرکاریت كوردستانی پشتی جهنگا جیهانی یا ئیکتی و دووی جهژنا نه وروزی ل ملله تی كورد و خه لکی كوردستانی قهدهغه کر، لی كوردا ل ههمی سالا ب ریکیت خو ییت تایهت نه وروژ یا پیروژ کری. نه ل بیرا من، من یا گوهللی بووی، كه مه کییا بۆ پیروژیا نه وروزی چرا و خه تیره هلدكرن و وه كو نیشانا ئازادی، گوندیت ده وروبهر دگوته كه مه کییا نه و چ ئاگرن؟ كه مه کییا دگوته وان ئه م ییت چوینه شه قیاری، نه دویران راستی بیژن، لی وان هوسا نه وروژ پیروژ دكر. من بخو یا گوهللی بووی كو خه لکی گوندی دیراگژنیک ل ده قهرا مه چرا و خه تیره هلدكرن و خه لکی گوندیت ده وروبهر دگوته وان ئه قه چیه هوین دكه ن؟ نه و نه دویران یا راست بو خه لکی بیژن، وان دگوته خه لکی؛ ئه م یی شواتی دكهینه ده ری. لی یا راست وان جهژنا نه وروزی پیروژ دكر.

پشتی شورشا ئیلونی ب سه ركیشیا مه لا مسته فایب بارزانی دهستیكری، خه لك و پیشمه رگی كوردستانی، جهژنا نه وروزی ب ئاشكه را ل ده قه ریتر زگار کری پیروژ کرن و جهژنا نه وروزی بۆ ئالاقی ئالنگاریی و شورشی بكارئینا دژی داگیرکاریت كوردستانی و ئاگر هلدكرن ل سه ری گوپیتکیت چیا بۆ نیشا ئازادی و بهر خودانی. ل زیندانا (ئه بو

غریب) ل به غدا عیراقی، سترانیبیژی ملی و کوچك و دیوانا حهسه ن
عهلی خه نجهری ئاگر بهردا به تانییت خو و خه تیرا ئاگری نه و روزی
پی هلكر وهك به خودان و ئالنگارییهك دژی سته مكارا. ل زیندانییت
داگیرکه رییت کوردستانی گه لهك كچ و لاویت کوردا ئاگر بهردایه جانی
خو و نه و روز یا پیروز کری، بخوه و روندك و خه بات و خویزیژتن
کوردا جهژنا نه و روزی یا کرییه واقع و که توارهك، ئه فرۆ ئه م کورد ژی
شانازییی بخو دبهین کو مه ژی وه کو ملله تهك جهژنا خو یا نه ته وهیی
و ئالا و سرودا خو یا نیشتمانی یا ههیی.

ناف نقیسین بۆ هیزا هه لگوردی

شۆرشا ئیلونى د هه می بیافاندا، نه خاسمه له شکهری پیشکه فتنه کا مهزن بخۆفه دیت، ل هافینا سالا ۱۹۶۸ی سهرکردایه تییا پارتی داخاز ژ هیزیت ده قهرا به هدینان کر کو ده رگه هی خۆ به خشکرنی بۆ گه نجا قه کهن و ناقیت وان بنقیسن ییت کو دقین خۆ به خشکهن و بین ل هیزا هه لگورد بینه پیشمه رگه و بینه باره گایى سهرکردایه تییا پارتی ل ده قهرا بالهك. ب هزاران كه سا قه ستا باره گاییت هیزیت پارتی ل ده قهرا به هدینان کرن دا ناقیت خۆ بنقیسن و دا ل دویف دا بانگه وازا سهرکردایه تییا پارتی بچن و چه کی بهه لگرن و بینه پیشمه رگه.

ئه و سى هه یف و نیف بوو من ژن ئینایی، من ژى بریار دا ناقى خو بنقیسم و خۆ به خش کهم و بچمه باره گایى سهرکرایه تییا پارتی ل ده قهرا بالهك و بيمه پیشمه رگه، هندی مروقیت مه کرن و گوئن و بزاقکرن من رازی کهن دا کو ل بریارا خۆ په شیمان بيم و نه چم، ئەز یی پژد بووم کو ل دویف بانگه وازا سهرکردایه تییا پارتی بچم و خۆ به خش کهم و بيمه پیشمه رگه. وی ده می ل نك من پیروژترین شانازی ئەوه، کو مروف بته پیشمه رگه و به ره قانیی ژ ماف و ئازادییا کورد و کوردستانی بکهت.

چونکی ئەز تازه ببوومه زاقا و من ژن ئینابوو، مروقیت من ژ دل پیقه بوون؛ نه دقیا ئەز هه قزینا خۆ و مالا خۆ پیلمه بی خودان، گه لهك بزاق کرن دا کو نه چم و په شیمان بيم. هتا بابه تی من و مالا من، مروقیت من گه هانده بهرپرسی هیزا دهوۆك دا کو ناقى من ژ

لیستا بینته ده‌ری، دا کو نه‌شیم بچم، مروقیته مه‌گۆته‌ه‌لی خه‌لیل
خوشه‌فی، ئەفه‌ه‌ بخۆ پێشمه‌رگه‌یه‌ و زاقایه‌ و مالا‌وی یا بیخودانه‌ و
دقیته‌ ریکی‌ لی‌ بگرن و نه‌هیلن بچت...!!

من گفاشتنیته‌ چ ئالییا‌قه‌بویل نه‌کرن و ئەز نه‌که‌مه‌ بن باندۆرا‌چ
کارتیکرنیته‌ دل نازکی‌ و سۆزداریی و ئەز په‌شیمان نه‌بووم ل‌ وی‌ بریارا
من دایی، وه‌ک دلسۆزه‌ک بۆ ری‌یازا‌پارتی و بارزانی، ل‌ رۆژا‌ ۱۹۶۸/۷/۱۵ی
پشتی‌ من فراقین‌ خاری‌ من‌ خاترا‌ خۆ‌ ژ مالا‌ خۆ و مروقیته‌ خۆ و
هه‌قالیته‌ خۆ خاست و ئەز و محه‌مه‌دی‌ حه‌سی‌ ژ گوندی‌ که‌مه‌کا
ده‌رکه‌فتین و مه‌به‌ری‌ خۆ دا‌ وه‌غه‌ره‌کا‌ پیروژ، ئەم‌ چوینه‌ گوندی‌
مه‌مانی، ل‌ وی‌ری‌ ئەم‌ گه‌هشتینه‌ کۆمه‌کا‌ خۆبه‌خشا‌ کو‌ ئەو‌ ژی‌ ری‌قینگیته‌
وی‌ ری‌کا‌ کوردایه‌تی‌ بوون، یا‌ کو‌ مه‌ ب‌ دلی‌ خۆ؛ بخۆ‌ هه‌لبژاتی،
(سه‌لام‌ صالح‌ مه‌مانی، طه‌یب‌ محه‌مه‌د‌ مه‌مانی و ره‌شید‌ محه‌مه‌د
مه‌مانی، ئەنوه‌ر‌ بو‌ترشی‌ و برایی‌ وی‌ نه‌ورۆز) و چهند‌ مروقه‌کیته‌ دی
د‌ گه‌ل‌ دا‌ بوون، ئەم‌ هه‌می‌ پیکفه‌ بوینه‌ خو‌ش‌ هه‌قال و مه‌ پیکفه‌ دا
ریکی‌ د‌ ری‌یا‌ گه‌لی‌ فره‌ه‌ دا، ئەم‌ ب‌ شه‌ف‌ گه‌هشتینه‌ گوندی‌ باگی‌را‌ ل
سه‌ر‌ جادا‌ گشتی‌ یا‌ کو‌ دچیته‌ سیاره‌تویکا‌. دۆرماندۆریته‌ باگی‌را‌ هه‌می
سه‌نگه‌ریته‌ له‌شکه‌ری‌ عیراقی‌ بوون. ل‌ باگی‌را‌ ئەم‌ ل‌ سه‌ر‌ مالا‌ هاتینه
به‌لافه‌کرن و مه‌ شیف‌ خار و دره‌نگی‌ شه‌فی‌ ئەم‌ ژ گوندی‌ ده‌رکه‌فتین
و ب‌ پیا‌ مه‌ دا‌ ریکی‌، د‌ گه‌ل‌ هه‌تاف‌ هه‌لاتنی‌ ئەم‌ چوینه‌ گوندی‌
غه‌لبۆکی‌ ل‌ ناف‌ به‌رواری‌ ژیری‌ا‌ .

مه‌ تیشته‌ ل‌ وی‌ری‌ خار و گوند‌ به‌ر‌ گوند‌ بۆ‌ ئی‌فاره‌کا‌ زوی‌ ئەم
گه‌هشتینه‌ زۆمیته‌ گوندی‌ چه‌مانکی‌ و ب‌ شه‌ف‌ ماینه‌ ل‌ وی‌ری‌، رۆژا‌

پاشتر بۆ نیفرۆ ئەم چوینه زۆمیت فەلیت ئاتۆش ل بناری چیاى چیاره و بۆ نیفرۆ و مه فراڤین ل ویری خار، پشتی فراڤینی مه دا ریکی و ل مه بوو شهف و تارى. ئەم گەلەك وهستیاین هەتا كو گەهشتینه زۆمیت گوندی كافیال بناری چیاى هفت تەبهقی، وى شهفی ماینه ل وان زۆما و گەلەك دهوین و دخۆش بوون. رۆژا پاشتر مه دا ری و ب ریكا بانیا زیارییا، ئەم ئیقاری گەهشتینه بلی ل دهقەرا بارزان و ب شهف ماینه لویری .

رۆژا ۱۹/۷/۱۹۶۸ی ل ناحیا بلی ب ترۆمبیلە كا لاندروقهەر، ئەم و چەند كهسیت دی هەمی چوینه تیدا و ب ریكا شانەدهری و سریشمەى و ریكا كهفنا گەلى عەلى بەگى ئەم بۆ نیفرۆ گەهشتینه گلاله‌یى. ل گلاله لیژنەك ب سەرپەرشتیا فرەنسۆ حەریری هاتبوو پیکئینان بۆ پیشوازی و ریكخستن و دابه‌شکرنا فان پیشمەرگا ب سەر گوندیت وى دهقەرا بالهك دا. وى شهفی ئەم ماینه ل مزگه‌فتا گلاله، رۆژا پاشتر ئەم برینه گوندی دیلزی ل رۆژهلای چیاى هەلگوردی؛ ل نیزیك قەزا چۆمان و ل وى گوندی مەزارگەهەك هەبوو، مزگه‌فتهك ل سەر هاتبوو ئاڤاكرن، بەرى مه هەر پیشمەرگیت هیزا هەلگورد تیڤه‌بون و ئەم ژى چوینه دگەل وان. ئەم بوینه نیزیكى ۵۰ پیشمەرگا، هەر هەندەك ژ فان پیشمەرگا خەلكی دهقەرەكا بەهدینان بوون، لی باهرا پتر سندی بوون.

دیلزی گوندی شیخ ئەحمەدی بوو، هندی تو بیژی هند گوندەکی خوش بوو، ب سەقا و ئاڤا کانییت خو یت پاقژ و زەلال قە، گوندەکی پیش هەمه‌ته بوو و ل رۆژ هلای وى قە سەری سەکران و قەندیل باش دیار دبوون.

چهند روژه کا ئەم ماینه ل فی گوندی. پاشی مه کته با عهسکه ری کو وی دەمی (موقه دەم عهزیز ئاکرهیی) ^(٤٤)، ئەندامی مه کته با سیاسی یا پارتی؛ بهرپرسی وی بوو، جاب بو هه می پیشمه رگیت هیزا هه لگورد فریکر و داخاکر، کو هندی پیشمه رگیت خوینده واری هه یی پشتی نیفرۆ ل پشتا برا چۆمان حازر بن، دروست ل ده مژمی و ده می دیارکری ئەم گه له ک گه له ک پیشمه رگه ل وی جهی به ره هه قبوین.

موقه دەم عهزیز ئاکرهیی هات و بله زوبه ز و ل سه ر پیا و وی چۆلی بو مه ئاخفت و ب خیره اتنا مه کر و گوته مه :

من دقیت هه ر پیشمه رگه یه ک ژ هه وه کا هه زا کارکرنی ل چ ده لیفا کاری پیشمه رگاتی هه یه، بو من (ناقئ خوئی سئ قولی، خه لکی کیری، ته دقیت ل چ ده لیقه د ناق ده زگه هین پیشمه رگه ی دا کار بکه ی) بنقیسن.

من ژی پشکداری د قئ ئەزمونی دا کر و من ب عه ره بی هۆسا به رسقا خو دا:

(إني الپیشمرگه أحمد بداغ علي، من اهالي قرية كمكه، منطقة الدوسكي / دهۆك، أريد وأرغب أن اعمل بجد واخلص في صنوف مدفعية كوردستان.

ارجو منكم قبول طلبي.

التوقيع

من داخاز کر کو ل توپخانا کوردستانی بیمه وه رگرتن و کار بکه م. ئەها هۆسا ب ساناھی مه کته با عهسکه ری یا شوړشی زانی کا هه ر

ئیک ژ مه فان هه می پیشمه رگا خه لکی کیفه یه و چ دقیت و دی ل چ دهراقی کار کهت..!!

ل وی ئه زموونا ب مه هاتییه کرن، ئه ز ب باشی ده رکه فتم و مه کته با عه سکه ری ئه ز وه رگرتم، دا کو ل ده وریت توپخانی دا پشکدار بيم.
چهند روژ بیهنقه دان دانه مه، پاشی گوته مه خو به رهه ف کهن وه رنه باره گایی بارزانی ل حاجی ئومه ران دی هه وه فریکه ینه خوله کا توپخانی، ئه م چوینه باره گایی بارزانی ل حاجی ئومه ران، چهند روژا ل وی ری ماین، ل باره گایی بارزانی مه گوهلئ بوو؛ کو ئینقلابا ۳۰ ی تیرمه ها سالا ۱۹۶۸ ی ل به غدا چیبوو و به عسی بو جارا دووی ل عیراقی هاتنه سهر دهسته هلاتئ.

قی گوهورینا حوکی ل عیراقی چ باندور ل سهر چوونا مه بو ده ورا توپا نه کر، ئه م چوینه ده وروا خو و بو چل و پیچ روژا ئه م ماینه د قی خولیدا، سپیدی سه عه ته کی مه غاردان وه رزش دکر و پاشی مه وه کی له شکه ری نیزی خا رن د خار، پاشی د چوینه خولا چه کی و توپخانی و ماموستا ده رس بو مه ل سهر هه می جو ری ت توپا (۸۲ ملم، ۱۲۰ ملم، ۱۰۷ ملم) شو فقه دکرن، مه مه شق و راهینان کرن، هه روه سا مه خول دیتن و هاتینه فی رکن کا دی چه وا دیده بانئی (رصد) یی که ین و توپا ئاراسته ی ئارمانجا که ین و دی لی ده ین. به رپر سی ت مه وه ک وه رگی ر و ئیداره کرن ل فان ده ورا ره شید سندی^(۴۵) و میلازم تاهر عه لی والی بوون.

پشتی من چهن دین ده وریت توپخانی و چه وانیا بکارئینانا توپا

و رەسەدىيا توپخاننى دىتىن، ئەم زقپىنەقە و ھاتىنە قەگوھاستن بۇ قەسرى و لەشكرگەھەك بۇ توپخانا ھىزا ھەلگورد ھاتە قەكرن و ل دەسپىكى (سەيد صالح چەم سەيدى) ^(۴۶) بۇ بەرپرسى گشتى يى قى ھىزا پشتەقانىيا ھىزا ھەلگورد و ۋى چاقدىرىيا ھەمى كارىت مە يىت توپخاننى كرن، بەلى ژ بەر كو لەشكەرى ئىك پىدقىيە كا فەر ب سەيد صالحى ھەبوو، دوبارە ئەو قەگەرىيا دەقەرا بەھدىنان و ل شوينا ۋى ب رەنگەكى وەختى رەئىس عورەفا ھەسەن گركى ئىدارا مە كر.

ئەو توپچىيىت ئەم چوينة دەورا ل جھىت تايەت و ب باشى مە خولىت خو ئەنجامداين، ھەر ئىك ژ مە كال سەر چ توپ پىزانين وەرگرتىنە و شەھەزايى ھەيە، بوونە مامۇستا و وان دەورىت توپا و چەكى گران بۇ پىشمەرگا قەكرن. ئەز بخو بوومە مامۇستايى توپا ۸۲ملم و من دەورە بۇ پىشمەرگىت ھىزا ھەلگورد ل قەسرى، سەر ب دەقەرا بالەك قە؛ قەكر و چەندىن جارا ھىزاين ئدرىس بارزانى و سەرۆك مەسعود بارزانى پىكقە ھاتن و سەرەدانا مە كرن و چاقدىرىكرنا دەورىت مە دكرن كا چەوا دەينە برىقەبرن. دال نىزيك مەشق و راھىنانىت مە بىينن.

ل ۋى دەمى شورشى ھند شيانىت مادى نەبوون، بارەگايىت مە ل ۋى دەمى ل بن كەپرا بوون و مە بۇ خو كەپر چىكر بوون و ئەم تىدا دژياين، لى سيستەمى كاركرن و بزاف و چالاكىيىت مە، ھەمى ۋەكى يىت لەشكەرەكى نىزامى بوون.

ل پائىزا سالا ۱۹۶۸ى تەشكىلات بۇ مە ھاتنە چىكرن و ئەز بوومە

به پرستی مه فرزه كا توپا ۸۲ ملم و باره گایئ توپخانا هیزا هه لگورد هاته
قه گوهاستن بۆ وان شكه فتوكیت پشتا ریزانوکی ل روژهلای گوندی
دار السلامگلاله. وی سه رده می ره ئیس عه بدوللا مایی^(۴۷) ب رهنگه کی
بهروه خت سه رپه رشتیا هیزا پشته قانییا هیزا هه لگورد دا دکر.

ل باره گایئ مه یئ نوی، بهری باران دهست پی بکهن، بریار
هاته دان کوگایهك بۆ چه کی خو و لینانگه ههك و جههك بۆ نان په حتنی
بینه چیكرن، مه ئه و ئاهاهی ب بهرا و ته قنی و داروبار و كه ره ستیت
خورستی ب ده مه کی كیم چیكرن، زیده باری وی چه ندی كو سه رمایی
دهست پیكر و دونیا بوو باران و سر و سه قه م، لی بریار هاته دان كو
ل فی جهی هه ر مه فرزهك وه کی له شكه ره کی خودان دسپلین بۆ
قه حه واندا خو ژوره کی بۆ پیشمه رگیت خو ئافاكهن، ئه م ل ئافاكرنی
پراهاتین و شه رهزا بوین، مه ئه و ژی ئافاكرن و هه ر مه فرزهك جودا،
بۆ خودان ئاهاهی و جهی خو. پتر ژ هه یقه کی ئه م ماینه ب باره گایئ
خو قه حه تا مه بۆ خو ب سه روبه ر کری و ئافاكرین.

باهرا پتر یا پیشمه رگه هیئ هیزا هه لگورد، ب تایبه تی په تالیوئیت
په یاده، هه ر زویكا چهك وه رگرتن و چه کی وان تفه نگیت فره نسی
بوون و ل ده قه ریئ جودا جودا دا؛ كه تبوونه کاری و فان هیزا پشكداری
د چه ندین شه ریئ مازن و ب نا قوده نگدا كربوون و رۆله کی مه زن
دیتبوو، شه هید و بریندار دابوون و گه لهك ماندی ببوون، ده مهك بوو
دویری مالیت خو، له وما قیادا شو رشی بریار دا ئه و په تالیوئیت هیزا
هه لگوردی بچه ئیجازی ل ده قه را به هدینان.

وی ده می ژ بلی توپخانن هیزا هه لگورد، ۲ دو به تالیوئیت په یاده هه بوون، به تالیوئهك (عهریف سلیمان زیوهیی، دۆسکی) به رپرس بو، به تالیونا دووئ ژی (سلیمان حه جی به دریا، سندی) ئامر به تالیوون بوو. مه توپچیا ژی، کارئ خو دکر؛ دا کو تقهنگا وه ربگرین و ئهم ژی پچینه ئیجازئ ل ده قهرا به هدینان، ئهو پینچ هه یف بوو؛ مه مالیت خو نه دیتین و مه چ ژئ نه دزانی؟ ل وی سهرده می چ ئالاقیت په یوه ندیکرنئ ژی نه بوون؛ ژ بلی ییت فهرمی کو ئهو ژی بیتهل بوون، وی سهرده می پیشمه رگا چ موچه ژی نه بوون، ئهم هه می خو به خش و خو گوریکه ر بوین بۆ کورد و کوردستانئ.

شۆرشئ هه ر شه ش هه یفا ده سته کئ خاکی و هه ندهك هاریکاری ژی ددانه مه، لئ وی سهرده می و وی ده قه رئ گه لهك سپیه هه بوون، هندی مه جلکیت خو دکه لاندن؛ دا سپیها نه هیلین خاگ و جلکیت مه د هیمیان و زویکا ددریان، قی سه روبه ری وه کر کو گه لهك کیماتی ل مه دیار بوون ژ ئالیئ جلک و هه می پیدقیافه، که سئ ژ مه چ پاره قئ نه بوون، لئ ئهم هه لگریت باوه ریه کا گه له کا یا به یز بوین ب شۆرش و قیادا خو، له وما مه ته حه مولا هه می نه خو شییا و کیماسیا دکر. مه دزانی و هه ست دکر کو ئهم یئ خزمهت و خه باته کئ دکه یین بۆ مللهت و وهلاتئ خو.

بۆ من روژه كا دیرۆکی بوو

ل هه‌یقا ۱۹۶۸/۱۲ ئی هه‌ردو سه‌رک‌دا (ئدریس بارزانی و مه‌سعود بارزانی)، سه‌ره‌دانا هی‌زا پشته‌قانییا هی‌زا هه‌لگورد (اسناد هی‌ز هه‌لگورد) دا، روژه‌کا خو‌ش و دیرۆکی بوو بۆ من، کول ری‌زانوکی ل بن گ‌لاله‌یی، هه‌ردو سه‌رک‌ده بۆ کاره‌کی دیار هاتبوونه نك مه‌، ئەم توپچی کۆمک‌رین و راسته‌وخۆ دگ‌ه‌ل مه‌ دا ل سه‌ر پی‌یا ئاخفتن و گۆتته مه‌:

«ئەم دزانین هوی‌ن یی‌ت وه‌ستیاین و کیماسی یی‌ ل هه‌وه هه‌ین و ده‌مه‌کی درێژه هوی‌ن یی‌ت ژ مالیت خو‌ هاتین و دویر که‌فتین و مافی هه‌وه‌یه هوی‌ن بچنه بی‌هنقه‌دان و سه‌ره‌دانا مالیت خو‌، به‌لی مه‌ شو‌له‌کا گ‌رنگ یا ل به‌ر هه‌یی و مه‌ پیدقیبا ب هه‌وه هه‌یی، کی دی بۆ قی کار و ئه‌رکی خو‌به‌خش که‌ت؟ ئەف شو‌لی مه‌ دی هه‌یف و نیقا فه‌کیشته، هه‌ر پی‌شمه‌رگه‌کی پشک‌دار بت د قی ئه‌رکی دا، پشتی کاری مه‌ ب دوماهی ده‌یت، دی چه‌کی باش ده‌ینی و هاریکارییا وی که‌ین و فریکه‌ینه ئیجازی».

من خو‌به‌خشکر بۆ قی ئه‌رکی و ناقیت مه‌ پی‌شمه‌رگا نقی‌سین. گ‌له‌ک هه‌قالا ژی خو‌به‌خشکر، لی ب تنی (۳۰) پی‌شمه‌رگه‌ ژ قان توپچییا هاتنه ژی گ‌رتن و قه‌بیل کرن و ئەز ژی ئیک ژ وان سیه‌ پی‌شمه‌رگه‌یا بووم.

مهشقه كا چر مه دهستپيكر

چ پېڤه نه چوو، گازی مه وان ۳۰ پېشمه رگا کرن و د سه قايه كۆ به فر و سار دا، خوله كا تاييه تا توپخانن بۆ مه فه كر و بۆ ده مئ ۲۵ رۆژا ل سهر توپپت ۱۰۶ ملم و ۱۲۰ ملم د ناف به را قه سرن و ديلمان دا، مه ئه ف خوله ديت. ئه ف خوله د ده مه كي دا هاته فه كر؛ كو سه قايي ده قهرن گه له ك يئ سار بوو، ده قهر هه مي يا سپي بوو ژ به فرن و پليت سه رمايي ل بن سفرن دا بوون، رۆژانه پتر ژ ۳ سه عه تا مامۆستايي تاييه ت و يئت بسپور ب توپخانن وانيت تيوري و پراكتيك دانه مه، چهند توپچي نه ساخ بوون و تهحه مولا وي سه قايي سار و جه مدي و وي پرۆگرامي ده ورن نه كر و زقپينه باره گايي خو. موقه ده م عه زيز ئاكره يي، سه رپه رشتيا قن خولا مه دكر و گه له ك يئ دژوار بوو، خولا مه هه مي ل سهر لي دانا ئارمانجه كا دياركري بوو، به لي مه نه دزاني ئه و ئارمانج چييه و ل كيرن يه...!!

ل رۆژا ۱۹۶۸/۲/۵ ئي مه ده ورا خو خلاس كر، ژ به ر زيره كي و چه له نكييا من، بريار هاته دان كو ئه ز بيمه به رپرسن مه فره زا توپا ۱۰۶ ملم. بۆ جه رباندنا توپپت خو و كا دي چه وا ل ئارمانجا خو يا دياركري ده ين، ل رۆژا ۱۹۶۸/۲/۶ ئي مه ۲ توپ (ئيك ۱۰۶ ملم و ئيك زي ۱۲۰ ملم) مه باركرن و ئه م چوينه نك گورستانه كۆ ل وان گريئ ل هنداف گوندي ديلمان، ئارمانجه ك بۆ مه هاته ده ستنيشان كر كو ليده ين، بريار بوو جه نابن بارزاني بخو ژي به ره هف بت ده مي ئه م ته قن دكه ين، لي ژ به ر كو گه له ك به فر هاتبوو و دونيا ته نگافي بوو، جه نابن وي ئاماده نه بوو، لي هه ردو سه ركرديت گه نج (ئدريس بارزاني و مه سعود

بارزانی) به رهه فبوون و به رهه فبوونا ههردو به ریزا، مه دهست ب
بتهقه کرنی کر و چیاپی ل هنداف دۆلا خانهقا مه کره ئارمانجا خو و
ب باشی مه ل ئارمانجا خو دا.

که یفا مامۆستاییت مه و سه رکردایه تیا مه گه لهك هات، کو هوؤسا
زوی ئەم فییری بکارئینانا فان جوهره توپا بوین، مامۆستاییت مه ۴۵ رۆژ
بو خولا مه دهینابوون، ههتا کو ئەم فییر بین، لی ب دهمه کی گه لهك
کیتر ئەم فییربوین و مه بکار ئینان، مامۆستاییت مه ل زیهرکی و
چه لهنگی و شههره زایا مه پێشمه رگا؛ مانه حییه تی.

ل وی رۆژا مه توپ هاقیتین پتر ژ نیف مه ترا به فری ل ئهردی
بوو، پشتی مه چند گولله هاقیتین گوریا ئاگری توپیت مه، جهی
ئەم لی رهش کر و به فر هه می هه لاند و کره ئاف، ههردو سه رکردا
(ئدریس بارزانی و مه سعود بارزانی) ههردوگۆته مه:

«پك ئەف توپه چند ب قوه تن...!!»، ئو دهستخۆشی ل مه کرن
و هیقییا سه رکه فتنی بو مه خاست ل ئه نجامدانا وی چه لهنگییا
چاقری کری یا کو دی بو چین و پی پابین.

بو مه ب بوو مه رهق کا ئەف چه لهنگییا دی چین کهین چییه و
ل کیقه یه...!! لی مه نه دزانی کا ئەو چه لهنگییه چییه و ل کیری یه.. د
سهر قی چهندی را مه ب دلگه رمی و دلسوژی و ب که یف خو شی و
ب وره یه کا بلند خولا خو یا توپخانن ب دووماهی ئینا.

مه كارى خو كر دا ب رى بكه قين

ل شۆرشا ئيلونى كار گه له ك ب نه هيىنى دهاتنه كرن، له وما حكومه تا عيراقى گه له ك پيزانين ل سهر ل قينا پيشمه رگا نه بوون. پشتى خولا مه (دوره) مه خلاس بووى ئهم زقرينه باره گايى بارزانى ل قه سرى و دو روژا مه بيهنا خو قه دا. پشتى دو روژا داخاز ژ مه هاته كرن كو ئهم بچينه مه شجه بيت ناڤردان و ل دويش پيوستيا قى كرىارى چه كى خو يى گران وه رگرين. ل دويش پلانى (5) توپ هاتبوونه دانان (2) توپت 106 ملم، 3 توپت 120 ملم، ههر توپه كى ژى 25 گولله بو هاتبوونه دانان. ل ناڤردان مه هه مى چه كى خو يى گران و گوليت وان ل دويش نه خشى ژ ئالىى سه ركردايه تى قه هاتيه دانان، مه ژ مه شجه بى وه رگرتن. ل چركيت دووماهيى قىادا چه له نكيى بريار دا، بهس توپه كا 106 ملم وه رگرين و بهس گوللا بو دو توپت 106 ملم بهين، گوته مه به تاليونا 10 دهها شوان توپه كا 106 ملم يا هه يى، هوين دى وى بكار ئينن. سه يارىت پيك ئاب و لاندروقه ر بو مه هاتنه به رهه فكرن و مه چه ك و سيلاحى خو پى قه گوهاستنه پرا زهر ل نك حافيز. شه هيد فره نسو حريرى⁽⁸⁾ بو مه ترومبيل دابين كر بوون بو قه گوهاستنا قى چه كى هه تا پرا زهر، ژ ويىرى مه ب ده وارا چه كى خو قه گوهاسته گوندى وه رتى ل بن زنجيرا چيائى هندرين و كاروخى، به رى مه توپچيا، سامى عه بدولره حمان و فاخر ميگره سورى؛ ئه و ب ريكه تبوون بو گوندى ناڤبرى.

وى سالى گه له ك به فر ل وى ده قهرى هاتبوو، ريكا مه بو دوللا شاوه رى و سه ركه پكا هاتبوو برين، ده قهره كا ئاسى يه و چ ريكا نه بوون

ژبلى زىنيا ستيرۆكا و دفا ئەم د ويړى را دهرباز بين بۆ دۆلا شاوهرى و دهقەرا پشتدەر. ل زىنى پتر ژ ۲ مترىت بهفرى لى كهتبوو. رىك هاتبوونه برين و سى شەف و سى روژا ئەم ماينه ئاسى ل گوندى وەرتى. چەند ئەو گوندىت دەوروبەرا وەك زبارة هاتن و ب مەربىلا رىك بو مە ل وى چياى ئاسى قەكرن، روژا چارى ئەم ب زەحەتەكا مەزن حەتاب سەر كەتىن و ژوردا چوينە دۆلا شاوهرى، پاشى ب شەف گەهشتينه گوندى سەر كەپكا و ل مالا (عەباس مامەند ئاغايى) و ماليت دى يىت گوندى بەلاقەبوين. وى شەفى و حەتا روژا پاشتر ئەم ماينه ل وى گوندى. ئەم توپچى دى چەكى سقك بوين، بەلى پەلەكا پيشمەرگيت پەيادە كو (عەجيل گرافى) بەرپرس بوو حمايا مە و چەكى مە دكر.

ل ئىقاريا روژا ۱۹۶۹/۲/۱۶ئى، پيشمەرگيت وى دەقەرى چار تەرەكتور بۆ مە ئىنان و چەك و سيلاحى خو مە كره تيدا و ئەم سيار بوين، ب شەف مە دارى و ئەم چوين بەر ب گوندى سماقولى، پاشى چوينە گوندى دەربەندى گومەسپان، پشتى نيقرۆ ئەم گەهشتينه بارەگايى سەرقول (ەلى برنۆ)ى^(۴۹) سەر ب هيژا دەشتا هەولير قە، ئەم گەلەك د برسى بوين، هەر ويگاقتى پيشمەرگە ب ناف گوندى كەتن و نان و هيكىت كەلاندى بۆ مە ژ ناف گوندى ئىنان و دانە مە و چايەك ژى بۆ مە چيكر و مە قەخار. ئەم ماينه ل ويړى حەتا بەربەركى مەغرب، مە هند ديت ترۆمبيلەكا زيلا عەسكەرى يا بارەگايى هيژا دەشتا هەولير هاتە نك مە و چەك و سيلاحى خو مە ليبار كر و د ناف چەند گوندا را ئەم چوين حەتا كو گەهشتينه گوندى بايز

ئاغایی؛ باره گایی هیزا دهشتا ههولیر کول وی ده می (فارس باوه)^(۵۰) بهرپرسی وی بوو.

چهند روژا ئەم ئەو پیشمه رگه ماینه ل باره گایی هیزا دهشتا ههولیر و گوندیت دهووبه، ئەز و چهند پیشمه رگه ل گوندی بهرده بری بوین. پشتی قان چهند روژا، دیسان ئەم ب تهره کتورا هاتینه فه گوهاستن بو ناک گوندیت هوژا شیخان، دیسان ئەم ب سهر مالا دا به لاقه کرین، خه لکی وان گوندا گه له ک چاقی خو دا مه و ریز ل مه دگرت، بو جهژنا ره مه زانا وی سالی، مه دگه ل خه لکی وان گوندا و ناک مالیت گوندی یا جهژن پیروژ کر.

ل روژا ۱۹۶۹/۲/۲۹ی ل راستا گوندی شیخان، ئەم توپچی ب که له کیت چوپا ژ (زیی پردی) ده رباز بوین و چوینه ئالی دی یی زیی ل سنوری که رکوک و هوژا ساله یی دا، هیشتا ئەم نزانین ئەم دی کیشه چین؟ ئیشاره کا دره نگه و سه قایه کی بهاری یه، ل بن گرکه کی ل هنداف زیی، مه هند دیت سامی عه بدولره حمان^(۵۱) و چهند پیشمه رگه یی دگه ل دا ژ ناک ئوده کا بیره کا ئافی ده رکه تن و هاتنه پیشیا مه و بخیر هاتن ل مه کر. پشتی مه سلاقی ئیک و دو کری، سامی عه بدولره حمان بو مه ئاخفت و گووت:-

هین دزانن دی چ کهین و مه چ لبه ره؟

نه خیر ئەم نزانین دی چ کهین و دی کیشه چین؟

سامی گووت: ئەم ییت بو ئەنجامدانا کار و چه له نگییه کا مه زن و گرنگ هاتینه قیره، جه نابی بارزانی بخو یی سه رپه رشتیا قی کاری مه

دكەت. دقیت هوین خوۆ زیرهك و پهیت كهن و ب هویری و هشیاری
کاری خوۆ ئەنجام بدەن، هەكە ئەم د قی کاری خوۆ دا سەرکەفتین، دئی
دربەکی کوژەك ل رژیما عیراقی و ئابوری وی دەین و راگەهانندن و
میدیا هەمی دونیایی ژی دئی بەحسئ قئی کریار و چەلەنگییا پیشمەرگا
کهن و حکومهتا عیراقی دئی ناچار بت دان و ستاندا د گەل شۆرشئ و
سەرۆك بارزانی دا بکهت.

بەری ئەم بگەهینه نك سامی عەبدولرەحمانی، چەك و سیلاحئ
مە ل بەراهییا مە ل زئی هاتبوو دەرباز کرن و ئەو ژی ل نك سامی
وان بوو.

بۆ هەر توپهکی و ستافی وی و حمایا وان ترۆمبیلهکا پیک ئاب
پیشمەرگیت هیزا رزگاری بۆ مە ژ وان گوندیت وی دەقەرئ دابین کر
بوون، پشتی مەغرب ستافی هەر توپهکی توپا خوۆ و گولیت د گەلدا
ل وان ترۆمبیلا بارکرن و ئەم ب پئی کهتین، ل بەری مە ژی، هیزهکا
مەزنا پیشمەرگا؛ ب چەکی جورا و جور ژ دەشتا هەولپیر و هیزا رزگاری،
رئیکا ئەم دئی چینی و حەتا جهئ کو دئی توپیت خوۆ لئیدانین ب ریک و
پئیکی پیشمەرگا کونترۆل کربوو و گرتبوو. ئەم نە دشەهرەزاینه و ئەم
نزانین کو ئەم یئ ل سەر رئیکا پردئ و یئ دچین بەر ب کەرکووک قە.
ئەو شوپیئ ئەم د ترۆمبیلا وی دا، ب حیبهتی قە گۆتە من:

کاکه ئەوه ئیوه چی دهکەن و بۆ کیوه دهروین؟

من گۆتی: دئی چینه دهقەرا خانەقین و مەندەلی.

براکەم، خانەقین و مەندەلی چی، ئەوه ئیمە ئەچینه کەرکووک!!

وللا براكهم ئيمه شههرهزا نين؟

دونيا تاقه ههيقه و ترومبيليت مه گهلهكن و ييت كهتينه دويش
ئيك وهكى كاروانى (قافله)، هه ميا ژى ب فهرمانا قيادا چالاكيى و ريبهرا
چاڤكييت ترومبيليت خو ييت فهمراندين، موغداره كى ئەم ل سهر جادا
قيرى چوين و من هند ديت ئەم ژ سهر جادا قيى بۆ دهستى راستى
دهركهتين و چوينه ريكه كا ئاخى و هه مى حصو و تيكه له بوو، ئەم
گهلهك نه چوين، بهرپرسييت مه گوته مه:

چهكى خو بيننه خواري و زويكا دامه زرينن و قيى جهى توپييت
هه وهيه، زوى خو بهر هه فكهن بو تهقه كرنى؟ مه ژى ب لهز توپييت خو
ژ ترومبيلانا ئينانه خواري و بهر هه فكهن بۆ تهقى .

كارى ليدانا گازخانا كهركووك ژ ئاليى پيشمه رگيت ئيلونى و توپچييت
هيزا هه لگورد فه، هند يى نهينى بوو؛ هيشتا مه نه دزانى دى ل چ
ئارمانج دهين..! بهس ل سهر كلاينومه ترى مه دزانى كا ئەم چهند ژ
ئارمانجا خو ديرين و ل سهر چ هژمارا كلاينومه تر دى ل ئارمانجا خو
دهين.

قيادا عه مه لى بربار دا، سويچييت هه مى وان شوفيرييت دگهل
مه دا ژى بينه وهرگرتن و سه يارييت وان هه ميا ژى بينه راگرتن هه تا
ئەم كرىارا خو ب دووماهى دهينين، دا كو چ نه هينى ئاشكهره نه بن،
ههروهسا دا ئەف ترومبيله جاره كا دى مه بزقيرينه فه بۆ وان ده فه را
ييت كو دى زقيرينى و دبن دهسته لاتا پيشمه رگا فه.

مه ژنوی زانی دی ل گازخانا کهرکووک دهین

ل شهقا ۲/۲۹ ل سهر ۱۹۶۹/۳/۱ی، مه توپخانا هیزا هه لگورد (۵ توپ= ۲ توپ ۱۰۶ملم، ۳ توپ ۱۲۰ ملم) دانان و بهرهه فکرن بو لیدانا گازخانا کهرکووک، مه توپیت خو دانابوونه گهلیی سیکانیان، بهری ئەم بچین بو ئەنجامدانا قی چهلانگیی بکهین، ئیستطلاعا ئارمانجی و جهی توپا لیدانین هاتبوو دیارکرن، چهوا مه توپیت خو دانان، بلهز و بهز مه خو ب سهروبهر کر و توپیت خو بهرهه فکرن بو تهقه کرنی، کار بو مه هاتبوو ریڤخستن و ب ساناهییکرن، لهوما چهوا ئەم گههشتینه جهی خو، مه زویکا توپیت خو بهرهه فکرن بو لیدانی. رهصه د و قیادا عه مه لیی نیزیکی توپا بوون، رهصه دا بریار دا جاری ب تنی ئیک توپا (۱۰۶ملم) یا کو ئەز بهرپرسی وی بووم گوللهیه کی پافیژمه ئارمانجی و هه که مه لیدا ژ نویکا هه چار توپیت دی دی ل سهر هه مان هژماری هافیژن و تهقی کهین بو وی ئارمانجی یا بو مه هاتییه دهستیشان کرن.

توپا ۱۰۶ملم گوللا وی ۲۵ کیلوگرامه و ئاسن بره، هه می دبه ناگر. مه بهستا قیادا عه مه لیی ئەو بو زوی ناگری بهردهینه کۆمپانییا نه فتا کهرکووک و فرۆتن و فرییکرنا نه فتی بو ژ دهرفه بیته راگرتن و حکومه تا عیراقی و کۆمپانیییت نه فتی ناچار کهین دانوستاندنی دگهل قیادا شۆرشا ئیلونی بکهن .

مه گوللهک هافییت کیم کر، رهصه دی ئیعاز دامه کو پیچه کا دی زیده کهن، گوللا دووی ب رهخ کومپانیی قه کفت، لی کههره ب ل

كۆمپانیی نهقه مرییا. گولا سیی مه ل گازخانئ دا و ئاگره كئ مهزن بهربوویئ و دونیا ههمی كره رۆژ، پشتی هنگئ ههر 5 توپا پیکهه چه ند شیلکیت گوللا ل كۆمپانیا نهفتئ دان و ئاگر بهربوویئ و هاته ویرانكرن، ل قئ تهقه كرنئ ههر توپه كئ 25 گولله هاقیتنه گازخانئ.

توپا ئهز بهرپرسی وئ، ب تنئ سه به تانئ وئ 305 كغم بوون، یا ب زه حمهت بوو؛ بۆ راكرن و دهینانئ، لئ پشتی مه کریارا خو ب سهرکهفتن و ب سهرفه رازی ئه نجامدایی و خو خلاسکری کری، ب لهز مه توپت خو راكرن و كرنه د ترۆمبیلت خو دا، لویلیا توپا من هند گهرم ببوو، من نه شیا دهستی خو پا قیزمئ، من قه مه لئ خو دا بهر ده ستیت خو و قه مه لئ من ما ب بوپیا توپئ قه و ده مئ مه توپ راكری؛ قه مه لئ من سو ت.

ئهم گه لهك وه ستیاین و ماندی بوین ل ئه نجامدانا قئ داستانئ، لئ مه پيشمه رگیت كوردستانئ و شورشا ئیلونئ ب سه رو كاتییا بارزانئ، نامه كا فه کری و راست و ره وان دا رژیما عیراقئ كو ئهم ناهیلین هوین ب ره حه تی بژین و نه فت و گازا كوردستانئ ب كه یفا دلئ خو بفرۆشن و بده نه ب چهك و جه بلخانه و توپ و ته یارا و پئ كوردا بكوژن و گوندیت كوردستانئ پئ بومبه باران كه ن و كاقل و ویران كه ن و ئازادییا ملله تئ كورد و خه لكئ كوردستانئ بن پئ بكه ن.

لیدانا گازخانا كه ركووك؛ هیژیت حكومه تی گه لهك ئالۆز و مه نده هۆش كرن و نه زانی ئه قه مه سه له چییه و ئه قه چییه هاتییه رویدان..!! ل ده ستیكئ حكومه تا عیراقئ باوهر نه دكر كو پيشمه رگه

دی گههنه ویری و فی دربی هنده مهزن داوهشیننه گازخانا کهرکوک.
هینگی هیزا جهلالیا ل کهرکوکئی ههبوو، وان ژی چهند پیکولکرن کرن
کو بینه پیش و هیرشی بکهنه سهر مه پیشمه رگا، لی پیشمه رگیت
چوینه پیشاهیا مه لیدا و شکاندن و ئەو جاش نهشیان چ بکهن.

ته یاره کا هه لیکۆپته رابوو هندی هاتوچوو، نه زانی مه سه له چیه.
پاشی ته یاره کا استطلاع رابوو دویشچوونا مه کر، وی ژی چو ژ مه
نه زانی..! ده می مه خو قه کیشای ئەم نه چووینه ریکا که قن یا کو
ئەم پیدا چوین، ئەم هاتین بۆ ده قه را شوان، فرۆکه یی ل هنداق
ده قهری لی نزانن ئەم ل کیشهینه. ل کویراتییا ده قه را شوان شو فی ره کی
چافکیت سه یارا خو بهردانی، فرۆکا زانی کو مه ساری مه کیشهیه؟
ته یاریت حه ربی هاتن و په ره شو ت بهردان و رونا هییا وان کره روژ و
ب دۆشکا سه یاریت مه کر نه ئارمانجا خو، د وی سه یارا ئەز تیدا فرۆکا
گولله بارانکر و (۲) پیشمه رگه هاتنه بریندارکرن و ئەز ژی ئیک بووم ژ
وان، کو ب سقکی هاتیمه بریندار کرن، وی شه قی و هه تا روژا پاشتر
ئیقاری بهردهوام چار چار ته یاریت حه ربی ل هنداق ده قه را شوان
دگه ریان و هه ر تشته کی دیتبا؛ بومبه باران دکر.

پشتی مه ئارمانجا خو بجه ئینای، ئەم ب لەز زقرین

روژا ۱۹۶۹/۳/۲ ئی من و هه قال (به شیر مه لافه هیم)، خه لکی ده قه را زومار، دقا ژ گوندی جۆحان بچینه گوندی مام رهش ل نک هه قال سامی عه بدولره حمان، دا بزاین کا دی چ کهین! بهری نیقرۆیه، ته یاره هاتنه مه و ل بهر شیفکه کی ئەم محاصه ری کرین و په می ل مه کر هتا ئیقاره کا درهنگ ئەم نه شیاین ژ جهی خو رابین، بهری مه غره ب مه سامی دیت و مه گوئی کا دی چ کهین؟ ده ستخۆشی ل مه کر و هاریکاریه ک ژی بۆ مه مه زاخت و گوته مه:

سوبه هی سپیدی هوین توپچییت هیزا هه لگورد دی زقرنه باره گایی بارزانی و هوین هنده ک چه کی ژی دی دگه ل خو بهن، ئەف چه کی مایی ژی دی بۆ فان هیز و قووه تیت خو ل قی ده قه ری بجه هیلین و ئەو پيشمه رگیت حمایا هه وه دی دگه ل هه وه دا بن، دا زیره قانییا هه وه توپچییا بکه ن؛ هتا هوین دگه هنه باره گایی سه رکر دایه تی ل ده قه را باله ک، ده قه ر بۆ ده قه ری ژی دی حزب ریبه را (دلیل) ده ته د گه ل هه وه؛ دا ده وارا بۆ هه وه بگرن و چه کی خو هوین لی بار بکه ن هتا دگه هنه ده قه را ناوپردان.

روژا ۱۹۶۹/۳/۳ ئی سپیدی زوی؛ ئەم ب ری که فتین و مه ده قه را شوان بری و د سه ر ته قته ق را ئەم گه هشتینه سه ر ئاقا ژ دوکان دهیته خواری، ل راستا گوندی جه لالی ب به له ما ئەم ل ئاقی ده رباز بوین. ته یاریت شه رکه ریّت رژیما عیراقی ژی به رده وام یی ل هنداف ده قه را شوان دگه رن. بۆ نیقرۆ ئەم گه هشتینه گوندی جه لالی و مه نانه کا

سەر پى ل ناف گوندى خار و ئىقارى ئەم هاتىنە گوندەكى(?) ل بنارا چىيى ھەيبەت سۆلتان ب ئالىي قىيلى قە و ب شەف ئەم ماينە ل وئىرى. رۆژا پاشتر ۱۹۶۹/۳/۴ئى، ئەم ب سەر چىيى ھەيبەت سۆلتان كەفتىن و بۆ نىقرۆ ئەم گەھشتىنە خەلەكان. ئەم گەلەك دوەستىيى و دېرسىنە، خارنگەھەكا بى سەوروبەر ل وئىرى ھەبوو، بۆ نان خارنا نىقرۆ، ئەم چوینە وئى خارنگەھى و مە دىكلېت كوردى لوئىرى خارن و ئەم ماينە ل بارەگايى دكتور خالدى ھەتا مەغرەب، وان بۆ مە دو تەرەكتر بەرھەفكرن و دەليل و ھىمايە ژى دانە د گەل مەدا، مە ژى چەك و سىلاھى خۆ كرە د ەرەبانىت واندا و ئەم ژى لى سيار بوين، ب شەف مە دا رىكى و ئەم چوینە سەرکەپكان .

رۆژا ۱۹۶۹/۳/۵ئى، ل وئىرى دەوار بو مە گرتن، ئەم چوینە دۆلا شاوهرى و ب شەف ل گوندى (?) ماين. رۆژا ۱۹۶۹/۳/۶ئى ئەم ب سەر زىنووا ستىرۆكا كەفتىن و چوینە وەرتى، وئى شەفى ل وئىرى ماين. رۆژا ۱۹۶۹/۳/۷ئى دەوار بۆ چەكى مە هاتنە گرتن و ئەم گەھشتىنە برا ھافىز. فرەنسو ھەرىرى ترومبىل بو مە فرىكرن و مە چەكى خۆ كرە تىدا و ئەم چوینە ناڧىردان، وئى شەفى ئەم ماينە ل ناڧىردان، رۆژا پاشتر مە توپىت خۆ پاقر كرن و تەسلىمى عومبارا چەكى كرن و ئەم چوینە بارەگايى بارزانى ل قەسرى، دا كۆ مە دەستوير دەن و بچىنە سەرەدانا مالىت خۆ ل دەقەرا بەھدىنان.

ئەم ژ ھەيقەكى پتر ماينە چاھەرى ل بارەگايى بارزانى و رىزانووكى ھەتا چەك داىە مە و ئەم سەر راستكرىن كو بچىنە ئىجازى.

ئەم توپچی قەگەریاینە دەقەرا بەھدینان

ل روژا ۱۹۶۹/۴/۱۴ئى، پشتى ۹ ھەيشا دویری مالا خو و قى وهستیان و غەریبى، ئەم چەندین پېشمەرگیت توپچی و خەلکی دەقەریت (دۆسکییا، بەرواری بالآ، بامەرنى، باتیفا و زومار)، ژ بارەگایى خو ل ریزانوکی - گلالە دەرکەفتین و ب ریکەفتین بەر ب دەقەرا بەھدینان، وى روژى بەرى مەغەرب ئەم گەھشتینە گوندی (بیشى) ل بن چیاىى حەسەن بەگى، مە بۆ خو ھندەك نان ژ مالا وەرگرت؛ دا ب ریکى قە بخوین حەتا دگەھینە ئاڤاھییەکی، چونکی ژ گەریا عەمەر ئاڤایى وئقە سەنگەریت رژیمی بون و دقیا ب شەف دەرباز باین.

دونیا بەارە و شەفا تارى یە و باران و ھەرى یە و روپاریت د ریکا مە دا رابوین و ب ریکا دەلیلا ئەم ژ پرا (دورە مەرگ) دەرباز بوین؛ ئەوا کو دکەفتە سەر روپاری (مووسەکا وى) یى ھەڤسنور د ناڤەرا دەقەرا بالەك و دولەمەریا دا و چوینە گوندی (شەخسیدا) ل دەقەرا میرگەسۆر و ب شەف ل وی گوندی ماین.

کەیفامە یا خۆشە کو دى چینە سەرەدان و مال و مروڤ و دەقەرا خو و بېھنقەدانى، ئەم ریکى خو ش یى دهلچنین و دشەقینین، روژا باشتەر سپیدی ئەم ژ شەخسیدا چوینە گوندی بلى ل دەقەرا بارزان و ب شەف ماینە ل ویرى، روژا باشتەر سپیدی زوی ئەم ل داڤەرستال ناڤەینا بلى و دەقەرا زیار دا دەرباز بوین و گوند بەر گوند حەتا گەھشتینە ناف بەرواری ژیرییا، ل ناف بەرواری ژیرییا ھەڤالیت مە ییت بامەرنى (ئەحمەد پیرمووس، محەمەد حەسەن، شەھید مەلا

ئەمین باتیفی و بەشیر مەلا فەهیم) دگەل مە بوون و ژ مە فەبوون و چوونە دەقەریت خو، ئەم دو پیشمەرگە ماین (ئەز و محەمەد حەسەن، ناسیار ب محەمەدی حەسێ)، ل گوندی چەمانکی مە دا ریکی و ئیقارەکا زوی ئەم گەهشتینە گوندی غەلبوکی ل ناڤ بەرواری ژیرییا، لی وی روژی گەلەکا گەرم بوو ئەم گەلەک وەستیاين.

ل ئالیی روژ ئاقایی غەلبوکی برکەکا ئاقی هەبوو یا تژی ئاڤ بوو، هندی من گەرم بوو و خوھی ئەز دابووم، من خو ئیخستە وی برکی. چ ژ وی چەندی خرابتر نینە کو مروقی وەستیایی بت و خوھ دایی بت و خو بیختە ئاڤا تەزی.

گوندی غەلبوکی هەفسنورە دگەل سەنگەریت لەشکەری عیراقی، بو مەغرب ژ نوی مە دا ریکی و ئەم ژ سەنگەریت حکومەتی دەرباز بوین و چوینە گوندی باگیرا ل سەر جادا گشتی یا کو ژ دەوێ دچتە سیارەتیکا، ل مالەکی مە شیڤ خار و دەلیلەک دگەل مە هات و ئەم گەهانینە سەر ریکی و گوته مە قی ریکی بەرنەدەن دی هەوہ بتە دەرگەلا شیکەیا. ئەم ژ ب وی ریکی دا چوین، بەلی ئەم نەچوینە دەرگەلی، ژ وییری ویڤە ئەم د شەهرەزاینە و راست ئەم چوینە گوندی مەمانی، نیژیکی سەعەت ۱۱ شەقی ئەم گەهشتین. ناڤهینا گوندی مە و گوندی مەمانی نیڤ دەمژمیرە، لی وی شەقی ئەم ماینە ل گوندی مەمانی دا روژا پاشتر دەمی د چینە گوندی، تەقی بکەین و تڤەنگیت خوشیی پاقیژین.

روژا ۱۹۶۹/۴/۲۲ سپیدی مە ژ گوندی مەمانی، دا ری و ئەم گەهشتینە

حهسیا مهمانی و بۆ خوۆشی مه تهقه كر و تهنهنگ د سهر گوندى را
هاقیتن و پيشمه رگیت گوندى ژى بهرسقا مه دا و گه لهك تهقه هاته
كرن.

وى سهر ده می هه كو پيشمه رگه ژ جه بها و شه را و دهقه ریت دویر
ب سلامه تی دزقرین و دهاتنه سه ره دانا مالیت خو، تهنهنگ دهاقیتن و
ئهقه نیشانا زقرینا پيشمه رگا بوو، بۆ ناف مال و مروقیته خو.

پشتی دهه هه یفا ئه ز ژ مالا خو دویره فتم، ئه م گه هشتینه ناف
گوندى خو و ناف مروف و كهس و کاریته خو، كه یفا مه گه لهك
هات، خه لکه كى گوندى هاتنه به راهیكا مه و وهك قه ره مانیت گه ل و
وهلاتی و ئازادیی ب خیره اتن ل مه كرن و ئه م هیمبیز كرىن. لى قى
خووشی بۆ من و مالباتا من و كهس و كار و گوندىا گه لهك نهقه كیشا.

ئەز نەساخ بووم

پشتی دەھ هەیفە دویری مالا خو، ئەز ب سلامەتی زفریمە ناف
 کەس و کار و مروقیت خو، هەقال و هوگر ل من خرڤە بوون، کەیفەکا
 مەزن بۆ کابانییا من و خویشک و برا و مروقیت من و گوندییا چیبوو.
 مامی من کو دبتە خەزیزی من ژێ ئەز میهقان کرم بۆ شیف خارنی،
 پشتی مە شیف خاری و شەفییرییا خو کری ئەم چوینە مالا خو، لەشی
 من گران بوو، ساخلەمییا من هیدی هیدی تیکچوو، ئەز گێژ بووم
 و تیکوهر بووم، ئەز نەساخبووم و نەشیام رابمە ژ پیرڤە و بۆ نیڤا
 شەقی ئەزمانی من شکەست، قیجا من مروڤ نەنیاسین و من های
 ژ خو ژێ نەما...!! خەلکی گوندی گەلەک ب نەساخییا من هەرشین و
 پۆسیدە بوون. دەنگوباسی نەساخییا من ل ناف گوندی بەلاقە بوو،
 بۆ سوحبەت و بابەتی هەمی گوندییا و هەر ئیکی نەساخییا من ب
 رەنگەکی بۆ خو لیکدا و شوڤە دکر. هەندەکا دگۆت:

- یی هاتییه دەرماندان...!!
- یان ژێ ئەجنا یی هنگافتی...!!
- ب شەف یی د ناف گورستانا (خدر نەبی) ل دەرگەلا شیکەیا را
 دەرباز بوویی، خدر نەبی یی هنگافتی و یا وه لیکری...!!
 هەندەکا ژێ دگۆت: ئەحمەدی یی بچویکە، ئەڤە چەند هەیفە رەحەتی
 نەدیتییه و گەلەک یی وهستیایی و زەحمەتا قی کەفتی، ژ گلالە پیا یی
 چووێ دەڤەرا کەرکووک و ژ کەرکووک پیا یی زفریڤەڤە گلالە و جارەکا دی
 ب پیا ژ گلالە یی هاتییه دەڤەرا بەهدینان و گوندی کەمەکا.

ئەقە (۵) پېنج ھەيشە ھەمى كوردستان يا تىكقەدايى؛ گەلەك يى
وہستيايى، ما چەوا نەساخ نەبت...!!!

ھەندەكا ژى دگۆت: توپا مەژيىيى وي يى خرابكرى.

نەساخيا من ل دەقەرى و ناف پېشمەرگا دەنگ قەدا، ئامر
ھيژى دەوۆك عەلى خەليل خوشەقى ھاتە سەر خەتى و دكتورى
شورشى (دكتور خالد بامەرنى) چەند جارا بۆ من ھنارتە گوندى، دا
چارەسەرييا من بکەت. دكتور خالدى گۆتە مروقيت من:

چارەسەرييا وي ب مەقە ناھيىت، دقييا ھوين ريکەكى بۆ پەيدا
كەن و فریکەينە جەھكى بۆ چارەسەريى..! شەھيد ھەمۆ كەمەكى
گۆتە عەلى خەليل خوشەقى:

● ھەكە تو يى رازى بى، ئەم دى ب ريكا (ديوالى سەعيد ئاغايى و
رەشيد ئاغايى) فریکەينە خواری بۆ چارەسەريى.

● عەلى خەليل خوشەقى: ھەكە ھوين بشين و ريکەكى بۆ پەيدا
كەن، مە چ مانع نينە.

پېشمەرگا و مروقيت من و كەمەكييا د ناف شينى و گرييا مالبات و
كەس و كارا دا، ب داربەستى ژ گوندى كەمەكا ئەز برمە گوندى مەمانى
و ژ ويىرى ويقە ھندەك مروقيت مە و زەلاميت نە پېشمەرگە ئەز
برمە كوريت گاڤانال سەر جادى و كرمە د ترومبيلەكى دا و گەھاندمە
دەوۆك، ل دەوۆك ئەز برمە نك (دكتور نعمەت سەرسەم)، قى دكتورى
دويقچوونا سەروبەرى ساخلەميا من كر، ئەز ل مالا خالى خۆ سەليم
مستەفاناسيار ب (سەليمى ريزبارى) بووم. چارەسەرييا من نەھاتە
كرن و ئەز ژ دەوۆكى ھاتمە قەگوھاستن بۆ خەستەخانا جەھورى ل

میسل، من هەر های ژ خو نینه و ئەز هەر یی نەپەتی و تەمریمە،
ئاخفتن ژی من نینه!! پشتی پتر ژ هەیف و نیفای ئەز د خەستی قە
مایم، گوهورینە کا ئەرینی کە تە سەروبەری من. لئ ئەزمانی من هەر
یی شکەستیە و ئەز نەشیم باخقم؛ بەس هشیت من پیچەکی هاتنە
سەری من و من های ژ خو بوو.

خالی من بەردەوام ل نک من بوو، مروقیت من و ب تاییەتی
سەفەر ئیبراهیم مووسا و شەعبانی ئەسمەری، سەرەدانا من دکرن. ئەز
نەدشیام باخقم، لئ بنقیسین من داخازی و تشت دگۆتنە دەوروبەریت
خو، روژەکی من بو خالی خو نقیسی و من گۆتی:

ئەری ئەفە ئەز ل کیفەمە؟

ما چ ل من هاتیە؟

خالی من گۆتە من: ما تو نزانێ چ ل تە هاتیە و تو یی ل کیفە؟

نە وللا!!

ئەفە پتر ژ هەیف و نیفایە تو یی نەساخ بووی و مە تو یی
ئینایە خەستەخانێ ل میسل.

میسل؟ چەوا میسل؟ ما ئەز نە پیشمەرگەمە؟ چەوا هاتیە میسل؟
ئەز رابومە قە و من گۆتە خالی خو: ئەا نوکە دئ من دەریئخن و دئ
زقێمە مال!! ترسە کا مەزن بو خالی من چیبوو!!

بیئنا خو فرەهکە دئ تە دەریئخین، نوکە دئ جابا سەفەری پسمام
فریکەم و ئەز دئ چمە دەووک و سوبەهی دئ ئیین تە بەینە مال.

خالی من جابا سەفەر ئیبراهیم کەمەکی؛ پسمامەکی مەیه، فریکر،

ئەو يى ل مىسل نائىب زابتە، پارتييه كى بنهجهه. سەفەر هات و ئەز لەسەر مەسئولىيەتە خۆ ژ خەستى دەرتىخستم و بىرمە مالا (نەبى ئەحمەد) ئەلندكى كو دبتە زاڧا و خارزايى كە مەكيال تاخى غەزلانى ل مىسل، وئى شەقنى ئەم ماينە ل مالا نەبى. خالى من زقپرى دەوۆك و بابەتتى من گەھان دە رەشىد سەعید ئاغايى دۆسكى و ئەو بخو هاتە مىسل دويف من پرا، سەعدى وەر مىلى و خەليل ئوسمان - ناسيار ب خەليلى ئوسى گەرماقى د گەل دا بوون. سەفەرى ئەز ژ مالا نەبى ئىنام و تەسلىمى خالى من سەلىمى كرم و خالى من ئەز بىرمە ئۆتتیلە كى ل دەواسا، رەشىد ئاغا د چتى و كرمە د ئودە كى قە و دەروۆك ل سەر من دائىخست و كليل ژى دگەل خۆ بىرن دا نەدەر كەقم و دگەل كەسى نەئاخقم.

پشتى نىقرو رەشىد ئاغا بخو هاتە ئۆتتیلی و ئەز ژ مىسل دەرتىخستم و سەعت چارى ئىقارى ئەز گەھاندمە دەوۆك، ب رىكى قە رەشىد ئاغا بۆ من ئاخفت و گۆتە من :

«ئەحمەد بداغ.. ئەم نە جاش و خو فروشين، ئەم ژى حەز ژ كورد و كوردستانى دكەين، ئەوا تە پىچى دبت بكەى وەك پىشمەرگەهەك، من پىچىنابت، بەس ئەوا من ژى پىچىدبت لقيره و ناف حكومەتتى بكەم، سەد پىشمەرگا پىچىنابت بكەن!!.. مە هەميا ئىك ئارمانجا هەيى. ئەو ژى سەر كەفتنا كوردانە، هەر ئىك ژ مە ب رەنگەكى و ل جەهەكى دى خەباتتى كەت، هەمى ئالى دڧىا د وئى راستى بگەهن و بزەنن كو ئەم ژى كوردين و حەز ژ مللەتتى خو دكەين و ج جارا ئەم خرابيا مللەتتى خو ناكەين.»

ئەم گەھشتىنە دەۋك، ل بەر دەرى قەسرا دېۋالى ئاغايى ژ ترۆمپىلا رەشىد ئاغايى ھاتىنە خارى، ئەز و خالى خۆ چوینە مالا وان ل دەۋكتاخى گىنىكا (گرى باسى)، خۆ من ئاف ژى نەقە خار و من خاترا خۆ ژ مالا خالى خو وان خاست و ئەز ژ مالا وان دەركەفتم و من قيا قەستا چىايى شاخكى بکەم و بەر ب ئازادى و ناف شورشى و پېشمەرگافە بچم، ژنخالا من گۆتە زەلامى خۆ:

سەلىم، دى چەوا ئەحمەدى نەساخ و نىقە مروف قى ئىقارى ب تنى كەفتە فان چۆل و چيا. رابە تو ژى دگەل ھەرە ھەتا دگەھىنىيە گوندى و ناف مال و بچوپكىت وى.

دەمى ژن خالا من ئەف گۆتنە گۆتىنە خالى من، وى ژى كارى خۆ كر دا دگەل من بىت. مە ھەردوكا ل وى ئىقارا درەنگ بەرى خو دا شاخكى و گەلى كىر و ب سەر چىاي كەفتىن بو پىشتا پىرومەرا و ب رەخ گەرا زمزلاق و پىشتا گرى گەرماقا و ل مە بۆ شەف و ب كوتەك ئەم شىاين خۆ بگەھىنىنە گوندى باكۆزى، ل مالا نەبى بوینە مېھقان. ئەم ھند و ھستيا بووين؛ لى وى شەفى ئەم نەنقىستىن، مالا نەبى ئەو ژى ژ بەر مە و ترسا جەلاليا نەنقىستىن. نەبى باكۆزى گۆتە مە:

ھەر شەف مەفرەزىت جەلاليا ژ قارقاراقا دەپنە باكۆز و دەوروبەرا بويسا بۆ پېشمەرگا ددانن.

رۆژا پاشتر سپىدى زوى مە تىشتەكا سەرپى خار و مە خاترا خۆ خاست و مە دا رىكى و ئەم ب سەر چىايى كەمەكا كەفتىن و چوینە دەرىپىسى ل پىشتا گوندى كەمەكا، بەرى بگەھىنە دەرىپىسى، مە گوھ ل

قولیزین و دهنگ و دؤرا ژن و بچویکا د نای وی گهلی دا بوو، دهنگ و قولیزینا وان ئەو گهلی تژی دهنگ کربوو، ژ بهر فرۆکیت رژیمای عیراقی ئەو مالبات و خهک ژ گوندی ده رکهفتبوون و پهقی بوون. ژ نشکهکی قه ئەز ئەو ئەفندی و یی ب جلیت باژیییا و خالی من ژ یی د گهل من دا ئەم چوینه د نای وی شهشامهتا مروفا دا. چهوا گوندییت مه ئەز دیتم، هه ر ئیکی ژ وان مروفا ل جهی خو کره قیری و گوئی: ووللا ئەفه ئەحمه د بداغ هاتهفه...!!

ل من خرغه بوون و ب دلخووشی و ب گهرمی بخیرهاتنا مه کرن.

وى رۆژى پيشمه رگا چهله نگیهك نه نجام دابوو

وى رۆژى پيشمه رگا ل راستا گوندى سندوقى، بيسهك بۆ جهيش و جاشا دانا بوو، قولى همۆ كهمهكى و قولى صادق گهلناسكى، نهو چهله نگی نه نجام دابوو، گورزهكى كوژهك ل دوژمنا دابوو، پيشمه رگا خو قه كيشا بوو هاتبوونه جوھنيكى ل ئاقارى گوندى كهمهكا. فروكيت رژیما به عس جوت جوت ل هنداق ده قهرا دۆسكيا دگهريان و دقيان دربهكى داوه شينه پيشمه رگا و هه ر لقلينه كا ديتبا ل ده قهرى، فروكا دكره ئارمانجا كه رب و كينا خو.

دهمى مه زانى كو پيشمه رگا يى ل جوھنيكى، من و خالى خو بهرى خو دا جهى پيشمه رگا لى، نه م گه هشتينه سه رى گورستانا گوندى كهمهكا، ژ نشكهكى قه جوتكهكى فروكيت شه رى يى عيراقى هاتنه هنداق سه رى مه و پتر ژ ۱۰ خوله كا ل هنداق گوندى كهمهكا دهوران قه دان و هندهك شيلكىت دۆشكى هاقيتنه گوندى و چوون. نه ز و خالى خو گه هشتينه جوھنيكى، پيشمه رگا چهند په زىت سه رژیكرين و كه يف كه يف و انه كو چهله نگیهكا له شكه رى يا دژى دوژمنا كرى و زيانىت مه زن يى دايى و بى زه رر و زيان يا خو قه كيشاى، هو چاقى وان پيشمه رگا ب مه كه فت، هه مى رابوونه قه و هه ر ئيكى ل جهى خو تفه نگیت خو شى د سه ر سه رى مه را هاقيتن و گوتن:-

دى وه ره نه حمه د بداغ، وولا پى ته پى خىرى يه...!! چهله نگیا مه بوو دو سه ركه فتن و هه ميا خو د من وه ركر و هاته سه رى من و بخىر هاتنه كا گه رم ل مه كر. بۆ من ژى رۆژه كا خو ش بوو، من هه ست ب ئازادى و ب به خته وه ريه كا مه زن كر.

گوندی کهمه کا جاره کا دی هاته سوئن...!!

ساخله مییا من هیشتا باش نه بوویه، لی مه بهرده وامی دا ژیا نا خو. کاودانییت ده قهری ژ هه می ئالییا فه گه له ك د سه خت و دژوار بوون، رژیما عیراقی بهرده وام گفاشتن ل سه ر هه می ده قهرییت کوردستانی دکرن، ب تاییه تی ده قه را دۆسکییا. ل پائیزا سالا ۱۹۶۹ی، هیژییت حکومه تا عیراقی ب پشکدارییه کا به رفه ها جاشا؛ هیرشه کا دی یا دژوار و بهر به لاف ئینا سه ر ده قه را دۆسکییا ب تاییه تی گوندی کهمه کا و ده ورو به را، د قی هیرشیدا شه ره کی مه زن قهومی و پیشمه رگا ب دژواری بهر سینگ هیژییت عیراقی گرتن و ب میرانی به ره قانی ژ ده قهرییت نازاد کری کرن، هیژییت پیشمه رگه ی به ره نگارییه کا دژوار و بی وینه کرن، د قی شه ری دا پیشمه رگه (سالحی زقر) یی کهمه کی هاته شه هید کرن. د قی هیرشا جه یش و جاشا دا، هیژییت حکومه تا عیراقی ب پالپشتیا توپخانی و فروکا، شیان خو بگه هنه گوندییت (مه مانی، کهمه کا و بیشینکی) و هه ر سی گوند و هه تا مزگه فتییت وان ژی سوئن. چ تشت بو هه ر سی گوندا نه هیلا و تالان و مالویران کرن. خانیییت قان گوندا هه می هاتنه سوئن و چ مال و حال بو قان گوندا نه مان و قیت و قنیاتی وان ژی هه می سوئ و ب ناف ئیک وهر کر و خه لکی قان گوندا نه چار بوون بره قن و روحا خو و بچویکییت خو خلاس کهن و بچنه جهییت ته ناتر، مه چند مالیت کهمه کییا مالیت خو برنه زیو کا عه بوئی.

ژ ترسا پیشمه رگه ی، هیژییت حکومه تا عیراقی نه ویران گه له ك ل

دهقهری بمینن، ب تنی دهاتن گوند دسوۆتن و زویكا دزقپینهفه. روۆزا دووی پشتی قی هیرشا حکومهتی بۆ سه ر گوندی کهمهکا، پيشمه رگه و خه لک زقپینه گوندی خو کا چ ل تشتی وان هاتییه!! ب رهنگه کی هوقانه ئەف گونده هاتبوونه سوۆتن و ویران و تالان کرن، تشتیت جاش شیاین بۆ خو بربوون و ییت دی ههمی سوۆت بوون و دهخل و دان و دکاک زی تیکلی ناف ئیک کربوون؛ دا چ مفاژی نه هیته دیتن!!

قولی حەمۆ کەمەکی باره‌گایێ خۆ دانا گوندی بێشینکی

ل پائیزا سالا ۱۹۶۹ی، جەیش و جاشا چ خانی ل کەمەکا نە هیلا بوون و هەمی سۆت بوون. چ جەه نە مابوون کو پیشمەرگیت قولی کەمەکیا باره‌گایێ خۆ لیدانن. ل گوندی بێشینکی پیشمەرگا شەرەکی مەزن دگەل جیش و جاشا کر و نەشیان هەمی گوندی بسۆژن، چەند مال سۆتن و زویکا رەفین. ل پائیزا سالا ۱۹۶۹ی قولی حەمۆ کەمەکی باره‌گایێ خۆ ل گوندی بێشینکی دانا، ئەم د خانی میرخانی قە بوین ل سەرەقانا گوندی. ل وان گوندیت دۆسکیا، ب تنی چەند خانی ل گوندی بێشینکی مابوون کو نە هاتبوونە سۆتن.

ل وی باره‌گای مە ل گوندی بێشینکی، زفستانە کا سار ب سەر مە دا هات و وی سالی مە پیشمەرگا چ کەل و پەل ژێ نە بوون نە ل بن خۆ دانین و نە ب سەر خۆ دادەین، هەندەک حیسیلیکیت دەستکردیت دەقەرێ هاتبوونە چیکرن و گەلەک د رەق و زقر بوون، مە ل بن خۆ راییخستبوون و ل وی مەزەلی دانا بوون یا کو ئەم پیشمەرگە تیقە دنقستین، هەر پیشمەرگەکی هەکە قاپیت یان قەمسەله هەبا شینا بەتانی ب سەر خۆ دادا، زیڕەقانی نە دەھیلا ب شەف و روژ ئاگر د سوپیدا ب قەمرییت، مە خۆ ب ئاگری دارا و سوپێ، وی سالی گەرمکر حەتا مە کرییه بهار.

راسته گوند و مال و حالیت مە هاتبوونە سۆتن و ئەم هاتبوونە تالانکرن و مالویران کرن، هەر وهسا خارنا مە ل قی باره‌گای نان و چا و جارنا نان و نیسک بوۆ مە دلینا، لی ورهیا مە گەلەک یا بلند بوو. ل

پائیز و دهستیپکا زفستانا وی سالی، مه روژییت خوۆش و ب سوحبهت و
کهنی ل فی مهقهری دگهل پیشمه رگا و ب تایهت سماهیلی کهمه کی
و جهباری کهمه کی بوراندن، وی ده می ئەم پیشمه رگه هه می وه کی برا
و ئیک مالبات بوین، ئازادی و قیان و خوۆشه ویستی و دادپهروه رییه کا
زیده د نافی مه دا هه بوو، ژیانا مه هه میا ژی وه کی ئیک بوو، چ
رهنگیت بی دادیی و فه رق و جوداهیئ نه بوون.

ل دووماهییا سالا ۱۹۶۹ی، ئەز ژ مهقهری مه ل بیشینکی چوومه
ئيجازی ل مالا خوۆ ل گوندی زیوکه عه بووی.

بارەگایى ھیزا دەۋك جابا من فریكر

ھیزا دەۋك جابا من فریكر و گۆتە من :

بۇ كارەككى فەر زویكا وەرە بارەگایى ھیزا دەۋك ل گەلناسكى .

ئەز چومە بارەگایى ھیزا دەۋك و من عەلى خەلىل خوشەقى

دیت، گۆتە من :

نوكة تەندروستیا تە یا باشە، وەك توپچى مە پیدقىا ب تە ھەى، مە

سریا ئیسنادا ھیزا دەۋك یا چىكرى، مە تو ژى یى قەگوھاستییه سەر

مىلاكى قى سرىى. سریا پشتەقانىا ھیزا دەۋك (اسناد ھیز دەۋك)، ل

وى دەمى محەمەد حەسەن باجلورى كر بوو ئامر سرى و بارەگایى

وان ل گوندى بۆترشى بوو، ب رەخ گەلناسكى قە. ئەز نەزقریمە مال،

راست ئەز چوومە بارەگایى سریا اسنادا دەۋك ل گوندى بۆترشى و

من محەمەد حەسەن باجلورى و ھەقال دیتن، من پرسىار ژ ھەقالا

كر كا چەوا ئەز ھاتیمە قەگوھاستن؟ محەمەد حەسەن باجلورى گۆتە

من :

تو توپچى و مە پیدقى یا ب تە ھەى، مە تو یى ژ ھیزا دەۋك

داخاز كرى، بیگومان تو دى گەلەك رۆلى خو دگەل مە دا بینى و دى

ھاریكارییا مە كەى د وارى توپخانى و چەكى گراندا. مە سریا ئیسنادى

یا پىك ئینای و دقیت بزویتىن دەم ئەم ھەیکەلى وى یى لەشكەرى

ژى دانین.

هیزا دهۆك بۆ جارا ئىككى دەورەكا توپا قەكر

محەمەد حەسەن باجلورى گۆتە من:

ب رىكا هیزا دهۆك مە داخاز يا ژ لەشكەرى ئىك كرى كو
ب زويتىن دەم هیزا سەيد صالح چەم سەيدى فرىكەن دا بۆ مە
اسنادا هیزا دهۆك دەورەكى بۆ توپا قەكەت و دگەل مە دا ھارىكار
بت بۆ رىكخستنا سريا اسنادا دهۆك.

ئەز مامە ل بارەگايى سريا ئىسنادا دهۆك، چاقەرى حەتا كو
سەيد صالح بەرپرسى توپخانا لەشكەرى ئىك ھاتىيە نك مە ل
گوندى بۆترشى .

سەيد صالح ھات و بۆ مە دەورەكا عەمەلى بۆ توپا ۸۲ملم
قەكر و سى رۆژا قەكىشا و نىزىكى دەھ پىشمەرگەيا پشكدارى د قى
خولى دا كرن، ئەقە ناقت چەندەكانن، كو ماينە ل بىرا من:

۱- احمد بداغ كەمەكى.

۲- عەمەر محەمەد ئەمىن باجلورى.

۳- عەلى سەلىم باجلورى.

۴- عەبدوللا مستەفا پىرومەرى.

۵- صادق فەق عەمەر گەلناسكى.

۶- محەمەد عەلى گولى دەۆكى.

۷- يوسف مەحموود بەزاز ناسيار ب ئىسفى مەحمۆيى.

۸- جاسم سەعدوللا پىرومەرى.

ژ بەر كو بەرى ھىنگى من پىزانىيت باش ل سەر قى توپى

و چهوانییا بكار ئینانا وی هه بوون، من خول دیتبوون، ئەز و مامۆستای خولئ سەید صالحی، ئەو چەندە باش دزانى و یئ ئاگەهدار بوو، ل قئ دەورا مەیدانى ژى ئەز یئ ئیکئ دەرکەفتم و سەید صالحی گۆتە محەمد حەسەن باجلورى و هیزا دەوۆك: ئەحمەد بداغ گەلەك یئ شەهرەزایە و باشتەین توپچی یە و دئ شیت گەلەك باش دەورئ خو بینت، باشە هوین پویتە ی پئ بدەن و هەر نوکە بکەنە مەسئول و ئامر مەفرەزئ قئ توپئ.

هەيكەلى سىيا ئىسنادا ھىزا دھۆك ھاتە دانان

پشتى خولا مە ب دووماھى ھاتى، تەشكىلاتىت سىيا اسنادا دھۆك ب قى رەنگى ھاتنە چىكرن:

۱- پەلا دەست وەشىن (قوة ضاربة)، مستافا عەبدى فارس شندۇخى بەرپرس بوو، عەبدەلرەھمانى فەيرۆزى جىگر بوو، ھەمى دھۆكى بوون، ۱۵-۲۰ پىشمەرگە بوون.

۲- سەعدى گەرماقى، سەرپەلى ھىزەكا دى يا دەست وەشىن بوو، چەند پىشمەرگە د گەلدا بوون.

۳- سەرپەلى دۆشكا، كو ھىنگى ھىزا پشتەقانىا ھىزا دھۆك ب تنى دۆشكەك ھەبوو، بەدەل ماروینسى بەرپرس بوو.

۴- سەرپەلى ھەندەسا دھۆك عەبدوللا مەلا جونەيد بوو، ۱۰ پىشمەرگە د گەل دا بوون و بارەگايى وان ژى يى جودا بوول گوندى بۆترشى بوو.

۵- پەل يان مەفرەزا توپا ۱۲۰ ملم، عەلى سەلىم باجلورى كرە بەرپرس.

۶- پەل يان مەفرەزا توپا ۸۲ملم، ئەحمەد بداغ ھاتە دانان وەك بەرپرس و رەسەدى ھىزا دھۆك.

ل وى دەمى شۆرشا ئىلونى و ھەمى ئورگانىت وى يىت لەشكەرى، بزاڧەكا زىندى و بى راوہستيان د ناڧدا ھەبوو، چەك و سىلاھى ھەمە جور و مشە كەتە بەر دەستى پىشمەرگا و شۆرشى، لى ژ بەر رىك و رىيارا و دژواريا زڧستانا كوردستانى، ئەو چەكى نەوعى و كارىگەر؛ ب دروستى نەگەھشتە دەڧەرا بەھدىنان، ھەتا سالا ۱۹۷۱ى، رىك و رىيار ھاتىنە ڧەكرن و چىكرن و چەكى گران ھىدى ھىدى گەھشتە دەڧەرا بەھدىنان ژى.

ریککهفتنا یازدهی ئاداری ل سالا ۱۹۷۰ی

بیگومان ریککهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی، یا کو د ناڤهرا شۆرشا ئیلونئ ب سهرۆکاتییا مهلا مستهفا بارزانی و حکومهتا عیراقئ یا وی سهردهمی دا هاتییه کرن، سهرکهفتنه کا مهزن بوو ژ ئالیئ (سیاسی، لهشکهری، ئابوری، جفاکی) فه بو مللهتی کورد و ههمی خهلکئ کوردستانی. ئیکهمین جار بوو د دیروکئ دا حکومهته کا شوڤینی و دکتاتور و داگیرکهرا کوردستانی، ب رهنگه کئ ئاشکهرا و فهرمی دانپیدانی ب مافی ئوتونومی بو مللهتی کورد دکهت. تشته کئ مهزن بوو کول وی سهردهمی حکومهتا عیراقئ دانپیدان ب وی چهندی کری کو عیراق وهلاتئ کورد و عهره بانه و ئەزمانئ کوردی ب فهرمی دایه نیاسین و راگه هاندی کو کورد وهلاتییت عیراقی نه و مافی هه ی به شداری د ههمی داموده زگه هین عیراقئ دا بیی جودایی بکهن.

ب من وهره دهه سالیت شۆرشئ و قوربانیدانی، مللهتی کورد و خهلکئ کوردستانی وهستاند بوون، ریککهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی، مللهتی کورد شانازی بخو بر بو قئ سهرکهفتنی و خو به خته وهر دیت کو زهحمهت و ماندیوونا وان ب ههروه نه چوو. خهلکئ کوردستانی خو سهربلند دیت، کو ئیکهمین جاره د دیروکئ دا ب ئازادی دژیت و بیهنا خو فهدا و ئەو کوردستانا هاتییه کاڤل و ویرانکرن دوباره هاته نویژه نکرن، د ههمی بوارین ژیانیدا کوردستانی هاته ئاقه دانکرن و گه شه کر و پیشکهفت.

لی مخابن، بکریار رویدانا دیارکر کو حکومهتا عیراقئ یا وی

سهردهمی ئەف ریكکهفتنه د گهل بزاقا سیاسی كوردا دا نه كر بوو، دا كو ئاریشا كوردا چاره سهر كهت، یا كو حكومه تا عیراقی نه چار کرین كو فی ریكکهفتنی د گهل كوردادا بکهن، سهروبهری وان یی لهشكهری و ئابوری گه لهك یی خراب بوو، ئەف ریكکهفتنه د گهل كوردا كر وهك و تهكیتته كه كا سیاسی یا بهروهخت، دا شهپر راوهستت و خو ژ ئالیی سیاسی و لهشكهری و ئابوری فه ب هیز بیخن و پیلانا دانن بو چیكرنا ئاریشا و ململانی د ناف جفاکی كوردی دا و بزاقا وان یا سیاسی دا، لی ریبهر و سهروکی كوردا مهلا مستهفا بارزانی ههر زوی ههست ب فی پیلانا حكومه تا عیراقی كر، لهوما ب لهز و ب کریار پینگاف هاقیتن بو چیكرنا تفاقی و پاراستنا ئیک ریزا ناف مالا كوردا و سیاسه ته كا چه کیمانه پهیره و كر و بریارا لیبورینی بو ههمی سهروك جاش و ههتا جاشیت ٦٦ی ژی دا و راگه هاند:

دقیت ئەوا بهری نوکه چیبووی و هاتییه کرن، بیته ژ بیرکرن، باشه دوباره نه بهته فه.

كوردستان وهلاتی مه ههمیانه، دقیت ئەم ههمی پیکفه وهکی براد گهل ئیک دا بژین.

شهپی مه بو ئازادییا كوردستانی، هیشتا ب دووماهی نه هاتییه. سهرکهفتنا مه كوردا یا د ئیکگرتنا مه دا، دقیت ئەم ههمی ئیک بین و ئیک بگرین و ب تفاق بین، دا دوژمن نه شین چ زه فهرا ب مه بهن و دا ب تهناهی و ئازادی و خیر و خوشی و سهربلندی ل وهلاتی خو بژین. ل بن سیبهرا فی سیاسه تا چه کیمانه یا مهلا مسته فاینی بارزانی، ل

هه می دهقه ریڤن کوردستانی ریژیټ ملله تی بوونه ئیك و رهحه تی و تهناهی بهرقرار بوو، کوردستان بوو خوشترین و تهناترین دهقه ر ل روژهلاتا ناغه راست.

دهمی ریکه فتنا ۱۱ ی ئادارا سالا ۱۹۷۰ی هاتییه راگه هاندن، مالا مه ل گوندی زیوکا عه بووی بوو. هیشتا باران بر نه بووین من و مامی خو ره مه زانی سه عیدی؛ مالیت خو ب دهوارا ژ زیوکی ئینان و ئەم هاتینه گوندی خو که مه کا و مه مالیت خو دانانه د ناڤ کاڤله خانیټ خو یټ سوټی دا.

باهرا پترا گونديیا، وی سالی قه جه میانه سه ر کاڤله خانیټ خو و سه روبه ری خو کرن دا جاره کا دی خانیټ خو یټ سوټی ئاڤا که نه قه، خه لکی گوندي که مه کا یی هند بوش وه کی میشا هنگڤینی ژن و میرا پیکه کار کرن؛ دا زویکا خانیټ خو ئاڤا که ن و تیدا ئاکنجی بن هیشتا باران نه هاتین، دا ژیانه کا ته نا و خوش و بی ئاریشه بو خو بریقه به ن. ئیک ژ به ندیټ گرنگیټ ریکه فتنا ۱۱ ی ئادارا سالا ۱۹۷۰ی، ئەو بوو کو حکومه تا عیراقی وه زاره ته ک ب ناڤی (وزاره اعمار الشمال) پیکئینا و (سامی عه بدولره حمان) کره وه زیری وی، ئه رکی قی وه زاره تی ئەو بوو کو هه می وان گونديټ کوردستانی یټ کو هاتینه سوټن و کاڤل و ویران کرن، ئاڤا که ن و بو خه لکی وان گوندا به ده لقه که ن و قیت و قنیاتی بده نی حه تا خه لکی وان ل سه ر یټ خو راوه ستن و ب که دا ده ستی خو، جاره کا دی؛ ب ره نگه کی ئاسای ژیانا خو بریقه به ن. عه بدولره زاق گه رماقی بو من گوټ:

ئەز یی ل نك مهلا مستهفا بارزانی روینشتی بووم، سامی
عهبدولرهمان هاته ویری، بهری هەر تشتەکی مهلا مستهفای گۆته
سامی :

ههوه بۆ ئاڤا کرن و قهرهبوکونا گوندی کهمهکا، چ کرییه؟

ئەز بهندی ئەم ییت پیڤهینه، چ نهمایه دی قهرهبووا خو وەرگرن.

نابت هیچ خهمساری بۆ کهمهکیا ییته کرن. کهمهکی گهلهک ییت
ماندی بوین و گهلهک قوربانای ییت داین، زویکا بزافا بکهن خانییت
وان بۆ بهدهلقهکهن و ئاڤاکهن.

ل هاقینا سالا ۱۹۷۰ی، وهزارهتا (اعمار الشمال) قهرهبووا (۶۰) مالا
ل گوندی کهمهکا کر و هەر مالهکی (۳۰۰) سی سهد دیناریت عیراقی
ییت وی سهردهمی بۆ مهزاختن دا بۆ خو خانییت خو پی ئاڤاکهن،
د گهل ئهرزاقهکی بهرفرهه کو تیرا سالهکی دکر، ئەز ژی وهکو
پیشمههرگهک و مالخو وی مالهکی سودمهند بووم ژ قی قهرهبوکونی.
مه خانای و گوندی خو ژ بهری باشتر ئاڤاکر، ئەم ههمی ئەو
خهلکی پهرت و بهلاقه بووی، جارهکا دی ل گوندی خو لیڤهجه میان
و ئاکنجی بووین، مللهت ب قی رههتی و تهناهی و ئازادی دلخوش
بوو، هەر ئیک ب ژيانا خو قه مژویل بوو. هیقی و ژيان دههمی
واران دا ل کوردستانی قه ژیان و ب وهرارکهتن و گهشه کر.

ل عیراقی کهیفا عهرهبا ژی بقی ریڤکهفتنا ئاداری یا کو د ناڤ
بهرا کورد او حکومهتا عهرهبا دا چیبوی هاتبوو، سهیرانگه هیت کوردستانی
وی سالی پری گهشتیاریت عهرهبی عیراقی و خهلیجی بون، ههتا

فروكوخانه ژى ل بامهرنى هاته چيكرن بو فه گوهاستنا گه شتیارا ژ به غدا بو سیاره تیکا و سه رسنك و ئاشه وا و سیلاقی، قى ره حه تی و ته ناهیى قه ژینه كا ئابوری یا باش ئیخسته ژیان و ژیارا خه لكى ده قهرى .

مخابن ساله ك ژى بهر ریككه فتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ئى قه نه بوری، حكومه تا عیراقى ئاریشه و پیلان لیدیف پیلانى بو ملله تی كورد و بزاقا وی یا سیاسی چيكرن و راچاندن. ل سالا ۱۹۷۰ئى ئدریس بارزانی چو به غدا، دا پیروژباهییا جه ژنا ره مه زانی ل سه ركردیت حزبا به عس بكه ت، ل وی ده می پاراستنا پارتی گه له ك یا به یز بوو د نا ف داموده زگه هییت حكومه تا عیراقى دا، پیزانین گه هاندنه ئدریس بارزانی كو دویقه لانکییت حكومه تا عیراقى ل به ره هه وه تیروړ كهن، دقیت ل خو هشیار بن، ب له ز ترۆمبیلیت ئدریس بارزانی هاتنه گوهورین و شوینا وی هه مید بهرواری دگه ل وان سیار بوو، بۆ جهی مه به ستی، دویقه لانکییت به عسییا ته قه كا دژوار ل ریژكا سه یاریت ئدریس بارزانی كرن و ل ئه نجام دا، هه مید بهرواری ب دژواری هاته بریندار كرن، ییت ته قه کرین كورد بوون و هه ر زوی سه ركردایه تییا پارتی نیاسین و نا قیت وان دانه حكومه تا عیراقى، بۆ رویمه تی حكومه تی ئه و گرتن. ل وی ده می سه عدون غیدان وه زیری ناخو یی عیراقى بوو، فه رمان دا ب له ز ئه ف كه سییت گرتی بینه بهردان.

حكومهتا عیراقی ئاریشه و ئالۆزی بۆ كوردا چيكرن

ل هافینا سالا ۱۹۷۱ی، حكومهتا عیراقی ب ریكا هندهك دویفه لانكیت خو، چه كدار كۆمكرن و دقیان ل ده می درینیت ده خال ل ده قهرا ئاكری، هندهك ئاریشا چيكرن بۆ خه لكی كورد پهروه ری ده قه ری، ب تایبه تی بۆ جوتیاریت وان گوندا ییت هه قسۆز د گه ل ده سته لاتا عیراقیدا. لی هیزیت پيشمه رگی كوردستانی ری ل قی چه ندی گرت و هیزه كا مه زنا پيشمه رگا ژ هیزا شیخان و ئاكری ب سه رپه رشتیا (حسو میرخان دۆله مه ری) ل گوندى خیلافه تی نیزیك وان گوندىت ئاریشه لی هه یین؛ كۆمكرن و ژ هیزا ده ووك ژى هیزه كا ده ست وه شین ب سه رپه رشتیا محمه د حه سه ن باجلوری كو ئەز ژى وه کی توپچی د گه ل دا بووم، ئەم چوینه گوندى شۆشی و شه رمنى ل ده قه را ئاكری. بۆ ده می هه یقه كى ئەز ل وی به ره ی بووم، جه ی ریژگرتنه كا مه زنه كو مالا زوبیر مه حموود ئاغا زیباری ریزه كا تایبه ت ل مه پيشمه رگا دگرت و وه کی مروقیت مالا خو ئیداره و خوارن هه ر سی دانا بۆ مه دابین دكر.

ئەز ل قی به ره ی بووم، هیژا ئەسه د خوشه قی بروسكه ك بۆ من فریكر و داخاكر كو ب له ز بۆ كاره كى فه ر ئەز بچمه باره گایى وان ل بامه رنى. هه یقا ۱۹۷۱/۷ی بوو، دونیا گه له ك یا گه رم بوو، عه لی سه لیم باجلوری ژى دگه ل من هات و ب پیا مه دا ری ژ شه رمنى ب ریكا باكورمان و نه هله ی و چه مره به تكی، بۆ نیقرو ئەم گه هشتینه گوندى بلمباسا و ئەم چوینه ماله كى مه سلاف لی كر. مه گۆتى:

برا دی فراقینی دهنه مه؟

ژنه کۆ گۆته مه: سه رچاڤا، وهرن رویننه خاری، بیهنا خو بدهن،
حه تا زه لامیت مه دهینه فه، ییت چوینه دروینا گه می، ده مه دی
نوکه هینه فه .

زه لام هاتنه فه و ب رویه کۆ خوش ب خیرهاتنا مه کرن و مه
پیکفه فراقین خار، فراقینا مه ساڤار و ئاقه ماست و به فر تیدا؛ مه
فه خار. بۆ من تشته کۆ سه یر بوو ده می ل فی گوندی دویر ده ست،
من ئەف به فر و جه مه ده ل فی هاقینی و بی کاره بایی دیتی..!! من
گۆته خودانی مالی:

هه وه ئەف به فره ژ کیفه ئینایه؟

مه کۆمبه فرا هه ی، ئەم گوندی زڤستانا دادگرین و تژی سه ر کا و
چلی دکه ین و دمینت بۆ هاقینی، ئەم گوندی مفای ژی دبیین.
پشتی مه فراقین خاری و بیهنا خو دای، ئەم رابوین مه خاترا خو
ژ وی مالی خواست و ئەم که تینه ریکی و چوینه گوندی شکه فتی و
بازی، بۆ ئیقاری ئەم گه هشتینه گوندی میزی ل نک چه مانکی. ب
شه ف ماینه ل ویری؛ ل ماله کا کرسیتان بوینه میهقان و گه له ک قه دری
مه گرت و هیشتا دونیا یا رون بوو مه ژ بهر پیشیا، کوله ل سه ر بان
قه دان. روژا پاشتر پشتی مه تیشته خاری مه خاترا خو ژ وی مالی ژ
خاست و سوپاسیا وان کر و مه دا ری، ب ریکا سیار و سپینداری را؛
ئەم بۆ ده مژمیر دوازه گه هشتینه سیاره تیکا، ل چایخانا کوره مارکییا مه
بیهنا خو دا و ماینه چاڤه ری کو ترۆمبیله ک ییت دا ئەم سیار بین و

بچینه کانیا تال بامه پرنی. گه لهك هه قال و مروقیت نیاس دروینشتی بوون و داخاز ژ مه کرن کو بچینه مالیت وان دا فراڤینی بخوین، مه سوپاسیا وان کر. پتر ژ سهعه ته کئی ئەم روینشتین هه تا ترۆمیلهك هاتی و ئەم لی سیار بوین و جوینه باره گایی ئەسهده خوشهقی ل بامه پرنی و مه فراڤینا نیقرو ل ویری خار، پاشی مه هیژایان ئەسهده خوشهقی و عهلی خهلیل خوشهقی، دیتن و کاری وان ب مه هه، مه بجه ئینا و ئەم چوینه دهۆک.

پشتی سه روبه ل دهقهره ئاکری تا رادهکی هیور بووی، دویره لانکیه حکومه تا عیراقی هاتینه شکاندن، ل شوینا محهمه دهسهن باجلوری، هه مو که مه کی وهك بهرپرسی وی هیژا دهۆک ل دهقهره ئاکری هاته دانان و ئەو بهره نه هاته چۆل کرن.

حکومه تا عیراقی روژ بو روژ پتر ئاریشه بو کورد و کوردستانی چیدکرن. یا ژ هه می ب ترستر و نه خوشتر، ئەو بوو ل روژا چار شه مبی؛ ریکه فتی ۱۹۷۱/۹/۲۹ی، د پیلانه کا دویر ژ هه می ئەخلاقا و سوژ و پهیمانا و داب و نه ریتیت مروقاتی و سیاسی دا، دهست بو پیلانه کا فهیت بر دا کو ریبه ر و سه روکی کوردا؛ مه لا مسته فا بارزانی بکوژن، چهند تروریست د گه ل چهند مه لاییت بیگونه هه فریکرنه دهق بارزانی ل باره گایی وی ل دهقهره بالهك ب مه ره ما خوشکرنا په یوه ندیا د نافه را بزاقا سیاسی کوردا و حکومه تا عیراقی دا، بارزانی ژی گه لهك ب قه در و قیمه ت ل باره گایی تایبه تی خو پیشوازییا وان کر، ژ نشکه کئی قه وان تیروریستیت سه ر ب ئەمنا عیراقی قه خو ب بارزانی قه په قاند و گوشتی له شی وان ما ب بانن وی ئودی قه یا کو ئەو و بارزانی

تیفه، ب مخابنی فه چایچی باریزانی هاته شههید کرن و باریزانی ژێ ب سڤکی هاته بریندار کرن و خودی پاراست.

قی پیلانا حکومه تا عیراقی گه له کورد و کوردستانی توپه کرن، خو نیشاندان ل هه می باژی و باژیکی کوردستانی دژی قی پیلانا ترسنوکا نه منا عیراقی هاتنه کرن و جه ماوه ری کوردستانی داخاز کرن کو هه می دانوستاندن دگه ل حکومه تا عیراقی دا بیته راوه ستاندن و شه ر بیته راگه هاندن، لی باریزانی نه مر نه مر کر:

«نابت سه را شه خسی من؛ به رژه وه ندا ملله تی کورد بیته تیکدان، به رژه وه ندا ملله تی کورد و کوردستانی گه له ک ژ من ب به اتر مه زنتره، باشه چ پینگا قیت خه له ت نه ئینه هاقیتن کو کارتیکرنا نه ری نی ل ری ککه فتنا ئاداری بیته کرن».

شان گو تن و هه لویستی باریزانی، نه هیلا په یوه ندییت د ناقبه را حکومه تا عیراقی و شو رشی دا تیک بچن، ئە ف کریارا تیرو رستی بته نه گه ری لاواز کرنا به ندییت ری ککه فتنا ئاداری، هه روه سا باریزانی بزاق کر دا کو سه روبه ری عیراق و کوردستانی ئارام و ته نا بیت و بی ئاریشه راگرت.

لی مخابن ئە ف هه لویستی نه ری نی یی شو رشی و باریزانی، حکومه تا عیراقی چ به ا نه دای و نه هه ر ده رده وام بوون ل سه ر پیلانییت خو.

ل دووما هییا هه یفا ۱۹۷۲/۹ ی حکومه تا عیراقی، قیا ئاریشال ده شتا نه ینه وا چیکه ت، هیزه کا مه زنا له شکه ری و پر چه کی گران ئینانه چاریانا نه لقوش - به دریکی؛ ب وی مه به ستی کو باره گاییت

حزبا شوعی ل ئەلقوش بپاریزن، پشتی شوعیا و حزبا به عس ل سالا ۱۹۷۲ی هه‌قه‌یمانی د ناڤه‌را خو دا کری. ئە‌قه مه‌به‌ستا وان یا ئاشکه‌را بوو، لی یا وان ئیه‌ت ئە‌و بوو، کو سه‌ری چیا‌یی ئە‌لقوش ل هنداف ده‌شتا سینا بگرن. ل سه‌ر قی پیلانی حکومه‌تا عیراقی، زویکا پیزانین گه‌ه‌شتنه شو‌رش‌ی و پێشمه‌رگا، هی‌زه‌کا پێشمه‌رگا و به‌رگری مللی ل گوندی سیتی بوون، هه‌ر زوی قی هی‌زی سه‌ری ئە‌لقوش گرتن .

قووه‌ته‌کا دی یا باش و ده‌ست وه‌شین و توپخانا هی‌زا ده‌و‌ک ژی د گه‌لدا؛ ل ده‌ستپیکا هه‌یفا ۱۹۷۲/۱۰ گه‌ه‌شتنه پشتا ئە‌لقوش و سه‌ری چیا‌یی ل هنداف د‌یرا که‌فنا ئە‌لقوش گرتن، ئە‌و ده‌قه‌ر باش کونترۆل کر. مه‌ توپچی‌یت هی‌زا ده‌و‌ک ژی توپ‌یت خو ل به‌ر پالا سه‌ری چیا‌یی ل هنداف د‌یرا که‌فنا ئە‌لقوش بۆ هاق‌یتنی؛ دانان و دروست کرن، توپه‌کا ۱۲۰ ملم و توپه‌کا ۸۲ ملم د گه‌ل مه‌ دا بوون. هی‌زه‌کا پێشمه‌رگا یا په‌یت و زیره‌ک ب سه‌ره‌رشتیا محمه‌د حه‌سه‌ن باجلوری و ئە‌ز ژی د گه‌لدا ب چه‌کی ئاریچی و بیکه‌یسی و ناڤین ژوردا چوینه پشتا تانکا ئاقی و خانی‌ت سه‌ری گوندی ئە‌لقوش، مه‌ ل به‌ر بوو هی‌رش‌ی بکه‌ینه ئە‌لقوش و بگرین، لی فه‌رمان بۆ مه‌ ژ هی‌زا ده‌و‌ک هات و داخار ژ مه‌ کرن خو فه‌کیشن و نابت هین چ پینگاق‌یت خه‌له‌ت پاق‌یزن، گو‌ته مه‌: ئە‌م و لیژنا ته‌نسیقا حکومه‌تی ی‌ت ریککه‌فتین، کو دی وی فه‌وجا له‌شکه‌ری عیراقی یا هاتییه ئە‌لقوش فه‌کیشن، مه‌ وی هی‌زا پێشمه‌رگا یا ل وی ده‌قه‌ری، باوه‌ری ب فان گو‌تنا نه‌بوو، لی مه‌ فه‌رمان بجه‌ کر و مه‌ خو فه‌کیشا جه‌یت پشتی.

حكومهتى و شوعىيا؛ خوڤه كيشان، مه بۆ خوڤ دهليشه زانى و هيژه كا وان هاتن بىي هيچ تهقهك بىته كرن، چيايى ل پشتا ئهلقوش گرتن و سهنگهر ليدانان. وى فهوجا له شكهرى عيراقى ژى ب توپىت ههمى جور؛ ئيرش كره سهر سهنگهر و توپىت مه ل چيايى پشتا دىرا كهفنا ئهلقوش، مه ژى ب دژوارى ب توپا بهرسقا وان دا هتا درهنگى شهڤى. دونيا گهلهك تارى بوو، مه چ زيان نه دان، لى ژ بهر دونيا تارى بوونى، ئەم گهلهك شهپلين هتا مه توپىت خوڤ راكرين و ل دهوارا كرين و مه خوڤه كيشاى و ئەم هاتينه گوندى دۆسته كا.

ل دویف ریككهفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی پيشمه رگه هاتنه ریكخستن

زیده باری وان هه می ئاریشه و ئاستهنگاییت کو حکومه تا عیراقی بۆ ملله تی کورد و قیادا شۆرشا ئیلونی و خه لکی کوردستانی چیدکرن، قیادا شۆرشای ده رگه هی په یوه ندییا د گه ل دا نه گرت و یا به رده وام بوو د گه ل حکومه تا عیراقی دا کو به ندییت ریككهفتنا ئاداری وه کی خو بینه بجه کرن و پيشمه رگیت کوردستانی ژی بینه ریكخستن. حکومه تا عیراقی ژی عزه ت دوری راسپارد بوو کو دویفچوونا قی باده کی بکه ت. شۆرشای د نافخو دا ته شکیلایتی خو ییت پيشمه رگاتی تیك نه دان و وه کی خو هیلان، لی د گه ل حکومه تا عیراقیدا، پيشمه رگه ب قی رهنگی ریكخستن و موچه دار کرن.

۱- هندی پيشمه رگیت هیزیت ل سنوری له شکه ری ئیک (ده قه را به هدینان)، کو ژ سالا ۱۹۶۱۱۹۷۰ی بوینه پيشمه رگه، هه می د ناف زیره قانییت سنورا (افواج حرس الحدود) دا هاتنه ریكخستن و ل سنوری هه ر هیزه کی فهوجه کا حه ره س حدودا هاته پیکینان و هه می ژی ئه و پيشمه رگیت که قن بوون، ل دویف سالییت خزمه تی پله دانی و هه ر فهوجه ک چار سیه بوون و هه ر سیه ک چار پهل بوون و ب قی رهنگی:

أ- ل سنوری هیزا دهو ک، فهوجا (۸) یا حه ره س حدودا هاته دانان، هیژا عه لی خه لیل خوشه قی ئامر فهوج بوو، عه بدولره زاق گه رماقی جیگر بوو، باره گایی وی ل نیزیک کانیا جو مال گوندی مه مانی بۆ هاته ئافا کرن. ئامر سرییت قی فهوجی ئه قه بوون:

● نه عمۆ صه مه د

- جاسم شاهین کوره مارکی.
- محهمه د حهسه ن باجلوری.
- عهلی حهسه ن گهرماقی.

قی فهوجی ب تنی ئەفسه ره کئی حکومه تا عیراقی ب ناقتی (میلازم جهمال غه فوور)، ئەو ژێ کورد بوو، بۆ کاروباریت ئیداری د گهل دا دانابوو.

ب- ل سنوری قهزا ئامیدی، فهوجا (۹) یا حه رهس حدودا هاته دانان، هیژا سه لیم ئەسه د خوشه قی ئامر فهوج بوو، باره گایی وی ل روژهلای فرۆکه خانا بامه پرتی بوو.

ت- ل سنوری هیژا شیخان ژێ، فهوجه کا حه رهس حدودا هاته دانان، هیژا حسۆ میرخان ئامر فهوج بوو، باره گایی وی ل نیزیك گوندی بیریکیات ل ده قه را ئەتریش بوو.

ث- ل سنوری قهزا زاخۆ، ژێ فهوجه کا حه رهس حدودا هاته دانان، هیژا عیسی سوار ئامر فهوج بوو، باره گایی وی ل حه سه ن ئاڤا بوو.

حکومه تا عیراقی، هه ره فهوجه کئی چهند ترۆمییل دانی بۆ ئامر فهوجی و ئیداری، ئەرزاق و هه می کهل و په لیت خارنی و هه تا گوشت ژێ روژانه بۆ قان فهوجا بریکا ئیداریت فهوجا دهاته فریکرن، ههروه سا جلیکت فهرمی ییت زیره قانییت سنورا بۆ دابینکرن. ل ده می کاری فهرمی؛ دقا هه می پشمه رگا و به رپرسیت وان ئەڤ جلیکت فهرمی کربانه به رخۆ.

تشتی بالکیش و جهی گومانی، ئەو بوو کو حکومه تا عیراقی هیچ

چه كهك يان فيشهك نه دانه فان پيشمه رگيت فان فوجيت حهرهس
حدودا، ههر ئه و چه كي وان يي شورش و پيشمه رگاتي قى بوو.
۲- ل سنورى ههمى هيژيت ده قه را به هدينان، ئه و پيشمه رگيت سالي
خزمه تي ژ دهه سالا كي متر هه بن كرنه (مسرح)، هاتنه ده ستويردان
و ناقليدانا (مسرح) و هه يقانه (۱۰) دينار وهك موچه ژ قائم قاميا،
حكومه تا عيراقى هه يقانه بو دمه زاختن و راسته وخوكت كته فان
پيشمه رگا موچي خو وهر دگرت، ئه ز ژي ئيك ژ وان پيشمه رگا بووم.

شۆرشا ئیلونى ناچار بوو خو بهیز بیخت

شۆرشا ئیلونى ب سهرکردایه تیا بارزانى، ههمى پیکولا وان ئەو بوو ئاریشا ملله تى کورد و کوردستانى ب ریکا دان و ستاندنى دگهل حکومه تا عیراقى یا وی سهرده مى؛ چاره سهر کهن، لى خو قه دزینا حکومه تا عیراقى ل بجهئینانا بهندیت ریککه فتنا ۱۱ ی ئاداری، ئەو چهند خویا بوو، کو حکومه تا عیراقى چ ئیهت نینه و چ پینگاقیت ئه رینى ژى ناهاقیژت کو ئەف ریککه فتنه بکهفته وارى بجهکرئیدا. ئەگەر حکومه تا عیراقى قیابا ریککه فتنا ئاداری بجه بینیت، دا چهوا ل ۲۹ ی ئیلونا سالا ۱۹۷۱ ی، بزاقا کهت بو تیرۆر کرنا بارزانى؟ ههروهسا حکومه تا عیراقى، دا چهوا بزاقى کهت بو تیرۆر کرنا ئدریس بارزانى ل سالا ۱۹۷۰ ی ل بهغدا. دا چهوا سیاسه تا شوڤینى و زیده گاقییت سۆر و سۆر ل سهر کورد و کوردستانیا ل کهرکوک و میسل و شنگالى و خانه قین و جهیت دی کهت.

بیگۆمان حکومه تا عیراقى ل وی ده مى، ههمى پرین باوه ریی و لیک تیکه هشتنى ب فان کار و کریاریت خو ییت بچویکانه و نه د ریدا دژی کورد و کوردستانى ههرفاندن، ئه رى ئارمانج کرنا سونبل و ریه ر و لیقه گه رى کوردا؛ پامانا وی چیه؟

حکومه تا عیراقى ب فان ئیه تیت خراب، سهرکردایه تیا شۆرشا ئیلونى ناچار کر کو ئەو ژى سه د حسابا بخو بکهن و هزرى ل وی چهندى بکهن کو ل ریا بگه رن کا دى چهوا خو و ملله تى خو ل داها تى پاریزن...!! ئەفه بو سهرکردایه تیا شۆرشى، ژ ئالیى ریکخستنا له شکه رى و لوجستى قه؛ هیزیت پيشمه رگى کوردستانى باش ریکئىخستن و به رهه فکرن بو هه ر چیبوونه کا نه چاقه رى کرى.

شۆرشا ئیلونى بزاڤكرن چه كى گران بۆ خو په یدا بکهن

پشتى پيڤكوليت حكومه تا عيراقى بۆ تيرۆركرنا ئدریس بارزانى و سهروك مهلا مستهفا بارزانى و چيكرنا ئاريشا بۆ كوردال شنگال و ميسل و دهقهرا ئاكرى و كهركووك، ساربوونهك كهفته په يوه ندييت شۆرشى و حكومه تا عيراقى، حكومه تا عيراقى ههمى سنوريت باوه رى به زاندىن. ديار بوو كو حكومه تا عيراقى، ئنيه تا بجهئينا نا به نديت ريككه فتنا ئادارى نينه و په يوه ندييت خو د گهل ئيكه تيا سوڤييتا به رى به يز ئيخستن و كو مپانييت نه فتا عيراقى كرنه ملكى دهوله تى و پاره كى مه زن ژ په ترولى كه ته بهر ده ستى وان، ب قى پاره ي پيڤكول كرن خو ب هيز بيخن و چه كه كى مه زن وهك و توپ و تانك و فروكه كرين. ل ناڤا عيراقى زى ل سالا ۱۹۷۲ى، به عسيا و حزبا شوعى يا عيراقى پيڤكه ب ههڤكاريا ئيكه تيا سوڤييتا به رى، به ره يهك پيڤك ئينا و راسته وخو ئه ف به ره يه بۆ دژايه تيا شۆرشا ئيلونى بوو .

د سه رڤان ئنيه تىت خراب يىت حكومه تا عيراقى را، ههمى پيڤكوليت سه ركردايه تيا شۆرشا ئيلونى ئه و بوون، ئه ف چار ساليت ريككه فتنا ئادارى؛ ب ته ناهى ده رباز بين و پشتى ڤان چار سالا، دا مافيت راست و ره وايىت خه لكى كوردستانا عيراقى بينه بجهكرن. لى رويدانييت دلته زين يىت كول سالا ۱۹۷۰-۱۹۷۱ى حكومه تا عيراقى دژى سه ركردايه تيا شۆرشى ئه نجامداين، قيادا شۆرشى ناچار كر كو ئه و زى هزرى ل وى چه ندى بکهن، كو قيچا حسابه كى بۆ خو بکهن و بزاڤى بکهن ژ ههمى لاقه؛ له شكه رى كوردستانى ب هيز بيخن و به ره هه ف كهن بۆ هه ر ئه گه ره كى نه چاڤه رى كرى.

ل دەقەرا بەھدینان لەشكەرى ئىك و ھىزىت دەقەرى ئەف پىنگاقە ھاڧىن

سەرکردایەتیا شۆرشى وەك ھەر جار، شیا چەكەكى مشە و گران پەیدا كەت و بىختە بەر دەستى پىشمەرگەيى كوردستانى، ئەف چەكە يى نوى نەبوو و گەلەك كىماسى لى ھەبوون و يى بكارھاتى و كەفن بوو، ئەو چەكى كەتییە بەردەستى پىشمەرگا ھەمى چەكى رۆسى بو، توپىت ۱۲۰ملم و ۱۰۷ملم و ۸۲ملم و ۶۰ملم و Rbc۲ و Rbc۷، پشتى مە تاقي كرىن، مە دیت ھندەك توپا و ب تايبەت ۱۲۰ملم دەرزىكىت وان يىت شكەستینە و ھندەك ژى دى دەرزىكن، ھندەك ئارپىچیا ژى دەرزىك تىرا نەبوون. مە توپچىت ھىزا دەوك، ئەف سەروبەرى چەكى بو مە ھاتى گەھاندە ھىزا ەلى خەلیل خوشەفى ئامر ھىزى دەوك، جەنابى وى ئەز تەكلىف كرم و برۆسكەك ژى بو ھىزا ئەسەد خوشەفى كر و گۆتى: ئەفە ئەحمەد بداغ دى ھىتە نك ھەو ە دا كو ھوین فرىكەنە نك ئەحمۆ جخسى^(۵۲) ل قومريى ل دەقەرا بەروارى بالا، دا بو مە دەرزىكىت فان توپ و چەكا چارە كەن و چىكەت.

ئەز چوومە نك ئەسەد خوشەفى ل بامەرنى، من جەنابى وى دیت و وى ژى ھندەك تىبىنى ل سەر چىكرنا كىماتىت فان چەكا دانە من و ب پيا و ب رىكا گوندى دىھى و كانى بەلاقى و بابىرى و گركا ئەز و ھەقالى خو يى توپچى رەشىد جبۆ چوینە قومريى ل نك ئەحمۆ جخسى، ل وى دەمى شۆرشى؛ تۆرنەكا باش یا چىكرنا ھەمى چەك و سیلاحيت خراب بووى دانابوو گەلى قومريى ل بن ھندەك دار گىزىت مەزن، ل جھەكى ئاسى و نەبەرچاق. ھىزا ئەحمۆ جخسى

به پرستی وى بوو. ده می ئەم ئیقاری گهشتینه نك ئەحمۆ جخسى و
من ناما هیژا ئەسعد خوشهفی دایه فی، ب گهرمی ب خیرهاتنا مه
كر و گۆته من:

قان كیماسیا هه میا دی بۆ هه وه چاره سه ركه م، به س بیهنا خو ل
من فره ه كهن، گه له ك تشیتت فره یی ل بهر ده ستی من و مه
كاره ب ژى نینه، شو لى مه هه می ل سه ر موه لیدایه و پانزین ژى یا ب
زه حمه ته).

دو روژا ئەم ماینه ل نك ئەحمۆ جخسى، هه می ئەو ده رزیکیت
مه خاستین بۆ مه ب زیده هی چیکرن و ئەم جاره كا دی ب پیا زقرینه
بامه رنى ل نك ئەسعد خوشهفی و عه لى خه لیل خوشهفی، من ئەو
ده رزیک نیشا دان و من گۆتى:

هه می ئەو کیماتییت ل چه كى مه هه ین، ئەحمۆ جخسى بۆ مه
چیکرن.

كه یفا ئەسعد خوشهفی و عه لى خه لیل خوشهفی گه له ك هات،
كو ئەحمۆ جخسى ئەف كیماسیه بۆ توپخانا هیژا ده و ك چاره سه ر
كرین .

خولیت چه كى گران بۆ پيشمه رگا هاتنه فه كرن

خول (دهوره) ل سهر ههمى جوریت چه كى نافنجى و گران بۆ پيشمه رگا هاتنه فه كرن و شورشى بزاف كرن پيشمه رگا د قى وارىدا باش پيگه هينت، دا ل داهاتى بشين ب باشى بهره قانيى ژ كورد و كوردستانى بكه ن.

۱- ل سهر ئاستى له شكه رى ئيك يى ده فه را به هدينان، خوله ك بۆ پيشمه رگيت توپچى و ئيدارييت ههمى به تاليونال (هيزا زاخو، هيزا دهوك، هيزا ئاميدى) ل روژا ۱۹۷۱/۱۲/۲۵، ل گوندى تشيشى ل ده فه را به روارى بالا هاته فه كرن. ژ هيزا دهوك فان پيشمه رگا پشكدارى د قى خوليدا كر:

- ۱- نه حمه د بداغ
- ۲- عه لى سليم باجلورى
- ۳- عه مهر محه مه د نه مين
- ۴- عه بدوللا مسته فا پيرومه رى
- ۵- خه ليل مه جيد خازيا قايى
- ۶- صادق فه ق ئومه ر گه لناسكى
- ۷- مه لا يووسف گه ودا
- ۸- يووسف مه حموود به زاز
- ۹- مه حموود غلبيشى
- ۱۰- ره شيد كوره ماركى.

هه ژييه بيژين؛ كو ئه ف هه ر سى هه قالييت ل دووماه يى ناقيت وان هاتين، به رپرسييت ئيدارى بوون ل به تاليونيت سهر ب هيزا دهوك فه، پشكداريا فان به رپرسييت ئيدارى ييت به تاليونال د قى ده وریدا، بۆ

هندی بوو دا کو شههرازا بن و جورى چهكى و گوللیت وان بنیاسن. ئەف خوله ل بن سههههشتی و چاقدیرییا سههید صالح چهه سههیدی هاته فه کرن و نیزیکی (۴۰) پیشمههگا پشکاری د فئ خولیدا کرن. چهكى بۆ مه هاتییه دههستنیشان کرن کو دههسال ل سهه وههگرین، توپیت هاون ۱۲۰ملم و ۱۰۷ملم و ۸۲ملم بوون. خولا مه د قههسرا ساتی تشیشی فه بوو، ئەم ل خولی بوین، بههفرئ لیكر و بههفرهكا گران كهت و ریك و ریبار هه می هاتنه برین، سهه سههقه مه كا مه زن چیبوو، د وی جهئ ئەم تیفه یا بی ئاگر بوو، خانیه كئ مه ترۆك بوو، رههپ و رویت بوو، د سهه هندئ را، قئ خانیئ ئەم تییدا گه لهك دلۆپ دكرن. سهه ریئ سالا ۱۹۷۱-۱۹۷۲ئ، مه ل ناڤ بههرواریا و د قئ خانیئ ساتیتشیشی فه، ب ستران و ئاخفتین خوش و كه نی و گوستیرانی پیرۆز كر، مالباتهك ل نك مه بوو؛ د وی سهه قایی سار و دژواردا، بۆ مه خارن چیدكر و خزمه تا مه دكر، نیسكهك و ماشیت گهرم و خوش دگهل سهه و كیت ته نیری هه رۆ ددانه مه.

ژ بهه دژواریا سهه قایی و بارینا بههفره كا مه زن و سهه ختیا ژیانئ، ئەم نهه شیاين بهه رده وهامیئ بدهینه دهه ورا خو و مه پیشمهه رگیت هه ر هیزه كئ خو سههه بریار دا كو بزقیرینه دهه قهریئ خو.

سهه پیده زویه كئ مه پیشمهه رگیت هیزا دهه و ك بهه فر شه قاند و ب ریكا گوندى خشخاشا ئەم هاتینه مالا سههید صالحی وان ل گوندى چهه سههیدا، ب تنئ بابئ عهه بدولخالقی؛ یئ هه شیار بوو، سو په كا دارا یا خوش یا هلكری بوو. ژنكا ژئ ل بهه سهه فكئ؛ نانئ سیلئ دپه حت، ئەم ئەو هه می پیشمهه رگه ب ژور كهه فتن و مه سلاڤ كر و ئەم

روينشتينه بهر سوپى، هەر ويگافى پسمامه كى سەيد سالحي، سەيد ياسين هات و هندەك پيشمه رگيت هەقاليت مە دگەل خو برنه مالا خو، ئەز و چەند پيشمه رگە ماينه ل مالا سەيد سالحي وان. بيهنه كى ئەم روينشتين، مە ديت ئەقە سەيد سالح ب ژور كەت و هاتە نك مە و ب خیر هاتنا مە كر و گۆتى:

ئەقە قى سەرى سحارى هەوە خیره؟ هوين ژ كيشە دهين؟ چ نهقه ومى يە؟

چ نهقه ومى يە، دى زقرينه دەقەريت خو، دەورە ل قى به فر و سەقايى سار ناھيتە كرن.

دقيا هەوە تەحەمل كربا، خوزى هەوە ئەف بريارە نەدابا..!!

ل بهر سوپا عەبدولخالقى، مە باش گەرم بوو، مە تيشتا خو، دوركيت گەرم و تەحين تير خار، مە خاترا خو ژ سەيد سالحي وان خاست و ب ريكا جمبلكى و ميسكا و كويلكا، ئەم گەهشتينه سەر كانيا ناقيلا، به فر هند هاتبوو، كانيا سەرى ناقيلا به رزە كر بوو، مە بيهنا خو ل ويىر قەدا و بو فراقينى ئەم گەهشتينه گوندى ئەرەدنا موسلمانا، روژا ئەينى بوو، بهرپرسى گوندى ئەم بەلاقە كرين. ئەز و عەلى سەليم باجلورى؛ چوينە ماله كى، زەلاميت وان چوو بوونە خوبى. پشتى زەلاميت وان ژ خوبى زقرين؛ فراقين بو مە ئينا، گولول بوو، دانە مە، مە فراقين خار و ژوردا هاتينه سەر جادا ئەرەدنا كريستيانا و ب پيا چوينە كانيا تال بارەگايى ئەسەد خوشەقى ل بامەرنى، مە ئامر هيىزى خو عەلى خەليل خوشەقى ديت و ئەگەرى زقرينا مە، مە بو دياركر و وى ژى

خېرهاتنا مه كر و ئەم سيارى ترومبېلهكى بوين و چووينه دهۆك.

۲- ل ههيشا دو سالا ۱۹۷۲ى، ل سهقايلهكى گهلهك سار و جهمدى دا، وهكو پېگوهور (بهديل) بۆ خولا مه يا نافي بهرواريا، خولهكا توپخاننى بۆ مه توپچييت هيذا دهۆك ل فروكهخانا بامهپرنى هاته فهكرن و نيزيكى ۲۰ توپچيا ئەم تيدا پشكدار بووين، عهريف هسهن بهروارى ژيىرى^(۵۳)، هندهك دهرسييت تيورى ييت باش ل سهر توپخاننى دانه مه، ب تايهت ل سهر چهوانيا تهوجيه. كرن و ليدانا ئارمانجا و رهسهديى، من ژى پشكدارى د قى خوليدا كر يا عهريف هسهن بهروارى ژيىرى دهرس تيدا دايه مه. بهرى هينگى من گهلهك خول ديت بوون، لى ئەو دهرسييت رهسهديى ييت كو عهريف هسهنى دايه مه، بۆ من تشتهكى نوى بوون، من د وارى بجهئينا كارى مهيدانى يى توپخانيدا، گهلهك مفا ژ فان پيزانينا ديت. ههر ل قى خولنى من ژى وهكو ماموستا ل سهر توپا ۸۲ملم دهرس دانه وان پيشمهركييت ئامادهى قى دهورى بووين. ل قى دهورى بابهكر زيبارى^(۵۴) ژى وهك ئەفسههركى كورد كو تازه چوويه كوليژا سهربازى هات و سهره دانا مه كر، مه داخاز ژى كر كو سمينارهكى ل سهر توپا بدهته مه، وى گوته مه: تايهتهنديا من هاون نينن، مه توپييت هاوزه ر و مهيدان ييت خاندين.

۳- ل هافينا سالا ۱۹۷۲ى، ل بن چاقديرييا هيژا سهيد صالح چه م سهيدى، خولهكا بهرفرهه بۆ توپچييت هيذا دهۆك ل گهليى ديهى هاته فهكرن، من ژى پشكدارى تيدا كر. د قى خوليدا ههمى ئيدارييت بهتاليونييت هيذا دهۆك ژى، تيدا پشكدار بوون. ژ بهر رولى من، د قى خوليدا ئەز وهكو كادرهكى شههرهزا، ماموستايهك د وارى توپخانيدا هاته دهستنيشان كرن. خوله راهيئايت مه ل سهر توپييت (۱۲۰ملم، ۱۰۷ملم، ۸۲ملم)، ئەقى خولنى جوداهييهك

ژ خولپت دى ھەبوو، جوداھيا وى ئەو بوو كو ھەمى بابەتت
مە كرىار بوون و كا دى چەوا رەسەدىي كەين و چەوا توپت خو
ئاراستەى ئارمانجا كەين و چەوا دى تەقى كەين.

خولا مە ھەيقەكى قەكيشا، ل دووماھيى مە ب ھەمى توپا تەقە
كر و گوللە ھافيتنە ئارمانجيت دەستنيشانكرى. ئاستى قى خولى
گەلەك يى بلند بوو، ھەقال ھەمى گەلەك دلخوش بوون و خولا مە
سەرکەفتى ب دووماھى ھات.

۴- ل نەوروزا سالا ۱۹۷۳ئى؛ ھىزا پشتەقانيا ھىزا دەۋك (اسناد ھىز
دەۋك) كو وى دەمى محەمد حەسەن باجلورى بەرپرس بوو،
ل نىزيك بارەگايى زيەرەقانيا سنورا، ل (فوج ۸) ل گوندى مەمانى قيا
رەنگە پانورامايە كا لەشكەرى نيشا بەدەت و بىژتە ئامر ھىزى دەۋك
كو پشتراستبن مە كادرى خو يى ھىزا پشتەقانيا ھىزا دەۋك د
ھەمى وارىن بكار ئينانا ھەمى جورين چەكى گران و نافنجى يى
پەرورەدە كرى و يى پىگەھاندى، مە شيان يىت ھەين بەرسينگى
ھەمى پىلان و دوژمنكاريا و داگيركەرا بگرين. ئەقە بو ئامر ھىزى
دەۋك ەلى خەليل خوشەقى و ەلى شنگالى بەرپرسى لق ۱، ب
سەدەھا كادريت لەشكەرى و حزبى و پىشمەرگە د قى پانورامايا
سەربازى دا بەرھەقبون، ھەمى جوريت چەكى ب رەنگەكى زندى
ھاتنە بكار ئينان. ئەز ژى وەك رەسەدى توپخاننى و بەرپرسى توپا
۸۲ملم د قى ھەلكەفتى دا پشكدار بووم. ب دويراتيبا دو كيلومەترا
دارەكا ھىفرستى وەك ئارمانج بو مە ھاتبوو دەستنيشان كرن، گوللا
دووئى مە ل نيشا ئارمانجا خو دا، ئەف رۆلى مە ديتى بو جھى
حېبەتيا ئامادەبوويا، ھەر ئەقە بو ئەگەر د رەسەدىي و توپخانيدا
ئەم بوينە يىت ئىكى ل قى پانورامايى.

۵- خه لکه کی مشه ژ سه رباز و خوینده قانا کو نیژیکی ۷۰ که سا بوون، ژ نافی حکومه تا عیراقی هاتبوون و په یوهندی ب شورشیی قه کر بوو، دئیان بینه پیشمه رگه، وی ده می کهس نه دهاته وه رگرتن وهک پیشمه رگه ئیلا پشکداری خوله کی بان. ل هافینا سالا ۱۹۷۴ئی مه خولهک یا هه می جوریت چه کی ل وی نهالا ل رۆژهلای فرۆکه خانا بامه پرنی بو قان پیشمه رگا قه کر، ئه ف خوله ل بن چاقدیریا سهید صالح چه م سهیدی بوو، لی من بریقه دبر و دو جارا فرۆکیت عیراقی ئیرش کرنه سهر خولا مه، د هیرشه کی دا مه چهند برینداریت سقک هه بوون، لی مه بهرده وامی دا خولا خو، خوشبه ختانه مه دهورا خو ب سه رکه فتیانه ب دوماهی ئینا و گه لهک ژ قان که سا هاتنه قه گوهاستن بو هیزا دهووک و رۆله کی باش ژی دیت وهک توپچی و ئیک ژ قان پیشمه رگا د گه ل من بخو ژی دا بوو.

ھېزىت لىوا ۱۸ يا حكومەتا عىراقى ل دەھۆكى ھېرش كر

ھېزىت حكومەتا عىراقى ل دەھەرا دەھۆك ب ھویری دویفچوونا فان بزاق و لڧىنىت پېشمەرگا دكرن. لىوا ۱۸ يا جەشى عىراقى ل دەھۆك گەلەك ژ پېشمەرگا دترسیان. دەزگەھىت ئەمنى و لەشكەرى يىت حكومەتا عىراقى ل دەھۆك ورەيەكا ھەرفتى ھەبوو، گەلەك د ئالۆز و شەپزە بوون. فان ھېزىت حكومەتى، ب تنى ھزر ل وى چەندى دكر، كا دى چەوا شىن دەوروبەرىت خو قائم كەن و خو پارىزن و بەرەقانىى ژ خو كەن و بەر سىنگى ھېرشىت پېشمەرگا گرن. ھىشتا تەناھى يە و چ شەر چىنەبوینە، ھېزىت حكومەتى ھزر ل وى چەندى كر، جەھىت ئىستراتىژى ل دەوروبەرىت دەھۆك بگرن.

حكومەتا عىراقى گەلەك ژ شىان و زەھەرا پېشمەرگا يا دلگران و ئالۆز بوو، نەدزانی دى چ كەن. ھىشتا چار سالىت رىككەفتنا ئادارى ب دووماھى نەھاتىن و سەروبەر يى تەنا و خوش بوو، پېشمەرگە ھەمى ل مالیت خو بوون، ژ نشكەكى قە ھىزەكا لىوا ۱۸ يا لەشكەرى عىراقى، دگەل تارى گەوركى، ل سپدەيا رۆژا ۱۹۷۴/۲/۲۶ئى؛ ھېرش كرە سەر قەسركى ل زنجیره چىايى ل ھنداف دەھۆك و ئەو جەھى ئىستراتىژى گرتن. مستەفا لىناقايى وەكو ئامر سربىەك ل ھىزا دەھۆك، بو من گوت :

دەمى لەشكەرى عىراقى ھاتى و ب خافلەتى قە قەسركى گرتى، ھەسەنى عەلى و محەمەد ھەسەن باجلورى، جاب دا عەلى خەلىل خوشەفى و گوتى: جەشى عىراقى يى ھاتىيە پېش و قەسركى

یا گرتی کا ئەم چ بکهین؟ علی خلیل خوشهفی بهرسقا وان دا و گۆتی:

برۆسکه یا ژ نك مهلا مستهفایي بۆ مه هاتی و یا گۆتییه مه هەر جههکی نوی حکومهت بیته پیش و بقیت بگرت نههیلن و پاقیزنی. دهمی ئەف جابه بۆ پیشمه رگا ژ نك علی خلیل خوشهفی هاتی، ئیکسه ر حهسهن علی گهرماقی و محهمه د حهسهن باجلوری و کۆمه کا پیشمه رگا بیته به رههف کو ئەفه چهنده کن:

- ۱- علی حهسهن گهرماقی.
- ۲- محهمه د حهسهن باجلوری.
- ۳- به دهل ماروینسی.
- ۴- مستهفا عه بدولقادر لیناقایی.
- ۵- سه عدی عوسمان، ناسیار ب (سه عدی ئۆسی).
- ۶- حهیده ر عه بدوللا حه مۆ.
- ۷- حکمهت نه جاة دهۆکی.
- ۸- خالدی شرینی گهرماقی.
- ۹- تاهری حه مرایی.
- ۱۰- نه بی محهمه د گهرماقی.
- ۱۱- ئە یوب یاسین.
- ۱۲- عومه ر محهمه د ئەمین.

گه لهك پیشمه رگیت دی ژی به شدار بوون، به لی مخابن ئەن نهشیاین ناقت وان پهیدا بکهین، داخازا لیبورینی ژ وان هه مییا دکهم. هه می ئەو پیشمه رگیت من دیتین به حسنی وی چه ندی دکر کو پیشمه رگه و خه لك، گه لهك خرغه بوون، مستهفا لیناقایی ئیک ژ

پشکدارا د فی شهری دا بو من گووت:

مه چهند گوللیت ئاریچی /۷، هاقتنه فی هیزا حکومهتا عیراقی
ل قه سرکی، به دهل ماروینسی ژی چهند گوللیت توپا ۶۰ ملم لیدان.
پیشمه رگا ژی ب چه کی سقک هیرش کره سر، ده ملده ست ئامر لیوایی
۱۸ یی له شکه ری عیراقی ل دهووک هاته سر خهت و ب له ز جاب بو
عەلی خەلیل خوشەفی فریکر و گوئی :

هیفی یه شهری راوهستین، ئها نوکه وی قووهتا مه یا هیرش کری
دی سه حب کهین.

هیزا حکومهتا عیراقی خو فەکیشا و پیشمه رگه ژی سه حب بوون و
هەر ئیک چو مالا خو و سر شۆلی خو، چ زیان ژی چینه بوون.

حكومهتا عیراقی دهست ب شهری کر

رهفتارا رژیم به عس و کریاریت ئەفه چار ساله، ئەو چهنده خویا کر کو به عسییا چ باوهری ب چارهسهرکرنا ئاریشا مللهت کورد نه بوو، ریکههفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ ته کتیکه کا سیاسی و لهشکهری و ئەمنی بوو، مه رهم ژئی دا فان ئارمانجا ب دهستفه بینت:

- ۱- حکومهتا عیراقی گه لهک لاواز ببوو، شیان نه مابوون خو ل بهر درییت کوژهک ییت لهشکهری کوردستانی راگرت.
- ۲- مه خسه د ئەو بوو بیهنا خو بدەن و سه روبه ری نافخویی حزبا به عس و حکومهتا خو رییک بیخن و صدام حسینی؛ دقیا هه می جوکیت دهسته لاتن بیخته د دهستی خو دا.
- ۳- به عسیا ئەو باوهری هه بوو کو هه بوونا شوژشا ئیلونن یا گریدایه ب مهلا مسته فاین بارزانی فه، لهوما تیرۆرکرنا بارزانی، ئارمانجا وان بوو، هه ر ئەفه بوو ئەگەر ل ۲۹ ی ئیلونا سالا ۱۹۷۱ی، هندهک که سیته هه والگیریا خو د گهل هندهک مه لاییت شیعا ییت بی گونه ه فریكرنه باره گایی بارزانی، دا بارزانی تیرۆر بکه ن...!! دو که سا خو ب بارزانی فه په قاند، لی چو ل بارزانی نه هات، ب تنی پیچهک بریندار بوو. پشتی سه دام نه شیایی بارزانی تیرۆر بکه ن، ئو ژ هه می ئالییافه خو ب هیژ ئیخستن، ئەفه بو ئەگەر کو جاره کا دی ئاگری شه ری د گهل شوژشا مللهتی کورد و خه لکی کوردستانی هلک ره فه.

ل دویف ریکههفتنا ئادارا سالا ۱۹۷۰ی، (۴) سال هاتبوونه دانان، دا کو حکومهتا عیراقی ئوتۆنۆمی و هه می به ندییت وی بجه بکه ن، لی هیشتا ئەو ده م مایی، هیژیته لهشکهری عیراقی ل باهرا پتر یا

دەڧەرئەت كوردستانى ھېرش كرنە سەر كوردستانى و دڧيان جھېت ستراتېژى بگرن.

ل دەڧەرا دەھۆك، ل رۆژا ۱۹۷۴/۲/۲۶ ئى لەشكەرى عىراقى ژ نشكەكى ڧە ھېرش كرنە سەر قەسركى و دڧيان بگرن و ھېزىت خۆلى دامەزىنن. لى پېشمەرگىت قەھرەمانىت ھېزا دەھۆك لېھاتنە دەست و شكاندن.

ل ھەيڧا ئادارا سالا ۱۹۷۴ئى، حكومەتا عىراقى ب توپ و فرۆكا و لەشكەر كېشىي ھېرش كره سەر دەڧەرئەت كوردستانى يىت ھەڧسوى د گەل حكومەتا عىراقى دا. ھېزا پېشمەرگى كوردستانى ل ھەمى دەڧەرا بەرەڧانى كرن و چەپەر (جەبھە) دانان و شەر بوو شەرى روى ب روى بوونى.

جەبھى ھېزا دەھۆك و ھېزا ئامېدىي د گەل حكومەتا عىراقىدا بوو ئەو زنجىرە چىايىت ل دورماندورىت دەھۆك، ژ چىايى ل ھنداڧ بېسىرى بگرە ھەتا كو دگەھتە كۆپى رەش ل ھنداڧ قەشەڧرى، پېشمەرگا جەبھە لى دانا و ب رىك و پىكى ھەمى دەڧەر گرتن.

ئامر ھېزى دەھۆك؛ بارەگايى خۆيى بەرۋەخت دانا ئاقارى گوندى بادی ل ناڧ رەزى عەبۆ زەينەبا، ئىدارا ھېزا دەھۆك ژى بارەگايى خۆ ژ ڧەوجا ھەرەس حدودا برە ناڧ وان تراشىت ل پشتا گوندى مەمانى. ھېزا دەھۆك ۴ چار بەتالىون ھەبوون و ب ڧى رەنگى پېشمەرگى وان جەبھە گرت:

بەتالىونا ھەسەن عەلى گەرماڧى، دەرى گەلىي دەھۆك ھەتا

قه سرکی و کلوخ میشی ل هنداف دهوکی و ناف چه میت پیرومه ریبا گرتن، باره گایی وان یی پشتی (خه لفی) ل پشتا گوندی پیرومه را بوو. به تالیونا فارس کوره مارکی، قه لاتا پیرومه را و کوپی هنداف گوندی شاخکی و قه و غایی و گه لیی غازی ل پشتا شاخکی گرتن. باره گایی وان یی خه لفی ل ناف بهینا گه رماقا و باخورنیفی بوو.

به تالیونا قادر ئاله کینی، پیشمه رگیت وان ل ده ری گه لیی دهوکی و گری قه سروکا و گری عه می و حه تا سپیریزی دبه لاقه بوون، باره گایی وان یی خه لفی ل پشتا گه را زمزلاق - گه رماقا بوو.

به تالیونا نه عمو صه مه د، پیشمه رگیت وان گه لی سحاریکی و ته حا و گری رهش و هنداف گوندیت کیتلا و سیجی و هژی رکی گرتبوون و باره گایی وان یی خه لفی د دیرا قه شه فری قه بوو.

سریا ئیسنادا هیزا دهوکی، چه کی خو ب فی رهنگی ل جه بهه ی دانا:

۱- توپه کا ۱۲۰ ملم ل ده قه را ته حا دانا، صادق فهق ئومه ر گه لناسی، به رپرس بوو؛ چه ند پیشمه رگیت توپچی ژی د گه لدا بوون.

۲- توپه کا دی یا ۱۲۰ ملم ل گه لیی غازی، پاشی قه گوهاسته ناقبهینا قه لاتا پیرومه را و کوپی ره نیی دانا، عه لی سه لیم باجلوری به رپرس بوو، چه ند پیشمه رگیت توپچی ژی د گه ل دا بوون.

۳- توپا ۸۲ ملم یا کو ئه حمه د بداغ ژی به رپرس، ل پیشیا جه بهه ی ل ده قه را کلوخ میشی و زهیتوینکی دانان، دا کو بشین هه می ئارمانجیت دوژمنی ب باشی توپاران کهن و پشته قانییا پیشمه رگا ژی بکه ن ل هه ر هیرشه کا دوژمن بکه ته سه ر. هه ر لقینه کا دوژمنی

ل گهلىيى دهۆكى و كىليا فرعىنى و قهسركى و دورماندورىت شاخكى و ماسىكى، مه ب قى توپى ب دژوارى توپاران دكرن، زىدهبارى وى چەندى كو بهردهوام مه لىوا ۱۸ ل دهۆك توپاران دكر و مه نهدهيلا سهربازىت وان ب شهف و روژ ژ كونجا دهركهفن. ههر بزاف و هاتنوچوونهك يان ترومبيلهك مه ديتبا، دا كهينه ئارمانجا خو و ب هوپرى و دژوارى دا لىدهين، روژهكى سهيارهكا زيل ژ ناف لىوايى هات و دا ژ دهركههئى سهركهكى لىوايى دهركهقت، مه چەند گولله توپ دانانى و گولله توپهكا مه خو ب نيغهكا وى ترومبيله زيل كهفت و هاته پهلخاند. قى توپى ترس و لهرزهكا مهزن ئىخستبوو دلى دوژمنى و پىشمەرگه پى دلخوش بوون.

بارهگايى سريا ئىسنادا دهۆك ل چه م پىرمىسى نىزيك گوندى خازياقا، هاتبوو دانان، ههر توپهكى ژى بۆ قه گوهاستنا توپا و ئىنانا ئاف و نان و پىدقيا بۆ توپچييا ل چيى و ل بهروكىت شهپرى خهربهندىت خو هه بوون. ههروهسا سريا ئىسنادا دهۆك، پهلهكا پىشمەرگا ژى د گه لدا بوو، بۆ زيره قانيا باره گايى خهلفى و ئه يوب برجىنى سه ر په ل بوو.

ههروهسا ههر سريه كى ل سنورى به تاليونىت هيذا دهۆك ژى خهربهندىت خو هه بوون، خوارن و نان و ئاف و فيشهك و ههمى پىدقى ژ باره گايىت خهلفى بۆ پىشمەرگا قه دگوهاستنه جه بهى پىشاهيى، ب راستى قان خهربهندا دهوره كى مهزن هه بوو، قههرمان بوون، د بن سيبه را قه سفا توپ و تهيارا و شهپرىت گران دا ل جه بهى هيذا دهۆك؛ خهربهندا نه هيلا پىشمەرگه مېننه بى نان و ئاف و فيشهك.

هيذا دهۆك پلانەكا لهشكەرى يا موکۆم ژ ههمى ئالييا قه بۆ پىشمەرگيت خو دانابوو، پىشمەرگا ژى گهلهك ب دلسوژى و مېرانى

بجه دكر.

وه كو پالپشتى بۆ هيذا پيشمه رگا يا هيرشبه ر ل هه ر به ياليونه كى؛
توپه كا ۶۰ ملم دابوو د گه ل دا و قان توپا گه له ك مفا هه بوو؛ بۆ
هيذيت پيشمه رگا، نه خاسمه ل هيرشبرنى و به ره قانيكرنى.

هيذا دهوك ل سنورى جه بهى خو و ۴ دوشكيت ۱۲ ملم، وه كو
شه به كه ك دانابوون، ل سنورى هه ر به تاليونه كى ۱ دوشكه ل جهيت
بلند و زال ب سه ر جه بهه يدا دانابوون، دا كو بۆ به ره قانيا ئاسمانى
و شه رى جه بهه يى يى روى بروى د گه ل هيذيت حكومه تا عيراقى ل
سنورى خو بكار بينن، ب قى رهنگى ل خوارى :

- دوشكه ك به ديح كوره ماركى و مه نيح كوره ماركى؛ دو پيشمه رگيت ب
جه رگ بوون، د گه ل چه ند پيشمه رگيت دى ل سه ر بوون ل كلوخى
ميشى ل هنداف گه ليى دهوك دانابوو، به رده وام به رسينگى فروكا
دگرت و ره مى ل وان سه نگره يت قه سروكى و كىليا فيرعه ونى دكرن.

- دوشكه ك ل ته حا دانابوو، مي رخاس عه لو كافر و چه ند پيشمه رگه
ل سه ر بوون.

- دوشكه ك ل گرى گه رماقا دانابوو، مراد گوله يى و چه ند پيشمه رگه
ل سه ر بوون.

- دوشكه ك ژى ل وى گرى بلندى باكورى گوندى پيرومه را هاتبوو
دانان.

حكومه تا عيراقى گه له ك حساب بۆ پلان و مي رخاسيا پيشمه رگا
دكر، ترس و له رزه كا مه زن د ناڤ له شكه رى عيراقى دا ل سنورى
جه بهى هيذا دهوك هه بوو، ب تنى وان هزر ل وى چه ندى دكر كا

دی چهوا ل جهیت خو؛ شین خو پاریزن!!

ژ بو دابینکرنا ئیمناهیی بو باژییری دهوڤ و بارهگای لیوا ۱۸ یال لهشکهری خو بهری هه ر بزاف و چالاکیه کی، وان هزر ل وی چهندی کر کو بهر و پشتیت خو، ل چیا یی دا کا (زاوا) و قه سرکی بگرن، هه ر چهن د ل هه ردو جها پیشمه رگا بهرگریه کا مه زن کر، شه هید و بریندار ژی دان، لی هیژی ت حکومه تا عیراقی توپارانکر نه کا بیسنور ل هه ردو جها کر و پیشمه رگا ناچار بوون خو قه کیشن دا زیانیت مه زن نه دن، لی مه توپچی ت هیزا دهوڤ، ب تایه ت توپا ۸۲ ملم کو ئەز بهرپرسی وی بووم، مه ژی توپارانه کا مه زن کره سه ر لیوا ۱۸ ل دهوڤ و قه سرکی دا کو هیژی ت حکومه تی زیده تر گفاشتنا نه که نه سه ر هیزا پیشمه رکه ی و نه ئینه پیش، ره سه دیت لهشکهری عیراقی، جهی ئەز لی دهستیشان کر و ب ده ها گولله توپ ل وی جهی دان یی ئەز لی ره سه د، د قی توپارانکرنا دوژمنی دا چول که سی نه هات، ب تنی ئەز ب سڤکی ب سه چمیت توپا بریندار بووم.

مه ره ما حکومه تا عیراقی ژ گرتنا فان هه ردو جهیت ئیستراتیژی ئەو بو کو باکور و باشوری خو ئیمن بکه ن و هیژی ت پیشمه رگا ژ خو دویر بیخن، د گه ل فان هیرشا دا هیژی ت حکومه تی جهیت پیشمه رگا ل پشت سه نته ری شه ری توپاران کرن و ب فروکیت شه رکه ر بومبه بارانکرن دکرن، لی خوشبه ختانه پیشمه رگا چ زیان نه بوون و خوراگر بوون و به ره فانیا پیشمه رگا ژ ده قه ری نه هیلا هیژی ت حکومه تی زیده تر بینه پیش.

پشتى فان شهرا و توپارانكرن، بومبه بارانكرنا فروكا، خهلكى گونديت پشتا سكرى دهوك و هتا گوندى كه مه كا ژى گونديت خو چولكرن و مال و زاروكيت خو برنه ئاقارى و جهيت ئاسى، دا بشين خو ژ بهر توپ و تهيارا پاريزن.

ئهو توپارانكرنا مه يا ههرو ل دويش پروگرامه كى ريكخستى ل سهر باره گايى ليوا ۱۸ و قهسركى و دهوروبهرا؛ زيانيت مهزن گه هشتنه له شكهري عيراقى، مه نه دهيلا سهري خو راكهن و چ بزاف و چه له نكييا بكهن. يا ژ هه ميبى گرنه گتر؛ مه نه دهيلا توپخانا وان، ئيك گولله توپى پاقيزته جهيت پيشمه رگا. حكومه تا عيراقى هه ندهك توپيت هاوزه ر و مه يدانى ۱۲۲ م لم دانانه نك ئالوكا و ژ ويى د هاقيتنه جهى توپا مه و هتا كو چهنده تياره ژى هاتن ل مه دان. مه توپا خو دانابوو جهه كى نيزيك شكه فتوكه كا ئاسى، حكومه تا عيراقى ب تهيارا و توپيت تيزاف د هاقيتنه مه و ئاگر به دا كه قريت بهر سينگى مه، لى نه شيان مه راوه ستينن كو ئهم توپا ل ليوا دهوك و هيزيت وان نه دهين.

روژه كى عهلى خهليل خوشه فى، جابا من فريكر، ئه ز چوو مه نك ل باره گايى وى ل نيزيك گوندى بادى، گوته من :

(ئه حمه د، ده ستيت هه وه دخوش بن، هه وه له شكهري عيراقى يى بزندانى، پاراستنا مه ژ دهوك پيزانين ييت داينه مه، كو چهنده گولله توپيت هه وه پيشمه رگا يى ب سه نكه ريت توپيت ليوا ۱۸ يا حكومه تا عيراقى كه فتين د ناف ليواييدا و چهنده ئه فسهر و ۷ سه رباز

ییت هاتینه كوشتن).

باره گایی لیوا ۱۸ یا لهشكهری عیراقی ل نك دیرا بهرانی بوو،
ب شهف و روژ مه ب توپا لیدا و مه نهدهیلا ئیک سهربازی وان ب
كهیفا خوژ جهیت خو دهركهفن، ژ ترسا گولله توپیت پیشمه رگا؛
لهشكهری قی لیوایی ب شهف و روژ د تایپا دا بوون و خو دقه شارت.
قی لیوایی توپ هه بوون مه نهدهیلا توپه كا وان گولله كی پاڤیژت،
ناچار بوون توپیت خو ره قانندن و برنه ئالوكا دا توپیت مه نه گه هنه
وان، ژ هه می ئالیاقه زیانه كا مه زن مه ل هیژیت رژیما عیراقی دا.

پلانا توپخانا ھیزا دەۋك

توپخانا ھیزا دەۋك رۆلەكى مەزن دەھمى شەپرا دا ھەبوو، ل سالىت ۱۹۷۴ و ۱۹۷۵، ب تايىه تى پەلا توپا ۸۲ملم و پەلا توپا ۱۲۰ملم، ل ھەمى بەروكىت شەپرى، مە توپچىيا ھەڧكارىيە كا ئىكجار رىكوپىك د گەل بەتالىوون و سريا دا ھەبوو. ل جەبەھى، ئەم ھەمى وەك تيمەكى مە پىكقە كار دكر بو وى مەبەستى كو پتر زەربا ل دوژمنى بدەين و نەھىلين ب سەر دەڧەرئىت ئازاد كرى دا بىنە پىش. ب كورتى پلانا مە توپچىيا ل ھیزا دەۋك ئەڧ خالە بوون:-

۱- لىدانا ئارمانجىت گرنىگ يىت حكومەتا عىراقى، ھەر وەكى لىوا ۱۸ يا جەشى عىراقى ل دەۋك و ھەمى سەنگەرئىت ل دەوروبەرئىت باژىرى.

۲- دەمى ھىزىت حكومەتا عىراقى ژ جەيش و جاشا دھاتن ھىرشى بكنە سەر سەنگەرئىت پىشمەرگا، بەرى بگەھن؛ مە توپخانا ھىزا دەۋك ب توپا لىددا و مە تارومار دكرن، ئەڧ ھىرشا وان بو سەر سەنگەرئىت پىشمەرگا، مە پىچ دكر و دشكاند.

۳- دەمى ھىزىت حكومەتا عىراقى ژ جەيش و جاشا ھىرش دكرن، روى بروى پىشمەرگا دبوون و شەر دقەومى، مە توپخانا ھىزا دەۋك توپبارانكرنا ڧى ھىزا حكومەتى دكر و ئەو ھىز مە ناچار دكر خو ڧەكىشن و بشكىن.

۴- ھەكە ھىزىت حكومەتى و جاشا ھەندەك جەپت ستراتىژى گرتبانە و ب قەناص و دوشكا بزاڧا پىشمەرگا بەرتەنگ كرىبا، ديسان دا ب توپا ل ڧان جها دەين و ڧان ئارمانجىت حكومەتا عىراقى، دا تىك و پىكدەين و ناچار كەين ڧان جها بەردەن.

۵- هه كه پيشمه رگا قيا با جهه كى يان سهنگه ره كى بستين، رۆژه كى بهرى هيرشى بكه نه سهر، دا ب توپا ليدهين و ئارمانجا خو گرين و پيشمه رگه ژى رۆژا پاشتر، دا خو بنهينى نيزيك كه ن و توپچى دا ب توپا ليدهن و هنجنن و پيشمه رگه دا ب ساناهى قى ئارمانجى گرن. كوپى رهش نموونه كه.

۶- بۆ ليدانا ئارمانجيت نيزيك هه تا ۲۸۰۰ مترا، مه توپا ۸۲ ملم بكار دينا و بۆ ئارمانجيت دويرتر، مه توپا ۱۲۰ ملم بكار دينا.

۷- باشتري توپ بۆ پشته قانى و پاراستنا جه بهه ي و پيشمه رگا توپا هاونا ۸۲ مليمه. توپه كا سڤكه بۆ هه لگرتنى، يا ب ساناهى يه بۆ راکرن و داناندنى، هه مى گرانييا وى ۶۵ كغمه. فه گوهاستنا وى ژ جهه كى بۆ جهه كى دى، يا ب ساناهى يه و دهنگ و په قينا گوللا وى ژى يا ب كارتىكرنه (تهئسي ره).

رۆژنامه قانیت بیانی، سهره دانا جه بهی هیزا دهۆك دا

رۆژنامه قانیت بیانی هاتنه نك مه توپچییت هیزا دهۆك و ل پيش چاقیت وان مه سهنگه ریٲ له شكه ریٲ عیراقیٲ توپاران دكرن، ئه و رۆژنامه قان ب زیره كی و شههره زایا مه دمانه حیبه تی، كو ئه م هنده د نیزیك و هنده د زال ب سهر له شكه ریٲ عیراقیٲ دا. ههر جهیٲ قان رۆژنامه قانا قیابا مه ب دژواریٲ توپ لیٲدان، چه ندین به لگه فیلم نوکه ل سهر بزاف و چالاکیٲ له شكه ریٲ یٲت هه قالیت مه توپخانا هیزا دهۆك هه نه و ته له فزیوئیت كوردیٲ ده له كه فتادا نیشا ددهن.

ل هاقینا سالا ۱۹۷۴یٲ، رۆژنامه قانه كیٲ ئه مریكىٲ هات سهره دانا مه كر ل كلوخىٲ میشىٲ و به ریٲ خو دا جهیٲ مه توپا خو لیٲ دانای؛ یٲ رویت بوو، چ داروبار ل ره خا نه بوون و توپا مه یا دیار بوو. ئه و رۆژنامه قان ما حیبه تی و گوٲه من :

چه وا هه وه توپا خو ل قیٲ جهیٲ رویت دانایه؟ ما هوین ژ ته یاره و توپیت حكومه تا عیراقیٲ ناترسن؟
نه خیر.

ئه فه چه جوره توپه؟

۸۲ملم و رۆسى یه.

هوین دشین ل لیوا دهۆك بدهن.

به لیٲ ئه م دشین.

باشه كا لیٲدهن دا وینه كه م.

ئەو جەئە وی قیای مه توپارانکر، ما حییهتی...!! گۆته من :

ئەز یئ ل هەمی کوردستانی گەریایم، من سەرەدانا بەهرا پتر یا بەرهییت پیشمەرگا یا کری، ئەقە ئیکەم جەبەهیە ئەز دبینم کو هوین هەندە نیزیکی لەشکەری عیراقی و هوین گەلەك ب زەقەر و زالن ب سەر لەشکەری عیراقی دا ل قی دەقەری.

قی روژنامەقانی گەلەك وینیت مه توپچیا و پیشمەرگا گرتن، دەمی خوپانا شۆرشا ئیلونی ل سالا ۱۹۷۵ی چیبووی، ئەم چوینه ئیرانی، گەلەك هەقالا ل ئەمریکا تەلەفوننا من کر و گۆتنە من:

کوڤارەکا ئەمریکی یا دەرکەتی و ل سەر جلدی وی و د ناڤ لاپەریت وی دا، هەمی وینیت تە (ئەحمەد بداغ) و هەقالیت تە ییت توپچی نە. قی روژنامەقانی گەلەك باشی و جوانی بەحسی هەوە پیشمەرگا و میرخاسیا هەوە یا کری.

دیسان ل پائیزا سالا ۱۹۷۴ی، روژنامەقانهکی فرەنسی، ل شەفتا سمتی ل چیاپی پیرومەرا سەرا مەدا، پشتی کو وی ژی دیتی ئەم یی ب دژواری و گەلەك ریکوپیك ئارمانجیت عەسکەری ییت رژیما عیراقی ل دەووک و دەوروبەرا ب هویری؛ توپاران دکەین و هیزیت عیراقی چ ژیناھییت دژی پیشمەرگا بکەن، قی روژنامەقانی فرەنسی گۆته من: ئەف رەنگی رەمی و توپ هاقیتنا هەوە، ئەز یی حییهتی بویم.

گۆته من، من باوەرییا هەمی تو نە کوردی، بیگۆمان تو جوھی (ئسرائیلی)، لەوما تو زۆری شەهەرەزایی د توپخانی دا، گەلەك ب هویری تو یی ل ئارمانجا دەمی، هەر جەئە مه دقیت تو یی لیددەمی. ئەف

شههره زایا ته، نه یا کوردانه، بیگومان تو ئەفسه ره کئی جوهری.
نه خیر ئەز کوردم و خه لکئی گونده کی مه ل پشت قی چیا یی تو
دبینی.

ئەز باوه رناکه م، ژ بلی شههره زایا ته د توپخانئ دا، رهنگئ ته و
چيله سوریا ته ژی وه کی رهنگئ جوهریانه...!!
تو یی شاشی، ئەز نه جوهری مه.

ئەف سوحبه تا من و قی روژنامه قانی فرهنسی ب به رهه قبوونا هیژا
عه بدولره زاق گهرماقی، جیگرئ عه لی خه لیل خوشه قی هاته کرن.
عه بدولره زاق گهرماقی ژی گوته من:

ئەحمەد خو پاریزه، حکومه تا عیراقئ ژی یا ل وی باوه ریئ کو
ئەف رهنگئ توپ هافیتنا ته و لیدانا ئارمانجیت وان، تو نه کوردی،
ئەو نافه شیرن و بهرده وام یی دیژن: پیشمه رگه هۆسا نزانن توپا
بهاقئژن...!! بهس ئەفسه ریئ جوهری یی د گه ل پیشمه رگا دا ل قی
جه بهه ی، لهوما هۆسا ب هویری یی توپا ل سه ربازگه هیئ له شکه ری
مه دده ن. ب خودئ ئەحمەد تو ئەف چيله سووره، هه که حکومه ت ته
بینیت راست دی بیژن:-

ب خودئ ئەها ئەفه ئەو ئەفسه ریئ جوهری یه یی هنده توپ ل
عه سکه ری مه داین!!

مه ب توپا هه می جوریت بزاق و لقین و هیرشیت هیژیت
حکومه تا عیراقئ ل دهۆک و دهو روبه را تیکدان، هیژیت حکومه تا
عیراقئ پیچینه دبوو چ لقینا بکه ن. ئەفه بوو ئەگه ر کو پیشمه رگا ژ

حالهتی بهرهفانیکنی دهست دا هیرشبرنی.

مه توپچیت هیزا دهۆك، لیوا ۱۸ یا لهشكهری عیراقی ل دهۆك دورپیچ دا بوو، ههمی بزاق و چالاکییت وی؛ مه ژ کار ئیخستبوون و نه دشیان ب چ رهنگا بهرهفانیی ژ خوۆ بکهت، پشتی مه چهندی ن توپیت وان و ستافی وان ژ نافبرین، ناچار بوون ییت مایی رهفاندنه ئالوۆکا و ژ سیرا توپیت مه دههئیخستن و رهفاندن، ههروهسا باهرا پتر یا ترۆمبیلیت خوۆ ل مه فهشارتن و برنه ئافاهییهکی سفیل ل روژئافایی بارهگایی لیوا ۱۸ یا دهۆك ب ناخی (وحده مکانیکیه)، پیزانین ل سهر قی چهندی بۆ مه هاتن.

ئهو جهی ترۆمبیلیت خوۆ برینی، توپا مه یا ۸۲ملم نه دگه هشتی، مه پلان دانا کو ب توپا ۱۲۰ملم ل فان توپا و سه یارا بدهین. ل ئیفاریا روژا جهژنا نه ورۆزا سالا ۱۹۷۴ی ههمی پیشمه رگه د سه نگه رادا بوون و چافهری بوون کا ئهم توپچی دی چ چالاکیی کهین..!! ئهز چووم مه توپا ۱۲۰ملم ل ناف بهینا قه لاتا پیرومهرا و کوپی ره نیی دانا، من توپ ئاراسته ی وه حدا میکانیکی کر، من هه قاله کی توپچی یی زیرهک و شه هرهزا ب ناخی (عه مه ر محمه د ئه مین باجلوری) ل سهر دوربينا توپی دانا و هژماره کا توپچیا ژی دانه د گه ل دا، ئهز چوومه سهری چپایی ل ناف بهینا قه و غایی و قه لاتا پیرومهرا بۆ مه ره سه دی توپی و من ئه مر دا توپچیا کو گولله کی به اقیژن، گوللا ئیکی مه ل نیقا وه حدا میکانیکی دا، ئاگره کی مه زن به ربوو جه بلخانه و ترۆمبیلیت له شکهری عیراقی، وه ختی ئاگر به ربوو یه ترۆمبیل ل سه رانسهری جه بهه ی پیشمه رگا ل تیلییا دا و کره هه وار و گو تن:

دهستیت ههوه خوش گهلی توپچیا .

من گوته ههقالیت خو ل سهر توپۆ، دهستیت ههوه خوش، دوباره
کهن، دهمی گولله توپا دووی هاقیتی، ئه و ئاگری ب ترۆمبیلیت لیوایی
کهفتی، گولله توپا مه تهمراند. پيشمه رگه عاجز بوون و گازی من کر
و گوتی:

کورۆ ئه و ههوه چ کر؟

وه کی فلمی هه می پيشمه رگه یی دینن، من گوته پيشمه رگا:

بیهنا خو فره هکهن.. گولله توپا سیی مه هاقیت، جاره کا دژوارتر
ئاگر ب ترۆمبیل کەفت و ب میترا گوریا ئاگری بلند بوو، هه می ئه و
ترۆمبیلیت لیوا ۱۸ یا له شکه ری عیراقی کو ره فاندبوونه وی ری هاتنه
سو تن. ب قی چه له نگیا خو مه دربه کی مه زن ل له شکه ری عیراقی دا
و ئاگری جه ژنا نه ورۆزی، مه ل سهر دلی دوژمنی هلکر.

حکومه تا عیراقی پیکولکرن هیزه کا له شکه ری و ترۆمبیل د هه وارا
لیوا ۱۸ ل دهوکی بهین، خه بهر بو مه هات کو ئه فه کاروانه کی
هیزه کا له شکه ری عیراقی ژ ئالو کا فه، ب ری کهفت بو باره گایی لیوایی
۱۸ ل نک دیرا بهرانی ل دهوکی. مه توپا خو یا ۸۲ ملم ئاراسته ی
ریکا وان و شیف جهردانی و روژ ئاقایی لیوا دهوکی کر، ئه و کاروانی
ترۆمبیل هات و که ته ناف سیرا توپا مه، مه ب دژواری لیدا، چه ندین
ترۆمبیلیت وان مه په لخاندن و گه له ک سه رباز و خودان پله ژ له شکه ری
عیراقی هاتنه کوشتن و ترۆمبیلیت مایی ژی لیکزفرین و جاره کا دی ب
سهر شو ری ره قین بهر ب ئالو کا فه چوون .

سوحه تیت پيشمه رگا

ل ئه نجامی قان هیرش و توپاران کریت هیژیت حکومه تا عیراقی
 یی دبه رده وام بۆ سه ر سه نگر و باره گاریت پيشمه رگا ل چیا یی
 دهۆك، ب هه یفا؛ مه توپچیا بیهنقه دان نه بوون و ئه م نه دشیاین ژ
 جه بهه ی دویر بکه قین. مانا مه ل جه بهه ی، ئه م دبئ باهر بوین
 ژ بیهنقه دانئ و ته نا هیئ و خارنیئ خو ش و لئنا یی، هه روه سا ژ خو
 شیشتن و جلك گوهورینا خو، زیده باری وی چهندی کو ئه م ب هه یفا
 نه چوینه سه ره دانا مال و عه یالی خو. هنده ك کانیکیت ئاقئ ل پشتا
 گوندی پیرومه را هه بوون و برک ل بهر هاتبوونه چیکن، جهئ وان یی
 ستاره بوو ژ بهر توپ و فرۆکا، پيشمه رگه برپه و ب دوره هه رۆ د
 چوونه سه ر قان ئا قا جلكیت خو و سه ری خو دشویشتن. رۆژه کی ئه ز
 و هه قاله کی خو یی توپچی ژئ چوینه سه ر ئاقه کی ژ قان، دا سه ر و
 جلكیت خو بشوین، ئه م چوینه سه ر ئاقئ، من دیت برکه كا خوشه
 و ئا قا کانیی یا دهیئتی و وه کی گه را به قا؛ یا تژی پيشمه رگه یه و یی
 خو دشوون و یی سوحه تا دکهن، ئه ز یی ل هنداق سه ری وان، ئیکئ
 دیژته هه قالیت خو:-

ئه قئ ئه حمه د بداغئ توپچی، چ حال بۆ مه نه هیلا.. کا چ پیره میره
 و ژ روحا خو یی عاجزه، یی ژ ئا ق عه سکه ری عیراقئ ره قئ و هاتی
 بوویه پيشمه رگه، ئه و بخۆ د خه ما خو نینه.. مالا مه خرابکر. دی توپا
 ل لیوا دهۆك دهت و حکومه ت ژئ دی ل مه را وه ستیت ب توپا و ب
 دژواری جهیئ مه توپاران کهن، مه چ ره حه تییا خو نینه..!!

من گۆته وی پیشمه رگه یی:

ما هه وه ئه حمه د بداغ نه دیتییه و هوین نانیاسن؟

نه ووللا..!!

چه وا؟

ئها ئه فه ئه زم ئه حمه د بداغ.

تو ئه حمه د بداغی؟!!!

ئهری...!!

نه بابو تو نه ئه وی، ئه وی پیره و تو یی جه حیل.

برا ئه ز ئه حمه د بداغم.

دهمی وان پیشمه رگا ئه ز دیتیم، ئه وه حیل، ئه وه پیشمه رگه مانه
حییه تی و ژ ئاقی ده رکه فتن و هاتن ب منقه ماچی کرن و گۆتنه من :
ئه حمه د بداغ.. تو ئه ف جه حیل و هنده توچییه کی شه هره زا
و زیرهك و ده قیقه کی تو ژ جه بهه ی دویر ناکه فی، ب شه ف روژ تو
یی دربال دوژمنی دده ی و پشته قانییا پیشمه رگا و جه بهه ی دکه یی،
ووللا تو قه هره مانی و ئه م شه هنازیی ب ته دبه ین و یا ژ مه فه کا
تو چ پیره میی، ب دیتنا ته؛ ئه م دلخۆش بوین و بۆ پیشمه رگاتی و
کوردایه تی، ئه م پتر گهرم بوین و هاتینه زوخاندن و ئازران دین .

پېشمەرگەي پلان دانان بۇ ھېرشكرنا سەر كېليا شەدايى

پشتى شەرى د ناڧبەرا شۆرشى و حكومهتا عىراقىدا ل سالا ۱۹۷۴ى، دەستپىكرى، ئەو چەند ھەيف بوو شەرى روى بروى بوونى و بەرەيى د ناڧبەرا پېشمەرگەھىت ھىزا دەھوك و ھىزىت حكومهتا عىراقى دا يى بەردەوام بوو.

ھىزىت حكومهتا عىراقى ھەر ژ ھەيفاسى چەتا ھەيفاشەش / ۱۹۷۴ى بەردەوام بتوپ و تەيارا و ھىزا پەيادە ھىرش دكرنە سەر سەنگەرئىت پېشمەرگا ب درىژاھيا زنجيرا چيايى دەھوك و جەبەھيى، ھەر ژ گەليى دەھوك و چەتا پشتا گونديىن شاخكى، ماسيكي، كىڧلا و سىجى، لى ھىزا پېشمەرگىت ھىزا دەھوك، ب ميرانى خۇ راگرت و بەرەڧانى ژ سەنگەرئىت خۇ كرن و نەھيلا ل چ دەڧەرا، ھىزىت حكومهتى ئىك پىنگاڧى بەينە پىش. پېشمەرگىت ھىزا دەھوك؛ قەھرەمان بوون و ورەيەكا مەزن ھەبوو.

پېشمەرگىت ھىزا دەھوك؛ دا كو پتر ل سەر دوژمنى زال بىن و پارسەنگا ھىزى بۇ بەرژەوئەندا شۆرشى باشتر بگوھوړن و ھىزىت حكومهتا عىراقى ل ڧى سنورى زىدەتر لاواز بكن و ورەيا پېشمەرگەي و خەلكى دەڧەرى پتر بلند بكن، تەكتىكا خۇ يا لەشكەرى گوھوړى و ل شوينا شەرى جەبەھيى، پلانا ھېرشكرنى دانا و بپيار دا ھىرشى بكنە سەر كېليا شەدايى، كو ئاسىترين سەنگەرئى رژيما عىراقى بوو ل دەڧەرا دەھوك.

ئىكەم جار بوو؛ پېشمەرگە ھزرى ل وى چەندى بكن، كو ھىرشى

بكه نه سهر سهنگه رهكى ئاسى يى له شكه رى عيراقى ل ده قه را دهوك، كو ئه و ژى كىليا شه دا يى بوو. بۆ قى ئارمانجى ته كيرىت باش هاتنه كرن و هه قكارىيه كا مهن د نا قه را هىزا دهوك و ئامىدى و زاخودا هاته كرن. بهرى هه ر تشته كى ده ست ب كۆمكرنا پىزانينا و سالو خدانىت قى سهنگه رى كه قنارى حكومه تا عيراقى ژ ئالىى كه سىت بسپورقه هاته كرن. ب ده مه كى كورت هه مى به ره ه قى بۆ هيرش برنى بۆ سهر كىليا شه دا يى هاته كرن.

ئامر سريه كى هىزا دهوك (مسته فا عه بدولقادر لىناقايى)، يى كو رۆله كى كارىگه ر هه يى د قى هيرشا پيشمه رگا دا بۆ سهر كىليا شه دا يى، بۆ من گوت: فان پيشمه رگىت هىزا دهوك پشكدارى يا د هيرشا ئىكى دا بۆ سهر كىليا شه دا يى دا كرى:

(محهمه د حه سه ن باجلورى، مسته فا لىناقايى، سه عدى گه رماقى، خالدى شرىنى، سماه يل جبرائيل لىناقايى، حكمه ت نه جات دهوكى، حه يد ر گه رماقى، مسته فا پشتگرى، صالح پشتگرى، سه عىد پىرو پاصى، مراد باجلورى، عه گىد باجلورى، قادر محهمه د قادر باجلورى، حه سه ن ته ها قارقاراقايى، كه مال كىسته يى)، گه له ك پيشمه رگىت دى ژى به شدارىيا كرى، لى مخابن چ ژىده ر نه بوون. من ژى بزاق كرن كو ناقىت وان ب ده ست خو بىخه م، لى بزاقىت من سه رنه گرتن، هوىن پيشمه رگه؛ هه مى دخوشتقى نه ل نك من، هيقى يه ل من نه گرن.

- هىزا ئامىدى: سه يد صالح چه م سه يدى، سه رپه رشتيا پيشمه رگه و توپا ۱۰۷ملم كو وى ده مى؛ نورى شىلازى به رپرس بوو، دكر .
- هىزا زاخو: چه ند پيشمه رگىت زىره ك و چه له نگ به ره ه ق كرن،

حه مید خواستی و هه مید حفظ الله سندی د گه لدا بوون،
حه مید حفظ الله ی، رۆله کۆ مه زن هه بوو د هیرش برنیدا و بکار
ئینانا ئاریپی ۷ بو لیدانا سه نگه ری کئلیا شه دایئ.
د قۆ چه له نگیا پيشمه رگا دا- پلان ئه و بوو ئیکه م جار توپا ۱۰۷ ملم
پاڤیژنه کئلیا شه دایئ، هه که لیدا یان لینه دا، پاشی ب ئاریپی ۷ و
ره شاش برنؤوا پاڤیژنئ، ژ نویکا پيشمه رگا ب چه کۆ سفک هیرشئ
بکه نه سه ر.

د گه ل رۆژئاڤا بوونئ، هیدی هیدی پيشمه رگا جهئ خو گرتن،
توپا ۱۰۷ ملم ژى ژ بهر گرانی وئ گه له ک ب زه حمه ت توپچیا ب
هاریکارییا پيشمه رگا ب سه ر چیا ئی ئیخست و بره وئ جهئ بو هاتییه
ده ستنیشان کرن.

ئیکه م جار توپچیا ب توپا ۱۰۷ ملم ب دژواری ل کئلیا شه دایئ دا
و چه ند گولله توپ ژى د سه ر قى سه نگه ری را چوون و ل هنداف
باژیرئ دهوۆك په قین، پاشی پيشمه رگا ب ئاریپی ۷ و ره شاش برنؤوا
ب دژواری لیدان و ب چه کۆ سفک هیرش کره سه ر کئلیا شه دایئ و
پيشمه رگا ئه ف سه نگه ری دوژمنی ویران کر و ب سه ر ئیک دا هه پرفاند،
عه سه که ری؛ گه له ک کوشتی دان و ئه و عه سه که ری ماینه ساخ سه نگه ری
خو به ردان و په قین چوونه ئالیئ دی یئ سه نگه ری ل هنداف دهوۆك،
ئالیئ باکورئ قى سه نگه ری ژى لاته و دورماندوری سه نگه ری ژى، ژ
بلی ریکا هاتنوچوونا وان عه سه که را، توره کا مینا عه سه که ری عیراقئ
دانا بوو، پيشمه رگا ژى ئه ف چه نده باش نه دزانئ، ده مئ پيشمه رگا
ب که له ژان هیرش کری و چوین دا بچه د ناڤ سه نگه ری دا، که تنه

ناف قی تورئ مینا و ب وان قه پەقین و ئیکەمین پێشمەرگه کو ب
دژواری بریندار بووی، هەیدەر عەبدوللا حەمۆ گەرماقی بوو، وی
گازی هەقالیت خو کر و گوئی:

ئەز بریندار بووم وەرن من خلاس کەن؟

ب لەزوبەز؛ هەردو قەهرەمان مستەفا محەمەد عەبدولقادر
لیناقایی و سەعدی گەرماقی د هەواری چوون و راکر و ئینا جەهەکی
ئەمین و حەتا ژ چیاپی ئینایە خواری و پاشی فریگرە خەستەخانا
شۆرشێ ل شکەفتا ئینشکی.

هەر چەند ئەف سەنگەرە پێشمەرگا وێرانکر بوو و عەسکەری
ئێراقی بەردابوو، لی ژ بەر مینا و پێشمەرگە مانە بریندارا قە، پێشمەرگە
نەچوونە د ناف سەنگەری دا و خو قەکیشان. د گەل قی هندی دا،
عەسکەری عێراقی ژ وی شەقی نەوێران بێنە د قی سەنگەری دا، رۆژا
پاشتر سپیدی هیژەکا مەزن یا عەسکەری ژ لیوا ۱۸ یا عێراقی هاتن و
جارەکا دی ئەف سەنگەرە گرت و جەنی خو لی مکۆم کرن.

بۆ جارا دووی پېشمەرگا هېرش کره سهر کئلیا شه دایى

ژ بهر گرنگیا جهى وى يى ستراتىژى، ره بيا کئلیا شه دایى بوو جهى پويته پیدانا سهر کردایه تيا هیزا دهۆك و پېشمەرگا، بریار ئه و بوو؛ ب ههر بهایه كى ههبت، دقیا بېته گرتن و ستاندن و وه نه كه ن حكومهت بېته تیدا و جیگیر ببت، له وما گه له ك پېشه نه چوو، بۆ جارا دووی پېشمەرگه ی پلان دارىژتن، دا كو هېرشه كا دژوارتر و رىكخستىتر بكه نه سهر كئلیا شه دایى، پېنگاڤا ئىكى ئه و بوو، رىكخستن بۆ كۆمبینه كا به رفره ه یا به رپرست پېشمەرگا ل باره گایى ده مكى يى ئامر هیزى دهۆك عه لى خه لیل خوشه قى ل نىزىك گوندى بادی هاته كرن. د قى كۆمبوونى دا عه لى خه لیل خوشه قى و سه لیم ئه سعده خوشه قى ئامر هیزى ئامیدى، عه بدولره زاق گه رماقى جیگرى ئامر هیزى دهۆك، سه يد صالح چه م سه يدى به رپرستى توپخانا له شكه رى ئىك، بابه كر زىبارى، محمه د حه سه ن باجلورى، فارس كوره ماركى، قادر ئاله كینى و نه عمۆ صمه د، به ره ه قى قى كۆمبوونى بوون، ب دویر و درىژى بابته ی هېرشكرنا سهر كئلیا شه دایى شوڤه كر و د ئه نجامدا ئه ف بریاره دان:

- هیزا دهۆك و ئامیدى پىكفه دى پشكار بن د قى چه له نگیى دا.
- هیزا ئامیدى، سه يد صالح چه م سه يدى دى سه رپه رشتیا پېشمه رگیت وى هیزى و توپا ۱۰۷ ملم كه ت، یا كو نوری شىلازى به رپرس و چه ند توپچى د گه ل دا .
- ههر چار به تالیونىت هیزا دهۆك، ۳۰ سه ه پېشمه رگیت زیره ك و چه له نگ دى ئاماده كهن بۆ هېرشى، دگه ل دو ئارپىچى/۷ و

دو رهشاش برنؤوا. كۆمبوونى باش زانى كو پيشمهركه و هندهك فهريمانديت هيذا دهوك ييت كو پشكدارى د هيرشا جارا ئيكي دا كرى بۆ سهر كيلىا شهدايى، ههر ئه و پيشمهركه بۆ جارا دوويى ژى ههر ئه و پشكدار بىن، چونكى يى ل رهبيى شههرازا بوين.

● ههروهسا بريار دان، پيشمهركيت هيذا دهوك كيلىا شهدايى بگرن و تهسليمى پيشمهركيت هيذا ئاميدىي بكهن و ئه و ههتا بهريى سپيدى تيدا ميين و بگرن. چونكى ئه و دهقهر سنورى جهبهى هيذا ئاميدىي بوو.

د گهل فان بريارا دا، پلانا هيرشكرنى ب قى جورهى هاته دانان:

● بهرى نيڤ سهعت ميينت بۆ مهغره ب، دقيا توپا ۱۰۷ ملم دهست ب تهقه كرنى بكهت و ل كيلىا شهدايى بدهن.

● ههكه توپى ل رهبيى دا، يان لينه دا، ههر ده مى ئارپيچى ۷ تهقه كر، دقيا توپ راوهستيت و تهقى نهكهت.

ههژى يه بيژين، كو ژ وان ۳۰ پيشمهركيت بۆ هيرشكرنى هاتينه دهستيشانكرن، ۸ ژى ئامر بهتاليون و ئامر سرى بوون، باهرا پتر ههر ئه و پيشمهركه بوون ييت كو جارا ئيكي هيرش كريبه سهر كيلىا شهدايى. بۆ بهشداريكرنى د قى چهلهنگيى دا، هه مى پيشمهركا و فهريماندا؛ بهريكانه دكر و ههر ئيكي دقيا ئه و پشكداريى د قى چهلهنگيى دا بكهت.

مستهفا عهبدولقادر ليناڤايى، ئامر سرى و ئيك ژ وان ههشت فهريمانديت هيذا دهوك بوو، كو پشكدارى د قى چهلهنگيى دا كرى و دهور هه بوويه د بكار ئينانا ئارپيچى ۷ دا، گۆته من :

مه ب هویری ئەو پلان و بریاریت کۆمبوونی ل باره گاریی عهلی خهلیل خوشهقی ل گوندی بادی داین، بجهکرن و پیشمه رگه چوون جهیت خو گرتن و ههمی به رههقی کرن دا کو هیرشیی بکهنه سهر کیلیا شه دایی و بگرن. ئیدارا هیزا دهۆک ژیی بو قیی کریارا له شکهری چهک و تهقه مهنی و ههمی پیدقی بو ئەنجامدانا قیی چه له نگیی به رههقی کربوون و دانابوونه بهردهستی پیشمه رگا.

بهری روژ ئاڤا بت ب نیڤ سهعه تی، توپا ۱۰۷ ملم هاقیته کیلیا شه دایی، هندهک گولله لیدان و هندهک ژیی زیده کرن و ل هنداڤ دهۆک ل ئەسمانی په قین. پاشی پیشمه رگیته هیزا دهۆک ب ئاریچی ۷ چه ندين گولله ل کیلیا شه دایی دان و د گهل ئاریچیا دا، دو په شاش برنووای ژیی تهقه کا مهزن ل کیلیا شه دایی کرن و ئەڤ سهنگه ری دوژمنی ب ته مامی و یرانکر و ب سهر ئیکدا هه رڤاند. د گهل قیی ته قیی دا ئامر به تالیوون قادر نوری ئاله کینی رابووڤه و هیرش کره سهر ره بیی و ههمی پیشمه رگا ژیی خو دا د گهلدا ب تهقه کا دژوار قه چوون ره بیا کیلیا شه دایی گرتن و ژ له شکهری عیراقی ئازاد کر، هندی هیزا حکومه تی یا د قیی ره بیی دا هاتنه کوشتن و کهس ژیی قورتال نه بوو. ده می پیشمه رگه چوینه د ناڤ ره بیا کیلیا شه دایی دا و ستاندى، هیشتا جیهازیت وان ییت بیته لی کار دکر، محهمه د حه سهن باجلوری جیهازی وان راکر و ئاخفت، وه سا دیار بوو کو لیوا ۱۸ یا عیراقی بوو ل دهۆک، دگهل محهمه د حه سهن باجلوری ئاخفتن و ههر دگۆتی: اعطینا رقم سري، محهمه د حه سهن باجلوری ژیی ره قه م سري نه دزانی. حکومه تی زانی کو پیشمه رگا کیلیا شه دایی یا گرتی، راست لیوا ۱۸ یا عه سکه ری

عیراقی توپ هافیتنه کیلیا شه دایئ، لی دروست ل ره بیی نه دان و ل بن ره بیی دان. ههر ویگافی سهدید صالح چه م سهدیدی گۆته پیشمه رگا: ژ ره بیی ده رکه فن و ب له ز خو فقه کیشن، لیوا ۱۸ یا حکومه تا عیراقی یا زانی کو پیشمه رگا ره بییه یا گرتی و ئه و دی ب دژواری ره بیی توپارانکه ن و لیده ن.

تا هر چه جی محی لیناقایی جیگری به تالیونا محمه د حه سه ن باجلوری، گۆته من: ئه م پتر ژ ۳۰ پیشمه رگا به شداری شهری کیلیا شه دایئ بوین، لی بۆ هیرشئ ئه م ۱۵ پیشمه رگا هاتبوینه دانان و ههر ۵ که س جودا جودا. ئه ف ره بییه مه زویکا گرت، ئو مه خو گيرو نه کر و ئه م زویکا ژ ره بییا کیلیا شه دایئ ده رکه فتین، چونکی مه زانی هیزیئت حکومه تا عیراقی دی توپارانکه ن، بۆچوونا مه راست ده رکه فت، حکومه تی ب گولله توپیئت فسفوری ل نیقا ره بیی دان و ئاگر به ردا ره بیی، د قئ چه له نگیی دا مه پیشمه رگا ئه ف ده سته که فتیه ب ده سخو فقه ئینان:

۲۷ کلاشینکو فیت رۆسی قوونتاغ دار.

۲ دو ئاریچی / ۷

۱ توپا ۸۲ ملم

۱ توپا ۶۰ ملم

ره شاشه کا فیکه رس.

جهازه کی بیتهل یی مه زن هیشتا کار دکر.

ته قه مه نییه کی هه می جور و مشه که ته ده ستی پیشمه رگا.

پیشمه‌رگا چ زیان نه‌بوون، ب تنی پیشمه‌رگه که‌مال کیسته‌یی ب سه‌جمیت نارنجوکی بریندار ببوو. پیشمه‌رگا ب سلامه‌تی و سه‌رکه‌فتی خو‌قه‌کیشان.

پشتی نیف سه‌عه‌تی ژ گرتنا کیلیا شه‌دایئ، حکومه‌تا عیراقی ب دژواری ئەو زنجیره چیا‌یی ل هنداف گوندی باجلوری توپاران کرن. روژا پاشتر پشتی قی چه‌له‌نگیئ، هه‌ر ژ سپیدی زوی هی‌زه‌کا مه‌زن یا په‌یاده‌یا له‌شکه‌ری عیراقی ب پالپشتیا توپ و زری پو‌شا و فرو‌کا هی‌رش کره‌ سه‌ر کیلیا شه‌دایئ و جاره‌کا دی ئەف سه‌نگه‌ گرته‌فه و ده‌قه‌ر و سه‌نگه‌ریت پیشمه‌رگا ژی ب هویری بومبه‌باران و توپاران کرن.

ئەو فه‌رماندیت پیشمه‌رگا ییت کو پشکداری د ستاندنا ره‌بیا کیلیا شه‌دایئ دا کری، روژا پاشتر چوونه‌ نک‌ عه‌لی خه‌لیل خوشه‌قی ل بادی و د کۆمبوونه‌کیدا ب درێژاهی به‌حسی قی کریارا پیشمه‌رگا کر، کا چه‌وا ب زیه‌کی و می‌رانی و ب ری‌ک و پی‌کی و هه‌فکاری، ل کیلیا شه‌دایئ دا و هی‌رش کره‌ سه‌ر و گرت. ئەف سه‌رکه‌فتنه‌ ب ده‌ستخۆفه‌ ئینا. ئامر هی‌زی د‌ه‌و‌ک‌ عه‌لی خه‌لیل خوشه‌قی و جی‌گری وی، ده‌ستخۆشی ل قان فه‌رماندا و پیشمه‌رگا کر و سو‌پاسیا وان کر، کو د قی چه‌له‌نگییدا قه‌هره‌مانیه‌کا مه‌زن نیشا دا و هه‌می ئەو ری‌نما و بریاریت هاتینه‌ دان بجه‌کرن، هه‌تا کو ئەف سه‌رکه‌فتنه‌ ب ده‌ستقه‌ هاتی.

بۆ جارا سیی پێشمه‌رگا هێرش کره سهر کێلیا شه‌دایێ

پشتی ستاندنا ره‌بیا کێلیا شه‌دایێ، هێزا ده‌وۆک بریار دابوو؛ کو ئه‌و پێشمه‌رگیت پشکدار بوین د قی چه‌له‌نگی دا بچنه‌ مالیت خو، بیهنا خو بده‌ن، لی پشتی له‌شکه‌ری عیراقی جاره‌کا دی کێلیا شه‌دایێ گرتی دژواتر ژ جاران ره‌سه‌دی توپخانا رژیما عیراقی د قی سه‌رنگه‌ری دا چاقدیری ده‌قه‌ریت ئازاد کری و پێشمه‌رگا و گوندیت ده‌قه‌ری کرن و هه‌ر لقینه‌کا دیتبا؛ توپاران دکرن و باره‌گا و جهیت بیهنقه‌دانا پێشمه‌رگا ژی به‌رده‌وام توپاران دکرن.

له‌وما ده‌ه روژ پێشه‌ نه‌چوون، جاره‌کا دی هێزا ده‌وۆک جابا هه‌ر چار ئامر به‌تالیوونیت خو؛ فارس کوره‌مارکی، محمه‌د حه‌سه‌ن باجلوری، نه‌عمو صه‌مه‌د، قادر ئاله‌کینی فریکر، دا کو بچنه‌ گوندی بادی ل باره‌گایێ هێزا ده‌وۆک، ئامر هێزی ده‌وۆک و جیگری خو کۆمبوونه‌ک د گه‌ل قان فه‌رماندا کر، سه‌لیم ئه‌سه‌د خوشه‌قی ئامر هێزی ئامیدی و سه‌ید صالح چه‌م سه‌یدی و بابه‌کر زیاری ژی به‌ره‌ه‌قی قی کۆمبوونی بوون. مه‌به‌ست ژ قی کۆمبوونی ئه‌و بوو، جاره‌کا دی پلانه‌کی بدانن و هێرش بکه‌نه‌ سه‌ر ره‌بیا کێلیا شه‌دایێ. هه‌می به‌ره‌ه‌قبوویا داکوکی ل سه‌ر وی چهندی کر کو پلانا مه‌ بۆ جارا دووی دانایی، گه‌له‌ک یا ریکوپی و سه‌رکه‌فتی بوو، قی جاری ژی بلا هه‌ر وی پلانی بجه‌ بکه‌ین، لی پشکداریا پتر ژ ۸ فه‌رماندیت هێزا ده‌وۆک د هێرشکرنی دا ببوو جهی گه‌نگه‌شه‌کا مه‌زن ل قی کۆمبوونی، هه‌می به‌ره‌ه‌ف بوویا گله‌یی ل وی چهندی گرت، کو نابت ئه‌و خه‌له‌تیا جارا دی هاتیه‌ کرن قی جاری دوباره‌ بت، دقیت ریئما و هه‌فسه‌نگیا له‌شکه‌ری د

پشكداریكرنا هه‌ر شه‌ره‌کی دا بهیته پاراستن. د قی کۆمبوونی دا، دیسان چهند بریار هاتنه دان و ب قی ره‌نگی:

هیزا دهۆك و ئامیدی دئ پیکه د قی هیرشکرنی دا پشكدار بن.

پیشمه‌رگیت هیزا دهۆك دئ ب ئاریچی هفتا و ره‌شاش برنۆوا لیدهن، هه‌ر ئه‌و دئ هیرشی ژێ که‌نه سه‌ر کیلیا شه‌دایی، بۆ قی هیرشی؛ ۲۸ پیشمه‌رگه دانان و مسته‌فا لیناقایی که‌ره به‌رپرسی وان. پیشمه‌رگه ژێ ییت هه‌ر چار به‌تالیۆنیت هیزا دهۆك بوون و باهرا پتر یا پیشمه‌رگا ئه‌و بوون ییت که‌و د جارا دووی دا پشكداری د ستاندنا کیلیا شه‌دایی دا کری.

هیزا ئامیدی ب تنی دئ ب توپا ۱۰۷ ملم ل ره‌بیی دهن، ئه‌و ژێ به‌ری نیف سه‌عت د مینت بۆ مه‌غره‌ب.

پیشمه‌رگه چوونه جهیته خو و دروست به‌ری مه‌غره‌ب؛ توپا ۱۰۷ ملم که‌و نوری شیلازی، به‌رپرس بوو، گولله هاقیتنه ره‌بیی و چهند گولله لیدان و هنده‌ک ژێ د سه‌ر ره‌بیی را چوون و ل ئه‌سمانی په‌قین و ترسه‌کا مه‌زن که‌ته دلئ هه‌می هیزیت حکومه‌تا عیراقی ل دهۆکی. پاشی ب ئاریچی ۷ هفت، پیشمه‌رگا چه‌ندین گولله ل ره‌بیی دان و دگه‌ل ته‌قا ئاریچیا دو ره‌شاش برنۆوا ژێ، که‌و پیشمه‌رگیت زیره‌ک و قه‌هره‌مان و شه‌هره‌زا ئیسماعیل عه‌بدولقادر لیناقایی و هه‌مید باجلوری ل سه‌ر بوون، ب دژواری ته‌قه ل ره‌بیا کیلیا شه‌دایی که‌ر و ئه‌ف سه‌نگه‌ری حکومه‌تا عیراقی ب سه‌ر ئیکدا هه‌رفاند و تیک و پیکدا. ئه‌ف سه‌نگه‌ره بی پیزن بوو، پی چینه‌بوو چ به‌رسینگرتنی و

خۆراگرتنی بکهن و راست پېشمه رگا هېرش کره سهر و چوونه د نافی
کلیا شه دایی دا و ستاند.

دهست که فتیت پېشمه رگا:

۱۴ کلاشینکووف

۱ ئاریچی /۷

عتاده کی زور

ههروه سا سه ربازه ک ژی ب نافی (عه بدولخالق) خه لکی تۆز خورماتو
تېخسیر کرن.

پشتی هه می دهستکه فتی کۆمکرین، پېشمه رگا سه حب بوون و وی
شه فی چوونه گه رماقا و ل وی ری مان بېهنا خو دان. حکومه تا عیراقی
وی شه فی ب توپا ره بییا کلیا شه دایی و زنجیره چیا یی باجلوری، گه له ک
ب دژواری توپاران کرن. د ئه نجام دا پېشمه رگا کی هیزا ئامیدی ب
نافی سهید علی عه بدولخالق چه سهیدی، کو د بیته برایی سهید
صالح چه سهیدی هاته شه هید کرن.

روژا پاشتر سپیدی زوی؛ هه می پېشمه رگیت هیزا دهووک ییت
پشکدار بوین د فی کریاری دا، ب دهستکه فتیت خو فه چوونه نک
ئامر هیزی دهووک؛ علی خه لیل خوشه فی ل گوندی سندوری ل
ناف چه می عه بدلا فندی، ههروه سا علی خه لیل، عه بدولره زاق
گه رماقی، له زگین سندوری^(۵۶) و بابه کر زیباری، ل وی ری بوون و که یفا
وان گه له ک هات و دهستخوشی ل پېشمه رگا کر.

علی خه لیل خوشه فی، گۆته عه بدولره زاق گه رماقی:

كا بېژە قى سەربازى عىراقى چەوا رەببىا هەوۈ ھاتە ستاندن؟

ل بن تەئسىرا قەسفا ئارىپچيا رەببىا مە ھاتە ستاندن.

مستەفا لىناقايى گۆتە من: ئەم ئەو پېشمەرگىت مە كىليا شەدايى
ستاندى ل نك عەلى خەلىل خوشەقى، دروینشتى بوین، فرۆكىت
رژىما عىراقى يىت شەركەر ھاتن و ل دەوسا پېشمەرگا دگەريان،
عەلى خەلىل خوشەقى گۆتە پېشمەرگا:

كەس خۆ شاش نەكەت و ل جھى خۆ نەرابن و نەلقفن.ژ

پشتى فرۆكا چەند دەورە داين، ژ نشكەكى قە ل نىزىك جھى ئامر
ھىزى دەۆك لى، فرۆكا ب دژوارى بومبەباران كر و د قى بومبەبارانكرنىدا
سى سەيارە سۆتن: پىكەمەكا شوڧرلىت يا حرس حدودا، ئىسعافەك
عەبدوللا مەلا جونەيدى ئىنا بوو، د ھەوارا برىندارا دا، ترۆمبىلا سىي
يا بارەگايى ئەسەد خوشەقى بوو و عىتاد بۆ پېشمەرگا ئىنا بوو.
ھەر سى ترۆمبىل ب ھەمى كەل و پەلىت تىدا سۆتن و كرنە رەژى.

پشتى فان كرىار و عەمەلىياتىت نەوعى يىت پېشمەرگا، دژى سەنگەر
و ھىزىت حكومەتا عىراقى ل دەقەرا دەۆك ئەنجامداين، حكومەتا
عىراقى گەلەك شەپرزە بوو و پى چىنەدبوو، قىجا چ ھىرشىت پەيادە
بكەتە سەر جھىت پېشمەرگا، حكومەتى پتر پەنا برە سەر وى چەندى
كو ب فرۆكىت شەركەر و توپىت دویر ھاقيژ، سەنگەرىت پېشمەرگا و
دەقەرىت ل پشت جەبەھىي و گوندىت پشت گەلىيى دەۆك بومبەباران
و توپباران كرن. د ھىرشەكا خۆ يا ب خافلەتى دا، سپىدە زويىەكى
فرۆكىت شەركەرىت رژىما عىراقى، وەسا نزم ھاتن، مە گۆت دى خۆ

ل چای دهن، بیی کو چ دهورانا بدهن، ب دژواری و ب ساروؤخا جهی
توپا مه لی ل کلوخی میشی توپاران کرن، لی خوشبهختانه چ زیان نه
گهشتنه مه توپچیا و وان پیشمه رگیت حمایا مه، ههروهسا توپا مه
ژی چ لی نههات، هند بومبه بارانکرنا قان فروکا یا هویر و دژوار بوو،
کهسی باوهر نه دکر کو ئه م ییت خلاس بوین و چو ل مه نههاتییه.

توپخانا هیزا دهۆك بهردهوام د شهړی دا بوو

توپخانا هیزا دهۆك چ رهحەتی و تەناهی نەبوو، ئەو سالەك بوو؛ بهردهوام د سەنگەریت شهړی دا بوو، چ ئالوگورییا وان ژى نەبوو، پشتی هیرشین پېشمەرگا بۆ سەر کێلیا شهدايى، توپچيیت هیزا دهۆك دژوارتر ژ جارن توپبارانکرنا فان جهییت لهشکەری عیراقی کرن:-

۱- لیدانهکا بهردهوام یا قەسرکی ل هنداف دهۆکی.

۲- لیدانهکا بهردهوام یا لیوا دهۆك.

پشتی فان رویدانا، گەرمە گەرما شهړی یه، ئامر هیزی دهۆك عەلی خەلیل خوشەفی جابا من فریكر، ئەز و عەمەر محەمد ئەمین باجلوری، د گەل من دا توپچی بوو، ئەم چووینە نك عەلی خەلیل خوشەفی ل باره گایى دەمکی یى هیزا دهۆك ل روژهلاتا گوندی بادى ل ناف رەزی عەبۆ زەینەبا، عەلی خەلیل خوشەفی گۆتە من: ل ئەنجامی توپبارانکرنا هەوہ یا بهردهوام ل سەر لیوا ۱۸ یا دهۆك؛ ئەقە چەندی ئەفسەر و سەرباز هەوہ د ناف سەنگەر و تاپییا دا کوشتن، ترس و لەرزەکا مەزن یا کەتیە ناف عەسکەری عیراقی ل لیوا ۱۸ ل دهۆك، ل دویف پیزانینا باهرا پتر یا جهییت خو ییت بەرداین و ییت ژ لیوایی دەرکەفتین و ییت چوینە ناف وان چەمییت دەوروبەریت خو.

تو دزانی کا من بوو چ جابا تە فریكرییه؟

نەخیر...!!

ئەقە چەندی جار پېشمەرگەى هیرش کرە سەر رەبیا کێلیا شهدايى و ستاند، لى پېشمەرگە نە دشین تیدا بمینن، جەهکی رویتە و

گهلهك یی ئاشکه رایه، پيشمه رگه ناچار دبن بهردهن، حكومهت جاره كا دی دهیت دگرته فه؛ من جابا ته یا فریكری، من دقیت تو ب توپا ۱۲۰ملم لیبدهی و وهنه كهی عهسكه ری عیراقی بیته د قی سهنگه ریدا، هه كه تو ۲۰ گولله زی پاقیژی و ئیكی زی لیبدهی، دی وهسا حساب كه م ته یا ئیكی یا لیبا یی.

من گۆتی: باشه و پشتراستبه دی لیبدهم.

فارس كوره مارکی زی ل ویری بوو، گۆته من: مام ئه حمه د بداغ، ته ناف و دهنگه كی باشی ب توپخانئ هه ی، تو توپچییه كی باش و زیره کی، نه هاقیژی تو لیبا دهی. من گۆتی: مام فاس دی هاقیژمی و من باوه ریبا بخۆ هه ی دی لیبدهم!!

ئه م ژ نك عه لی خه لیل خوشه قی زفرینه فه، جهی خۆ ل چیا یی دهۆككلوخی میشی دانا، رۆژا پاشتر ئیقاری ب توپا ۱۲۰ملم و ژ سه ری گه لیی غازی و د نا قبه ینا كوی ره نیی و قه لاتا پیرومه را دا، مه توپا خۆ دانا و ل سه ر ۳۶۰۰ میتر مه هاقیته کیلیا شه دای، گوللا سیی مه ل نیثیا ره بیبا کیلیا شه دای، چه ندین گولله مه دوباره كرن و لیبا، ئه و سه نگه ره ب عه سكه ر فه هاته هنجین و هه پفاندن و ویران كرن و تیک و پیک دا. د قی ره بیی دا چ عه سكه ر خلاس نه بوون، ب كه ل و په ل فه هاته ژ نا فبرن. قی لیبا کیلیا شه دای ب توپا ۱۲۰ملم ژ ئالیی مه پيشمه رگا فه؛ وره یه كا مه زن دا پيشمه رگا و خه لكی ده قه ری گه لهك كه یفا وان هات و هیژی حكومه تا عیراقی زی ل دهۆك تویشی ترس و له رز و شه پرزه یه كا مه زن بوون.

كیلیا شه دایئ؛ گه له ك یا زاله ب سهر هه می جه بهه ی دا، ده می مه ده ست ب توپاران کرنی کری، سیبه ری باهرا پتر یا وان گه لیا گرتبوو، هیژیت حکومه تا عیراقی باش نه زانی کا مه توپ ل کیری دانایه و ژ کیفه هاقیتینه کیلیا شه دایئ. روژا پاشتر ئه زی ل سهری چیا ی ره سه دیئ دکم و به ری خو دده مه ده قهری کا چ هه یه.. چ نینه؟ هه قالیت من ییت توپچی گازی من کر و گوته من: مه دقیت گولله توپه کا دی ل کیلیا شه دایئ بدهین، تو چ دبیزئی؟ من گوئی: باشه، به س ته ئکید کهن ل سهر هژمارا دو هه می مه ل ره بیئ دایئ پاقیزئی، هه قالیت من ییت توپچی؛ گوئی باشه. پشتی توپ دروست کری و گولله ك هاقیتی، ره سه دیئ حکومه تا عیراقی جهی توپا مه ئاشکه را کر و د چهند ده قیقا دا ب ده هان گولله توپ ل وی جهی دان یئ کو توپا مه لی، مه چ زیان و زهره ر نه دان، لی د ناڤ قان هه می گولله توپیت حکومه تی دا هاقیتین، گولله توپه ك هات ب عهردی که فت و راست چوو د کوشا پیشمه رگئی توپچی هه مید عه بدوللا هه مو گه رماقی دا و خوشبه ختانه نه په قی، هه که په قی با، دا وی پیشمه رگه ی و هه می هه قالیت مه ییت توپچی ل وی ری شه هید کهن. ده می من ئه ف ویئ سهر دیتی، من گوته پیشمه رگا: رابنه فه خو نه ترسین و باش بزنان کو خه باتا ئه م پیشمه رگه دکهین بۆ ئازادییا ملله تی کورد یا حه ق و راست و ره وایه و خودی ژی پاریزه ر و پشته قانی مه پیشمه رگایه.

پشتی قی چه له نگیی، ئه م چوینه نک عه لی خه لیل خوشه فی ل گوندی بادی و ئه م خه لات کرین، هه روه سا هه ر پیشمه رگه کئ د گه ل من دا، ۱۰ پاکیتی فیشه کیت برنوو ژی دانی و ئه م میه فان کرین و

پاريت گيسكهكى ژى دانه مه .

پشتى قى چهلانگيا مه توپچييت هيذا دهوك نهجامدايى، هيژيت حكومهتا عيراقى ب كوراتى دهقهر ههمى توپاران كرن و هندهك گولله توپ هافيتنه مه پيشمهركا، دهمى د پەقین تيزاقه كا رون ژى دهردهكفت و ئاگر بهر دبوو كهقر و بهرا و بيهنهكا پيس ژى دهات و مروف گيژ دكر و جهى ترسى بوون.

ئيفاريهكى قادر ئاله كينى؛ ئامر بهتاليون ل هيذا دهوك؛ هاته نك مه ل كلوخى ميشى، سهرهدانا سرييا عادل گولى كر، نهو سري سهر ب بهتاليونا وى قه بوون و ئهركى وان ل نك مه بوو ل كلوخى ميشى، جهى توپا مه يا ۸۲ملم لى، جهبهى ئهمامى يى پيشمهركا بوو دگهل هيژيت حكومهتى ل دهوك، قادرى كره كهنى و گوته من :

ئهحمه د بداغ، هوين لقيره چ دكهن. چ سيلاحى گران ل قارا نهمايه، ما هوين ههست ب چ ترسا ناكهن. بهس هوين ب تنى ييت ماينه ل سينگى جهبهه يى...!!

چ فهرمان بو مه نههاتينه؛ كو ئهم خو ژ قييره قه كيشين، ههتا نوكه پيشمهركه يى زال له ل ههمى بهروكيت شهري و چ ترس ل سهر مه نينه.

هوين كادريت بهركهفتى ييت توپخانى نه، ههر رويدانه كا چيبت، پيشمهركگى په ياده خو ل ههوه ناكهته خودان. باشه هوين توپچى بهرى خو بدنه دورماندوريت خو، كاهو دوشكال ل نك ههوه؟ كاهو توپا ۶۰ملم يال ل نك ههوه؟ بوچى خو ژ قييره قه كيشاينه؟ گوهى خو

بدەنە من، ھوین ژى لقیره نەمین؟

ئەف ئاخفتییت قادر ئالەکینی بۆ من بوونە جھى پرسىارى...!!
بەلى حەتا ھینگى چ فەرمان بۆ مە ژ سربا ئىسنادا دەۆك نەھاتبوون،
کو ئەم خو ژ قیره فەکیشین. مە ئەف ئاخفتییت قادر ئالەکینی ب
چو فە نەگرتن. مە گۆت دیارە یى سوحبەتا ب مە دکەت، یان یى
مە دجەربینت...!!

ئەم ب شەرى قە د مژویل بوین و مە ھای ژ چو نەبوو، باوەر
بکەن مە مال و عەيالى خو ژى ژ بیر کر بوو، ئەو چەندین ھەیف
بوو ھیرشیت ھیزیت حکومەتا عىراقى ب شەف و روژ د بەردەوام
بوون ل بەرەيى ھیزا دەۆك، مە نەدشیا جەبھەى بەیلین و بچین
سەرەدانا مالیت خو ژى بکەین.

جەبھى ھیزا دەۆك ببوو سەنگەر و مالا پىشمەرگا و ھەمى ژى
ب ئەركى خو قە پىگىر بوون، لەما ھەمى لقین و ھیرشیت ھیزیت
حکومەتا عىراقى ل قى جەبھەى، پىشمەرگا دشکاندن و ئەو نەشیان
ل چ جھاسەنگەریت پىشمەرگا بشکینن یان لى دەرباز بن یان وى
گقاشتنا مە توپچىیا ل سەر ھیزیت وان ھەيى ل دەۆك سست بکەن
و نەھیلن.

حکومەتا عىراقى ل دەقەرا دەۆك، پشتى شەش ھەیفاب شەرى
دگەل پىشمەرگا، چ دەستکەفتن ب دەستقە نەئینان، ھیزیت حکومەتا
عىراقى ل دەۆك ژ قى ئاوايى شەپرکرنى دگەل پىشمەرگا بىزار و بى
ھىقى ببوون، رویدانا ژى ئەو چەند سەلماند، کو وان تەکتیکا خو یا

شهری یا گوهوری و یی بو خو ل دهلیقه کی دگهرن، کوب ههر بهایه کی ههبت و ب ههر رهنگه کی بت، دهلیقه کی پهیدا کهن و ب دزی فه دهر بازی ناف سهنگه ریټ پیشمه رگا بن، ل هفتیا ئیکی ژ هه یفا ۱۹۷۴/۹ی، شه فه کی نیژیکی ده مژمیر ۸ی شه فی هیزه کا حکومه تا عیراقی ب بیدهنگی و بی شهر؛ ژ نشکه کی فه ل خالیټ پیشیی بیټ پیشمه رگا ل سنوری چیایی قه و غایی ل هنداف شاخکی دهر باز بوون، سه ری کوپی قه و غایی یی ستراتیژی گرت و فیشه کیټ گوریی هافیتن، توپا ۸۲ملم ب ستافی خو فه، ئەم هیشتا یی ل کلوخ میشی. وی هیزا حکومه تی پشته مه گرت، ئەم ماینه حیبه تی کا ئە فه چه مه سه له یه و چه وا کوپی قه و غایی بی شهر هاته ستاندن..!! به تالیونه کا پیشمه رگا یا ل ویری، پا ئەو پیشمه رگیټ ل ویری چلی هاتن؟ بو شهر نه هاته کرن؟ گرنا چیایی قه و غایی ژ ئالیی هیژیټ حکومه تا عیراقی فه بی شهر بو جهی پرسیاره کا مه زن ل نک خه لکی و پیشمه رگه یی. چونکی ئەف جهی هیژیټ حکومه تا عیراقی بی شهر گرتی، نیفا جه بهی پیشمه رگیټ هیزا دهووک بوو. سریا عادل گولی پیشمه رگیټ هیزا دهووک دگه ل مه توچیټ توپا ۸۲ملم ئەم ماینه ل پشت قی هیزا حکومه تا عیراقی. ئەو جهی ستراتیژی یی هیژیټ حکومه تا عیراقی بی شهر گرتی، هه می زنجیرا چیایی دهووک ههر ژ هنداف گوندی پیرومه را هه تا کیلیا فیرعه ونی ل هنداف دهووک بی شهر که فته بن دهسته لاتا هیژیټ حکومه تا عیراقی.

پشتی کو هیژیټ حکومه تا عیراقی پشته مه گرتین و هیشتا ئەم یی ل کلوخ میشی. ئەو سریا پیشمه رگا ژ یی ل نک مه، ئەوان ژ یی

جهتی خو بهردا و خول مه توپچیا نه کره خودان و خو فیه کیشان و چوون!! ئەم توپچی ماینه ب تنی، خه ربه ندیت مه زی ب شهف دچوونه باره گاییت خه لفی، وی شهفی ب تنی ئەم ۳ سی پيشمه رگیت توپچی د ئه رکى دا بوین و ل وی جه بهه ی ب تنی ئەم ئەف هه ر سی توپچیه (ئه حمه د بداغ، عومه ر محمه د ئەمین باجلوری و یاسین ئەلیاس عیدۆ شنگالی) ییت ماین، مه چ ریك نه مان و دقیت ئەم زی خو فیه کیشین و توپا خو خلاس کهین هیشتا نه بوویه روژ دا نه که فینه ده ستی دوژمنی، توپا مه ۶۵ کغم و ۱۲ گولله یی د گه ل دا و هه ر گولله یه ک سی کیلو و نیقه، بارى مه بو پتر ژ ۱۲۰ کغم، ژ بلی تهنه گ و ره خت و فیشه ک و چانیت مه، مه هه ر سی پيشمه رگیت توپچی، توپا خو دگه ل ۱۲ گوللا د ناخو دا دابه شکر و پراکر و مه زی ب خه مه کا مه زن فه خو ژ جهتی خو فیه کیشا و ئەم ب ری که فیتین بهر ب پشتا گوندی پیرومه را.

زیده باری کو بارى مه گه له ک یی گرانه، لی ناچارین دقیا توپا خو خلاس کهین، دگه ل وی هندی دا، ئەم نزانین کا ریکا ئەم دی تیرا چین یا ئەمینه یان نه؟ پاشی بو مه دیار بوو، کول وی ریکا ئەم تیرا سه حب بوین چ پيشمه رگه لی نه مابون. ب وی بارى خو یی گران فه، بهرئ سپیدی ئەم گه هشتینه وی گری ل هنداف گه را زمزلاق ل روژ ئاقایى گوندی گه رماقا سه عید ئاغایی، مه توپا خو ل وی ری دانا و بیهنا خو فه دا و پاشی مه به رهه فکر بو لی دانا دوژمنی ل گه لیی دهوکی. چه ند روژا ئەم ماینه ل وی جهی، لی ژ بهر کو شه ر یی گه رم بوو ل سه ر ده فه را شکه فتا سمتی، فه رمان بو مه هات کو

گفاشتنیت هیژیت حكومهتا عیراقى و جاشا ییت شیداین و دژوار بوین و جهبههیی پیدفیا ب ههوه ههیی، وهرنه شكهفتا سمتى، مه توپا خو بر و ئەم چوین ل شكهفتا سمتى مه توپا دانا.

پشتى هیژیت حكومهتا عیراقى سهرى قهوغایى گرتى، هیزا دهوك یا پیشمهركى كوردستانى پلانه كا نوى و جهبههكى نوى بۆ خو دانا، بهتالیونا قادر ئاله كینى، باره گایى خو یى خهلفى ل نیزیك گوندی بۆتیا دانا و ئەركى پیشمهگیت وى ژ گرى عهمى و گر بچویكى؛ ههتا پشتا پیرومهرا بوو. دۆشكا وان ژى ل گرى گه رماقا بوو. بهتالیونا شههید محمه د ههسن باجلورى، باره گایى وان یى خهلفى ل شكهفتا سمتى بوو. ئەركى پیشمهركیت وان ل عهلهمى صۆر و شین و كویى ره نییى بوون و سربیه كا پۆلیسا ژى د گهل دا بوون و رۆله كى بهرچاف هه بوو، دۆشكا وان ژى ل سهرى شكهفتا سمتى بوو. هندهك ژ بهتالیونا فارس كوره ماركى ژى هه ر ژ شكهفتا سمتى، ههتا ته حا هاتبوونه دانان و دۆشكا وان ژى هه ر د گهل دا بوو، دۆشكهك ل چیاى ته حا بوو، عه لو كافر و چهند پیشمهركه ل سهر بوون و هه ر مانه ل جهى خو. بهتالیونا نه عمو صه مه د ژى هه ر ما ل جهى خو ل قه شه فرى و ده وروبهره را. نانى باهرا پتر یا پیشمهركه، چهند پیشمهركیت نانپىژ ب ته نیرا ل شكهفتیت گه رماقا، رۆژانه 6 فهدیت ئارى دكرنه نان و خه ربه ندا بۆ پیشمهركه قه دگوهاستنه بهروكیت شه رى، هه ر قوله كى پیشمهركه ژى رۆژانه دقیا باهرا خو دارا بۆ فرنا پیشمهركه ئینا بان.

پشتى گوهورین كه تینه جه بهى پیشمهركه، كارى قى فرنا پیشمهركه ژى لاواز بوو، چونكى باهرا پتر یا هیژیت پیشمهركه ژى دویركه تن و

گوهورین که تنه جه بههیی. فیجا ههر قووه ته کی بۆ خو نان چیدکر. پشتی هیژیئت حکومه تا ئەف دەستکه فتنا عهسکه ری یا بی شه ر ل چیا یی قه و غا ب دهستقه ئینایی، پیکولیت وان هه می بوونه ئەو کو شکه فتا سمتی دووماهیك که لها پیشمه رگا ژ ی بگرن، هیزه کا مه زن یا جهیش و جاشا هیرش ئینانه سه ر عه له می شین و سو ر و کوپی ره نیی، دا بگرن و بهین بۆ شکه فتنا سمتی، فان هیرشا پتر ژ دو هه یفا ب شه ف و روژ به رده وام شه ری قه کیشا بی راوه ستیان، لی هیژیئت حکومه تا عیراقی نه شیان چ دهستکه فتن و سه رکه فتنا ب دهست قه بینن. توپا ۸۲ ملم ژ ی به رده وام هیژیئت حکومه تا عیراقی و جاش ل پشتا گوندی ماسیکی به ری بهین هیرش ی بکه نه سه ر هیژیئت پیشمه رگا، توپاران دکر ن و هه می پلان و هیرشیت وان تیک دان. ههروه سا د فان هیرشا دا هنده ک قه ناص بدهست د گه ل جاشا هه بوون، حالی پیشمه رگه ی گه له ک نه خو ش کر بوو، چه ندین پیشمه رگه بریندار کر بوون، ب توپا ۸۲ ملم ئیک ئیکه ئەف قه ناص بدهسته هاتنه ژ ناقبرن و ئەف هه می هیرشیت هیژیئت حکومه تا عیراقی پیشمه رگا شکاندن.

هیژیئت حکومه تا عیراقی بی هیقی بوون ل هیرشیت خو بۆ سه ر سه نگه ریت پیشمه رگا ل شکه فتا سمتی، وان پلانه کا نوی بۆ خو دانا کو ژ ماسیکی ب سه رکه فتن و راست بینه ته حال پشت پیشمه رگا بزقیرن. چه ند ده بابه سه رکه فتنه بانیا ماسیکی، دا هیرش ی بکه ن، پیشمه رگا ژ ی به رهه فییت خو کر بوون و توپخانا هیزا دهو ک ژ ی توپه کا ۱۲۰ ملم بر بوو نک ته حا و دانا بوو، عه بدولره زاق گه رماقی ئامر هیژی دهو ک ب وه کالهت ژ ی د گه ل دا بوو.

ژ بهر نه شیشتنی و نانئ هشك و رهق، د دانئیت من ههوابوون و ئه و چه ند روژ بوو ئه ز یی نه ساخ. هه قالا گفاشتن ل من کرن و ژ من خاست بچمه باره گایی خه لفی یی توپخانئ ل نك خازیافا دا بیهنا خو بدهم و ددانئیت خو بشوم، ئه ز ژ چیا یی شكه فتا سمتی چوومه خارئ، ب ریكئقه من هندهك پیشمه رگه دیتن و وان گوته من هیزه كا مه زنا حكومه تا عیراقئ و چه ند زریپوش یی ف سه ر بانیا ماسیكئ كه فتین و ییت دهین بهر ب سه نگره ریت پیشمه رگا فه ل چیا یی ته حا. ئه ز نه چوومه بیهن فه دانی و ب وئ نه ساخیا خو فه، ب له ز و غاردان من بهرئ خو دا ته حا و چوو مه نك پیشمه رگا. ئه ز گه هشتمه نك پیشمه رگا، عه بدولره زاق گه رماقی كو تازه ب وه كاله ت ببوو ئامر هیزی دهوك ل شوینا عه لی خه لیل خوشه فی، عه لی خه لیل ژی هاتبوو فه گوهاستن بو باره گایی بارزانی ل ده فه را بالهك، چه وا عه بدولره زاق گه رماقی ئه ز دیتم، ب گه رمی ب خیره اتنا من كر و گوته من:

ئه فه تو ژ كیقه دهیی؟

ئه ز یی دهه وارا هه وه هاتیم، ئه فه هوین چ دكه ن؟ هوین بو توپا ناهافیژنه وان ده بابئیت دوژمنی؟

ما دی توپئیت هاون چ ل ده بابا كه ن؟ بهری نوكه توپچیا ییت هافیئینی، بهس لیئنه داینه.

ئه ز دی هافیژمی .

تو ژی لیئادهیی..!!

دی شه رتانی كهین، هه كه من ل ده بابا دا، ته كه كئ جگاریت گریئن

بو من بکره، هه که من لینه دان ئەز دئی بو هه وه کریم.

خۆش بازاره.

من توپا خو ته وجیه کره ده بابا و مه گوللهک هافیتتی، کیم کر. جاره کا دئی ل سهر دوربينا توپئی من بخو ئەو کیمکرنا چیبووئی زیده کر و مه گولله کا دی هافیت، خو مه ل برجی ده بابه کی دا و لویلیا ده بابی خار بوو. شیلکه کا دی یا توپا ل سهر ئیک مه ل ده بابیت دی دا و هه می پاشقه ره قین و ژوردا چوونه خار؛ بهر ب گوندی ماسیکی فه چوون، ئەف هیرشا هیژیته حکومه تا عیراقی ژی هاته شکاندن، ب فی لیدانی هیژیته رژیما به عس شکه ستن و چ وره نه ما، ره قین که تی و چوون و جاره کا دی، نه هاتنه فه. فی سهر که فتنی وره یه کا مه زن دا پیشمه رگا و خه لکی ده قهری و ناف و دهنگی توپچیته هیزا دهووک گه لهک ب ئه ریئی و میرخاسی و شه هره زایی ل ده قهری به لاقه بوو.

به لی هیژیته حکومه تا عیراقی، نه راوستییان و هزر ل پلانه کا نوی کر، ب له شکه ر و جاش فه پیکول کرن فی پلانا خاری بجه بین:

- ۱- بهرده وامیی بدنه هیرشیت خو ییت دژوار بوو سهر عه له می شین و سوور و کوپی ره نیی بو وی مه ره می کو خو بگه هیینه شکه فتنه سمتی و بگرن. ههروه سا توپاران کرن و بومبه بارانکرنا فروکا ژی ل سهر فان جهیت پیشمه رگا و گوندیت هه قسوی یا بهرده وام بوو.
- ۲- جه بهه کی نوی فه کرن و مه ره ما وان ئەو بوو هیرشی بکه نه سهر باره گایی پیشمه رگا ل قه شه فری و بگرن و ل پشت پیشمه رگا بزقن و جه بهی پیشمه رگیت هیزا دهووک بشکینن.

ل شه فا ۱۹۷۴/۱۱/۳ی، هیژیته حکومه تا عیراقی کو پیکدهاتن ژ لیوا

۱۸ و لیوا ۹۷ یا یه دهك و توپخانا فرقا ۴ و كه تیه كا ده بابا و هیزه كا مه زنا جاشا، ب پشته قانییا فروكیت شهركه ر ژ پشتا گوندی كیتلا ل روژ ئاقایی باكوری قهزا سیمیلی قه هیرش كره سهر زنجیره چایی سپی. وان دقیال پشت پیشمه رگیت هیزا دهوك بزقپن ئه ویت ل ده قه را شكه فتا سمتی به رنگارییی دكهن، ههروه سا مه ره ما حكومه تا عیراقی ئه و بوو باره گاییت پیشمه رگا ل قی چایی و قه شه فری بگرن. ل قی جه بهی ب تنی ئیک به تالیونا پیشمه رگا لی هه بوو، ئه و ژی به تالیونا نه عمۆ صه مه دی بوو، پیشمه رگیت قی به تالیونی به رنگارییه كا باش ل دژی قی هیرشا هیزا حكومه تی كر، به لی هیزا حكومه تا عیراقی گه له ك بوون و پیشمه رگه كیم بوون و خو قه كیشان و هیزیت حكومه تا عیراقی د قی هیرشا خو یا ب خافله تی قه بو سهر سه نگریت پیشمه رگا ل سنوری چایی سپی، شیان قی زنجیره چایی بگرن و بگه هنه كوپی ره ش ل هنداق قه شه فری، ل وی جهی سه نگریت خو دانان. د گه ل قی ئیرشی دا بو سهر كوپی ره ش، هه ر وی شه قی هیزیت جهیش و جاشا هیرشه كا دژوار كره سهر عه له می شین و سور و كوپی ره نیی، ئارمانجا وان ئه و بوو بگه هنه شكه فتا سمتی، به لی پیشمه رگیت به تالیونا محمه د هسه ن باجلوری ب پشته قانییا توپخانا هیزا دهوك، ب میرانی لی هاتنه دهست و پشتی شه ره كی قورس؛ هیزیت جهیش و جاشا هاتنه شكاندن و ره قین و ژوردا چوونه خواری بۆ گوندی ماسیكی .

شورشا ئیلونا مه زن مه دره سه كا مه زنا له شكه ری بوو، بۆ شكاندنا قی هیزا حكومه تا عیراقی یا كو هاتییه كوپی ره ش، هیزا دهوك هه ر زوی پلانك ب قی رهنگی دانا:

توپخانا هیزا دهۆك ل بن چاقدیرییا سهید صالح چه م سهیدی،
پیش وهخت دی ب توپا ۱۲۰ ملم ل کوپی رهش دهن؛ هتا توپچی
ئارمانجا خو دگرن.

کۆمهکا پیشمه رگیت زیرهك و میرخاس ژی، دی بهری سپیدی چنه
دبن ره بییا کوپی رهش پا و دی مینن هتا ئیقاری سهعت چار و نیف.
پلان وهکی بۆ هاتییه دانان، هاته بجهئینان، توپچییت هیزا دهۆك
ل بن چاقدیرییا سهید صالح چه م سهیدی، ئیقاریا ۱۰/۱۱/۱۹۷۴ی،
توپ هافیتنه کوپی رهش و لیدان و ئارمانجا خو گرتن. بهری سپیده یا
روژا ۱۱/۱۱/۱۹۷۴ی، کۆمهکا پیشمه رگا ب سه ره پهرشتیا ئامر به تالیون
قادر نوری ئاله کینی، چوونه د بن قی سه نگره ری هیزییت حکومه تا
عیراقی پا و مان خو قه شارتی؛ هتا سهعت چار و نیقی ئیقاری،
ل وی ئیقاری توپچییا شیلکه گا توپا ل قی سه نگره ری حکومه تا عیراقی
دا و پیشمه رگا ژی ب ۳ دۆشکا و ب چند ئاریچی ۷ و چند ره شاش
برنؤوا و چه کی سقک هیرش کره سر و قی هیزا حکومه تا عیراقی ل
کوپی رهش، ب ده مکی کورت پیشمه رگا ئەف هیزا حکومه تی عیراقی
تارومار کرن و کت ژی نه هیلا و ئەف جهی ستراتیژی گرتن و جاره کا
هتا پشتا گوندی کیتلا ئەو زنجیره چیا پیشمه رگا ئازاد کره قه، روژا
پاشتر ۱۲/۱۱/۱۹۷۴ی، ب روژ پیشمه رگا تراش تراش و بنه ر بنه ر ل وی
چیا یی گه ریان و د ناف تراشا پا، هندهك جاشا خو قه شارت بوون و
ئو ژی هاتنه گرتن و ئیخسیر کرن.

دهستکه فتییت قی کریاری ئەفه بوون:

۲۱ تهرمیٲ لهشكهری عیراقی مابوونه ل بهر دهستی پېشمه رگا، ۳ سی ژ وان ئه فسهر بوون.

۱۲ لهشكهر ئیخسیكرن و چه ند جاش ژی گرتن.

۲ توپ (ئیک ۸۲ ملم و ئیک ۶۰ ملم) د گه ل گه لهك گولله یٲ وان.

۱ دۆشكه.

۴ قه ناصه.

۴۷ كلاشینكوٲ.

چه ندين جیهازٲ لاسلکییٲ.

۲ هازٲ دهستی.

چه ندين نه خشٲ لهشكهری یٲ دهقه ری و پلانا وان بۆ كونترولكرنا دهقه ری.

چه ند قومباص - بوصه له.

گه لهك تهقه مه نیٲ هه مه جور.

ب سه دان مین كو هیشتا نه هاتینه بكر ئینان و نه گه هشتبوون دانن.

چه ند هیستر.

پشتی قی کریاری ب چه ند روژا ژی، خه لکی دهقه ری بۆ خو ل كهل و په لا و ئه رزاقی دگه پریان و كو م دكرن.

ئه ف چه له نگییا پېشمه رگا یا ب نافوده نگ بوو، پشتا هیزٲ حكومه تا عیراقی ل دهقه را دهو ك هاته شكاندن و چ وره نه ما و ده ست

ژ ھەمى ھېرشا بەردا. مخابن د قى كىرارى دا، چەند پېشمەرگىت قەھرەمان شەھيد بوون.

جەنابى مەلا مستەفا بارزانى دلخوش بوو ب قى چەلەنگىيا پېشمەرگا، ب قى سەرکەفتى، برۆسكەكا پېرۆزباھىيى بۇ ھىزا دھۆك و لەشكەرى ئىكى دەقەرا بەھدىنان ھنارت و ب گەرمى دەستخوشى ل پېشمەرگا و ھەمى ئالىيا كر و سەرساخى ل مالباتىت شەھيدا كر و ساخ و سەلامەتى ژى بۇ پېشمەرگىت برىندار خاست.

ھىزا دھۆك ژ فان كەل و پەلىت دەستكەفتى، جھازەكى دەستى و ھەمى نەخشىت عەسكەرى و قومباسەك ب دىارى دانە من. ھەروەسا توپەكا ۸۲ملم دانە توپخانا ھىزا دھۆك.

ژ بەركو بەتالىوونا نەعمو صەمەد يا قەدەر بوو چ توپ ل نك وان نەبوون، من خولەكا چەند روژى بۇ پېشمەرگا ل قەشەفرى قەكر و فىرى چەوانيا بكار ئىنانا توپا كرن. پشتى دەورە خلاس بوويى، مە توپ ژى جەرباندىن و ئەو توپال كوپى رەش دەستكەفتى، مە دا بەتالىوونا نەعمو صەمەدى و پېشمەرگى توپچى ھەقال (عەمەر محەمەد ئەمىن باجلورى)^(۵۷) مە كرە ئامر مەفرەزى قى توپى و ئەف ستاف و پېشمەرگە وەكو توپچى مە دانە د گەل دا، حەسەن باكۆزى، محەمەد مەلا ئەحمەد ئىكمالەيى، محەمەد ئەحمەد لىناقايى، ئىسماعىل سلىقنەيى و عزەت سلىمان باجلورى)، ئەف پېشمەرگەيە ژى مە فىر كىرەونە بكار ئىنانا توپا و دانە د گەل قى مەفرەزى دا، ئەف ھەقالە ھەمى ژى بوونە مىلاك ل سەر سىيا توپخانا ھىزا دھۆك. ھەروەسا

توپەكا ۶۰ ملىم كو ئەو ژى دەستكەفتى بوو، ھىزا دەۋك دا بەتالىۋنا نەعمۆ صەمەدى و كرە مىلاكى وى بەتالىۋنى.

ھەرۋەسا ھىزا دەۋك توپەكا ۶۰ ملىم، دا بەتالىۋنا محەمدەد حەسەن باجلورى، ل شكەفتا سمتى من خولەك بۆ چەند پىشمەرگىت وان قەكر و ھەقالى توپچى عەبدوللا مستەفا پىرومەرى، مە كرە بەرپرس ژ قى توپى و كەتتە سەر مىلاكى بەتالىۋنا ناف ئىنايى.

پشتى قان سەر كەفتىت پىشمەرگا ل كوپى رەش و كوپى رەنى و بانىيا ماسىكى، پىزانىن بۆ مە ھاتن كو بەرمايىت وى ھىزا جەيش و جاشا ئەوئىت ھاتىنە شكاندن ل لىوا ۱۸ يا دەۋك، يى خرقە بووين، مە توپخانا ھىزا دەۋك ئەف چەندە ب دەلىقە زانى كو ب توپا ۱۲۰ ملىم ب دژوارى توپاران كەين و دربەكى كوژەك ل قان ھىزىت حكومەتى يىت مايى ژى بدەين، ئەوئىت كو ژ بەر ھىرشىت پىشمەرگا شكەستىن و رەقىن.

ل دويف دىتتا مە و وان پىزانىت بۆ مە ھاتىن ژ دەۋك، گەلەك كوشتى و برىندار ھەبوون و ھەتا درەنگى شەقى ئەمبولانسىت وان نەراۋەستىان و كوشتى و برىندار قەدگۇھاستن.

پشتى قان چەلەنگىت پىشمەرگا يىت نەوعى ل سنورى ھىزا دەۋك، ھىزىت حكومەتا عىراقى ب جاشا قە، ل قى سنورى بى ھىقى بوون كو نەشىن چ دەستكەفتا ب دەست قە بىنن و روينشتە سەر كورىيا خۆ.

زقستانه كا نه خوښ مه ل شكه فتا سمتى بوراند

زقستانا سالا ۱۹۷۵-۱۹۷۶ئى، ئەم مه فرەزا توپا ۸۲ ملم د بن لاتەكئى دا، ل شكه فتۆكهكئى قە بوين ل باكور، ب رهخ شكه فتا سمتى قە. ئەف شكه فتۆكه هندا بهر تهنگ بوو؛ خو ئەم نه دشياین رابینه ژ پير قە، يان خو لئ دريژ كهين و تيقه روينينه خواری، دروست وهكى كونا سيخورا بوو. ئەم (۵) پينچ پيشمه رگه د قئى شكه فتۆكئى قە بوين. دونيا يا سار بوو، لئ ئەم نه دشياین چ ئاگرا ژى د قئى شكه فتۆكئى قە هلكهين. ههكه مه بو خو چايهك يا نيسكهك چيكربا، كوچكئى مه ژ دهرفه بوو ل بهر بارانئى، ژيانا مه گهلهك يا سهخت و دژوار بوو، ههكه مه پيشمه رگا بيروباوهر نه بان، ئەف جهئى ئەم تيدا دژياین نه جهئى مروفا نه بوو، كهسئى ژى ئەو تهحه مل نه دكر كو ب قئى رهنگى و د قئى جهئى قە بژيت.

بيگومان ئەف جهئى ئەم تيدا د ژياین نه جهئى ژيانا مروقان بوو، بهلئى چ بكهين؟ رهفتار و درنده يا حكومه تيت عيراقئى د گهل ملله تئى كورد، چ ريك ل بهر سينگئى كوردا نه هيلان ژ بلى وييرئى كو ب ههر بهايه كئى ههبت، دقيا به رهقانيئى ژ هه بوون و رويمه تا خو بكهين.

وى ده مى تهحه مولا كاودانيئى سهخت و دژوار، مه زنترين خهبات بوو، ملله تهك كو بقيت ئازاد بژيت، دقيا يئ به رههف بت مه زنترين قوربانيا بدهت. مه پيشمه رگيت شورشا ئيلونئى، ئەف راستيه باش دزاني، لهوما مه تهحه مولا برسئى و تيهناتئى و مرنئى و هه مى نه خوښى و قوربانيا دكر.

نیزیکی قی جهی مه دهنهکی ئافی هاتبوو دانان، ههرو خهربهندا تژی ئافی دکر وههکه پیشمه رگه ب سهر چیاپی دکهفتن و دهاتنه شکهفتا سمتی ل نک مه بیهنا خو ددا و ئافی دهنی قهدهخار و زهمزه مییت خوژی بو خو پری ئافی دکرن؛ دا ب شهقی قهخون. ئیقارییهکی حکومهتی توپ دانانه مه و توپهکا وان هات خو ب قی دهنی ئافی کهت و ههر دو پیشمه رگه (صالح محمه د پشتگری و عه مه ر ئه مین باجلوری) شههید کرن و چهند پیشمه رگیت دی ژی بریندار کرن.

شهری روی بروی بوونا پیشمه رگیت هیزا دهووک، دگه ل هیزیت حکومهتا عیراقتی دا ل سالا ۱۹۷۴ئی ههتا بهارا سالا ۱۹۷۵ئی ل جهبهی چیاپی دهووک، (۵) پینج پیشمه رگه ب قان ناها هاتنه شههید کرن :

صه دیق عه بدولقادر لیناقایی، ل کوپی ره نیی شههید بوو.

مسته فا میرزا ئه رتووشی - ل کوپی ره نیی شههید بوو.

سه لیم تا هر گینه دل ئیکماله یی، ل کوپی ره نیی شههید بوو، د گه ل سریا پۆلیسا دا بوو.

صالح محمه د پشتگری، ب توپبارانکرنا دوژمنی ل شکهفتا سمتی شههید بوو.

عه مه ر ئه مین باجلوری، ب توپبارانکرنا دوژمنی ل شکهفتا سمتی شههید بوو.

ئه م ماینه ل قی جهی خو ههتا بهارا سالا ۱۹۷۵ئی. ئه و پتر ژ دو هه یقانه جه بهه یی ئارامه و ئه ف ته ناھی یه جهی گومانئ بوو،

مروقی دزانی کو ئاگرهك یی د بن قی تهناهییی قه دغهونت!!
ل دهستیپکا هه یفا سی، ئەز و هه قال مسته فا ئیسماعیل بهرۆشکی
چوینه مال ئیجازی، مالا من وی ده می ل گوندی دیهی بوو ل بن
قونتارا چیا یی مه تینا ل روژئا قایی قه، مالا من و نه صروللاه نه عمان
محهمه د^(٥٨)، ناسیار ب (نه سو به نانی) و مه لا یوسف گه ودا و یوسف
قارقار قایی و خورشید بامه پنی د خاندنگه ها گوندی دیهی قه بوون.
گه له گ ماییت دی ژی ییت مشه ختا ل قی گوندی هه بوون، هه ر وه کی
مالا ره شید سه عید ئاغا دۆسکی، مالا حه سه ن ئاغا دۆسکی، ماییت
مه رعان صالح که مه کی و عوزییر صالح که مه کی. ب ریکی قه ل
مانگیشکی من ژ هه ندهك هه قالییت پاراستنی زانی کو پسمامی من
عوزییر صالح که مه کی حکومه تا عیراقی یی خه ندقاندی و ته رمی وی
یی دایه ف مالا وان ل دهوۆک، ئەو پتر ژ ساله کی یی گرتی بوو.

پیلانه کا مهزن هاته کرن بو ناقبرنا شورشای ئیلونئی

پیشمه رگه ل ههمی ده قهرییت کوردستانئی یئی زال بوو ب سه ر هیژییت لهشکه ری عیراقئی دا، ئەز ژئی یئی ل بیهنقه دانئی بووم ل مال، ژ نشکه کئی قه؛ مه ب رادیویئی گوهلئی بوو، سه دام حسین جیگری سهرۆک کۆمارئی عیراقئی یئی وی ده می و شاهئی ئیرانئی ب ده ستکاتییا سه رۆکئی جه زائیر (هه واری بۆم دیه ن) ل جه زائیر کۆمبوون و هه ردو ئالی ل سه ر فان خالا ریکه کهن:

۱- عیراق دئی ده ست ژ ئاریشا شه تی عه ره ب بو به رژه وه ندا ئیرانئی به رده ت.

۲- ئیران ژئی دئی ده ست ژ هاریکاری و پشته قانییا شورشای ئیلونئی و کوردا به رده ت.

ئه ف ریکه کهنه ل ۱۹۷۵/۳/۶ئی هاته کرن و دئه ده بیاتییت سیاسی دا، ئه ف ریکه کهنه ب ریکه کهنه جه زایر د ناقه را سه دام حسین و شاهئی ئیرانئی دا ده یته نیاسین. قئی ریکه کهنه هژیانه ک ل ده قه را مه چیگر، چونکی شورشای ئیلونئی گه له ک یا ب هیز بوو، خه لکی باوه ر نه دکر شورش دئی شکیت. وی ده می ژ ئالیی لهشکه ری و ئیداری و جفاکی قه شورش ل ده قه را مه گه له کا به یز بوو. ل گوپیته کا سه رکه فتنئی بوو، حکومه تا عیراقئی ژئی زۆرا لاواز و بیسه ر و به ر بوو. ژ نشکه کئی قه مه زانی کو شورشای ملله تی مه بو قوربانیا سیاسته ته کا ئه قیلیمی و نیقده وله تی. وه ختی خو پانا (نکسه) شورشئی بوویه راستیه ک (واقعه ک)، شینی و گری ل ههمی ده قهرئی به لاقه بوو، گه له ک پیشمه رگا ره د کر بچین چه کئی خو راده ستی حکومه تی بکه یین و هنده ک پیشمه رگا ژئی

وهکی (دیوالی بیسفکی) دووماهی ب ژيانا خو ئینا و خو کوشت.
ل روژا ۱۹۷۵/۳/۱۴ ئه زی یی ل بیهنقه دانئ بووم ل مالا خو ل گوندی
دیهی، هیژا ئه سعه د خوشه فی جابا من فریکر و گوئی:
وه ره نک مه.

ئه ز چومه نک، جه نابئ وی ل گوندی زیوا شیخ پیرامیس، ب ره خ
بامه رنی فه، باره گایی وی ل وی ری بوو، من دیت گه له ک یی دامایه، ب
تنی ئه ز دیتم و گوته من:

نو دزانی کا سه روبه ر چ لی هات؟

به لی...!!

دی تشته کی بو ته بیژم، بهس بلا نهینی بت...!!

پشتراست به، که ره مکه...!!

روژا ۱۹۷۵/۳/۲۰ ئه یالی خو فریکه بلا ژ ئامیدی دهرباز بن بو
لایی بالندا، تو و پیشمه رگه هیئت خو دگه ل مه دا مینن...!!
مخابن، ئه ز ب تنی یی ل مال و چ پیشمه رگه د گه ل من دا نینن.
پیشمه رگیت من یی د ئه رکی دا.

دی باشه، پانه سوئی به نانی، مزویری ژی ئیمانته تی ته یه و پیکفه
هه رن بو وی جهی مه دیار کری، دی ب ریکی فه ئیک و دو بینن.

بلا، سه ر چاڤا.. پشتراست به دی وی کهین یا ته گوئی...!!

ئه ز زقریمه فه مال ل گوندی دیهی، گوندی فه لانه و چهند سه یاره
بیئت لی ههین و ل سه ر هیلا دیهی سه رسنک و ئامیدی شۆل دکهن،

ئەز چوو مە ماییت هەمیا كەس حازر نەبوو ب پارەكی زێدە ژى مە
بگەهینتە ئامیدیى.. شوۆفیرەكى گۆتە من:

مام ئەحمەد ئەم چوین و مالا مە خراب بوو، پارە بۆ چنە؟

هەندەكا ژى گۆت: مە پانزین نینە..!!

رەشید ئاغایی ترۆمبیلەكا جیب یا (اصلاح زراعی) هەبوو، بەلێ
ئەو بخۆ نە ل مال بوو، چوو بوو نك مەلا مستەفا بارزانی ل دەقەرا
بالەك، ئەز نەچار بووم، ئەز چووم من خۆ هەوجەى (سەمیا خاتینی)
كابانییا رەشید ئاغایی كر، كو ب وى ترۆمبیلە خۆ مە بگەهیننە ئامیدیى.
سەمیا خاتینی گۆتە من:

ترۆمبیل یا ف سەرداریى حەسەن ئاغای، بۆ خۆ رازی كە و مە چ
مانع نینە، ترۆمبیلی بۆ خۆ ببەن، بلا هەوە بگەهینت.

باشە هوین دى چن، پا ئەم چ بکەین، رەشید ئاغا ژى نە ل ماله؟

چ پینگا نەهاقیژن حەتا بۆ هەوە جابەك نەهیت.

بهرب چاره نقیسه کی نه دیار...!!

ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۰ی پشتی نیفرۆ، من و بچویکیت خو و نه سو بهنانی و بچویکیت وی مه کاری خو کر، ب گری و شینیا ژنکا و بچویکا و دهر و جیرانا، مه مال و حالیت خو بجه هیلان و ب ترۆمیلا رهشید ئاغایی کو سهردار هسه ن ئاغایی دهازۆت، ئەم ژ گوندی دیهتی دهرکهفتین. ریک ئاخه و یا نه خوشه ههتا ئەم گههشتینه سهر جادا بامه پرنی و چوینه سهرسنکی. ل ویری من ته نه که کا پانزینی کری و مه کره ترۆمیلی و ل چایخانه کا سهر جادی مه پیچه کی بینا خو ژی دا. من بهری خو دا عاله می. خه لک یی دامایی و شرپ. نزانن دی چ کهن، چاره نقیسی وان دی چ بت..!! ئەم چوینه ئامیدی، شوعییت وی ده قهری یی ل ترۆمیلا سیار بوین و دوریشما دژی شورشا ئیلولی ددهن و په سنا رژیما عیراقتی دکهن و یی دیژنه خه لکی: خو نه ترسینن، وهرن دا بچینه دهوکی. مه خو ل ویری نه گرت و راست ئەم چوینه ئاشکی دیری، سهردار و برایی خو کوخان هسه ن ئاغا کو ئەو ژی د گهل دا زقرین و ئەم ژی ماینه ل ئاشکی دیری.

ل گوندی کانئ، من دو دهوار ب کری گرتن و کهل و په لیت خو و نه سوئی بارکرن و ئەم چوینه گوندی دیرئالۆک (دیرالۆک)، ل شه فا نه ورۆزی ۱۹۷۵/۳/۲۰ی، ئەم ل دیرالۆک بوین، ل وی ده می دیرالۆک چهند ماله کیت ئاخئ بوون و خانییت وان ل سهر ستوینا بوون، بهس گه له ک لیکدایی و هنی و پاقر بوون.

روژا پاشتر ۱۹۷۵/۳/۲۱ی، سپیدی جه ماعه تیت ئەسه د خوشه فی ژی

گه هشتنه مه و همۆ ئه رگوشی د گهل دا بوو، همۆ ئه گوشی^(۵۹)

گۆته من:

ئه حمه د کی دگهل تهیه.

ئه ز و نه سوینه.

هه وه چ ده وار د گهل دا هه نه؟

نه خیر.

هیستزهك داف مه و مه ههندهك تشیت خو لیکن و نه سوئی
ژی بچویکیته هویر هه بوون، مه ئه و و ژنکا وی لی سیار کرن، هه تا
گه لیی بالندا. ل گه لیی بالندا نه سوئی گۆته من :

ئه ز دی چمه ده فه را مزویرییا ل ناڤ مروقیته خو، د گهل مروقیته
خو دی ته کبیرا خو کهن کا دی چ کهن. ل ویری من و نه سوئی خاترا
خو ژ ئیک خاست.

ل گه لیی بالندا؛ مالیت سه فه ر عه لی باجلوری و مامی وی ئیسی
و ئه و ژی گه هشتنه مه و پیکفه ئه م ب وی که له کا چوپا ژ رویاری
روی شین ده رباز بوین و چوینه ئالیی بالندا، گوند بهر گوند ب
شه ف گه هشتینه بارزان. بارزان خه لك کیم لیما بوو، ل ویری ئه م ب
شه ف چوینه د خانییه کی خالی فه ب ره خ ته کیا بارزان فه، بهری مه؛
ئه وی مالی، مال و حالیت خو ب جه هیلابوون و ده رگه هیته خانیی
خو ژی هیلابوونه فه کری و چوو بوون، وی شه فی ئه م ماینه ل بارزان،
مه ل ویری زانی کو عیسی سوار یی شه هید بووی، بچویکیته عیسی
ژی ب ره خ مه فه بوون، هه ر ل وی مالا ئه م لی، بهس وان نه زانی بوو

کو عیسی یی هاتییه شههید کرن.

وی شهقا ئەم ماینه ل بارزان، مه خارنه کا خوش خار، برنجه کا تژی قهلی. بهری مه مالا محهمه د حهسه ن باجلوری، شهقه کی ل قی مالی بوون، یا ئەم چوینه تیقه، رۆژا ئەو ژ بارزان چوین، وان ب خهله تی قه تهنه که کا روینی یا وی مالی دگهل خو بر بوو، شینا وی تهنه کا خو یا قهلیی بجه هیلا بوو، مه ژی هندهک ژ قی قهلییا وان خار.

رۆژا ۱۹۷۵/۳/۲۲ی، ئەم ماینه بی دهوار و سهلت، ب تنی ئەم ماین خودانیی خو و وان جلکا یی ل بهر مه، بارئی من، تهنهنگا من و رهخت و فیشهک و چانتهک یی ب ملی من قه، کابانییا من ژی زاروکوک مه هه بوو، هلگرت و مه داری و بو ئیقاری، ئەم ب ریکی قه گه هشتینه مالیت محهمه د حهسه ن باجلوری وان، ب شهف ئەم هه می پیکشه ماینه ل سهر کانییه کا ئافی ل وی گهلیی دچته چامهیی، ل وی چۆلی ئەم چهند مال و ل بهر وی سپر و سهرمایی و سهقه می، مه چ تشتهک نه بوو ل بن خو راییخین و ب سهر خو دادهین، ب تنی مه خو ب ئاگری دارا گهرم دکر، ئالی ب رهخ ئاگری قه گهرم بوو، ئالی پشتا مروقی سهرما بوو، ژ بهر قی چهندی نغستن و بیهنقه دان نه بوون.

رۆژا ۱۹۷۵/۳/۲۳ی، ئەم بو پشته نیقرو ژ جسرئی چامهیی ده رباز بوین بو دهقه را دوله مه رییا، کاروانی مه؛ کاروانی میریانه، ئەم نه شیین خوش ب ریقه بچین، تژی دگهل مه پیره میر و پیره ژن و بچوکییت ساقا و نه ساخ بوون، ریك ژ بهر مه نه دچوو، د سهر قی هندی را، تافییه کا بارانی ل مه هات و ئەم نه چار کرین کو ب چ حالی

ههیی، خو بگههینینه گوندی کولهکا.

روژا ۱۹۷۵/۳/۲۴ی، سپیدی مه ژ کولهکا دا ری و بهری دونیا تارى بت، ئەم گههشتینه سه ر پرهکی ل سه ر رویاری گهلیی پەش و لی دەرباز بوین و چوینه چۆلهکی ل دهقەرا لولان و ب شهف ل وی چۆلی ماین.

ل روژیی ۲۵ و ۱۹۷۵/۳/۲۶ی؛ ئەم یی ت نیزیکی سنوری بوین، بهلی تاقییت بارانیی باش دبارین و ئەم ماینه ل هندهك گوندییت دهقەرا لولان ههتا باران سست بوین.

ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۷ی، ئەز ب زارۆك قه گههشتمه خالا سه رهکی یا سنوری و کۆمبوونا مالباتییت مشهخت ل خنیره. ل خنیره؛ ل بن که قییت به فری په شمالیی مهزن هاتبوونه قه دان و ب هزارا مالبات و ژن و زارۆك یی ل ویی کۆمبووین و هه می یی چاقاریی فروکییت هه لیکۆپته رییت ئیرانی دکهن؛ دا بیین وان قه گوهیژنه شنۆ. ل قیره من عه بدولره زاق گهرماقی جیگری هیزا دهۆك دیت، گوته من: ئەحمه د، هوین هاتن؟ به لی ئەم هاتین.

بخیر هاتن.

هه که هوین ب من بکهن، هوین خو گیرو ناکهن، مادهم هوین د سه لتن، هوین ژی دی چن. ب هیقیا فروکا قه یا پویچه...!! مالییت مه ژ میژه وه ره یی چوین، نه دویره نوکه گه هشت بنه شنۆ.

من ژی بریار دا ب پیا بچین، ۶۷ پيشمه رگیت سه لت و خه لکی دهقەرا مه گه هشتنه مه و ئەم ب ری کەفتین، دهقەر هه می به فره، چیا

و نهال ییت راست بوین و تژی به فر بووین، چ ریك و ریبار دیار نینن،
ئهم ژی یی ل شوین دهوسا وان مروقییت بهری خو دچین. موغداره کی
ئهم چوین، ئهم گه هشتینه بچویکییت عه بدولره زاق گه رماقی و خالد
ته هایی وان، ژنکییت وان ییت وهستیاین ب ریکی قه و نه شین ب ریقه
بچن، مه بزاق کرن هاریکارییا وان بکهین، بهلی زهلام د گه ل دا بوون
و گوته مه:

هه ما هوین هه پرن ئیقاره کا درهنگه، ئهم ژی دی هیدی هیدی و ب
دلی خو، دی د گه ل قان ژنکا ئین، هه تا دگه هین..!!

ل گه لهك جها مه خو ل سهر به فری دخشاندن و ل چیا به کی ئهم
ب دهقیقا چوینه خواری. بو من تشته کی سهر بوو، ئهو رویاری
ئاقی یی ژ ناق وان چیا و ل بن وان که قییت به فری دهر دکهفت،
هاتبوو به رزه کرن؛ ب هرپانا رهنییت به فری، به فری وه کی پره کی جهی
خو ل سهر رویاری گادهری چیکر بوو، ل نیزیك شنو هه که ته به ری
خو دابا بو شاتییا وی رویاری، ته باوهر نه دکر کو ئه ف رویاره دبن
به فری قه یی هاتییه به رزه کرن و نخافتن ب به فری. سروشت کا چه ندی
جوان و ژیانه، ل هه ندهك دهلیقا یی ب ترس و سهخت و دژواره بو
ههمی زینده و هرا و مروقا ژی .

ئەم گەهشتینه مەفرەزەكا سنوری یا ئیرانی

دونیال مە بوو شەف و تارى و ریکا مە دريژ بوو، دونیازی بۆ باران و شلۆفە و باکوزیرک، پشتی ۸ رۆژا ب پیا ئەم سەعت ۹ی شەفا ۱۹۷۵/۳/۲۸ئى ئەم گەهشتینه ئیکەمین مەفرەزا سنوری یا ئیرانى ل چیاىى هنداف دەفەرا شنۆ و لەشکەرى ئیرانى ئەم گرتین و برینه بن هەندەك چادرا ل بنارا چیاىى و پەشاتیى. ل ویرى هەندەك نان و خورمە دانە مە، مە پیچەكى بیهنا خو دا و ئەم کرینه د پشتا سەیارەكا عەسکەرى دا و ئەم برینه مزگەفتا شنۆ. وى شەقى ئەم ماینە ل مزگەفتا شنۆ، خەلكى باژیركى شنۆ؛ گەلەك نان و پیخوارن بۆ پەنابەر و مشەختا ئینا بوونە مزگەفتى، بەرهەف کر بوون، سەماوەریت چایى ژى دانابوون و خزمەتا مشەختا دکرن.

رۆژا ۱۹۷۵/۳/۲۸ئى، سپیدی زوی ل شنۆ رایەدار و عەسکەرى ئیرانى ژن و بچویک و زەلام ژیکگرتن، ژن و بچویک کرنه د پشتا سەیاریت عەسکەرى دا و برنه ئوردیگایى زیوه، ئەم زەلام ژى سیاری پشتا سەیاریت عەسکەرى کرین و برینه جەهەكى نەدیار. وى رۆژى هەمیى ئەم ب ریکى فە بوین، ب شەف گەهشتینه جەهەكى و گوتنە مە وەرنه خارى، قیرى جەى هەوه یه. جەى ئەم لیداناین هەندەك خانیت بچویک بوون، ژ نوی هاتبوونە چیکرن و د خروخالی بوون، ئەم چوینە تیدا نه، نه نقینک و نه نان و نه خوارن و نه ئاقه. وى شەقى ئەم ماینە برسى و چ تشت ژى نەبوون دانینه بن خو و ب سەر خو دادەین، حەتا سپیدی ئەم د هشیار بوین. سپیدی ژ نویکا مە زانى کو قیرە ئوردیگایى رامسەرە ل نیزیك کەرمنەشاھ.

چایخانکه کا بیسه روبه ل گوندی رامسه ره بوو، ل روژا ۱۹۷۵/۳/۲۹ی،
ئهم چهند پیشمه رگه سپیدی چوینه ویری، مه نان و ماستهك خار
و چایهك فه خار و زفرینه جهی خو. ئوردیگای رامسه چ کارمهند و
سهرپه رشتیار نه بوون، کو ئیدارا قی که می بکهن، بهری مه زی چهند
قولیت پیشمه رگا ئینا بوونه قیره، بهلی ژ بهر بی حالی و نه بوونا
خارن و فه خارنا و به تانییا داننه بن خو و ب سهر خو دادهن، ته حمل
نه کر بوو. ناقیت خو نقیسی بوون و چوو بوونه عیراقی، دووماهی
قولی پیشمه رگا کو هاتینه قیره و چوینه عیراقی چهند سهرقول و
پیشمه رگیت هیزا دهۆك بوون.

عەلی سەلیم باجلوری و سەفەر عەلی باجلوری ژێ ئینانە نەك
مه ل ئوردیگای رامسه، سه برا مه باستر هات. پشتی دو روژا من
گوته عەلی و سەفەری:

دا بۆ هه وه بیژم، ئه فه چهند روژه ئه ز ل قیره، وه سا یا دیاره ل
قیره به ره لاهی یه و که سی های ژ مه نینه...!! هه که هۆسا مینین. دی
ل قیره ره زیل بین، دقیانهم پرسیاره کی ل حالی خو بکهین؟

دی چ پرسیارێ ل حالی خو کهین؟ ما دی مه چ پیچی بت؟

مه گه لهك پیچی دبت...!!

رابن دی ب ناقی گه پریانێ چینه که رمه نشاه، دی سه حکه ینی کا
سه یاره چ دهم دچنه ئورمی و کا چ چاقدیری ل سهر سه یارا هه یه
یان نه.. هه که یا ئاسایی بت دی بۆ خو پلیتا برین، ئو دی ب شفق
زفرینه جهی خو، سوبه هی دی ب ئیکجاری ژ قیره چین و دی گه هینه

عه يالى خۆ.

ئەم چوین و مە پروگرامى خۆ وهك نه خشه بۆ دانایى بجه ك، مە پلېت بۆ خۆ برین و ئەم زقپینه كه مپى، رۆژا پاشتر ئىقارى ئەم ب ئىكجارى ژ كه مپى دەرکه تین و سه عهت ۱۰ى شه فى ئەم سیارى سه یارى بوین و ب رى كه تین و سپىدى زوى ئەم گه هشتینه ئورمى. كه یفا مە گه لهك هات، كو ئەم ژ وى سه روبه رى نه خوش قورتال بوین و دى چینه نك عه يالى خۆ.

جارا ئىكى بوو ئەز باژىرى ئورمى دىنم، من گه لهك حەز ژى ك، بېهنا كورد بوونى ژى دهات. ئەم یى كولىا ژ برسدا دگرین، ئەفه چەند رۆژه نانه كا وهكى مروفا مە نه خارى یه، ئەم چوینه خارنگه هه كى و مە گوئى:

چ خارن هه یه؟

كه باب

كا بۆ مە بینه.

مە كه بابىت خۆ خارن، كه بابىت وان گه لهك د خوش بوون. پشتى مە تىشت خارى ئەم چوینه گه راجى مه رگه قهر و ئەم سیارى ماشینه كى بوین، ئەم چوینه ئوردگایى زىوه.

ل ئوردىگایى زىوه، گه لهك قهره بالغه، ب هزارا مروف و ژن و بچویك؛ وهكى ته فى یىت تىك ئالزین، هنده كىت دهین و هندهك یىت دچن. د ناف فى گىله شوکى دا، ئەز گه لهك گه رىام حەتا كو ل ئىقاره كا درهنگ من زانى كا بچویكىت من ل كىقه نه.. ئەز چوم به رى خۆ د

دهمی عه یالی من وه کی به لنگازا و ئی تیما و بی کهس و بی خودان
یی ل کوژییه کی هۆله کا مهزن و رهپ و رویتا خویندنگه هه کی فه،
ل سه ری ئوردیگایی زیوه، چه وا چاقی وان ب من کهفت، که یفا وان
گه له ک هات، که می ب تنی دو به تانییت رهش ییت داینه مالباتا من و
ئه فه چه ند روژه وان ژی نانه کا وه کی مروقا نه خاری یه.

روژا ۱۹۷۵/۴/۴ی، ره شید ئاغا دۆسکی ئه و ژی هاتبوونه ئالیی ئیرانی
و ل مهاباد ئاکنجی بوون، ده می زانی کو ئه م ییت هاتینه زیوه، ئه و
و ته حسین صالح که مه کی و رزگار که مه کی هاتنه زیوه سه ره دانا مه
کر و پرسیار سه روبه ری مالباتییت خو کر، کا چ لی هاتینه؟ من گوئی:
هه می ب سلامه تن و هه می ژی چاقه ری جابه کی نه، کا چ بکه ن.

ته حسین که مه کی وان ژی مقه ده ره کی مه زن یی لی قهومی و
برایی وان عوزیر صالح که مه کی، حکومه تا عیراقی یی خه ندقاندی و
دقیت ته حسین و رزگار ب زویترین ده م ده هوارا مالا خو دا بچن و
ییت ماینه بی خودان.

وی ده می له زگین هه مزانی، به پرسی ئوردیگایی زیوه بوو، ره شید
ئاغایی گوته من:

هلو دا بچینه ده ف، دا بو هه وه جهه کی پهیدا بکهت و کهل و په لا
بده ته هه وه، تو دنیاسی؟
نه وللا.

ئه م ب شه ف چوینه ده ف له زگین هه مزانی، ره شید ئاغایی گوئی:
ئه فه (ئه حمه د بداغ)ه، مروقی مه یه، کا ته چ پی چیدبت بو بکه.

وهسا حساب كه كو تو دی بۆ من كهی..!

بلا سهر چاڤا ئه زبه نی.

له زگین هه مزانی، ههر وی شەقی ره خەکی قاعا (۲۱)، ده رگه هی
رۆژهلان بۆ مه خالی کر، (۱۱) ژۆر بوون، رۆژا باشتەر ئەم (۹) مال
مرۆقیت ئیک چوینه د قی قاعی فه، ب تنی ماله کا کۆله کی و ماله کا
میگره سوری، ههر دو مال ژی بارزانی بوون دگهل مه دا بوون، گه له ک
جامیر بوون، مه قان مالباتا ژيانا خو ب خو شی و بی ئاریشه چهند
هه یفا د قی قاعی دا بوراند.

پشتی مه خو ب سه روبه ر کری و مالیت خو ب سه رکفه ئیناین،
ئەم چوین مه سه ره دانا باره گایی بارزانی دا ل نه غه ده و مه نه سه ده د
خوشه فی و عه لی خه لیل خوشه فی ئەو دیتن؛ کا دی چ که یین و
رینمایی چ نه..!

ئەسه ده د خوشه فی گوته من:

ئەحمه د، تازه چ نینه و ئەم په نا هه نده ینه ل قی وه لاتی، باشه
یاساییت قی وه لاتی به رچاف وه رگراین و ته حه مولی بکه یین، کا دی
خودی چه وا چی که ت..!!

ئەم زفرینه زیوه و مه ژی دریزه دا ژيانا خو یا ئاسایی و مه
دو یقچوونا کاودانا کر، خه لک گه له ک ژ ئوردیگایی زیوه چوون خو
ته سلیمی عیراقی کرن، به لی مه خو راگرت و ئەم ماینه ل ئوردیگایی
زیوه هه تا ۱۹۷۵/۸/۲۵ ئی.

کوردیت په ناهه نده هاتنه فه گوهاستن

روژا ۱۹۷۵/۸/۲۵ ى، حکومه تا ئیرانى ل دویف پروگرامه کى پیشوه خت و ریڅخستی، ده ست ب فه گوهاستنا هه می مالباتیت په ناهه ندىت کوردیت عیراقى کول ئوردیگایى زیوه و کوردستانا روژ هلات ئاکنجى بوین کر، ئەم هه می په رت و به لاقه کرین و ژیکفه کرین و ئەم فه گوهاستینه ناف باژیر و باژیرکیت کویراتیا ئیرانى. ئیقارى ل زیوه و ل بن چاقدیریا له شکهرى و ئەمنى ئەم سیارى سه یارا کرین و مه نه زانى دى مه کيفه بهن...!! چارده ده مه ژمیرا؛ ئەم ب ترۆمبیللى ژ زیوه چوین هه تا ئەم گه هشتینه ته هران. وه کى گرتیا سه ره ده رى د گه ل مه دا هاته کرن، زه لامیت حکومه تا ئیرانى د گه ل مه دا بوون و نه ده یلا دو میترا ئەم ژ ترۆمبیللیت خو دویر بکه فین، ل ته هران مه ژ شو فیرا زانى کو دى مه به نه (به نده ر عه باس) ل باشورى ئیرانى و ل سه ر که نداقا عه ره بى و به رامبه ر ئیمارات. شو فیرا گوته مه ژ ته هران بو به نده ر عه باس ۲۷-۳۰ ده مه ژمیرن، ب ترۆمبیللیت مه. سپیده هییا روژا ۱۹۷۵/۸/۲۶ ى، مه ل ته هران دا رى و روژا ۱۹۷۵/۸/۲۷ ى ئیقارى ئەم گه هشتینه به نده ر عه باس، ل پشتا که مه ر به ندیا به نده ر عه باس ب ئالیى باکورى باژیری فه، ل ناف خیز و ره ملا وى به ریی و چۆلى دا، چادر بو مه هاتبوونه فه دان و هه ر ماله ک کره د بن چادره کى فه. بنى چادرا سه به بوو ره خیت چادرا چیتا له فه نا بوون و سه رى وان ژى چادر بوو. گه له ک زگورد و بى مال و عه یال ژى ئینابوون و هه ر چادره کى ۴ ۵ که س کرنه د چادره کى دا.

به نده ر عه باس باژیره که؛ ل سه ر که نداقى بوو، ب شه ف یا ب

شهه و گهرم بوو، ب روژ ژى زیده یا گهرم بوو، پلا گهرماتی دگههشته ۵۵ دهرهجا و زیدهتر. ئەم یی ژ کوردستانی چوین و نه فیڕ بوینه قی گهرمی و وی سهقایی، ئاڤا وی دهری ل بهر دهقی مه گهلهکا تهعل و نهخۆش، ئەم مهزن و بچویک نهساخ بوین و تویشی تا و زکچوونی بوین. حکومهتا ئیرانی ژى چ هاریکاری و چاڤدیری نهبوو، بۆ ژيانا مه، ئەڤ کهمپا مه یا بی دختور و بنکی ساخلهمی و دهرمان بوو، ئەم ههفریسی سهروبهر و حالتهکی زیده نهخۆش بوین.

زیدهباری قی ژيانا مه یا دژوار، حکومهتا ئیرانی کهمپا مه دانا بوو ب رهخ قهجهخانا بهندهر عهباس قه، گهلهك شهڤا خهلكی باژیری دهاتنه قهجهخانی خهلهت د بوون و دهاتنه ناف کهمپا مه و مه ژى دگرتن و تیر لیددان. ئەڤه چهنده بۆ بابتهك و ئاریشهکا مه کوردا یا روژانه، بۆ حکومهتا ئیرانی ژى خهه نهبوو.

ڤان کاودانیٔ دژوار یٔ ئەم کهتینه تٔدا، قی دژواری و سهختیا ژيانی گهلهك مالباتا تهحهمول نهکر و ناڤٔت خو نڤٔسین و چوون خو تهسلیمی عیراقتی کر. ئەم ئەڤ ماله ماین مه خو راگرت:

۱. مکائیل تهها قارقاراقایی

۲. ئەحمهه د بداغ کهمهکی

۳. شوکری حهجی محمههه کهمهکی

۴. سهعدی حهجی محمههه بیسفکی

۵. باقی حهجی محمههه بیسفکی

۶. قاسم پاصی

۷. بههجهت وهرمیلی

۸. شاهین کورکی گولی
۹. ئیسف شکاک
۱۰. صەبری نیروەیی
۱۱. ئیسلام کورکی
۱۲. مالە کا کەرکووکی.

گەلەك پېشمەرگیت زگورد ژى، ل نك مه بوون ل قى كەمپى و ئەقە
ناقیت چەندەكانن: (ئیسف غلبیشی، مه جید غلبیشی، حەجى خەمۆ
غلبیشی، حەمید خەمۆ غلبیشی، ئەكرەم یوسف غلبیشی، عەبدوللا
غلبیشی، ئەنوەر غلبیشی، سلیمان سەعید بەندی، مووسا محەمەد
بەندی، یاسین بەندی، تاھر بەندی، ھادی محەمەد بەندی، حسین
زاوی و عەزیز زاوی).

ل قى كەمپى ئەم نزانين دى چكەين، چارەنقىسى مه دى چ بت،
ئەم دقەقەتياينه ژ سەرکردايەتيا خو و مروقتيت خو، ئەم چ ژ كەسى
نزانين كا كى چ لى ھايتيه و كيقە برينه.. تشتى باش ئەو ئەم ئەف
كوردیت ل بەندەر عەباس ئەم تفاق و ئىكگرتى نه و مه ھەميا باش
ئاگەھ يا ژ ئىك و دو ھەيى. وەختى حكومەتا ئىرانى بەرى خودايە مه
كو ئەم ب تفاقين و چ ژ مه نزانن. گفاشتن ل سەر مه كرن، بەلى بۆ
وان يا بى مفا بوو، ب تنى تشتى وان شيايى بكەن، ئەو بوو گۆتنە
مه :

دقيا ھوين شۆل كەن، ئەم چ ھاريكارييا بۆ ھەوہ ناکەين، دا ھوين
بشین خو ب خودان كەن، ئەم قەبويل ناکەين ھوين ب مينە بەتال و
ھەر ل كەمپى قە مینن.

ئەنجامین قى گفاشتنا حكومهتى ل سەر مه، هندهك خهلكى مه چوونه شۆلى و وهكو پاله و نهجار كاركرن. ئەم كىمهك ماين بى شۆل، گفاشتن ل سەر مه ژى كرن؛ يان دى شۆل كهن، يان دى ههوه فرىكهينه عىراقى، ئەز و مكائىل تهها كرىنه فورمهن (زىرهقان / مراقب) ل كۆمپانىيە كا بهرىتانى ب ناقتى mtc معاشيت مه گهلهك د باش بوون، ئەندازياريت كۆمپانىيى ژى گهلهك ژ مه درازى بوون، بهلى شۆلى مه گهلهك يى ب زهحمهت بوو ل بهر وى گهرما بهندهر عهباس، پاليت مه چاقدىريا وان دكر باهرا پتر يا وان ئەفغانى بوون. ئەو شۆلىت ئەندازياريت كۆمپانىيى دانه ف من كو ئەز چاقدىريى لى بكهه و ئەز ئەنجام بدهه، گهلهك ب رىك و پىكى و دلسۆژى من دكرن، ئەو ئەندازياريت بيانى د مانه حىبهتى، د گۆته من:

ته چ خاندى يه، تو گهلهك يى شههرهزايى؟

ئەز ئەفسهري توپخانى بووم.

ههيامهكى من وهك مراقب ل قى كۆمپانىيى كار كر، بهلى ژ بهر زيرهكى و شههرهزايا من ئەز كرمه ژمىريار، ههه ل وى كۆمپانىيى و معاشهكى باش بو مه مهزاخت.

مه ههتا دووماهيا ههيشا ۱۹۷۶/۲ى كار كر، جهى مه و ژيانا مه و دويراتيا مه ژ سهركردايهت و بى خهبهرييا مه ژ كوردستانى، بو مه گهلهك يا نهخوش بوو. ب ئاگههدارىيا مروقيت مه ل كهپى من و مكائىل تههايى ئىجازهك ژ حكومهتا بهندهر عهباس وهرگرت بو تههرانى. بهلى ئەم چوپينه كهرهچ و مهخسهدا مه ئەو بوو قيادى

بینین، دا بیژینی کو وهزعی مه گهلهك یی نه خوشه و مه دقیت هوین بزاقی بکهن مه ژ بهندهر عهباس فه گوهیژن. دهستیکی ئەم چوینه نك عهلی خهلیل خوشهقی و مه سهروبهری ژيانا خو یا سهخت و دژوار بۆ بهسکر. مه ژی خاست بزاقی بکهن مه فه گوهیژن، مه تهحهمولا ژيانی ل ویری نهمايه، ئەفه چهند بچویکیت مه ژ بهر گهرمی و دناق وی خیزی و رهملی دا مرن. عهلی خهلیل خوشهقی، پشتی مهغرب ئەم برینه نك ئەسهده خوشهقی و گوتی :

ئهحمهد و مکائیل یی ژ بهندهر عهباس هاتین و حالی وان گهلهك یی نه خوشه و تهحهمولا گهرما وی دهقهری ناکهن، چارهکی لی بکهن، ژ ویری فه گوهیژن..!

ئهسهده خوشهقی گوته مه :

دی رابین دا بچینه نك مالا مهلا مستهفا بارزانی وان، دا كاك ئدریس بارزانی بینین دا بۆ ههوه چارهکی بینیت و ههوه ژ بهندهر عهباس فه گوهیژن. دا بۆ ههوه بیژم: مهلا مستهفا یی نهساخه، ههكه پرسیارا سهروبهر و ژيانا ههوه كهت، گهلهك گازندا بۆ نهكهن و عاجز نهكهن. باشه..!!

ئهم چوینه نك مهلا مستهفا بارزانی و دیوانا وی یا گرتی یه و هندهك قیادییت پارتی و مهلا ههمزه سپینداری و مهلا حسین ماروینسی ل نك بارزانی بوون، كاك ئدریس و كاك مهسعود ژی ژ پیرفه دراوهستیایی بوون، ئەم ل جههکی روینشتینه خاری، مهلا مستهفا گهلهك یی عاجز بوو، ل سهرووی بیهختی یا دهولی و ئەقلیمی و

وى پیلانا شۆرشا ئیلونى پى ھاتى يە ژ نافېرن، مخابن كەسى دروست سۆز و پەیمانیت خۆ بۆ كوردا بجه نه ئینان. پاشى بارزانى پرسىارا ئىك ئىكه ژ وان كەسىت روینشتى و ژ باژىرى را چوینە سەرەدانا بارزانى كر و گۆتى: تو ژ كیش باژىرى ھاتى؟
فلان باژىرى.

حالى ھەوہ چى يە؟

پى باشە، ھەما ھوین دساخ بن ئەزبەنى.

مەلا مستەفا بارزانى، گۆتە وان كوردیت پەناھندە يیت ئاخفتين:

ھەوہ ھەميا درەو كر، كەسى ژ ھەوہ راستى بۆ من نہ گۆت!!
چەوا حالى ھەوہ يى خۆشە؟ پىشمەرگە يەك يى خەبات كرى بۆ ئازادىي و دژى ستەمى و زۆردارىي، ئەفرۆ دەولەتا ئىرانى ب عىيال قە يیت كرىنە سەپانىت ئاغا يەكى عەجەم، چەوا حالى ھەوہ يى خۆشە؟
د ناف گورستانا دا جھىت شویشتنا مریا يیت ھەين، دەولەتا ئىرانى مالیت پىشمەرگا يیت كرىنە د ناف قان خانیا دا و روژانە چەندین مریال پىش چاقىت ژن و بچو يكىت وان يى دشۆن، چەوا حالى وان يى خۆشە؟ دەولەتا ئىرانى مالیت كوردا يیت برینە ب رەخ قەحبەخانا و لەشفرۆشا قە و زەلام نہ شىن ژ مالیت خۆ دەركەقن ژ بەر ھندى دا خۆ بپارىزن، چەوا حالى ھەوہ يى خۆشە؟

ب قان ئاخفتىت راست و دروستىت بارزانى نەمر، ھەمى ئامادەبووى بىدەنگ بوون. رونكرن و پىزانىت بارزانى ل سەر سەروبەرى پەنابەرا دیار بوو، كو خەما جەنابى وى ژيانا مللەتى وى

یئ ئاوارهیه ل ئیرانی و دویقچوون و ئاگههیه کا هویر، جهنابی وی یا ل
سه رهه می تشتا ههیی.

پشتی قان ئاخفتنا بارزانی رابوو چوو، ئدریس بارزانی گوته مه:

دی هه می بزاقا کهین بو قه گوهاستنا هه وه ژ به ندهر عه باس،
ئهم دزانین حالی هه وه گه له ک یئ نه خو شه. به س دقیت هوین ژ ی
راستیه کئ بزانی، کو ئهم ژ ی وه کی هه وه په ناهه ندهینه و حکومه تا
ئیرانی ژ ی هه می تشتا وه کی مه بقیت بو مه ناکه ت، بیهنا خو فره
که ن، سوبه هی دی چمه ته هرا ن و دی بزاقا د گه ل وه زاره تا نافخو دا
که م، کو هه وه ژ وی ری قه گوه یزین. روژا پاشتر ئدریس بارزانی ب ری کا
ئه سعده خوشه فی، ئی قاری ئهم ئاگه هدار کرین و گوته مه:

هه رنه مال، ئهم ری هه وه چوو به ندهر عه باس، حکومه تا ئیرانی
ئهمر دا کو هه وه قه گوه یزن.

روژا ۱۰/۳/۱۹۷۶ ی ئه ز زق ریمه به ندهر عه باس و مکائیل ته ها ژ ی
ب عه یال قه مانه ل که ره ج معامه لا خو چیدکر کو بچنه ژ ده رقه،
ئهمریکا.

چه وا ئه ز گه هشتمه به ندهر عه باس، مه سئولئ ئیدارا سیاسی
ئاغایئ (حافظی) گازی من کر و ئه ز گرتم و گه ف و گوړ ل من کرن
و گوته من:

ته گو ت بوو مه دی چمه ته هرا ن گه ریانی، پاشی تو یئ چوو یه
نک مه لا مسته فا بارزانی ل که ره ج. والل هه می که س دی ئینه
قه گوه استن به س ئه ز ناهیل م تو ژ قیره بچی؟ تو دی ب عه یال قه

د گهل زگوردا مینی؟

پشتی چهند روژا فهرمان ژ وهزارهتا ناخویا ئیرانی بۆ ئوستانا بهندهر
عهباس هاتی، دهست ب فهگوهاستنا مالباتیت کوردا کر و فهگوهاستن،
بۆ کیفه، نزا..؟ ئه و مالیت ئهم د گهل ئیک دال بهندهر عباس، جارهکا
دی حکومهتا ئیرانی پهرت و بهلاقه کرن و ههر چهند مالهک برنه
باژییرهکی و کهسی ب کهسی نه دزانی کال کیفهنه؟ ل ناقهراستا هه یقا
۱۹۷۶/۵ ئه زب عه یالقه فهگوهاستمه خوهره ئابادلورستان، دهستیکی
ئهم کرینه د خویندنگه هه کی فه، پاشی ری دا مه بۆ خو خانیا کری
بکهین ل ناف باژییری و حالی مه گلهک خوشتی لیهات و ئهم پتر
ئازاد بوین ژ بهندهر عهباس. ل خوهره ئاباد، ل لورستان، چهن دین
مالیت کوردا (مزویری، بهرواری، گولی، بارزانی، دۆسکی) لی هه بوون.
ل کهمپا نه بوون و هه می ژی ل ناف باژییری و دهوروبهرا دژیان و بۆ
خو کار دکر. خه لکی خوهره ئابادلورستان گلهک هه ز ژ مه کوردا دکر
و وان ژی خو ب کورد دزانی، ب تنی مه زهه بی وان شیعه بوو.

ل خوهره ئابادلورستان، دیسان حکومهتا ئیرانی گفاشتن ل سه ره مه
کرن کو دقیا ئهم شو ل بکهین، مه ژی نه دزانی دی چ کهین.. گوته
من دی ته کهینه ئه فسه ری ژینگه هی (شکاربان)، بهس دی چییه
گوندا، من گوته :

ئه ز نه شییم بکه م ژ بهر مالباتا خو.

گلهک پیقه نه چوو، ئه ز فریکر مه خولهکا پهروه ردهیی و ب
سه رکهفتی من ئه و خول ده رباز کر، پهروه ردا خوهره ئابادلورستان

بېرىار دا و ئەز كرمه مامۆستال ناحيا ئەلېشتىر- خۆرەم ئابادلورستان، ئەز ب عەيالقه سى سال و نىشا ب تنى ماینه ل ویرى. هەر سال ل هەر سى هەيقت بېهنقه دانا هاقینى، من عەيالى خۆ د ئینا باژیرى خۆرەم ئابادلورستان و من خانیهك بۆ عەيالى خۆ ل نىزىك مالیت كوردا دگرت و ئەم د گەل ئىك دا دژياین، بۆ سەبر. ل ناحيا ئەلېشتەر سەبرا مه نهدهات، چونكى ئەم مالەكا كوردا ب تنى بوین ل وى ناحیى، سى سال و نىشا حەتا سالا ۱۹۷۹ئى. گەلەك بۆ مه یا ب زەحمەت بوو، بەلى ئەم د ناچار بوین و مه چ رىك نه بوون.

مرنا مهلا مستهفا بارزانی

ئەز ل ناحیا ئەلیشتەر خۆرەم ئابادلورستان بووم، خەبەرەکی نەخۆش و جەرگەر و دلسۆژ گەهشتە مە، کو (مهلا مستهفا بارزانی ریبهەر و سەرۆکی کوردا) ل ۱۹۷۹/۳/۱ ئی ل ئەمریکا چوو بهر دلۆقانییا خودی و وهغەرکر، گری و شینی کەتە ناف هەر مالەکا کوردا، نە ب تنی ل ناف کوردییت پەناهنە ل ئیرانی، بەلکی ل ناف مالیت کوردا ل هەر چار پارچیت کوردستانی. ل ئەلیشتەر نقیسینگهههکا بهلاقۆک و رۆژناما و کۆقارا ههبوو، بۆ من گوقارا (الأخاء) یا ب عەرەبی ل ئیرانی دەردکەفت دئینا، دەمی مهلا مستهفا بارزانی چوو بهر دلۆقانییا خودی، من سەرەدانا قی نقیسینگههی کر، خودانی وی خۆ د من وەرکر و کرە گری و گوته من:

مهلا مستهفا بارزانی سەرکردهکی مەزن و قەرمان و ئازادیخواز بوو، نە ب تنی ژ ههوه کوردا چوو، ژ مه هه میا چوو.

هه می رۆژنامه و کۆقاریت ئیرانی و بیانی، خەبەرئی مرنا مهلا مستهفا بارزانی بهلاقه کربوو، خەبات و قیاده کرنا وی بۆ بزاقا رزگاریخوازا مللهتی کورد، ب باشی ل قهلهم دا و هه میا ژی داکۆکی ل وی چهندی کر بوو، کو مرنا بارزانی ل فان کاودانییت سهخت و دژوار دا، کو مللهتی کورد تیدا دهرباز دبت؛ زیانهکا مهزنه.

دەمی جهنازی بارزانی ئینایه ئیرانی، ئەز ژ خورەم ئاباد چوومه توسیرکان ل نک پسمامهکی خۆ (شوگری حه جی محمه د کهمه کی) و ئەم پیکقه چوینه تههران. ل تههران ئەم چوینه شنۆ و ل رۆژا

١٩٧٩/٣/٥ ئه م ل شنۆ بوین و مه پشكدارى ل پيشوازيكرنا جه نازى
بارزانى نه مر كر، قيامهت بوو هندی خه لك به رهه ف ببوو، ل هه مى
جها خه لك هاتبوون و شینی و گری و هه وار هه وارا كوردیت ئاواره
بوو، دگۆت:

مالا مه خراب بوو، بارزانى زوى بوو ته ئه م هیلاینه بى كه س و
بیخودان ل غه ریبیى.

هه ميا لاف دكرن و دگۆت: خودى تو بو مه ئدریس و مه سعودى
پاریزی و سه ر بیخی.

بۆ مه كوردا و ئاوارا، رۆژه كا نه خو ش بوو، به لى پشتى ئاخفتن و
قه سیت كاك ئدریس و كاك مه سعودى كرىن و دله دلى هه مى كوردا و
ب تايبهت ئاوارا دایى، ئه م دلخو ش كرىن كو ریبازا بارزانى يا ساخه
و چ جارا نامرت و دى هه ر ریبازا بارزانى و ئه ف كاروانه یى به رده وام
بت، هه تا ملله تى كورد دگه هه ته ئارمانجیت خو.

دههمه ن

۱- ئیسماعیل حه جی عه بدولره حمان که مه کی: سماهیل که مه کی؛ ئیک ژ مازن و ئاقلدار و خانه دانئ گوندئ که مه کا بوو، ههروه سا ئیک ژ ناقدار و ماقیلئت ده قه را دۆسکییا بوو. سالا ۱۹۱۲ئ ل گوندئ که مه کا یئ هاتییه سه ر دونیایئ. مازنئ تاخئ مالئت مه لا بوو. مروقه کی زانا و تیگه هشتی بوو، ل دووماهییا سالیئت پینجییا ژ چه رخئ رابوری، په یوه ندییا ب ریژیت پارتی دیموکراتی کوردستان قه کری و یئ بوویه حزبی و پاشی یئ بوویه بهرپرسی ئیکه تییا جوتیارا ل ده قه ری. ل ده ستپیکا شۆرشا ئیلونئ ل سالا ۱۹۶۱ئ؛ یئ بوویه پیشمه رگه د گه ل قولئ که مه کییا هه تا سالا ۱۹۷۵ئ. پشتی نه کسی و هه تا سه ره لدانئ، هه ری مایی مروقه کی دلسۆژ بو ریپازا پارتی و بارزانی. مخابن ل سالا ۱۹۹۲ئ نه ساخ بوو، هه ر ب وی نه ساخیئ چوو بهر دلۆقانییا خودئ و ل گورستانا شاخکی، ل ده وکی هاته قه شارتن.

۲- مه لا حسین صالح: مه لا حسین که مه کی، ل سالا ۱۹۱۷ئ ل گوندئ که مه کا یئ ژ دایک بووی. خاندنا خو یا فه قیاتی و دینی ل مزگه فتا که مه کا، ل بهر ده ستی مه لا عیسایئ که مه کی خاندی یه. ژ بنه ماله کا ناقدارا که مه کییا نه. ل سالا ۱۹۵۸ئ یئ چوو یه ناف ریژیت پارتی دیموکراتی کوردستان، یئ بوویه بهرپرسی شانا بنه کی (خه بات) ل گوندئ که مه کا، ژ بهر زیره کی و دلسۆزییا وی بو ریپازا پارتی و بارزانی، هه ر زوی یئ بوویه بهرپرسی شانا سه ره کی یا (خابوور)، د گه ل وی هندئ یئ بوویه کادره کی چه له نگ ل سنورئ لیژنا ناوچا ده وک، ژ بهر زیره کی و بزاقا وی و کارئ وی یئ پارتییه تیئ، ژ ئالیئ شۆرشا ئیلونئ قه ب تفه نگه کا ۱۲ میل یئ هاتییه خه لاتکرن. مه لا حسین ل ده ستپیکا شۆرشا ئیلونئ د گه ل شۆرشئ دا بوو، چ جارا

گوندی خو بجه نههیلایه و هتا سالا ۱۹۶۵ی بهرپرسی حزبی بوو ل گوندی کهمه کا و دهوروبه را. مهلا حسینی کهمه کی مهلاتی یال گوندی کهمه کا و مهمانی و بیشینکی کری، ههرد گهل شورشیی دا بوو. ل رۆژا ۱۹۸۳/۸/۲۲ی ل گوندی خویی وهغه ر کری و ل گورستانا کهمه کا یی هاتییه فهشارتن.

۳- سلیمان سهعید، ناسیار ب (عهریف سلۆ): عهریف سلیمان؛ خهلکی گوندی زیوا شهفیقی یه ل دهغه را دۆسکییا، سالا ۱۹۱۷ی، یی هاتی یه سهردونیایی، ههرد ژ لاوینیا خو ل سهرده می مهلکی په یوهندی یاب هیزیت پۆلیسیت عیراقی فه کری، کار و ئه رکیت خو ب ریک و پیک یی ئه نجام داین، ژ بهر چه لهنگی و زیره کییا وی، یی پیشکفتی و یی بوویه عهریف د گهل هیزیت (قوات سیاره). ل دووماهییا سالیت پینجییا ژ چه رخی رابوری، عهریف سلیمانی په یوهندی یاب پارتی دیموکراتی کوردستان فه کری و یی بوویه حزبی د ناف هیزیت پۆلیسا دا، ل دهستیپیکا شورشاییلونی ل سالا ۱۹۶۱ی په یوهندی یاب شورشیی فه کری و یی بوویه پیشمه رگه. ژ بهر میرخاسی و زیره کییا وی، ههرد زوی یی بوویه سه رقول هیزا دهوۆک، کار و ئه رکیت خو ل هیزا دهوۆک و زاخو ئه نجام داینه، پشکدارییه کا کاریگه ر یا ده می شه ران دا کری بو ئازاد کرنا دهغه را به هدینان ژ داموده زگه هین حکومه تا عیراقی و دویفه لانکیت وی، رۆله کی بهرچاف هه بوویه. سالا ۱۹۶۸ی یی بوویه ئامر به تالیون ل هیزا هه لگورد و رۆله کی مهزن هه بوویه د شه ریت مه رگه و دوکان و قه ره داغ و جهیت دی دا. پشتی نسکویا سالا ۱۹۷۵ی، ب مالباتا خو فه یی مشه ختی ئیرانی بووی. ل ۱۹۸۴/۴/۱۷ ل تورکیا یی هاتی یه گرتن و یی رادهستی عیراقی کری. ل ۱۹۸۵/۵/۲۲ عیراقی

یی خهندقاندى و تهرمی وى یی دایه ف مروقییت وى و ل گوندی
زیوه یی هاتی یه فهشارتن.

۴- **حه مو كه مه كى:** ئیك ژ خه باتكه ر و كه سین به ریاس ل ده قهری
و كوردستانی، (ره مه زان عه بدولكه ریم عه بدولره زاق، ناسیار ب (حه مو
كه مه كى)، ل سالا ۱۹۳۶ی ل گوندی كه مه كا یی ژ دایك بووی. پشتی
شورشا ۱۴ تیرمه هی ل سالا ۱۹۵۸ی په یوه ندى یا ب ریژییت پارتی
دیموكراتى كوردستان فه كرى و یی بوویه حزبى، بهرى شورشا
ئیلونى ۱۹۶۱ی ده ست پی بكه ت، حه مو كه مه كى سه ركیشیا هیزه كا
پیشمه رگا یا كرى و یی ده هوارا بارزان دا چوین، ئەو ئه ركی پی
هاتینه راسپاردن بیی كیماتى یی ئەنجام دایى و راده كى باش یی بوو
وان كه س و ئالیا دانایى ییت كو د قیان ئاریشا بۆ بارزان چیکه ن، د
قان شهرا دا ده سته كه فتى ژى هه بوون. ل ده سته پىكا شورشا ئیلونى ل
سالا ۱۹۶۱ی یی بوویه پیشمه رگه و ژ بهر زیره كى و ئیداره كرنا وى
یا ریك و پىك د گه ل پیشمه رگا دا، هه ر زویكا یی بوویه سه ر قۆل،
پاشى ئامر سرى ل هیزا ده وۆك، حه مو كه مه كى ل هه مى ده قهرییت
كوردستانی خزمه ت و خه بات و پیشمه رگاتى یا كرى، ب تاییه تی ل
خوشناوه تیى و باليسان و سه نگه سه ر و بالهك و ئاكری و شیخان. ب
ده هان شه ر و چه له ننگ و كریار دژی داموده زگه هین حكومه تا عیراقى
و پاته خورییت وى ییت ئەنجام داین. ل ده سته پىكا شورشا ئیلونا مه زن،
حه مو كه مه كى رۆله كى بهرچاق هه بوویه ل ئازاد كرنا هه مى ده قهرا
به هدینان. مروقه كى سوحبه ت خوش و ترانه كهر بوو، ئیكه مین جار
كو مه لا مسته فا بارزانى، حه مو كه مه كى دیتى برنۆوه كا دریژ یا ب
ملى فه و دو ره ختییت فیشه كا یی ل پشتی و دیربینه و ده بانجه یی
ب ته نشتی فه، كولا فه كى ته حتى یی ل سه رى و گه لهك یی لیكدایه،

بارزانی گۆته چه مۆبی: فهله تو خه لکی کیش گوندی؟ چه مۆی گۆتی: قوربان ئەز فهلی که مه کا مه، هه ر ل قی دیتنی بارزانی که یف ب چه مۆی هات و بۆ که سه کی نیزیکی بارزانی، چه مۆی ژێ خو دانا ئیک ژ مریدی بارزان. پشتی ریککه فتا ۱۹۷۵ی، چه مۆ ب خیزان فه و هنده ک ژ مروقییت وی د گه ل دا چوونه ئیرانی و ل ده فه را مه شه ه د بوونه شکاربان، ل سالا ۱۹۷۹ی چه مۆ که مه کی ب مروقییت خو فه هاتنه کوردستانا رۆژهلالت، زیوه و په یوهندی ب شۆرشا گولانی فه کر و بۆ ئامر هیز هتا سه ره لدانا سالا ۱۹۹۱ی. ل سه ره لدانا سالا ۱۹۹۱ی پشکداری کرن، مخابن ل رۆژا ۱۹۹۱/۴/۵ی ئەو و چهند هه قاله کیت خو که تنه بویسه کا له شکه ری عیراقی ل نیزیکی سه رسنکی و هاتنه شه هید کرن، پشتی چهند هه یفا جه نازی وی هاته فه گوهاستن بۆ گورستانا که مه کا و ل ویری هاته فه شارتن. وه ک ریزلینانه ک بۆ خه بات و قوربانی دانا چه مۆ که مه کی، سه رۆک مه سعود بارزانی ل سالا ۱۹۹۲ی ل گوندی که مه کا سه ره دانا گورپی وی دا.

۵- ئە سعهد خوشه فی: ئە سعهد خوشه فی ل سالا ۱۹۱۸ی، ل گوندی سیلکی، ل باکورپی ده فه را بارزان یی ژ دایک بووی، ل سالا ۱۹۳۴ی د گه ل هه می که س و کاریت خو یی هاتی یه گرتن و حکومه تا مه لکی ییت نه فی کرینه ژیریا عیراقی. پشتی شه هید بوونا خه لیل خوشه فی ل شواتا سالا ۱۹۳۶ی، جاره کا دی ئە سعهد خوشه فی، ئەو ییت هاتینه فه گوهاستن بۆ کوردستان و ل گوندی بیره که پرا ل ده فه را زیبار ییت ئاکنجی بوین. ئە سعهد خوشه فی وه ک فه رمانده کی دیار و قه هرمان؛ پشکداری یا د شۆرشا بارزان ل سالییت ۱۹۴۳-۱۹۴۵ی دا کری. ل سالا ۱۹۴۶ی د گه ل مه لا مسته فا بارزانی یی چوویه رۆژهلالتی کوردستان و پشکدارییه کا کاریگه ر یا د پاراستنا کۆمارا کوردستان ل مه باد دا کری،

ئیک بوویه ژ فرمانده و هیزا بارزانییا د ناف لهشکه ری کۆمارا مهباد دا. پلاعه قید دابویی. ل سال ۱۹۴۷ئ ئەسعه د خوشه فی یی بوویه هه قال و هوگری بارزانیی نهر و ب شهر یی ل سنوری سی وهلاتیت داگیرکهریت کوردستانی دهر باز بوین، ییت گه هشتینه ئیکه تیا سو فیتا به ری. ل سال ۱۹۵۸ئ، پشتی شورشا ۱۴ ی تیرمه هی ل عیراقی چیوووی، ئەسعه د خوشه فی د گهل بارزانیی نهر ییت چوینه چیکو سلوفاکیا به ری و پاشی ییت هاتینه مسری و جه مال عه بدولناصر یی دیتی، پاشی ییت هاینه عیراقی، وه کی قههره مانیت ئازاد یخواز و وه لاتپاریز پیشوازی یا لی هاتی یه کرن. پشتی دوازه سال، دویر ژ کهس و کار و وهلاتی، ب سهر فهرازی یی هاتییه گوندی خو سیلکی هتا سال ۱۹۶۱ئ و شورشا ئیلونی ده ستیکری، ده می شورشا ئیلونی ده ستیکری. ئەسعه د خوشه فی د گهل زیده تر ژ ۱۵۰ پیشمه رگیت قههره مان ژ خه لکی ده قهرا مزویری ژورییا، د گهل بارزانیی نهر هاتنه ده قهرا به هدینان. ل سال ۱۹۶۲ئ ب بریارا مهلا مسته فا بارزانی، ئەسعه د خوشه فی یی بوویه سهر لهشکه ری هیزیت پیشمه رگا ل ده قهرا به هدینان. ئەسعه د خوشه فی سهر کرده کی ئاقلدار و زانا بوو، رهفتاره کا هه ژی د گهل ملله تی و هیزیت پیشمه رگی کوردستانی دا دکر. ل شکه ستنا سال ۱۹۷۵ئ، ئەسعه د خوشه فی ب مالباتا خو قه ئاواره یی ئیرانی بوویه. پشتی شکه ستنا ۱۹۷۵ئ، ئەسعه د خوشه فی ب بریارا بارزانیی نهر، بو هاریکاری ئدریس بارزانی و مه سعود بارزانی بو ریخستن و پیکئینانا مه فره زیت پیشمه رگا و هنارتنا وان بو کوردستانی و گهرمکرنا ئاگری شورشا ۲۹ گولانا پیشکه فتنخواز.

ئەسعه د خوشه فی وه کی سهر کرده کی شههره زا و ئاقلدار و خودان ئەزمون و ل سهر خو، هه می شیان و ژییی خو کربوو گوری خه باتا دوژا ره وایا

ملله تی کورد و کوردستانی، تووشی نه ساخییه کا کوژهك ببوو، حکومه تا ئیرانی نه هیلا ببه نه ژ دهرفه چاره سه ریئی، مخابن ل روژا ۱۹۷۷/۵/۳۱ی، هه رب وی نه ساخییا کوژهك ل ئاواره یی، ل ئیرانی وه غه ر کر و چوو بهر دلوقانییا خودی.

۶- **عه لی خه لیل خوشه قی:** عه لی خه لیل خوشه قی، سالا ۱۹۲۵ی ل گه ندی سیلکی ل باکوری ده قه را بارزان یی ژ دایک بووی. قی مالباتی و هه می بارزانییا ل سه ر ده می ئوسمانییا و رژیم مه لکی یا عیراقی، ژ بلی ده رده سه ریی و مالویرانیی؛ چی دی نه دیتی یه. عه لی خه لیل خوشه قی، سنیله بوو ده می رژیم مه لکی ب هاریکاریا جاش و خوڤروشا، بابی وی (خه لیل خو شه قی) ب ره نگه کی هو قانه شه هید کری. عه لی خه لیل خوشه قی؛ پشداری یا د شو رشا بارزان ۱۹۴۳/۱۹۴۵ی دا ب سه رکیشیا بارزانی یا کری، هه روه سال سالا ۱۹۴۶ی، د گه ل بارزانیی نه مر دا یی ده ه واکومارا کوردستانی ل مه باد دا چوین، ل سالا ۱۹۴۷ی د گه ل بارزانیی نه مر، ئوب شه ر د گه ل له شکه ری سی وه لاتا ییت شیاین خو بگه هینه رویاری ئاراس و لی ده رباز بن، یی چوو یه ئیکه تییا سو قییتا به ری و ۱۲ سالا دویری وه لات و مالبات و که س و کارا، یی ل غه رییبی مایی. عه لی خه لیل خوشه قی، ل ئیکه تییا سو قییتا به ری، یا خاندی و په یمانگه ه یا خلاس کری و گه له ک یی شه رازا و ره هوان بوو ب زمانی رۆسی. سالا ۱۹۵۸ی پشتی شو رشا ۱۴ چارده ی تیرمه هی، ب سه رفه رازی فه گه ریایه عیراقی و کوردستانی، وه کی قه هره مانیت ئازادی یی، پیشوازی لی هاته کرن. سالا ۱۹۶۱ی ده می شو رشا ئیلونی ده ستپیکری د گه ل بارزانیی نه مر هاته ده قه را به هیدینان، پشکداری د چه ندین شه رپن مه زن دا ل ده قه را به هیدینان یا کری هه تا هه می هاتی یه ئازاد کرن. سالا ۱۹۶۲ی ب فه رمانا بارزانیی نه مر بۆ به رپرسی عه سکه ری و پاشی ئامر هیزی ده وک هه تا سالا

۱۹۷۴ی. پشتی ریککهفتنا شۆرشا ئیلونی دگهل حکومهتا عیراقی یا وی سهردهمی دا، عهلی خهلیل خوشهقی، بۆ ئامر فهوجی ۸ یا حهرهس حدودا. سالا ۱۹۷۵ی یی ئاوارهیی ئیرانی بوویی. پشکداری یا د شۆرشا گولانی دا کری، ل سهر هلدانا ۱۹۹۱ی یی فهگهریایه کوردستانی و ل پیرمام (صلاح الدین) یی ئاکنجی بوویی، ل رۆژا ۲۰۱۱/۱/۲۱ی ئهمری خودی یی کری.

۷- عیسی سوار: شههید عیسی سوار ل سالا ۱۹۲۶ی، ل گوندی سیلکی ل باکورئ دهقهره بارزان یی ژ دایک بوویی، پشکدارییهکا چهلهنگ و ههژی یا د شۆرشا بارزان دا ل سالی ۱۹۴۳/۱۹۴۵ی دا کری. ل سالا ۱۹۴۶ی عیسی سوار ئیک بوویه ژ وان قهرهمانا ییت کو د گهل بارزانی نهر دا پشکداری د پاراستنا کۆمارا کوردستان ل مهابادی دا کری. ل سالا ۱۹۴۷ی دا، ئهو ژی د گهل بارزانی نهر دا یی چویه ئیکهتیا سوڤییتا بهری و دوازه سالا ل ویری مایه و دبلۆما میکانیکی ل ویری ب دهست فه ئینایه. ل سالا ۱۹۵۸ی پشتی شۆرشا ۱۴ی تیرمههی د گهل ههقالیت خو دا ب سهربلندی یی فهگهریایه عیراق و دهقهره خو. ل سالا ۱۹۵۹ی عیسی سوار دگهل سی پشمه رگیت قهرهمان ل میسل چالاکییهکا شۆرشگیری ئه نجام دا و ب دهستی پۆلیسی عیراقی هاتنه گرتن و رهوانهیی سلیمانیی کرن، ژ ویری جارهکا دی برنه کهرکوک، ل ناقبهینا کهرکوک و به عقوبه، ب ئاوايهکی ئه فسانه خو ژ دهستی هیزیت پۆلیسی عیراقی رزگار کر، ب هاریکاریا ریکخستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان، گه هشتنه دهقهره بارزان. ل دهستییکا شۆرشا ئیلونا مهزن ل سالا ۱۹۶۱ی؛ عیسی سوار ئیک بوو ژ وان فهرماندیت قهرهمان ییت کو د گهل بارزانی نهر دا چویه دهقهره به هدینان و پشکدارییهکا کاریگهر د ئازاد کرنا دهقهری دا کری. ل سالا ۱۹۶۲ی دا،

ب برپارا بارزانیی نهر عیسی سوار یی بوویه فهماندی هیزا زاخۆ، ب درپژاهیی شۆرشا ئیلونی، سه رکدایه تیا هیزا زاخۆ یا کری و ب دهها داستانیته مهن و ب نافودهنگ ییت نهجام داین، ههر وهکی داستانا (عهین زالا، گهلیی سپی، سهری ئاسیهی، بانیا نیرگزی، دیرهبینی، پیشابیری، کانی ماسی، خرابا، ئافگه نیی، چیاپی مهتینی).

مخابن کو ئهف قههره مان و فهمانده ل رۆژا ۱۹۷۵/۳/۲۰ی، د گهل دو پیشمه رگیت دی، (هلی دیژوی و هلی صالح ماوه تی)، ب دهستی خو فرۆشه کی ل گهلی هارینا ل دهقهره لیفیزاخۆ هاتنه شهید کرن.

۸- **حسو میرخان دوله مهري:** حسو میرخان دوله مهري ل سالا ۱۹۲۵ی ل گوندی خهردن سه ر ب قهزا میرگه سوری قه یی ژ دایک بووی. ل سالا ۱۹۴۶ی پشکداری یا د کومارا کوردستان دا کری. ل سالا ۱۹۴۷ی د گهل کاروانی دیروکی یی بارزانیی نهر، یی بهر ب ئیکه تیا سوڤیته بهری قه چووی، بو ده می ۱۲ سالا یی ل ویری مایی، ل سالا ۱۹۵۹ی یی قه گه ریا یه کوردستانی. ل ئیکه تیا سوڤیته جارن، نه دازاریا ریوپیخان یا ب دووماهی ئینایی، پشتی قه گه ریا یه کوردستانی، زیده تر ژ ساله کی د بواری تابه ته مه ندیا خو دا ل کهرکوک کاری کری، پاشی یی هاتی یه قه گوه استن بو بیتواته و ل ویری کاری کری هتا دگه هته هناره ل دوله بیاوی. پشتی ده ستی کرنا شۆرشا ئیلونی ژی ل چهنده ل دهقهره به هدینان ههر ژ دهقهره شه مکان و نه تروش، هتا کو دگه هته نیزیک بابلو سه ر ب قهزا دهوک قه، چهنده کاره کیته بهرچاف ییت کرین. ل سالا ۱۹۶۱ی، ل ده ستی کا شۆرشا ئیلونی یی بوویه ئامر هیزی ئاکری و شیخان. ل سالا ۱۹۶۲ی برایه کی وی ب نافی (سلیمان) ل گوندی خورکی د شه ره کی دا د گهل جاشا شهید بوویه. ل سالا ۱۹۶۵ی ل گوندی

بلان سەر ب ناھیا ئەتروش قە ژيانا ھەقژینی یا پیکئینایی و یی بوویە بابی ٤ کوپ و ٥ کچا. پشتی سالا ١٩٧٠ی و وان گوھوۆرینیت ل تەشکیلات و ریکخستنیت لەشکەری دا ھاتینە کرن، ھیزا ئاکری ژ یا شیخان ھاتە جودا کرن حسۆ میرخان بۆ ئامر ھیزی شیخان و ئەقی ھیزی سی بەتالیۆن ھەبوون. ئامر بەتالیۆن ژ ی ئەقە: سالح نەرمۆ ئیزی، یوسفی عەلوۆی سپینداری، تەیموور عەبدال شیخکی، ھەر سی ژ د ژیانۆ دا نەماینە، حسۆ میرخان وەکو ئامر ھیز، دو جیگر ھەبوون و ئەو ژ ی: شەکر عەبدال شیخکی، وەکی جیگری سیاسی و محۆ گەقەرکی جیگری سەربازی بوو. ھەر د گەل قان تەشکیلاتا ب فەرمانا بارزانی نەمر؛ حاجی میرخان کو د بتە برایی حسۆ میرخان دولەمەری، وەك ئامر بەتالیۆن ل ھیزا ئاکری ھاتە دامەزراندن. حسۆ میرخان دولەمەری پشکداری یا د چەندین شەر و داستانیت مەزن دا ل دەقەرا بەھدینان یا کری. ئەقە چەندەکن: شەری ب نافودەنگی لوماننا، شەری دەشتا سلیقنەیا و گەرماقا عەبدی حەجی ئاغایی ل روژا ١٩٦١/١١/٢٣ی، شەری داستانا زاویتە ل روژا ١٩٦١/١٢/٥ی، شەری ستاندنا سەرسنکی، شەری بریفکا، شەری مریبا و باعەدری. ل ھندەك دەقەریت دی ژ ی پشکداری یا د چەندین شەرا دا کری، ھەر وەکی شەری شەری بەردی و مەیدان موریک و ئالوھتان و چەندین شەریت دی ل قەندیلی، ل سالا ١٩٨٣ی ب سەختی بریندار دبت. سالا ١٩٧٥ی ل ئاوارەیی بەرپرسی ئوردوگایی زیوی بوویە. ل شۆرشا گولانی بەرپرسی قاتعی ٢ی راژان بوویە. ل سالا ١٩٩١ی قەگەریایە کوردستانی، ل روژا ١٩٩٦/١١/٢٣ی ب نەساختی یی، ئەمری خودی یی کری و ل گوندی بارزان یی ھاتی یە قەشارتن.

٩- عەبدولرەزاق گەرماقی: ل سالا ١٩٤١ی ل گوندی گەرماقا

سهعيد ئاغايى يى ژ داىك بوويى. خاندنا خو يا سهرهتايى و نافنجى و ئامادهيى ل دهووكى يا خاندى، پشتى شوڤشا ۱۴ چاردهى تيرمهه ل عيراقى، پهيوهندي ب ريزيت پارتى ديموكراتى كوردستان قه كر و يى بوويه حزبى. كهسهكى ب بزاف و چهلنگ بوو د ئيكهتيا قوتاييت كوردستانى دا ل دهووك. ل سالا ۱۹۶۳ئى پهيوهندي يا ب شوڤشا ئيلونا مهزن قه كرى و يى بوويه پيشمهركه، ژ بهر كو مروقهكى زيرهك و هشار و زانا و خودان ههلويست و راستگو بوويه، ل سالا ۱۹۶۴ئى يى بوويه جيگرى ئامر هيڤى دهووك هتا سالا ۱۹۷۴ئى، ل سالا ۱۹۷۵ئى ۱۹۷۴ئى ئامر هيڤى دهووك عهلى خهليل خوشهقى هاته قه گوهاستن بو دهقهره بالهك و عهبدولرهزاق گهرماقى ل شوينا وى ب وهكالت بو ئامر هيڤى دهووك و چاقديرييا گهلهك عهملهياتيت نهوعى ييت پيشمهركا يا كرى، وهكى: (شكهفتا سمتى، بانيا ماسيكى و كوڤى رهش)، هتا شكهستنا سالا ۱۹۷۵ئى، كارى خو باش يى نهنجام دايى، ل سالا ۱۹۷۵ئى د گهل مالباتا خو يى ئاوارهيى ئيرانى بوويى، ههر ل وى سالى يى قه گهريايه عيراقى، ل دهستپيكي حكومهتا عيراقى گهلهك ئاريشه بو چيكرن و پاشى سهروبهرى وى نورمال بوو، نوكه ل دهووكى دژيت.

۱۰- فارس كورهماركى: ل سالا ۱۹۳۰ئى ل گوندى كورهماركى، دهقهره دوسكيا ژ داىك بوويه، ههر ژ دهستپيكا ژيانا خو، كهسايهتیهكى جفاكى، سياسى، لهشكهرى بوويه. ل سالا ۱۹۵۷ئى هاتيه ريڤخستن و بوويه پارتى، ل سالا ۱۹۵۹ئى بوويه بهرپرستى ريڤخراوهكا پارتى، ژ بهر كو فارس كورهماركى خودان باندور بوو ژ ئاليى جفاكى و حزبى قه، ههر ل سالا ۱۹۵۹ئى هيڤهكا چهكدار يا ريڤكوپييك يا پييك ئينايى و يى دههوارا بارزان دا چوين، هدههكى باش بو دوژمن و نهياريت بارزان يا دانايى. ههر ل دهستپيكا شوڤشا ئيلونى؛ پهيوهندي يا ب شوڤشى

قه كرى و یى بوویه پيشمه رگه، هه ر ل وى سالى یى بوویه سه رقول. ل سالا ۱۹۶۴ى یى بوویه ئامر سرى و پاشى یى بوویه به رپرسى لیژنا ناوچا دهۆك. ل سالا ۱۹۶۶ى ل ده قه را پینجویین و شه ریت چیا یى زۆزكى، رۆله كى مه زن هه بوویه و گه له ك پيشمه رگه یى د گه ل دا شه هید بووین. ل سالا ۱۹۶۸ى یى بوویه ئامر به تالیون ل باره گایى بارزانى، پاشى یى هاتى یه قه گوهاستن وهك ئامر فهوج بۆ هیزا دهۆك. ل سالا ۱۹۷۴ى جار هه كا دى یى هاتى یه قه گوهاستن بۆ ده قه را بالهك هه تا سالا ۱۹۷۵ى. ل شكه ستنا سالا ۱۹۷۵ى یى ئاواره یى ئیرانى بوویى و ل ئوردیگایى رامسه ركه رمه نشاه یى جیگیر بوویى، پاشى یى زقریه عیراقى. ل رۆژا ۲۰۰۳/۴/۹ى یى چوویه بهر دلۆفانیا خودى.

۱۱- قادر نوری ئاله كینى: ل رۆژا ۱۹۴۳/۷/۱ى ل گوندى ئاله كینا یى ژ دایك بوویى، ژ بنه ماله كا خانه دان و نافداره ل ده قه را دۆسكیا. ل سالا ۱۹۶۱ى په یوه ندى یا ب شۆرشا ئیلونا مه زن قه كرى و یى بوویه پيشمه رگه، ژ بهر زیره كى و جامپىرى و میرخاسیا وی؛ هه ر ل سالا ۱۹۶۱ى یى بوویه سه رقول هه تا سالا ۱۹۶۶ى، بۆ ده مه كى راوستیا یه و ل مال روینشتى یه. ل سالا ۱۹۷۴ى بوویه ئامر به تالیون ل هیزا دهۆك. كه سه كى میرخاس و قه هرمان بوو، ل پيشیا پيشمه رگا بوو ل هیرشكرنى بۆ سه ر سه نگه ریت دوژمنى ل كیلیا شه دایى و كوپى رهش. مروقه كى ژ خو شه رم و راستگو و بى چه پوچیر بوو. ل خو پانا سالا ۱۹۷۵ى و شكه ستنا شۆرشا ئیلونى ئه و ژى مشه ختى ئیرانى بوو، به لى زویكا زقرى و هات ل مالا خو ل دهۆك ئاكنجى بوو. مخابن ل رۆژا ۲۰۰۳/۸/۲۷ى یى چوویه بهر دلۆفانیا خودى و ل گورستانا شاخكى ل دهۆك یى هاتى یه قه شارتن.

۱۲- حه سه ن عه لى گه رماقى: ل سالا ۱۹۳۳ى ل گوندى گه رماقا

سه عید ئاغایی یی ژ دایک بوویی، پشتی شۆرشا ۱۴ چادره ی تیرمه هی ل سالا ۱۹۵۸ی، په یوهندی یا ب ریڅخستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان قه کری، ل سالا ۱۹۶۱ی په یوهندی یا ب شۆرشا ئیلونا مهزن قه کری، ل ناف بهرواریا یی گه هشتیه مهلا مستهفا بارزانی. پشکداری یا د ئازاد کرنا هه می ده قه را به هدینان دا کری. ل سالا ۱۹۶۳ی پشکداری یا د شه ری ب نافوده نگی مه تینا دا کری. ل سالا ۱۹۶۶ی پشکداری یا د شه ری زۆزک و هندرین دا کری، هه ر ل سالا ۱۹۶۶ی پشداریا د رامالینا جاشیت ۶۶ی دا کری ل ده قه را سه نگه سه ر. سالا ۱۹۶۷ی وهک سه رقول یی زقریه ده قه را دهۆک و یی بوویه ئامر سری ل هیزا دهۆک. سالا ۱۹۷۱ی یی بوویه ئامر سری ل فهوجا ۸ یا حه رهس حدودا ل مهمانی، پاشی یی بوویه ئامر بهتالیون ل هیزا دهۆک، ل روژا ۱/۵/۱۹۷۴ی یی شه هید بوویی و ل گورستانا سندوری یی هاتی یه قه شارتن.

۱۳- فیصل حسن نزارکی: فه یسه ل سه لیم حه سه ن نزارکی، یی ناسیار ب (فه یسه ل حه سه ن نزارکی) ل ۱/۷/۱۹۳۰ی ل گوندی نزارکی یی ژ دایک بوویی، ل سالا ۱۹۵۸ی ب ریکا صالح یوسفی و مهلا عه لی بهرۆشکی یی هاتی یه ناف ریژی پارتی دیموکراتی کوردستان، ل سالا ۱۹۵۸ی د گه ل شاندى پارتی ل دهۆک ییت چوینه به غدا بۆ پیشوازیکرنا مهلا مستهفا بارزانی، ل سالا ۱۹۵۹ی حکومه تا وی سه رده می فه رمانا گرنا وی ده ریئخست، لی خو راده ست نه کر و بنه یینی ما ل ده قه ری و خو قه شارت. ل ۱۱ ئیلونا سالا ۱۹۶۱ی په یوهندی یا ب شۆرشا ئیلونى قه کری و یی بوویه بهرپرسی کهرتی چیا یی زاوا، هه ر وی سالی په یوهندی یا ب بارزانی نه مر قه کری ل گوندی تروانش ل ده قه را بهرواری بالآ. ل سالا ۱۹۶۲ی پشکداریا د داستانا لومانا دا کری، هه روه سال سالا ۱۹۶۳ی پشکداریا د شه ری (به ری کهر) دا کری، هه ر

ل سال ۱۹۶۳ی پشکدارییا د شهړی چیاپی مهتینا دا کری. پشتی نه کسا
 سال ۱۹۷۵ی فیصل نزارکی هاته نه فی کرن بو باژیری سه ماوا ل ژیرییا
 عیراقی و هه یامه کی یی مایه ل ویری، پاشی حکومه تا عیراقی ریکا
 دایی بزقپرته گوند و ده قه را خو، دلسوژی و پارتایه تی و کوردایه تییا
 خو یا پاراستی، هتا کو ل روژا ۲۰۲۱/۱۱/۱۴ی ئه مرئی خودی کری، ل
 گورستانا نزارکی هاته قه شارتن.

۱۴- محهمه د هسه ن باجلوری: ل سال ۱۹۳۲ی ل گوندی باجلور
 یی ژ دایک بووی، سال ۱۹۵۸ی یی چوویه ناف ریژییت پارتی
 دیموکراتی کوردستان، ل سال ۱۹۶۱ی په یوه ندی یا ب شورشا ئیلونا
 مه زن قه کری، ژ بهر زیره کی و میرخاسییا وی، ل سال ۱۹۶۲ی یی
 بوویه سه رقول. سال ۱۹۶۲/۱۹۶۱ ب میرانی و دلسوژی و قه هره مانی
 پشکدارییا د هه می شهړ و عه مه لیات و چه له نگی و کریاریت له شکهری
 دا دژی داموده زگه هییت حکومه تا عیراقی و دوپقه لانکییت وی دا کری،
 هتا کو ده قه را به هدینان هه می هاتی یه ئازاد کرن و پاقر کرن.
 پشتی بارزانیی نه مر بادینان ئازاد کری و ریخستی و چوویه ده قه را
 هه ولیر و سلیمانیی، محهمه د هسه ن باجلوری ب قولی خو قه، وه کو
 هیزه کا ده ست وه شین و تاییه ت د گه ل باره گایی بارزانی دا بوینه، ل
 هه می کریاریت له شکهری دا ل ده قه ریت سه نگه سه ر و ده و روبه را دا
 پشکدارییه کا کاریگه ر یا کری. ل سال ۱۹۶۳ی یی زقپریه هیزا دهووک
 و باره گایی خو یی خه لفی یی دانایه گوندی باخورنیف و ئه رکی خو
 یی ل زنجیره چیاپی سپی یی کو دکه فته هنداف دهووک یی دیتی
 و ب دلسوژی و قه هره مانیا خو و وان پیشمه رگیت د گه ل دا، ئه ف
 ده قه ره یا پاراستی و نه هیلایه دوژمن ئیک پینگاف ب سه رقه بییت.
 هه می ده قه ر ئاگه هدری میرانی و دلسوژیا وی بوو، بو ریازا پارتی

و بارزانى. ژ بهر زيره كيا وى؛ محمه د حه سەن باجلورى يى بوويه ئامر سريى هيزا دەست وەشەين و چەندەين كرىارىت عەسكەرى يىت نەوعى د نەف باژيرى دەووك دا يىت ئەنجام داين. ل سالا ۱۹۶۹ى يى بوويه ئامر سريى پشته قانيا هيزا دەووك (اسناد هيز دەووك). ل سالا ۱۹۷۱ى يى بوويه ئامر سريى ل فەوجا حەرەس حدودا ل گوندى مەمانى - د گەل قى چەندى دا، پشته ريكەفتا ئادارا سالا ۱۹۷۰ى، بەرپرسى ليژنا ئەمنى بوو ل باژيرى دەووك. سالا ۱۹۷۴ى يى بوويه ئامر بەتاليون و رۆلەكى مەزن هەبوو د شەرىت دەقەرا شكەفتا سمتى، كوپى رەنى و كىليا شەدايى دا. سالا ۱۹۷۵ى يى ئاوارەيى ئىرانى بوويى ل سبزه وارا مەشەد؛ شكاربان بوون. ل سالا ۱۹۷۹ى يى بوويه ئامر هيز ل شورش ۲۶ گولانا پيشكەفتن خان، مخابن ل رۆژا ۱۹۸۳/۱۱/۲۶ ل باژيرى شنو يى هاتى يە شەهيد كرن. محمه د حەسەن باجلورى؛ مروقەكى راستگو و ل سەرخو و نەفس بچويك و هەقال خووش بوو.

۱۵- محمه د عەلى ئىبراهيم: يى ناسيار ب (مەحمەدى عەلو لەيلا)، ل سالا ۱۹۲۵ى ل گوندى ديراگژنيك يى ژ داىك بوويى. سالا ۱۹۵۸ى يى چوويه نەف ريزيت پارتى ديموكراتى كوردستان، هەر وى سالى يى چوويه فروكەخانا بەغدا پيشوازي بارزانى نەمر دەمى ژ ئيكەتيا سوڤييتا بەرى زقري. سالا ۱۹۶۱ى پەيوەندى يا ب شورش ئيلونى قە كرى، سالا ۱۹۶۲ى ژ بهر زيرەكى و دلسوزيا وى بو ريبازا پارتى و بارزانى؛ يى بوويه سەرقول، ل هەمى شەرىت هاتينه كرن بو ئازاد كرن دەقەرا بەهدينان ژ دامودەزگەهيت حكومەتت عيراقى و خوڤروش، پشكداريا تيدا كرى و يى بريندار بوويى. ل سالا ۱۹۶۳ى پشته بارزانى نەمر چوويه دەقەرىت هەولير و سليمانى، محمه دى عەلو لەيلا ژى، ب قولى خو قە يى د گەل دا چوويه وان دەقەرا،

پشكدارییهكا باش یا د هه می وان شهرا دا کری ییت کو بۆ پاقر کرنا و کونترۆل کرنا وان ده قهرا هاتینه کرن، پشتی چهند هه یقایی زقرییه هیزا دهۆک . هه ر ل سالا ۱۹۶۳ی؛ پشكدارییا د شه ری چیا یی مه تینا دا کری، دیسان هه ر ل سالا ۱۹۶۳ پشكدارییا د شه ری چیا یی دیراگژنیک دا کری. قولی محمه دی عه لۆ له یلا به رپرس بوو ل به رسینگ گرتنا هه می وان ئیرشا ییت کو هیژیّت حکومه تی ل سالا ۱۹۶۳ی دکرنه سه ر چیا یی دیراگژنیک هه تا سالا ۱۹۶۹ی. مخابن د هیرشکرنی دا بۆ سه ر سه نگه ریّت جاشیّت ۶۶ی ل گوندی قارقاراقا ل ۹/۴/۱۹۶۹ی، هاته شه هید کرن.

۱۶- ئه حمه د حه جی محی لیناقایی: ل سالا ۱۹۳۳ی ل گوندی لیناقا ل ده قهرا دۆسکییا ژ دایک بوویه. سالا ۱۹۵۹ی په یوهندی یا ب ریڅخستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان قه کری. سالا ۱۹۶۱ی په یوهندی یا ب ریژیّت شۆرشا ئیلونا مهزن قه کری و یی بوویه پیشمه رگه و سه رقول ل ده قهرا دهۆک، ل ده ستیپکا سالا ۱۹۶۲ی ب قولی خو قه ییت چوینه ده قهرا شیخان د گه ل حسۆ میرخان دوله مه ری و ییت تووشی چهن دین شهرا بوین و شه هید ژی ییت داین، ل هه یقا ۶/۱۹۶۲ی ییت هاتینه هیزا دهۆک و باره گایی خو یی ل گوندی باخورنیف دانایی، مه لا عه لی به رۆشکی، به رپرسی لیژنا ناوچا دهۆک یا پارتی و له زگین سندوری ئه ندامی لژنی ژی د گه ل ئه حمه د حه جی محی لیناقایی ییت هاتینه گوندی باخورنیف و دریژه یا دایه کاری خو یی پارتیه تی. ل سالا ۱۹۶۳ی، باره گایی خو یی بریه چیا یی ته حا، کو وی ده می نیژیکی ۷۰ پیشمه رگا د گه ل دا بوون و وه کیلیت وی مه جید سلیمان بو تی و جار ژی صادق گه لناسکی ئه و بوون. ل سالا ۱۹۶۵ی هیزه کا مهزن یا جاشا هیرش کره گوندیّت پشت سکر ی

دهۆك ژ چیايي ته حاقه و شه ره كئ گران قهومی و ئەف سهرقوله ب پيشمه رگيت خو قه: ئەحمەد حەجی محی ليناڤايی، عەریف سلیمان زیوهیی، محەمەد حەسەن باجلوری، سەلیم چیی، صەدیق بابۆخکی و حەسەن عەلی گەرماڤی، تیکه لی قی شه ری گران بوون. د ئەنجام دا جاش هاتنه شکاندن و پیس ره قین، مخابن د قی شه ری دا پيشمه رگه به دیع سه عید بابۆخکی هاته شه هید کرن و ب خوینا وی و قه ره مانیا پيشمه رگا ده قه ر هاته پاراستن. هیرشیت حکومه تا عیراقی و جاشا د به رده وام بوون بو سهر ده قه ریت ئازاد کری، هەر ل سالا ۱۹۶۵ی جاشا هیرشه کا مه زن کره سهر ده قه را دۆسکییا و هه تا گه هشتینه گوندی شاوریکی و سوۆتن و ویرانکر. ل هه یقا ۱۹۶۶/۲ی ب قولی خو قه گه هشتنه ده قه را باله ک، ل هه یقا ۱۹۶۶/۴ی تیکه لی شه ری ب نافوده نگی زۆزکی بوون و هەر ل روژا گه هشتنا وی بو جه بهی شه ری ل چیايي زۆزکی، سهرقول ئەحمەد حەجی محی ليناڤايی هاتییه شه هید کرن و ته رمی وی ل باری چیايي زۆزکی یی هاتییه قه شارتن. پشتی شه هید بوونا وی، برایی وی ره شید حەجی محی ليناڤايی، ل شوینا وی بوویه سهرقول و برایه کئ وی یی دی ژی ب ناڤی ئیسماعیل، هەر ل سالا ۱۹۶۳ی کادر بوویه و ل خو پانا سالا ۱۹۷۵ی ئاواره یی تورکیا بوویه و پاشی چوویه ئیرانی و هه تا سهرهلدانا سالا ۱۹۹۱ی ل ئاواره یی مایه، پشی سهرهلدانی زقپری یه گوندی خو و ناڤ مروقیت خو و پاشی ئەمری خودی کرییه.

۱۷- صادق ئەحمەد گه لناسکی: ناسیار ب صادق گه لناسکی، ل سالا ۱۹۴۳ی ل گوندی گه لناسکی یی هاتییه سهر دونیا یی. هەر ل ژیی لاوینی ل سالا ۱۹۶۱ی په یوه ندی یا ب شو رشا ئیلونا مه زن قه کری، ژ بهر زیره کی و میرخاسیا وی، هەر زوی یی بوویه سهرقول و

ئامر سرى، ب دەھان عەمەليات و چەلەنگى يىت كرىن. ل تەشكىلاتىت
 سالا ۱۹۷۴ئى، يى بوويە ئامر سرى د گەل بەتاليۇنا قادر ئالەكىنى دا و
 رۆلەكى باش ھەبوويە و پشكدارى د ھەمى شەپان دا كرىيە يىت كو
 ل ھىزا دھۆك ھاتىنە كرن. سالا ۱۹۷۵ئى پشتى نەكسى يى ل گوندى
 خۆ روينشتى. ل دەستپىكا شۆرشا گولانا پىشكەفتنخواز؛ پەيوەندى يا
 ب شۆرشى قە كرى و يى بوويە پىشمەرگە، ژ بەر زىرەكى و پىگىرى و
 مېرخاسيا وى، يى بوويە بەرپرسى رىكخراوھ كا لەشكەرى ل سنورى لىژنا
 ناوچا دھۆك و پشكدارىيا د چەندىن شەپىت مەزن دا كرى، وەكى
 ھىرشا جەيش و جاشال سالا ۱۹۸۴ و ۱۹۸۶ئى بۆ سەر بارەگايى لىژنا
 ناوچا دھۆك ل گەلناسكى و رۆل ھەبوويە د فان شەپا دا. ل سالا ۱۹۸۸ئى
 كەتتە بەر ئەنفالا و ب مالبات قە رەقىنە توركىا و ل كەمپا مېردىنى
 ئاكنجى بوينە. پشتى سەرھلدا نا سالا ۱۹۹۱ئى قەگەريائىنە كوردستانى.
 ديسان بوويە بەرپرسى چەندىن ھىز و رىكخراوا و پشكدارى د شەپىن
 بەرھقانى و پاراستنا شەرعىەتتى دا كرىيە. ل كۆنگرى ۱۲ يى پارتىيا
 مە، سەرۆك مەسعود بارزانى، پىشمەرگى دىرىن صادق گەلناسكى ب
 مەدالىا بارزانى خەلاتكر، نوکە ژى ل دھۆك دژىت.

۱۸- دەرويش عەلى فەتاح بىسفىكى: بەرنىاس ب دەرويش
 بىسفىكى، ل رۆژا ۱۹۳۱/۷/۱ئى ل گوندى بىسفىكى، دەقەرا دۆسكىيا ژ
 دايك بوويى. سالا ۱۹۵۹ئى، يى ھاتى يە ناف رىزىت پارتى دىموكراتى
 كوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ئى پەيوەندى يا ب شۆرشا ئىلونا مەزن قە كرى
 و يى بوويە پىشمەرگە. ژ بەر زىرەكى و مروف د گەل دا بوون، ھەر ل
 سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويە سەرقول. پشكدارىيا د شەپىت (چىايى بىسفىكى،
 چىايى دىراگژنىك، شەپى لوماننا و كەقلەسنى، چەپانكى و داستانا زاويتە)
 دا يا كرى. سالا ۱۹۷۴ئى سەرپەل بوو ل بەتاليۇنا عەرىف سلیمانى ل

ھېزا ھەلگورد، ھەر ل ساللا ۱۹۷۴ ئى ل شەپرى سەرتىزى ل دەقەرا بالەك ھېرش كرە سەر سەنگەرەكى دوزمنى و ستاند- بەلى ب سەختى ھاتە برىندار كرن و (جومعە كوريمەيى) ژى د گەل دا ھاتە شەھىد كرن. پشتى خوپانا ساللا ۱۹۷۵ ئى، ۋەكو پارتيەك و كەساتيەك روينشتە خارى، بەلى ھەر پەيوەندى ب ئامر ھېزى دەۋك (ەلى خەلىل خوشەقى) قە ھەبوون و تھەنگەك ژى دابوويى. ل رۇژا ۲۰۱۵/۲/۱۴ ئى ئەمرى خودى كرىيە و ل گوندى بيسفكى ھاتى يە قەشارتن.

۱۹- جەمىل سەدىق زىوكى: جەمىل سەدىق دىۋالى سەعدون، ل ساللا ۱۹۳۲ ئى ل گوندى زىوكا ەبۆى ل دەقەرا مانگيشكى، يى ژ دايك بوويى. ل ساللا ۱۹۶۰ ئى يى ھاتى يە ناف رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان. ساللا ۱۹۶۱ ئى ل گوندى بابىرى؛ پەيوەندى يا ب ھىزا تايبەتا جەنابى بارزانى قە كرى و يى بوويە پيشمەرگە ل شورشائيلونا مەزن، ھەر وى سالى يى ھاتى يە قەگوھاستن د گەل قوۋەتا ئەسەد خوشەقى. ژ بەر زىرەكى و چەلەنگىيا وى، ھەر زوى جەمىل زىوكى يى بوويە سەرقول. ل ساللا ۱۹۶۳ ئى ب ھەز و قيانا خو و ب قولى خوۋقە يى ھاتىيە قەگوھاستن بو ھىزا زاخو. ل ساللا ۱۹۶۱ ھەتا ۱۹۶۳ ئى پشكدارىيا د قان شەپرا دا كرى: (شەپرى ب نافودەنگى زاويتە، شەپرى بەرى كەر، شەپرى لوماننا، شەپرى چىيى مەتىنا، شەپرى ب نافودەنگى گەلىي زاخو) - ژ بەر مېرخاسى و رۆلى وى ل شەپرى گەلىي سپى، ئامر ھېزى زاخو عيسى سوار؛ دەبانجەك بو كرە دىارى، شەپرى قەرەولا. پشكدارى د چەندىن شەپرىت دى ژى دا كرىيە ل دەقەرا زاخو. ل ساللا ۱۹۶۵ ئى ل دويف داخازا ئامر ھېزى دەۋك، جەمىل زىوكى ب قولى خوۋقە، ھاتىنە قەگوھاستن بو ھىزا دەۋك، دا چاقدىرىيا ئاڧاكرنا (۳) سى ئاشىت ب ئاقى كار دكەن ل دەقەرا ھىزا دەۋك بكەت، ل ساللا ۱۹۶۸ ئى

یئ بوویه ئامر سری ل بهتالیوئا عهریف سلیمانی ل هیزا هه لگورد و ئهركی ل دهقه رین قه ره داغ و ده ربه ندیخان و دوکان و ده وروبهره دیتی، پشكداری د چه ندین شهرا ژی دا کرییه، ل سالا ۱۹۷۴ئ پشكدارییه کا کارا د شه ری ب نافوده نگئ سه رتیزی دا کرییه. ل خو پانا سالا ۱۹۷۵ئ ب سه لتی ئاواره ی ئیرانی بوویه و ل ئوردیگاییت که رمه نشاه ئاکنجی بوویه، به لئ ژ بهر مالباتا خو پستی سئ هه یقا فه گه ریایه عیراقی و ب گه هشتتا وی حکومه تا عیراقی ئه و ب مالباتا وی فه، نه فی کرینه باژیری دیوانییه، ناحیا (السنية) و ۳ سال و ۶ شه ش هه یقا ماینه ل نه فیئ، ل وی ری ژی ئه منا گشتی شو عبا ۳ یا گریدایی ب باده کا کوردا فه ل به غدا یئ گازی کری و پاشی عه فو کرینه و فه گه ریاینه گوندی خو زیو کا عه بوئی ل ده قه را مانگیشکی. ل سالیته هشتیا په یوه ندی یا ب شورشا گولانی فه کری، ل شورشا گولانی پشكدارییا د قان شهرا دا کری: (شه ری گه لناسکی و ئه لندکی، شه ری زیوکی و ئوزمانا، شه ری زیوه، شه ری زیو کا عه بوئی). سالا ۱۹۸۸ئ ب مالباتا خو فه یئ که تییه بهر ئه نفالا و ییت ئاواره یی تورکیا بوین و ل که مپا میردینی ئاکنجی بوین. پستی سه ره لدانا سالا ۱۹۹۱ئ فه گه ریاینه ده وک و خانه نشین بوویه وه کو پیشمه رگه ک. ل روژا ۲۰۲۰/۲/۱۶ئ ل باژیری ده وک ئه مرئ خودی کرییه و ل گورستانا شاخکی هاتی یه فه شارتن.

۲۰- **ئهمین ئوزمانی:** محمه د ئهمین ئه حمه د حسین، به رنیاس ب ئهمین ئوزمانی، ل سالا ۱۹۳۷ئ ل گوندی ئوزمانا سه ر ب ناحیا مانگیشکی فه؛ یئ هاتی یه سه ر دونیایی. سالا ۱۹۵۹ئ ب ریکا مه لا عه لی به رو شکی یئ چوو یه ناف ریژیته پارتی دیموکراتی کوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ئ یئ بوویه پیشمه رگه و پاشی سه رقول د گه ل عیسی سوار. ل سالا ۱۹۶۳ئ ل شه ری گه لیئ سپی ب دژواری یئ بریندار

بوویى. ل خوڭپانا سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاوارەى ئىرانى بوویى، پاشى يى قەگەریایە عىراقى و ل گوندى خو ئۆزمانا ئاكنجى بوویە. ل دەستپىكا شۆرشا ۲۶ى گولانا پىشكەفتنخواز، وەك رىكخستن پەيوەندى يا ب شۆرشى قە كرى. سالا ۱۹۷۹ئى ژ گوندى خو ھاتىيە دەۋك و ھەر بەردەوامى داىە كارى خو يى رىكخستن، بو جھى گومانا ئەمنا دەۋك، ئەو و كابانىيا وى چەندىن جارا ئەمنى گرتىنە و پاشى بەرداينە. ئەمنا دەۋك گفاشتن دكرنە سەر و ئىدارە نەكر، ل سالا ۱۹۸۴ئى پەيوەندى ب شۆرشى قە كر و بو پىشمەرگە ل ليژنا ناوجا دەۋك. ل سالا ۱۹۸۷ئى بوو بەرپرسى رىكخراوا لەشكەرىيا بارەگايى ليژنا دەۋك. ل سالا ۱۹۸۸ئى ئەمنا مانگىشكى بزاڤا تىرور كرنا وى دا، بەلى سەرنەكەفتن. ل سالا ۱۹۸۸ئى ب مالبات و ھەمى مروقيت خو قە كەتە بەر ئەنفالا و پەڤىن چوونە توركىا، ل كەمپا مېردىنى ئاكنجى بوون. ل سالا ۱۹۹۱ئى قەگەرىا كوردستانى و ل بەرەى كوردستانى بەردەوامى دا خەباتا خو يا پىشمەرگاتى. ل سالا ۱۹۹۲ئى بوو ئامر ھىز ل ليژنا ناوجا دەۋك. ل سالا ۱۹۹۳ئى بوو مەندوب ل كونگرى ۱۱ يى پارتى. ل سالا ۱۹۹۵ئى بوو ئەندامى بەشى عەسكەرى ل ليژنا ناوچا دەۋك. ل سالا ۱۹۹۶ئى ب رەنگەكى وەختى بوو بەرپرسى كەرتى لەشكەرى يى ئۆزمانا و پاشى جارەكا دى زقرى ليژنا ناوچا دەۋك. ل سالا ۱۹۹۹ئى ھاتە تىرور كرن. د ژيانا خو دا ئەمىن ئۆزمانى يى پشكدار بوویى د سەدان شەر و داستانىت ب نافودەنگ دا. ھەر وەكى شەرى گەلىن زاخو، گەلىن قەنتارا، گەلىن دەۋك، سەرى ئاكرى و... ھتد.

۲۱- مەمۇ كورەماركى: ل سالا يى ل گوندى كورەماركى ژ داىك بوویە، سالا ۱۹۵۸ئى پەيوەندى ب رىزىت پارتى ديموكراتى كوردستان قە كرىيە، ل دەستپىكا شۆرشا ئىلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى پەيوەندى يا ب

شۆرشى قه كرى و وهك سهرقول پشكدارییا دهه می وان شهرا دا كرى
ییت كو بوینه ئه گهری ئازاد كرنا ده قهرا به هدینان، ژ ده زگه هییت
حكومه تا عیراقی و كه تینه بن ده ستی شۆرشى. پاشی هاته دهووك
و روینشته خاری و وهك كه ساتیهك ب جامیری خو پاراست، ل روژا
۱۹۹۸/۱۱/۲۸ ئه مری خودی كرییه و ل گوندی كوره مارکی یی هاتییه
قه شارتن.

۲۲- ئه حمه د سه یفه دین كه ربلی: ئه حمه د سه یفه دین، ناسیاره
ب ئه حمه د گوئی، ل سالا ۱۹۱۲ ئی ژ دایك بوویه. ل سالا ۱۹۵۸ ئی ب
ریكا شانا سهره كییا (خابوور) كو بنه كووكا وی ل گوندی كه مه كا بووی
هاتییه ناف ریژی پارتی دیموكراتی كوردستان. ل سالا ۱۹۶۱ ئی ده می
بارزانی نهمر هاتییه ده قهرا به رواری بالآ، ئه حمه د گوئی په یوه ندى
یا پیقه كرى. ل هه می شه ریته ده قه ری هه ر ژ سالا ۱۹۶۲ ۱۹۶۱ ئی د گه ل
حكومه تا عیراقی دا ل ده قهرا به هدینان یی پشكدار بوویه. ل شه ری
چیا یی مه تینا ل سالا ۱۹۶۳ ئی، پشكدارییا تیدا كرى. ل شه ری چیا یی
دیراگژنیك ل سالا ۱۹۶۳ ئی دا پشكدارییا كرى، ده می شه هید نه زیر
عه بیژید دیراگژنیکی شه هید بووی. هه ر ل سالا ۱۹۶۳ ئی پشكدارییه كا
كارا یا د پاراستنا ده قهرا دۆسكییا دا كرى و ل چه بانكى گوندی كه مه كا
به ر سینگی هیژیته جه یش و جاشا یا گرتی و شه ره كی ب نافوده ننگ
د ناقبه را پیشمه رگا و هیژیته حكومه تی دا رویدا بوو، پیشمه رگا چه ند
شه هید و بریندار دا بوون، هه تا كو هیژیته حكومه تی هاتینه شكاندن.
پشتی ریكه فتنا ئاداری ل سالا ۱۹۷۰ ئی و پیک ئینانا فه وجیته هه ره س
حدودا، ئه حمه د گوئی یی بوویه (نائب زابته / ضابط) ل فه وجا ۸ یا
هه ره س حدودا. ل سالا ۱۹۷۵ ۱۹۷۴ ئی جیگری سیری بوو د گه ل حمو
كه مه كی دا. ل شۆرشا گولانی ریكخستن و هاریكار بوو د گه ل شۆرشى

و ل گوندی خو (کهربلی) ئاکنجی بوون، ل سالا ۱۹۸۸ی کهتنه بهر ئەنفالا و مالویران بوون و مشهخت بوون بو تورکیا. پشتی سهرهلدانی زقرینهفه وهلاتی و سهر گوندی خو کهربلی. ل روژا ۲۰۰۵/۱/۳۰ ئەمری خودی کرییه و ههر ل گوندی کهربلی هاتی یه فهشارتن.

۲۳- جاسم کوره مارکی: جاسم شاهین محمهده، ناسیار ب جاسم کوره مارکی، ل سالا ۱۹۳۲ی ل گوندی کوره مارکی ل دهفهرا دۆسکیا ژ دایک بوویه. سالا ۱۹۵۸ی په یوهندی یا ب ریژیټ پارتی دیموکراتی کوردستان فه کری. ل سالا ۱۹۶۱ی یی بوویه پیشمه رگه د گهل مامی خو ئیبراهیم ئاغا کوره مارکی. ل سالا ۱۹۶۲ی ل گوندی خازیافا یی بوویه سهرقول ل هیزا دهۆک. پاشی یی هاتییه فه گوهاستن بو دهفهرا بهری کهر و ل شهپی بهری کهر ب گرانی یی بریندار بووی. ل دووماهییا سالا ۱۹۶۲ی، یی هاتی یه فه گوهاستن بو دهفهرا شیخان، ل سالا ۱۹۶۳ی ب قولی خو فه؛ پشکداریا د شهپی ب نافودهنگی چیاپی مهتینا دا کری، پشتی ۴۵ روژا، شهپی مهتینی بهردهوامی هه بوو ب سهرکهفتنا پیشمه رگا ب دووماهی و ههمی پیشمه رگیت د هه واری چوین زقرینه دهفه ریټ خو. ل سالا ۱۹۶۴ی جاسم کوره مارکی یی بوویه ئامر سری ل هیزا دهۆک، ل دووماهییا سالا ۱۹۶۴ی باره گایی وی یی هاتی یه فه گوهاستن بو گوندی بهندا. ل سالا ۱۹۶۵ی هیرشه کا جهیش و جاشا، ب پشته قانیا توپ و زریپوشا ئیرش کره سهر گوندی بهندا و د فی شهپی دا، جاره کا دی جاسم کوره مارکی ب سهختی هاته بریندار کرن و رهوانه خهسته خانا شورشی ل گوندی قومریی ل ناف بهرواریا کرن، هیژیټ حکومهتی گوندی بهندا سوټن و ویرانکرن. ل دووماهییا سالا ۱۹۶۵ی، پشتی برینیټ وی ساخ بوین، باره گایی خو بره گوندی زیوکا عه بووی. ل سالا ۱۹۶۶ی ل دویف ئەمری ئدریس بارزانی

هاته فهگوهاستن بۆ چیاپی زۆزکی ل دهقهره بالهك. پشتی هیزیت حکومهتا عیراقی ل چیاپی زۆزک و هندرینی هاتینه شکاندن، جاسم ب قولی خو قه ل ساله ۱۹۶۷ی زقرینه هیزا دهۆک و بارهگایی وان ل گوندی زیوا شیخ پیرامویس ب رهخ بامهرنی قه هاته دانان. ههر ل ساله ۱۹۶۷ی جارهکا دی بارهگایی خو ئینا گوندی زیوکا عهبوئی هتا ساله ۱۹۷۰. ساله ۱۹۷۱ی یی بوویه ئامر سری ل فهوجا ۸ یا حهرهس حدودا کو بارهگایی وی ل گوندی مهمانی بوو. ل ساله ۱۹۷۴ی ل دویش ئهمری ئدریس بارزانی، ب قولی خو قه ییت چوینه دهقهره چیاپی ماکوک، پاشی ییت ئیناینه دهقهره وهرتی و خانهقا و دوله رهقی، ل گهلهك ژ فان دهقهره شهپیت مهزن د گهل هیزیت حکومهتا عیراقی دا کرینه. ههر ل ساله ۱۹۷۴ی ییت زقرینه دهقهره هیزا دهۆک و یی بوویه ئامر بهتالیون ل هیزا دهۆک. ساله ۱۹۷۵ی ئاواره ی ئیرانی بوون، پاشی قه گهریانه عیراقی، بۆ دهمهکی نهفی کرنه بهغدا و پاشی زفراندیه قه و ل سیارهتیکا ئاکنجی بوویه. ل سه رهلدانا ساله ۱۹۹۱ی پشکداری یاکری. مروقهکی دلسۆز بوو، بۆ ریبازا پارتی و بارزانی، کهسهکی جفاکی یی ب رومهت بوو، ل رۆژا ۲۸/۳/۲۰۱۵ی ئهمری خودی یی کری و ل گوندی کورهمارکی یی هاتی یه قهشارتن.

۲۴- رهشید سمو گریفیلی: ل ساله ۱۹۲۲ی ل گوندی گریفیلی ل دهقهره دۆبانسیمیل یی ژ دایک بووی، ل ساله ۱۹۵۹ی هاتییه ناف رییزیت پارتی دیموکراتی کوردستان، ل دهستییکا شۆرشا ئیلونی ل ساله ۱۹۶۱ی په یوهندی یا ب شۆرش قه کری و یی بوویه پیشمه رگه، ل دهقهره بهرواری باله په یوهندی یا ب هیزیت بارزانی نه مر قه کری. ژ بهر زیرهکی و میرخاسیا وی ههر زویکا یی بوویه سه رقول ل هیزا دهۆک. ل سالی ۱۹۶۲، ۱۹۶۱ی پشکداریا دههمی وان شهرا دا کری ییت

کو پیشمه‌رگا ده‌قه‌را به‌هدینان ژ داموده‌زگه‌هیت حکومه‌تا عیراقی و دویره‌لانکیت وی ئازاد کری. ل سال ۱۹۶۳ی پشکداریا د شه‌ری چیاپی مه‌تینا دا کری. ل رۆژا ۱۰/۹/۱۹۶۵ی ل چیاپی دیراگژنیک هاته شه‌هید کرن و برایی وی حه‌جی عه‌بدی سمو ژی هاته بریندار کرن.

۲۵- نه‌عمۆ صه‌مه‌د: ل ۱۹۱۴/۷/۱ یی دایک بووی، ل سالیٔ پینجییا ژ چه‌رخی رابوری، نه‌عمۆ صه‌مه‌د که‌سه‌کی ب بزاق و چه‌له‌نگ بوو د ناف ریکه‌ستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان دا، سال ۱۹۶۱ی هاتی یه‌گرتن و زیندانی‌کرن ل زیندانا فه‌زیلییه ل به‌غدا، سال ۱۹۶۳ی په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشا ئیلونی فه‌ کری و یی بوویه پیشمه‌رگا، باه‌را پتر یا شه‌ریت ل ده‌قه‌را هی‌زا ده‌ۆک هاتینه‌ کرن، پشکداریا تیدا کری. پشتی ریکه‌فتنا ئادارا سال ۱۹۷۰ی، بوویه ئامر سری ل فه‌وجا ۸ یا حه‌ره‌س حدودا ل گوندی مه‌مانی، ژ به‌ر کو مروقه‌کی نه‌رم و ل سه‌رخۆ بوو، ئیداره‌کا باش و خو‌ش د‌گه‌ل پیشمه‌رگا هه‌بوو ل سال ۱۹۷۵/۱۹۷۴ی یی بوویه ئامر به‌تالیۆن ل هی‌زا ده‌ۆک. پشتی شکه‌ستنا سال ۱۹۷۵ی، یی ئاواره‌یی ئیرانی بووی، پاشی یی زقرییه عیراقی، حکومه‌تا عیراقی ژ یی نه‌فی کرییه باشوری عیراقی، پاشی حکومه‌ت یا لیبوری و یی هاتییه ده‌ۆک، وه‌کو مروقه‌کی دل‌سوژ بو ری‌بازا پارتی و بارزانی، یا خو‌ پاراستی، ل رۆژا ۱۱/۱۱/۲۰۰۴ی چوویه به‌ر دلۆفانییا خو‌دی و ل گورستانا شاخکی ل ده‌ۆکی یی هاتییه فه‌شارتن.

۲۶- عه‌بدی سمو گریفیلی: حه‌جی عه‌بدی گریفیلی، کوچه‌ر، ل سال ۱۹۴۲ی ل گوندی گریفیلی یی ژ دایک بووی، سال ۱۹۵۹ی یی هاتییه ناف ری‌زیت پارتی دیموکراتی کوردستان، ل سال ۱۹۶۱ی یی بوویه پیشمه‌رگا ل شۆرشا ئیلونا مه‌زن. پشتی شه‌هید بوونا برایی وی (ره‌شید سمو گریفیلی)، حه‌جی عه‌بدی ل شوینا وی یی بوویه سه‌ر قول، پاشی

یئ بوویه ئامر سری ل بهتالیوئا نهعمو صمهدی هتا سالا ۱۹۷۵ی. پشكدارییا دگهلهك شهرا دا كری و رۆل هه بوویه. ل دهستیكا پهیدا بوونا مه فارزیت پیشمه رگه ی ل دهقهری، هه جی عه بدی و مروقیت خو وه کو ریكخستن په یوهندی ب شورشای ۲۶ ی گولانا پیشكه فتنخواز فه کری، ل سالا ۱۹۷۷ی پشتی عه مه لیا هورکی ل دهقهره بهرواری بالایا کو حکومه تا عیراقی ب ته یاریت هه لیکوپته ر دژی مه فرهزه کا پیشمه رگا کری و چهند پیشمه رگه شه هید کرین و چوینه سه ر جه نازیت وان، ئیک ژ وان کادری ژیهاتی زوراب بوو، ناقی هندهك ریكخستنا ژ بهریکا وی ده ریئخستن و ب له ز حکومه تی گرتن، ژ وان (هه جی عه بدی سمو، برایی وی هه جی حامد سمو، نه نوه ر خالد و خدر عه مه ر نه حمه د)، راست برنه که رکوک، نه شکه نجه دانه کا مه زن ل وان هاته کرن، خالد عه مه ر نه حمه د د بن نه شکه نجه دانی دا؛ شه هید بوو، ییت دی هاتنه حکوم کرن و برنه زیندانا (ابو غریب) ل به غدا، پشتی صدام هاتییه سه ر ده سته لاتی، لیبورینه کا گشتی دا و هه جی عه بدی و مروقیت خو هاتنه بهردان و هاتنه سیملی. ل سالا ۱۹۸۰ی حکومه تا عیراقی هه جی عه بدی ب مال فه نه فی کرنه دهقهره ئاکری ل ناف هه رکیا و ده مه کی مانه ل ویری و دوباره زقرینه سیملی. جاره کا دی ل رۆژا ۱۹۸۸/۱۲/۱۵ی هه جی عه بدی و برایی وی هه جی نه حیا ب مال فه ژ سیمل ده ریئخستن بۆ دهوکی. پاشی هه می بنه مالا وان ژ سیملی ده ریئخستنه دهوکی. ل سالا ۱۹۹۱ی پشداریه کا کارا یا د سه ره لدانا باژیری دهوکی و سیملی دا کری. پشتی سه هلدانی هه جی عه بدی یئ بوویه ئامر هیز و ل هه می رویدانا وهك دلسۆزه کئی ریپازا پارتی و بارزانی؛ رۆل هه بوویه، مخابن ل ۲۰۱۲/۷/۳۱ی نه مرئ خودئ کرییه و ل گورستانا سیملی هاتییه فه شارتن.

۲۷- **خالد قهساری:** خالد مسته فامه حموود، یی بهرنیاس ب خالد قهساری، ل ۱۹۳۲/۷/۱ی ل گوندی بیدوهی ل دهقهره بهرواری بالآ یی هاتییه سهر دنیا یی. ل سالا ۱۹۳۸ی ژ بهر بیحالیی و هه ژاریی، مالا خو ژ گوند و دهقهره خو یا بارکری و ییت هاتنه دهووک و ل تاخی مهزاری ئاکنجی بووین. ل سالا ۱۹۵۱ی ژ ئالیی محهمه د بناقی، بهرپرسی ریخخراوا مالتایی قه یی هاتییه ریخخستن د ناف ریژی پارتی دیموکراتی کوردستان دا. ل سالا ۱۹۶۱ی یی هاتییه گرتن و حوکمی سیداره دانئ حکومهتا وی سهردهمی یی دهینایه سهر. پشتی ئینقلابا به عسیا ل سالا ۱۹۶۳ی ل سهر عه بدولکه ریم قاسمی کری، عه فوا وی هاته دان و هاته ئازاد کرن. ههر ل سالا ۱۹۶۳ی په یوه ندیی ب شورش ئیلونا مهزن قه دکهت و دبه پيشمه رگه. ههر ل وی سالی دبه سهرقول ل هیزا دهووک. ل سالا ۱۹۶۴ی یی بوویه ئامر سری ل هیزا دهووک. ل سالا ۱۹۷۴ی یی بوویه ئامر سری د گهل په تالیونا نه عمۆ صه مه دی ل هیزا دهووک. باهرا پتر یا شه ریٹ ژ سالا ۱۹۶۳/۱۹۷۵ی ل هیزا دهووک چیبوین، خالد قهساری پشکداریا تیدا کری. ل سالا ۱۹۷۱ی ل فهوجا ۸ یا حهرهس حدودا ل گوندی مهمانی ئامر فصیل بوو. پشتی خو پانا سالا ۱۹۷۵ی یا شورش ئیلونی، خالد قهساری قه گه ریا مالا خو ل دهووک، حکومهتا به عسیا ل سالا ۱۹۷۶ی نه فی کره باژی ری دیوانیه ل باشوری عیراقی و مال ویری حهتا سالا ۱۹۷۸ی، پشتی صدام هاتییه سهر حوکمی، عه فیا وان دا و جاره کا دی زقرینه دهووک. خالد وهك خه باتکهر و پيشمه رگه و سهرقولهك دههمی ژيانا خو دا، وهك كهسه كی دلسۆزی ریبازا پارتی و بارزانی بوویه و گه لهك یی ماندی بووی و قوربانی ییت داین. ل رۆژا ۲۰۱۳/۷/۱۰ی ب ئه گهری شیره نجا میلاکی، ئه مری خودی کرییه و ل گورستانا شاخکی ل دهووک هاتییه قه شارتن.

۲۸- سلیمان بهندی: سلیمان سهعید، ناسیار ب سلیمان بهندی، سال ۱۹۳۴ئ ل گوندی بهندا ل دهقهره دۆسکییا یی ژ دایک بووی. سال ۱۹۵۸ئ یی هاتییه ناف ریژیّت پارتی دیموکراتی کوردستان. سال ۱۹۶۱ئ یی بوویه پیشمه‌رگه ده‌می مه‌لا مسته‌فا بارزانی هاتییه گوندی بهندا. سال ۱۹۶۲ئ پشکداریا د شه‌ری به‌ری که‌ر ل ده‌قهره ئامیدی دا کری، ژ به‌ر چه‌له‌نگییا وی؛ یی بوویه سه‌رقۆل. هه‌می وان شه‌ریّت ل سالیّت ۱۹۶۲-۱۹۶۳ئ ل ده‌قهره به‌هدینان پیشمه‌رگا کرین، سلیمان بهندی پشکداریا تیدا کری. سال ۱۹۶۶ئ فرۆکا ل مالا وی دا ل گوندی بهندا و شه‌ش که‌س ژ به‌مه‌الا وی کوشتن (کو‌ر و که‌که‌کا وی، ۴ برازا). سال ۱۹۷۱ئ یی بوویه ئامر فصیل ل فه‌وجا ۸ یا سه‌ره‌س حدودا ل گوندی مه‌مانی. سال ۱۹۷۴ئ پشکداریه‌کا کارا یا د شه‌ری زۆزک و سه‌رتیزی دا کری و برازایه‌کی وی ب ناڤی (حه‌سه‌ن طه‌یب سه‌عید) یی هاتییه شه‌هید کرن. سال ۱۹۷۵ئ یی ب زگوردی ئاواره‌ی ئیرانی بووی و نه‌فی کرییه ژیرییا ئیرانی ل باژیری (به‌نده‌ر عه‌باس)، هه‌تا سال ۱۹۷۶ئ. سال ۱۹۷۶ئ په‌یوه‌ندی یا ب شو‌رشا ۲۶ گولانا پیشکه‌فتنخواز قه‌ کری و پشکداریا د چه‌ندین عه‌مه‌لیاتیّت نه‌وعی دا کری و ئه‌نجام داینه. ل سال ۱۹۷۹ئ پشتی کۆنگری نه‌هی یی بوویه ئه‌ندامی لیژنا ناوچا ده‌وۆک. ل سال ۱۹۸۰ ب عه‌یالقه یی چوویه ئیرانی و ئه‌رکی خوژی وه‌ک معاون ئامر هیژ ل ده‌قهرین جودا جودا دیتییه. پشکداری د سه‌ره‌لدانا سال ۱۹۹۱ئ دا کرییه. د شه‌ره‌کی بی به‌رامبه‌ر دا ل ده‌قهره سه‌رسنکی سلیمان بهندی دگه‌ل ۱۵ پیشمه‌رگیّت قه‌هره‌مان ل روژا ۱۹۹۱/۴/۵ئ شه‌هید بوینه.

۲۹- حسین شیخو جندی به‌نانی: ناسیار ب (حسینی شیخی)، ل سال ۱۹۱۷ئ ل بنارا چیا یی گو‌قه‌ند (گوندی به‌نان، مزوری بالآ) ل

ده‌قهره بارزان ژ بنه‌ماله‌كا شۆرشگێر و كوردپه‌روه‌ر یی هاتییه‌ سه‌ر دونیایی. پشكدارییا د شۆرشیت بارزان دا كری. سالا ۱۹۶۱ی په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشا ئیلونا مه‌زن قه‌ كری. سالا ۱۹۶۲ی ل ده‌قهره‌ ئامیدی، ل به‌ری كهر سه‌رپه‌رشتیا هیزه‌كا پيشمه‌رگا یا كری و بویسه‌ك بۆ هیژیته‌ حكومه‌تا عیراقی ب ناقی (قوات سیاره‌) دانا و شیان وی هیژی ئیخسیر بکه‌ن و چه‌ك و سیلاحی وان وه‌كو ده‌ستكه‌فت بۆ پيشمه‌رگا ب ده‌ستخۆ قه‌ بینن. ل سالا ۱۹۶۲ی پشكدارییا داستانا ب ناقوده‌نگا (گه‌لیی پیژیکی) دا كری و دربه‌کی مه‌زن یی ل هیژیته‌ دوژمنی دایی و د قی شه‌ری دا ب سه‌دان له‌شیت دوژمنی ماینه‌ ل به‌ر ده‌ستی پيشمه‌رگا و چه‌ك و سیلاحی وان وه‌كو ده‌ستكه‌فتی یی كه‌تییه‌ ده‌ستی پيشمه‌رگه‌یی. ل سالا ۱۹۶۳ی حكومه‌تا عیراقی ب هه‌می هیزا خو قه‌ ژ جه‌یش و جاشا و فرۆكا و توپا، هیرش كره‌ سه‌ر چیا یی مه‌تینا و قی داستانی ۴۳۴۵ رۆژا قه‌ كیشا و ل نه‌نجام هیژیته‌ حكومه‌تی ل جه‌یش و جاشا هاتنه‌ شكاندن و حكومه‌تا عیراقی یا وی سه‌رده‌می ژی هاته‌ رۆخاندن. حسینی شیخی، پشكدارییا د سه‌دان شه‌ریت دی دا كری ل ده‌قهره‌ به‌هدینان. د ژيانا خو یا پيشمه‌رگاتیی دا ۳ سی جارا بریندار بوویه. د مالا خو دا خودان ۴ چار شه‌هیده‌. زه‌لامه‌کی زیره‌ك و چاش نه‌ترس بوو، جه‌ی باوه‌رییا بابی روحی مه‌لا مسته‌فا بارزانی بوو، ل شۆرشا ئیلونی ئامر سری بوو ل باره‌گایی نه‌سه‌د خوشه‌قی. ده‌می من حسینی شیخی دیتی و نیاسی، ئامر سریی زیره‌قانیته‌ عه‌لی خه‌لیل خوشه‌قی بوو ل گوندی گه‌لناسکی). سالا ۱۹۷۵ی یی ئاواره‌ی ئیرانی بوویی، ل شۆرشا گولانی ئامر هیژی كه‌رتی دو ۲ بوو. ل دووماهییا ئه‌ركی خو، به‌رپرسی ریکخراوا (وه‌لات) بوو ل گوندی هه‌له‌ج ل رۆژهلانی كوردستانی. ل كۆنگری ۱۲ یی پارتییا مه‌، سه‌روك مه‌سعود بارزانی؛ یی ب مه‌دالییا بارزانی خه‌لاتكری. ل رۆژا ۲/۶/۲۰۱۱ی ب

ئەگەر ئىنە خۇشۇيى و دانەمەرى ئەمەرى خۇدۇ كرىيە.

۳۰- سەلىم چىيى: سەلىم ئەحمەد سەلىم، يى بەرنىاس ب سەلىم چىيى، ل ۱۹۱۴/۷/۱ ئى ل گۇندى چىيى ل دەقەرا دۆسكى ژورىيا، سەر ب ناخيا شىلادزى قە يى ژ داىك بوويى. هەر ژ دەستىكا ژيانا خۇ؛ مژويلى كارى جوتيارى و خودان كرنا تەرش و كەوالا بوويە. ل سالا ۱۹۶۱ ئى سەلىم چىيى ب ۱۵ زەلاما قە ژ گۇندى چىيى پەيەندى يا ب شۇرشا ئىلونى قە كرى و يى بوويە پىشمەرگە و گەهشتىيە مەلا مستەفا بارزانى، سەرقلەكى جامىر و مىرخاس بوويە، پشتى شەرى بەرى كەر و دەورى مىرانىا وى، ل سالا ۱۹۶۲ ئى يى بوويە سەرقل، ل سالا ۱۹۶۴ ئى يى بوويە ئامر سىيى حمايا بارەگايى هىزا دەوك د گەل عەلى خەلىل خوشەقى ل گۇندى گەلناسكى، حەتا رىكەفتنا ۱۱ ئادارا سالا ۱۹۷۰ ئى. باهرا پترىا شەرىت ل دەقەرا بەهدىنان ل سالىت ۱۹۶۹، ۱۹۶۱ ئى، پىشمەرگا كرىن؛ سەلىم چىيى و مروقىت خۇ پشكدارىيا تىدا كرى و رۆل هەبوويە و دەستكەفتى ژى ب دەستخۇ قە ئىيانە، شەهيد ژى داینە، ل دەقەرىت هەولپر و سلىمانىي ژى پشكدارىيا د گەلەك شەرا دا كرى. پشتى خۇپانا سالا ۱۹۷۵ ئى ب مالباتا خۇ قە يىت ئاوارەى ئىرانى بوين، پەيوەندى يا ب شۇرشا گولانى قە كرى و وەك ئامر هىز دەور هەبوويە، سەرهلدانا سالا ۱۹۹۱ ئى يىت ژفرىنە وهلاتى و درىژە يا دايە خەبات و پىشمەرگاتىا خۇ، دىسان دەور هەبوويە، ل رۆژا ۲۰۰۵/۱۱/۲۱ ئى ئەمەرى خۇدۇ يى كرى و ل گۇندى ئازادى، سەر ب سەرسنكى قە يى هاتىيە قەشارتن.

۳۱- تاهر لىناقايى: تاهر محەمەد محەمەد لىناقايى، بەرنىاس ب تاهەرى لىناقايى، ل سالا ۱۹۵۰ ئى ل گۇندى لىناقايى ژ داىك بوويى. سالا ۱۹۶۶ ئى ل چىايى زۆزك و هندرىن ل دەقەرا بالەك د گەل قولى براىى

خۆ ئەحمەد حەجى محى لىناقايى يى بوويە پېشمەرگە، وى دەمى فارس كورەماركى ئامر بەتاليون بوو. پاشى يى د گەل براىى خۆ رەشىد حەجى محى بوويە پېشمەرگە. ل سالا ۱۹۷۳ ئى يى بوويە جيگرى محەمەد حەسەن باجلورى ل سريا ئيسنادا ھىزا دەۋك. سالا ۱۹۷۴ ئى يى بوويە جيگرى بەتاليونى ل بەتاليونى محەمەد حەسەن باجلورى. پشكدارىيا د دەھان شەران دا كرى و دەورەكى بەرچاق ھەبوويە، ئىك ژ وان شەپرا ھىرشكرنا سەر كىليا شەدايى ل ھنداڧ دەۋك. پشتى خۇپانا سالا ۱۹۷۵ ئى مايە ل گوندى خۇ لىناقا. ل شۇرشا ۲۶ گولانى، پشكدار بوويە وەك بەرگرى مى و وەك پېشمەرگەك دەور ھەبوويە د گەلەك شەپرا دا. پشتى سەرھلانا سالا ۱۹۹۱ ئى بوويە ئامر بەتاليون و گەلەك يى چەلەنگ بوويە، ب پلا ەمىد ھاتىيە خانە نشين كرن. نوکە جارەكا دى ب برىارا سەرى زقرىيە د كارى دا و ئەندامى مىحوەرى رۇژئاقايى دىجلەيە.

۳۲- مستەفا ەبدولقادر لىناقايى: مستەفا ەبدولقادر، ناسيار ب مستەفا لىناقايى، سالا ۱۹۴۷ ئى ل گوندى لىناقايى ژ داىك بوويى. ل سالا ۱۹۶۲ ئى پەيوەندى يا ب شۇرشا ئيلونا مەزن قە كرى و مايە د گەل عيسى سوار، ل ھىزا زاخۇ ەتا سالا ۱۹۶۳ ئى. سالا ۱۹۶۴ ئى ھاتىيە ھىزا دەۋك و ل قولى ئەحمەدى حەجى محى لىناقايى بوويە پېشمەرگە ەتا ۱۱ ئادارا سالا ۱۹۷۰ ئى. ل سالا ۱۹۷۱ ئى ل فەوجا ۸ يا ەرەس ەدودا بوويە ەريف. ل سالا ۱۹۷۴ ئى بوويە ئامر فصيل د گەل سريا ئيسنادا دەۋك، ژ بەر زىرەكى و چەلەنگى و مىرخاسىيا وى، ھەر وى سالى بوويە ئامر سرى ل بەتاليونى محەمەد حەسەن باجلورى ەتا نەكسا سالا ۱۹۷۵ ئى. پشكدارىيا د شەرى ب نافودەنگى گەلىى زاخۇ دا كرى ل ھەيقا ۳ سالا ۱۹۶۳ ئى، ھەرەس ل سالا ۱۹۶۳ ئى پشكدارىيا د

شهرى چيائى مهتينا دا كرى، پشكدارىيا د دهها عه مهليايتت نهوعى دا كرى و دهوره كى باش هه بوويه، پشكدارىيا د شهرى چيائى ته حا و چيائى دهوك دا كرى، پشكدارىيا د شهرى شكه فتا سمتى و كوپى ره نيى و قهسركى و ۳ جارا ل دويش ئيك كئليا شه داينى يا كرى و دهور هه بوويه و شه هيد داينه و ئيك ژ شه هيدا برايى وي بوويه. ل سهر خه بات و كوردايه تيبيا خو نوكه ژى يى به رده وامه وه كو كادره كى پارتي و ل دهوك دژيت.

۳۳- سه عدى ئوسمان: سه عدى عوسمان، ناسيار ب سه عدى گهرماقى، ل سالا ۱۹۳۳ئى ل گوندى گهرماقا يى ژ دايك بوويى. پشتى شورشا ۱۴ تيرمه ها سالا ۱۹۵۸ئى ل عيراقى و بارزانى ل ئيكه تيبيا سوڤييتا به رى زقرى، سه عدى گهرماقى يى چوويه د ناف ريزيت پارتي ديموكراتى كوردستان دا. سالا ۱۹۶۱ئى په يوه ندى يا ب شورشا ئيلونى قه كرى و يى بوويه پيشمه رگه. سالا ۱۹۶۲حه تا ۱۹۷۰ئى يى بوويه سه رپهل. سالا ۱۹۷۴ئى يى بوويه ئامر سرى ل به تاليونا محمه د هسه ن باجلورى. سالا ۱۹۷۵ئى يى ئاواره يى ئيرانى بوويى، ژ بهر زاروك و مالباتا خو يى زقريبه قه و ل گوندى خو گهرماقا يى ئاكنجى بوويى. ل سالا ۱۹۸۴ئى په يوه ندى يا ب شورشا ۲۶ گولانا پيشكه فتنخواز كرى ل سنورى ليژنا ناوچا دهوك. ليژنا دهوك يى كريبه به رپرسى هيذا به رگرى مى ل ۱۱ گونديت پشت سكرى دهوك هه تا ئه نفاليت ۱۹۸۸ئى، سه عدى گهرماقى ب عه يالقه يى كه تيبه بهر ئه نفالا، ل سالا ۱۹۸۸ئى يى ئاواره يى توركييا بوين و ل كه مپا ميڤدينى ئاكنجى بوين. ل سالا ۱۹۹۱ئى قه گه ريبه كوردستانى و يى بوويه به رپرسى باره گايى پارتي ل باگيرا، پاشى يى بوويه به رپرسى ريڤخراوا كوپى ره نيى، پاشى يى بوويه ئه ندامى نقيسينگه ها به ريه كوردستانى بۆ كاريت ئاسايشى

ل نافع باژیری دهۆك.

سه عدى گهرماقی پشكدارییا د قان عه مه لیاتا دا كرى: شه پرى گرى
 گهرماقال ساللا ۱۹۶۴ئى، شه پرى په سارى عه زابا ساللا ۱۹۶۵ئى، شه پرى
 باخورنیف و لینا قاسالا ۱۹۶۶ئى، شه پرى كیلیا شه دایى ساللا ۱۹۷۴ئى،
 شه پرى هیرشا هیزیت حكومه تا عیراقى و جاشا بۆ سه ر لیژنا ناوچا
 دهۆك ساللا ۱۹۸۴ئى، شه پرى هیرشا مه زن یا هیزیت حكومه تا عیراقى
 بۆ سه ر لیژنا ناوچا شیخان ل ساللا ۱۹۸۶ئى، هه روه سا د شه پرى هیرشا
 مه زن یا هیزیت حكومه تا عیراقى و جاشا بۆ سه ر لیژنا ناوچا دهۆك
 ل ساللا ۱۹۸۶ئى. سه عدى گهرماقی ژ بلی كو گه له ك زه حمه تا دیتى،
 گه له ك زیانیت مادی ژى ییت قیكه تین، ب تنى ل ئه نفالیت ساللا ۱۹۸۸ئى
 حه فت سه د ۷۰۰ سه ریپ په زى هیلان له گه لیى بازى و به ردانه چیاى
 مه تینا و ب تنى روحا خو و عه یالى خو زوپ زه لام خلاس كرن و په قین
 چوونه توركیا. مخابن ئه ف خه باتكه ره ل شه قا ۱۵-۱۶/۶/۱۹۹۳ ئه مرى
 خودى كرو ل گورستانا شاخكى ل دهۆك هاته فه شارتن.

۳۴- به هجهت ساركى: به هجهت نه عمان وهیسی، به رنیاس ب
 به هجهت ساركى، ل ساللا ۱۹۴۶ئى ل گوندی ساركى ل ده قه را دۆسكیا
 یى ژ دایك بوویى. خاندنا خو یا سه ره تایی و نافنجی ل دهۆك یا
 خاندی، پاشی یى چوو یه ئاماده یا پۆلیسا ل به غدا، دو ساللا یا خاندی.
 ساللا ۱۹۶۹ئى یى بوویه مفوهوز و ل شرانشزاخو یى هاتییه دامه زراندن.
 پاشی یى هاتییه فه گوهاستن بۆ دهۆك. ل ساللا ۱۹۶۱ئى یى هاتییه ناف
 ریکخستنیت پارتی دیموکراتی كوردستان. ل ساللا ۱۹۷۴ئى په یوه ندى یا
 ب شورشا ئیلونا مه زن فه كرى و یى بوویه پيشمه رگه. ژ به ر زیه كى
 و ره فتارا وى یا جوان د گه له قالیت وى، هه ر ل ساللا ۱۹۷۴ئى یى
 بوویه ئامر سرى سرىه كا پۆلیسا د گه له به تالیونا محمه د حه سه ن

باجلورى. پشتى خۆپانا سالا ۱۹۷۵ئى ھاتىيە دەھۆكى و پشتى دەمەكى كورت حكومەتا عىراقى نەقى كرىيە ژىرىيا عىراقى و تا سالا ۱۹۷۹ئى عەفيا وى دەركەتییە و ھاتىيە دەھۆك. حكومەتا عىراقى نەھىلايە بزقپىتە سەر كارى خۆ وەك پۆلىس، نەقل كرىيە رېقەبەريا رېك پرا و ئەركى خۆ بۆ دەمى شەش ھەيڤال مىسل دىتییە. پشتى سەرھلدا سالا ۱۹۹۱ئى ل دەھۆك ئاكنجى بوويە. فەرماندا دەھۆك خانە نشین كرىيە. ل رۆژا ۲۰۰۸/۱/۳ئى ئەمرى خودى كرىيە و ل گورستانا شاخكى ھاتىيە قەشارتن.

۳۵- عادل گولى: عادل تەھا عەبدولرەحمان، بەرنىاس ب عادل گولى، ل سالا ۱۹۲۷ئى ل گوندى بليجانى ل دەقەرا گوليا يى ژ دايك بوويى. ل سالا ۱۹۵۸ئى ل سنورى زاخۆ پەيوەندىيى ب رېكخستنىت پارتى ديموكراتى كوردستان قە دكەت. ل سالا ۱۹۶۱ئى يى بوويە پېشمەرگە ل شۆرشا ئيلونا مەزن، ھەر ل وى سالى بوو سەر قول. ل سالا ۱۹۶۱ئى ئەو و چەند سەر قولەك چوينە خزمەتا مەلا مستەفا بارزانى ل گوندى دىشىشى ل دەقەرا بەروارى بالآ. عادل گولى و قولى خۆ پشكداريا د چەندىن شەرا دا كرى، وەكى: (گەلىي دەھۆكى گەرماقا، گەلىي زاخۆ، باتىفا، گەلىي پىزىكى و گرى باسنى). ل سالا ۱۹۶۲ئى عادل گولى ب قولى خۆ قە يى ھاتىيە قە گوھاستن بۆ ھىزا زاخۆ. سالا ۱۹۶۶ئى ھاتنە قە گوھاستن بۆ دەقەرا بالەك و گلالە. پشكداريا د شەپرى ھندرىنى دا كرى و پشتى شەپر خلاس بوويى، ژ لايى ئدرىس بارزانى قە وەكو سەر قول يى ھاتىيە خەلاتكرن. ھەر ل سالا ۱۹۶۶ئى عادل گولى ب قولى خۆ قە يىت بەر ب دەقەرا رانيە و سەنگەسەر و قەلادزى و پىنجوين و ھەورامان و تەويلە و بيارە قە چوين و پشكداريا د شەپرى كانى مانگە و چەند شەپرى دى دا كرى. ل سالا ۱۹۷۴ئى ل ھىزا دەھۆك، پشكدارى

شهره کی بوون د گهل جهیشی عیراقی ل گهلیی دهۆکی و برایی وی جهرگیس تهها عهبدولره حمان هاته شههید کرن. پشتی خۆپانا سالا ۱۹۷۵ی عادل گولی ب مالباتا خۆ قه ئاواره ی ئیرانی بوینه و ل رهشت و گهیلان ئاکنجی بوینه، پاشی قه گوهاستینه قه زوین. پشتی سه رهلدانی قه گه ریاینه کوردستانی و درییژی دایه خهباتا خۆ د گهل ریازا پارتی و بارزانی. قی مالباتی پتر ژ ۳۰ شههیدا داینه، نوکه زی عادل گولی یی ساخه و ل باژییری دهۆکی دژیت.

۳۶- شیخ سهلام ده رگه لی: شیخ سهلام شیخ سه دبق ده رگه لی، به رنیاس ب شیخ سهلام ده رگه لی، ل سالا ۱۹۳۷ی ل گوندی ده رگه لا شیخا ل ده قه را دۆسکییا یی ژ دایک بووی. ل سالا ۱۹۵۸ی ب رییکا مه لا عه لی به روۆشکی یی بوویه ری کخستن د ناف ریژی ت پارتی دیموکراتی کوردستان دا. ل سالا ۱۹۶۲ی په یوهندی یا ب شو رشا ئیلونا مه زن قه کری و یی بوویه پيشمه رگه. سالا ۱۹۶۳ی پشتی کو بابی وی شیخ سه دبق ده رگه لی ل شه ری چیا یی مه تینا هاتییه شه هید کرن، شیخ سهلام ده رگه لی ل شوینا بابی خۆ یی بوویه سه رقول. ل سالا ۱۹۶۴ی یی بوویه ئامر سری ل هیزا دهۆک. سالا ۱۹۶۶ی ب دژواری یی بریندار بووی. سالا ۱۹۷۱ی یی بوویه ئامر فصیل ل فه و جا ۸ یا حه رهس حدودا ل گوندی مه مانی. سالا ۱۹۷۴ی حه تا خۆپانا ۱۹۷۵ی ئامر سری بوو ل به تالیو نا قادر ئاله کینی. پشتی خۆپانا سالا ۱۹۷۵ی یی ل گوندی خۆ ناف ئاشانی روینشتیه خاری. پشکداریا د سه رهلدانا سالا ۱۹۹۱ی دا کری. ل روژا ۲۷/۴/۲۰۲۰ی ئه مرئ خودی یی کری و ل گورستانا شاخکی یی هاتییه قه شارتن.

۳۷- قادر گه ربه راسکی: قادر موسا ئیبراهیم، به رنیاس ب قادر گه ربه راسکی. ل روژا ۱/۷/۱۹۲۵ی ل گوندی گه ربه راسکی ل ده قه را

دۆسکییا یی ژ دایک بووی. پشتی شۆرشا ۱۴ تیرمه‌ها ساللا ۱۹۵۸ی و مه‌لا مسته‌فا بارزانی ژ ئیکه‌تیا سوڤییتا به‌ری ڤه‌گه‌ریایه عیراق و کوردستان، قادر گه‌ربه‌راسکی په‌یوه‌ندی یا ب ریژیټ پارتی دیموکراتی کوردستان ڤه‌ کری و یی بوویه پيشمه‌رگه. ل سالیت ۱۹۶۲ ۱۹۶۱ی پشکداریا د شه‌ریت (به‌ری که‌ر، لومانا، که‌ڤله‌سنی، زاویته، بریفکا و مرپا) دا کری. ساللا ۱۹۶۳ی پشکداریا د شه‌ری چیا یی مه‌تینا دا کری و رۆل هه‌بوویه ل ڤان هه‌می شه‌را، مروڤه‌کی جامیر و میرخاس بوو. ساللا ۱۹۶۲ی یی بوویه سه‌رقول و ل ساللا ۱۹۶۴ی یی بوویه ئامر سری ل به‌تالیؤنا فارس کوره‌مارکی. باه‌را پتیا شه‌ریت ل ده‌ڤه‌را هی‌زا ده‌ۆک ڤه‌ومین، قادر گه‌ربه‌راسکی پشکداریا تیدا کری. ل ساللا ۱۹۷۱ی ئامر فصیل بوویه ل ڤه‌وجا ۸ یا حه‌ره‌س حدودا ل مه‌مانی. ل خۆپانا ساللا ۱۹۷۵ی دگه‌ل هنده‌ک مروڤیت خۆ و دو کورپیت خۆ ب سه‌لتی ئاواره‌ی ئیرانی بوینه، ل ده‌ستپیکتی ل کوردستانا رۆژهلالت بوینه و پاشی ڤه‌گوهاستینه ناحیا (بافق ل ئوستانا شیراز) هه‌تا ساللا ۱۹۷۷ی ماینه ل ویری و پاشی ڤه‌گه‌ریاینه عیراقی ژ به‌ر مالباتا خۆ یا بی خودان بوو. ل ساللا ۱۹۸۸ی ل ده‌ۆک ئه‌مری خودی کرییه و ل گوڤستانا گوندی نزارکی هاتییه ڤه‌شارتن.

۳۸- خه‌لیل مراری: خه‌لیل یوسف نه‌بی، ناسیار ب خه‌لیل مراری، ل ۱۹۲۲/۱/۱ی یی ژ دایک بووی. ساللا ۱۹۵۹ی یی هاتییه ناف ریژیټ پارتی دیموکراتی کوردستان. ل ساللا ۱۹۶۱ی په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشا ئیلونی ڤه‌ کری و یی بوویه پيشمه‌رگه و هه‌ر زویکا یی بوویه سه‌رقول. ساللا ۱۹۶۴ی یی هاتییه گرتن و ل زیندانا نوگره سه‌لمان ل به‌غدا یی هاتییه زیندانی کرن. ساله‌کی یی مایه د زیندانی دا و پاشی ب لیبورین یی هاتییه به‌ردان. ل ساللا ۱۹۶۵ی جاره‌کا دی په‌یوه‌ندی

يا ب شۆرشى قه كرى و يى بوويه ئامر سرى ل بهتاليؤنا ۱ يا نهعمو صهمهدى ل هيزا دهوك. ل سالا ۱۹۷۴ى ل دويڧ ئهمرى سهركردايه تى ب سريا خو قه يىت چوينه دهقهره بالهك و پشكداريا د شهرى چيايى سهرتيزى دا كرى و يى هاتيه بريندار كرن. ل نهكسا سالا ۱۹۷۵ى يى هاتيه دهوك و حكومهت اعيراقى يا وى ده مى يى نه فى كرى به پريا ديوانيه و ۳ سى سالا يى مايه ل وى بيايانى. پشتى صدام بوويه سهروكى اعيراقى، يى هاتيه عهفو كرن و يى زقريبه سيملى. ل رۇژا ۱۹۸۰/۴/۲ ئهمرى خودى يى كرى و هه ر ل سيملى يى هاتيه قه شارتن.

۳۹- ره شيد جه جى محى ليناڧايى: ره شيد محهمه د محهمه د ليناڧايى، به رنياس ب ره شيد ليناڧايى، ل سالا ۱۹۴۰ى ل گوندى ليناڧا ژ دايك بوويه. سالا ۱۹۵۹ى يى هاتيه ناڧ ريڭخستنيت پارتى. سالا ۱۹۶۱ى يى بوويه پيشمه رگه. ل سالا ۱۹۶۶ى پشتى براى وى نه حمه د جه جى محى، شه هيد بوويى، ره شيد يى ل شوينا براى خو يى بوويه سه رقول. ل سالا ۱۹۶۹ى قولى ره شيد جه جى محى ليناڧايى، قولى عه ريف سليمان زيويه يى، قولى حه سه ن عه لى گه رماڧى و قولى محهمه د حه سه ن باجلورى و ئيسنادا هيزا زاخو ل ره بيا شكه فتا سمتى دا، ئه ف ره بيه پيشمه رگا ستاند، ده سكه فتيت پيشمه رگا ۲۸ تفه نگيت سه ليب بوون و گه له ك فيشه ك. ل سالا ۱۹۷۴ى ئامر سرى بوو ل بهتاليؤنا نهعمو صهمه دى. پشتى خو پانا سالا ۱۹۷۵ى ل گوندى خو ليناڧا روينشت و وه ك كه سه كى كورد په روه ر و دلسوز و ب نه ختوبار ما بو ريبازا پارتى و بارزانى. ل رۇژا ۲۰۱۰/۲/۸ ئهمرى خودى كرىه و ل گورستانا گوندى ليناڧا هاته قه شارتن.

۴۰- هورمز مهلك چكۆ: هورمز مهلك چكۆ، ل سالا ۱۹۳۰ئى ل مالباته كا نافدارا ئاشورپيا ل گوندى كورپت گافانا ل دهقهره دۆسكيا يى هاتيه سهر دونيايى، ل دهستپىكا شورشا ئيلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى پهيوه ندى يا ب شورشى قه كرى، ههمى شهريت ب نافوده نكييت دهقهره به هدينان ب ميرانى پشكدارپيا تيدا كرى هتا كو دهقهره به هدينان ژ هيژيت حكومه تا عيراقى و دويقه لانكييت وى هاتيه ئازاد كرن، شه قا ۳۰-۱۱/۱/۱۹۶۳ئى ل ناف بهينا فهدى و ئالوكا بويسهك بۆ كاروانه كى هيژيت له شكه رى عيراقى و سوريى دانا و د شه ركه كى ب نافوده نك دا، ئەف هيژا حكومه تا عيراقى و سوريى ههمى تيكوپىك دا و ۲۴ سهرباز و ده ره جه دار و ئەفسه ر كوشتن، ۱۴ چارده ژى ئيخسير كرن و گه هاندنه گوندى كه له به درى و گه له ك دهستكه فتهك ژ چهك و سيلاحى ب دهستخوفه ئيخست و بىي هيچ زيانهك خو قه كيشان. ب ريكي قه هه قاله كى وى گوتى: مه عه مه ليه كا باشكر، بهس ما بوچييه مه سه ياريت جه يشى ههمى نه سوتن!! هورمز مهلك چكۆ توره دبت و جاره كا دى دزقريته سهر جادا فهدى و ئالوكا دا وان سه ياريت جه يشى عيراقى بسوژت، د گه ل گه هشتنا وى بۆ سهر سه يارا، هيژه كا مه زن يا جه يشى عيراقى ب زريپوش و تانك قه ژ ميسل د هه وارا هيژيت خو هاتن ئەو ژى نيزيكى هورمزي وان بوون، شه ركه كى مه زن و بيبه رامبه ر رويدا و ب مخابنى قه هورمز مهلك چكۆ و ۶ پيشمه رگه هاتنه شه هيد كرن. له شكه رى عيراقى ژى جاره كا دى گه له ك كوشتى دان. هيژه كا مه زنا پيشمه رگه ي د هه وارا هورمزي وان دا چوون و خه لكى گونديت كه له به درى ژى دهوره كى مه زن هه بوو ل قه گوهاستنا تهرمى هورمزي و وان ۶ پيشمه رگا بۆ گوندى سينا، خه لكى گوندى سينا ژ كه ندورپت ماليت خو سندريكهك بۆ هورمزي چيكر و گه له ك ب قه در و قيمهت هورمز ل گوندى سينا سهر ب ناحيا فهدى قه هاته قه شارتن.

٤١- سه لیم ئەسعد خوشه‌فی: سه لیم ئەسعد خوشه‌فی، ل
 سالای ١٩٤٣ی د گهرمه گهرما شۆرشا بارزان دال سالیت ١٩٤٥١٩٤٣ی یی
 ل گوندی سیلکی ل ده‌قهرامزورییا یی ژ دایک بووی. سالای ١٩٦١ی
 په‌یوهندی یا ب شۆرشا ئیلونا مه‌زن فه کری، ئەو د گهل ئەسعد
 خوشه‌فی پیکفه د گهل بارزانیی نه‌مرییت هاتینه ده‌قهرامه‌هدینان
 و ئیکه‌مین ویزتگه‌هل ل ناف ریکانییا بوو، پاشی ناف نیروه‌یا و پاشی
 ییت هاتینه ناف به‌روارییا. ل سالای ١٩٦٢ی سه لیم ئەسعد خوشه‌فی
 ل نک ئەسعد خوشفی بوو ل باره‌گایئ له‌شکه‌ری ئیکئ به‌هدینان.
 سالای ١٩٦٤ی یی بوویه ئامر هیژی ده‌قهرامییدیئ، هتا سالای ١٩٧٥ی.
 سه لیم ئەسعد خوشه‌فی ل سالای ١٩٧١ی یی بوویه ئامری فه‌وجا
 ٩ یا هه‌رس حدودا و باره‌گایئ وان ل نیزیك مه‌تاری بامه‌رنی بوو.
 ل سالای ١٩٧٤ی هه‌ر ئامر هیژی ده‌قهرامییدیئ بوو، هیژییت وان د
 به‌لاقه‌بوون ل چیا یی ده‌ووک ل هنداف به‌رۆشکی و سپیریژی و باره‌گایئ
 وان یی خه‌لفی ل زاویته بوو، هتا خۆپانا سالای ١٩٧٥ی، سالای ١٩٧٥ی
 یی ئاواره‌یی ئیرانی بووی و ل که‌ره‌ج یی ئاکنجی بووی، پشکدارییا د
 شۆرشا گولانی دا کری، پشتی سه‌ره‌لدانی یی فه‌گه‌ریا به‌ کوردستانی و
 چه‌ندی ن ئەرک دیتینه و نوکه به‌رپرسی لیژنه‌کا بلنده سه‌ر ب باره‌گایئ
 بارزانی فه. هه‌لگه‌ری مه‌ دالیا بارزانی یه. یی ساخه و ل مه‌سیفی
 دژییت.

٤٢- سیابه‌ند سیلکی: سیابه‌ند مه‌حموود، به‌رنیاس ب سیابه‌ند
 سیلکی، سالای ١٩٦٨ی یی هاتییه سه‌ر دونیایی، خواندن ناوه‌ندی یا ب
 دووماهی ئینای، سالای ١٩٨٣ی یی بوویه پيشمه‌رگه، جاره‌کی یی هاتییه
 بریندار کرن، د خه‌باتا پيشمه‌رگاتی و سیاسه‌تی دا، گه‌له‌ک پله‌ بده‌ست
 فه ئیناینه. دو په‌رتوکیت چاپ کری هه‌نه، نقیسه‌ره و ب ده‌هان

بابهتیت سیاسی و میژویی ل روژناما خهبات و ههولپیر بهلافه کرینه. نوکه ئەندامی دەستهیا چاودییری و به دوواداچوونه یا پارتنی دیموکراتی کوردستان.

٤٣- مارگریت: مارگریت جورج؛ خه لکا گوندی دویری یه، دهقهره بهرواری باله، ل روژا ١٩٤٢/١/٢١ی ل گوندی دویری یا ژ دایک بووی. سالا ١٩٦١ی دەمی مهلا مستهفا بارزانی هاتییه نافی بهروارییا، مارگریتی و بابی خو پیکفه په یوه ندییا ب شورشایلوننی قه کری و ییت بوینه پیشمه رگه، وی دەمی ژیی مارگریتی ٢١سال بوون. بابی وی ژی برینیچه کی شههرازا بوو، گه لهک خزمهتا پیشمه رگیت بریندار یا کری. مارگریتی ل سالا ١٩٦١ی پشکاراییه کارا یا د شهپی ب نافودهنگی زاویته دا کری. ژنه کا زیرهک و ب جهرگ بوو. یا چوویه دهقهره بالهک و هتا سهنگه سهه ژی یا چووئی و پشکاراییا د شهپرا دا کری دژی داموده زگه هیت حکومهتا عیراقی و جاشا، ل شهپی راس العین ل نک ئاکری ژی ب گهرمی پشکاراییا د شهپی دا کری دژی جاشا. ل روژا ١٩٦٩/١/٢٦ی ل مالا خو ل بن گوندی قومریی یا هاته کوشتن.

٤٤- موقه دەم عهزیز ئاکرهیی: عهزیز رهشید ئاکرهیی، بهرنیاس ب موقه دەم عهزیز ئاکرهیی، ل سالا ١٩٢٤ی ل باژییری ئاکری یی ژ دایک بووی. خاندنا خو یا سهههتایی ل ئاکری یا خاندی، ل سالا ١٩٤١ی خاندنا خو یا نافنجی ل میسل یا خلاسکری و پاشی یی چوویه بهغدا خاندنا خو یا ئامادهیی ل سالا ١٩٤٣ی یا ب دووماهی ئینایی، یی چوویه کولیژا لهشکه ری ل سالا ١٩٤٥ی ب پلا ئهفسه ری توپخاننی یا ب دووماهی ئینایی. سالا ١٩٥٤ی داخلی کولیژا ئه رکان بوویه و سالا ١٩٥٦ی یا ب دووماهی ئینایی. ل دەمی کاری خو یی لهشکه ری گه لهک دهوره ییت دیتین، ژ وانا دهورهک ل بهریتانیا سالا ١٩٥٧ی و دهورهکا

دی یا ئهركانا ل ئیکهتیا سوڤییتا بهری ل سالا ۱۹۶۰ی. سالا ۱۹۵۷ی ب نهینی په یوهندی یا ب ریڅخستنا پارتی دیموکراتی کوردستان څه کری، ل هه یفا ۵ سالا ۱۹۶۲ی په یوهندییا ب ریڅیت شوړشا ئیلونا مهزن څه کری و گه له ک پله د ناف پشمه رگا دا ییت وه رگرتین. سالا ۱۹۶۴ی یی بوویه ئه ندامی کومیتا ناوهندی یا پارتی، ل سالا ۱۹۶۸ی یی بوویه ئه ندامی مه کته با سیاسی پارتی. سالا ۱۹۷۴ی یی چوویه ناف حکومه تی و ل سالا ۱۹۸۰ی دوباره یی ژ ناف حکومه تی ده رکه فتی و ره خنه یا ل سیاسه تا حکومه تا عیراقی یا سه رکو تکهر و دکتاتوری یا وی سه رده می یا گرتی. نفیسه فانه و چهن دین په رتوکیت چاپ کری هه نه و پویته کی مهزن دایه زمان و توری کوردی. ل روژا ۱۹۹۸/۱۲/۲۰ی ل ئه لمانیا ئه مری خودی یی کری و ب سه رپه رشتیا دلشاد بارزانی، تهرمی وی یی هاتییه څه گه راندن بو کوردستان و ل گوړستانا ئاکری یی هاتییه څه شارتن.

۴۵- ره شید سندی: ره شید حاجی عه بدوللا محی، ناسیار ب ره شید سندی، ل روژا ۱۹۳۱/۷/۱ی ل گوندی سپینداروکی سهر ب ناحیا باتیفا څه یی هاتییه سهر دونیایی، سپینداروکی ئیکه ژ گوندیت شیفه رمنیا سهر ب عه شیره تا سنديا څه یه. ره شید سندی ل بهر ده ستی مه لا محمه د عه مهر باگولاتکی یی فیری ئه لیف و بیټکا و جزیکا عم و قورئانی بووی حه تا بوویه ۷ سالی، خاندنا خو یا سه ره تایی ل زاخو یا خاندی، خاندنا خو یا ناوهندی و ئاماده یی ل میسل یا ته ماکری، ل سالا ۱۹۵۴ی یی چوویه به غدا و ل کولیژا سه ربازی یا مه لکی (الکلیة العسكرية الملكية) یی هاتییه وه رگرتن و سی سالا یا خاندی حه تا سالا ۱۹۵۷ی پلا جیداری دووی (ملازم اول) یا وه رگرتی. ره شید سندی ل سالا ۱۹۵۸ی یی هاتییه ناف ریڅیت پارتی دیموکراتی کوردستان و هه ر وی سالی چوو به غدا بو پیشوازییا مه لا مسته فا بارزانی ده می ژ ئیکه تیا

سوڤییتا بهری زفری و ب هاریکارییا لوقمان بارزانی، مهلا مستهفا بارزانی یی دیتی. ل سالا ۱۹۵۹ی رهشید سندی و چهند تهفسه ره کیت کورد دژی حه ره کا شه وافی بوون، چونکی ئه و کابرایه کئی شوڤینی بوو دژی کوردا بوو. ل سالا ۱۹۶۳ی رهشید سندی په یوهندی یا ب شوڤشا ئیلونئی فه کری و یی بهرده وام بوو هتا سالا ۱۹۷۵ی، یی بوویه سه رهلق ل ده فه را شوان ناحیا ریدار، ل که رکووک، پاشی یی بوویه ئامر به تالیوون، پاشی ئامر هیژ، پاشی سه روکئی له شکه ری هه ولیری و پاشی بهرپرسی مه کته با عه سکه ری یا شوڤشی. رهشید سندی پشکداریا د چهن دین شه پین ب نافوه نگ دا کری، یان وی قیاده کرنا شه ری یا کری، یان پیشمه رگیت د گهل وی دا ییت پشکدار بوین. سالا ۱۹۷۵ی یی ئاواره یی ئیرانی بووی ل که ره ج، عزیمیه ئاکنجی بوویه، ل سالا ۱۹۷۷ی یی فه گه ریایه عیراقی و حکومه تا عیراقی گه له ک ئاریشه ییت بوو چی کرین، پشتی سه ره لدانا سالا ۱۹۹۱ی ل ده سته یا پشکنین و دو یقچوونا پارتی کاری کری و ب پلا ئه ندامی کومیتا نافهندی یا پارتی یی هاتییه خانه نشینکرن و نوکه ل باژی ری زاخو دژی ت.

۴۶- سهید صالح چه م سهیدی: صالح عه بدولخالق رهشید، بهرنیاس ب سهید صالح چه مسهیدی، ل سالا ۱۹۳۱ی ل گوندی چه م سهیدا ل ده فه را بهرواری بالآ یی ژ دایک بووی. سهید صالح سالا ۱۹۵۰ی یی چوویه له شکه ریا نه چاری یا عیراقی و پشتی دو سال خلاسکرین یی مایه د ناف له شکه ری عیراقی دا و ئه رکی خو یی ئه نجامدایی و یی بوویه عه ریف. ل سالا ۱۹۵۸ی د ناف له شکه ری عیراقی دا یی هاتییه ری کخستن و په یوهندی یا ب ریژی ت پارتی دیموکراتی کوردستان فه کری. ل روژا ۱۹۵۹/۳/۷ی عه قید عه بدولوهاب شه وافی که سه کئی شوڤینی و دژی کوردا بوو، ل میسل و که رکووک کوده تایه کا له شکه ری دژی

عهبدولکه‌ریم قاسمی کر و گه‌له‌ک که‌سیت وه‌لاتپاریز و کورد په‌روه‌ر د‌ناف له‌شکه‌ری عیراقی دا‌کوشتن و گرتن سه‌ید صالح چه‌مه‌یدی ژی ئیک بوو ژ وان له‌شکه‌ری کوردی کو‌جه‌ماعه‌تیت شه‌وافی گرتی. پشی چار روژا و ل ۱۹۵۹/۳/۱۱ بزاقا شه‌وافی ژ ئالیی له‌شکه‌ر و خه‌لکی وه‌لاتپاریز و تاگیریت عه‌بدولکه‌ریم قاسمی فه‌هاته‌شکاندن و ژ نافبرن، سه‌ید صالح چه‌م سه‌یدی هاته‌به‌ردان و ئیکسه‌ر قه‌ستا گوندی خو ل‌ناف به‌رواریا کر و مال گوندی و نه‌زق‌ری عه‌سکه‌ریی. ل‌سالا ۱۹۶۱ی ده‌می شو‌رشا ئیلونی ده‌ست پی‌کری و مه‌لا مسته‌فا بارزانی هاتییه‌ناف به‌رواریا، سه‌ید صالح چه‌م سه‌یدی په‌یوه‌ندی یا ب‌شو‌رشی فه‌کری و یی بوویه‌پیشمه‌رگه‌. ل‌سالی ۱۹۶۲ و ۱۹۶۳ی پشکداریا د‌شه‌ری به‌ری که‌ر و شه‌ری چیا‌یی مه‌تینا دا‌کری. سه‌ید صالح چه‌م سه‌یدی مرو‌فه‌کی ب‌سه‌بر و نه‌رم و حه‌لیم و نه‌ینی پاریز و کی‌م ئاخفتن بوو، گه‌له‌ک یی شه‌ه‌رازا بوو د‌واری له‌شکه‌ری و توپخانی دا، هه‌ر ئه‌ف خه‌سه‌له‌ته‌ئه‌گه‌ر بوون کو‌هه‌ر زوی ئه‌سه‌د خوشه‌فی هه‌ز ژی کر و پویته‌پی دا. ل‌سالا ۱۹۶۴ی هه‌لبژاردنی‌ت ستافی لیژنا ناو‌چا ئامیدی هاته‌کرن و مه‌ندوب ژی بوو ل‌کو‌نگری ۶ی پارتی هاته‌هه‌لبژاردن، سه‌ید صالح هاته‌هه‌لبژاردن بو‌ئه‌ندامه‌تیا لیژنا ناف ئینایی و بوو مه‌ندوبی کو‌نگره‌ی، پشتی ژ کو‌نگره‌ی زق‌ری سه‌ید صالح بوو به‌رپرسی ری‌کخراوا پارتی ل‌ده‌فه‌را نی‌روه و ری‌کان. د‌گه‌ل شو‌لی خو‌یی حزبی، سه‌ید صالحی کاری پیشمه‌رگاتیی ژی د‌کر. ل‌سالا ۱۹۶۴ی ب‌فه‌رمی بوو به‌رپرسی مه‌فه‌رزا توپخانا له‌شکه‌ری ئیک ل‌ده‌فه‌را به‌هدینان و هندی ئه‌و که‌سیت توپچی و ژ ناف له‌شکه‌ری عیراقی ره‌فین و هاتین بوینه‌پیشمه‌رگه‌ کو‌مکرن و مه‌فه‌زه‌کا توپچیا ژ وان پیک ئینا و سه‌ید صالح بوو به‌رپرسی وان، ئیکه‌مین عه‌مه‌لیا نه‌وعی یا سه‌ید صالحی و توپچی‌ت شو‌رشی ئه‌نجامدایی؛ لی‌دانا ره‌بییا

(گر زەنگل)ى ل ساللا ۱۹۶۵ئى بوو ب توپا ھاونا سى گرى (عقدە ۳) ل دەقەرا زاخو، پيشمەرگا ژى ھيرش كرە سەر و ئەف سەنگەرە گرت، ھەر ل ساللا ۱۹۶۵ئى قى مەفرەزا توپخانا شورشى ب سەرکردايەتيا سەيد صالح چەم سەيدى ل ناحيا مانگيشكى دا. وەك سەرکردەك قيادى ل ساللا ۱۹۶۶ئى فرىكرە دەورەكا عەسكەرى و قيادە كرنا توپخاننى ژ دەرقە، ل ساللا ۱۹۶۸ئى سەيد صالح ل دەقەرا بالەك بوو بەرپرسى توپخانا ھىزا ھەلگورد، بەلى ژ بەركو لەشكەرى ئىك يى دەقەرا بەھدينان پىدقى پى ھەبوو، گەلەك نەما و دوبارە زقپرى دەقەرا بەھدينان. ل ساللا ۱۹۶۹ئى بو سريا ئيسنادا ھىزا دەووك دەورەكا توپا ل گوندى بوترشى قەكر. ل ساللا ۱۹۷۰ئى ئەندامى ليژنا ناوچا ئامىدى بوو. ل ساللا ۱۹۷۱ئى و ۱۹۷۲ئى چەندىن دەوريت توپا بو پيشمەرگيت ھىزا دەووك و زاخو و ئامىدى و شىخان قەكرن. ل ساللا ۱۹۷۴ئى سەرپەرشتيا توپخانا ھىزا ئامىدى و دەووك يا كرى بو توپبارانكرنا كىليا شەدايى ل ھنداف دەووك و كوپى رەش ل ھنداف قەشەفرى، ھەردو سەنگەرەيت دەژمنى ژى پيشمەرگا ستاندىن. ساللا ۱۹۷۵ئى و خوپانا شورشا ئيلونى ب مالباتا خو قە يى مشەختى ئيرانى بوويى و ل باژپروكى (شازەند) سەر ب ئەراك قە يى ئاكنجى بوويى و يى بوويە شكاربان (ژينگە پارىز). پشتى كوڭگرى ۹ نەھى يى پارتى، سەيد صالح ھاتە قەگوھاستن بو سنورى لق ۱ ل دەقەرا بەھدينان و يى بوويە بەرپرسى ليژنا ناوچا ئامىدى و پاشى بوو ئەندامى لق ۱ و بەرپرسى عەسكەرى. ل كوڭگرى دەھى يى پارتى ل ساللا ۱۹۸۹ئى سەيد صالح يى بوويە ئەندامى يەدەك يى ليژنا مەركەزىيا پارتى و يى ھاتىيە قەگوھاستن بو لق ۴ يا پارتى و د شەرھكى دا ل دەقەرا سليمانى بريندار بوويە، د شەرى خاكوركى دا دەورەكى باش ھەبوويە. ل ساللا ۱۹۹۱ئى يى بوويە بەرپرسى بادەكا لەشكەرى ل سنورى لق ۱. مخابن كو ل ۱۹۹۲/۳/۱۶ئى ل باژپرى دەووك

بۆ ههتا ههتایی قههرهمانی و خهباتکهری مائاڤایی یا ژ مالبات و ههڤال و هوگرا و کوردستانی خاستی و یی چوویه بهر دلوقانییا خودی، ل گورستانا شاخکی یی هاتییه قهشارتن.

٤٧- رهئیس عهبدوللا مایی: عهبدوللا سهدیق بهرواری، بهرنیاس ب (رهئیس عهبدوللا)، ل سالا ١٩٢٩ی ل گوندی مایی ل دهڤهرا بهرواری بالآ؛ پارێزگهها دهۆک یی ژ دایک بووی. یی چوویه د ناف لهشکهری لیقی یی ئنگلیزا دا و بۆ دهمی سالا کۆ دهورهکا پیگههاندنا لهشکهری یا دیتی. ل سالا ١٩٥٥ی وهک خۆبهخش یی چوویه ناف لهشکهری عیراقی، ل سالا ١٩٥٦ی یی بوویه ئهفسهر د ناف لهشکهری عیراقی دا. ل سالا ١٩٥١ی یی هاتییه ناف ریڤخستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان. یی مایه د ناف لهشکهری عیراقی دا هتا سالا ١٩٦٤ی و گهلهک جارا یی هاتییه گرتن. ل سالا ١٩٦٤ی ب تاوانا چالاکییت حزبی یی هاته گرتن و یی مایه د زیندانا (امن العام، نقره سلیمان، سجن رقم ١) بۆ دهمی دو سال و نهه ههیشا و پشتی دان و ستاندنیت د ناقبهرا پارتی و حکومهتا عیراقی دا، یی هاتییه بهردان. ل دووماهییا سالا ١٩٦٦ی پهیوهندی یا ب شۆرشا ئیلوننی قه کری و یی هاتییه قه گوهاستن بۆ هیزا رزگاری ل دهڤهرا سهرگهلو وهک هاریکاری ئامر هیز، پاشی یی بوویه ئامر بهتالیوننی ٦ سورداش، ل دووماهییا سالا ١٩٦٩ی یی بوویه ئامر هیزی رزگاری و بۆ دهمی کی چاقدیریا توپخانا هیزا ههلهگورد ژ یی کری ل ریزانوکا بن گلاله ی و یی بهردهوام بوو ل سهر کار و ئهرکییت خو هتا خوپانا سالا ١٩٧٥ی. ل سالا ١٩٧٥ی یی ئاوارهیی ئیرانی بووی. ل سالا ١٩٧٩ی یی بهردهوام بوو ل سهر کار و ئهرکییت خو ییت ریڤخستنا پارتایهتی. ل کۆنگری نههی یی پارتی وهک ئهندامی لیژنا مهرکهزی هاته ههلبژارتن و پاشی یی

بوویه ئەندامی مه‌كته‌با سیاسیا پارتی و به‌رپرسی مه‌كته‌با عه‌سكه‌ری، ل
 سالا ١٩٨٠ی چاڤدێرییا مه‌ توپخانا شۆرشى دكر ل سهر وان ده‌ورا ییت
 كو مه‌ بۆ لق و له‌شكه‌رى شۆرشگێرى كوردستانى ڤه‌دكرن ل ده‌ڤه‌را
 مه‌رگه‌ڤه‌ر و یی به‌رده‌وام بوو ل سهر كار و ئەركییت خو‌ه‌تا سالا
 ١٩٨١ی نه‌ساخ بووی و چوو ژ ده‌رڤه‌ بۆ چاره‌سه‌ریی، به‌لى‌ مخابن ل
 رۆژا ٢٨/١٠/١٩٨١ی ئەمرى خودى كرو و ب ئەمانه‌ت ل نه‌غه‌ده‌، ئیرانى
 ڤه‌شارت، به‌لى‌ پشتی سه‌ره‌دانا سالا ١٩٩١ی مالباتا وی ئینایه‌ و ل
 گوپستانا شاخكى ڤه‌شارتییه‌. ره‌ئیس عه‌بدوللا مایى، باوه‌رییه‌ كا موکۆم
 ب دۆزا ره‌وایا ملله‌تى كورد و رییازا بارزانى نه‌مر هه‌بوو.

٤٨- فرنسۆ چه‌ریری: فرنسۆ تۆما، به‌رنیاس ب فرنسۆ چه‌ریری، سالا
 ١٩٣٧ی ل مالباته‌كا ئاشوری ل ناحیا چه‌ریری یی ژ دایك بووی. ده‌رچووپی
 خانه‌ی مامۆستایانه (دار المعلمین)، پشتی مه‌لا مسته‌فا بارزانى ل سالا
 ١٩٥٨ی ژ ئیکه‌تیا سوڤییتا به‌رى زڤرییه‌ عیراق و كوردستانى؛ فرنسۆ
 چه‌ریری په‌یوه‌ندی یا ب ریزیت پارتی دیموکراتی كوردستان ڤه‌ كرى
 و یی بوویه‌ پارتی، پشتی بارزانى نه‌مر ژ به‌هدینان چوویه‌ ده‌ڤه‌رین
 هه‌ولێر و سلیمانیی، فرنسۆ چه‌ریری په‌یوه‌ندی یا ب شۆرشى و باره‌گایى
 بارزانى ڤه‌ كرى، كه‌سه‌كى هویربین و هشیار و لڤلقوڤ و زیره‌ك و ب
 جورئه‌ت بوو، هه‌روه‌سا كه‌سه‌كى كوردستانى بوو. هه‌روه‌سا كه‌سه‌كى
 نیزیكى باره‌گایى بارزانى بوویه‌ و جه‌ئى باوه‌ریی بوویه‌ و كار و ئەركییت
 گرنگ ل ده‌ڤه‌را باله‌ك هه‌تا سالا ١٩٧٥ی ئەنجام داینه‌. پشتی نه‌كسا
 سالا ١٩٧٥ی ئاواره‌ی ئیرانى بوویه‌. سالا ١٩٩١ی زڤرییه‌ كوردستانى و
 یی بوویه‌ ئەندامى په‌رله‌مانى كوردستانى، ل كوڤنگرى ١٢ یی پارتی یی
 بوویه‌ ئەندامى كوڤمیتا ناوه‌ندی. ژ به‌ر دلسۆزییا وی بۆ پارتی و رییازا
 بارزانى و كورد و كوردستانى ژ ئالیی سه‌روك مه‌سه‌عود بارزانى ڤه‌ ب

مه‌دالیا بارزانی یی هاتییه خه‌لاتکرن. هه‌روه‌سا یی بوویه پارێزگاری هه‌ولێری، مخابن ل رۆژا ۱۸ شوباتا ۲۰۰۱ ژ ئالیی (انصار الاسلام) فه هاته تیرۆر کرن و ل گورستانه‌کا تایه‌ت ل ده‌فه‌را هه‌ریری هاتییه فه‌شارتن.

۴۹- **علی برنۆ:** عه‌لی حه‌مه‌د عه‌بدولره‌حمان، به‌رنیاس ب عه‌لی برنۆ ل سالا ۱۹۳۵ی ل کانی ده‌ره‌نده؛ هه‌ولێری یی ژ دایک بووی. سالا ۱۹۶۱ی د گه‌ل ئوسۆ دزه‌یی یی بوویه پێشمه‌رگه‌. ل سالا ۱۹۶۵ی ل هیزا ده‌شتا هه‌ولێری یی بوویه سه‌ر قۆل و باره‌گایی وی ل دیگه‌له‌ بوو. ل ده‌ستپیکا سالا ۱۹۷۵ی یی بوویه ئامر به‌تالیۆن ل هیزا عه‌لی عه‌سکه‌ری ل ده‌شتا هه‌ولێری هه‌تا خو‌پانا سالا ۱۹۷۵ی. ل سالا ۱۹۷۵ی ئاواره‌ی ئیرانی بوویه. ل سالا ۱۹۷۶ی فه‌گه‌ریایه‌ عیراقی و حکومه‌تا عیراقی نه‌فی کرییه ژیرییا عیراقی ل پارێزگه‌ها ناصریه‌ و بابل مایه‌ هه‌تا سالا ۱۹۸۰ی، پاشی ری دایی کو جاره‌کا دی بزفهریته فه‌ دیگه‌له‌. سالا ۱۹۹۱ی و پشتی سه‌ره‌لدانی هیزه‌کا تایه‌ت دروست کرییه و سه‌ر به‌ باره‌گایی بارزانی فه‌ بوو. سالا ۱۹۹۲ی ئه‌و ب قوه‌تا خو‌فه‌ یی هاتییه‌ گریدان ب هیزا یه‌کگرتوو سه‌ر ب حکومه‌تا هه‌ریما کوردستانی فه‌. ل سالا ۱۹۹۴ی ئه‌و و هیزا د گه‌ل وی دا، ییت بوینه سه‌ر ب سوپایی / ۲ی هه‌ولێری فه‌. دلسۆزی ریازا پارتی و بارزانی بوو خو‌ب مه‌لایی دزانی. سالا ۲۰۰۵ی ئه‌مری خودی یی کری و ل ناحیا دیگه‌له‌ یی هاتییه‌ فه‌شارتن.

۵۰- **فارس باوه:** فارس حه‌مه‌د باوه، به‌رنیاس ب فارس باوه، ل سالا ۱۹۳۶ی ل گوندی مه‌لا قه‌ره‌ سه‌ر ب ده‌شتا هه‌ولێری فه‌ یی ژ دایک بووی. خوینده‌واریه‌کا باش ب کوردی هه‌بوو. سالا ۱۹۶۲ی یی هاتییه‌ ناف ریژیی پارتی دیموکراتی کوردستان و گه‌له‌ک چالاکیی

ریکخستن و لهشکهری ل ناف باژییری ههولیری ئه نجام داینه. سالا ۱۹۶۳ی بوویه پيشمه رگه و ل بنکه ی قه ره چوخ بوویه ئامر مه فرزه ل واره خوله. هه ر ل سالا ۱۹۶۳ی بوویه سه رپه ل. سالا ۱۹۶۴ی پشتی شه ری سه فینی؛ یی بوویه سه رلق، پاشی ل سالا ۱۹۶۵ی بوویه ئامر به تالیون ل هیزا سه فین. سالا ۱۹۶۸ی بوویه ئامر هیزی ده شتا هه ولیر هتا خو پانا سالا ۱۹۷۵ی. سالا ۱۹۷۰ی ل کونگری هه شت یی بوویه ئه ندامی کومیتا ناوه ندی یا پارتی. سالا ۱۹۷۵ی ئاواره ی ئیرانی بوویه. سالا ۱۹۷۶ی فه گه ریایه عیراقی و نه فی کرییه ژیرییا عیراقی و پشتی چهند سالا چوویه ژ ده رقه ی وه لاتی سوید. ل نه وروزا سالا ۲۰۰۴ی ل مه سیف صلاح الدین ئه مری خودی کرییه و هه ر ل مه سیفی هاتییه فه شارتن.

۵۱- سامی عه بدولره حمان: محمه د مه حموود عه بدولره حمان، به رنیاس ب سامی عه بدولره حمان، ل سالا ۱۹۳۲ی ل شنگال یی دایک بووی، خاندنا خو یا زانکوی ل میسل پاشی ل لندن ئه ندازیارییا خلاس کری و یی زفرییه عیراقی. سالا ۱۹۶۳ی په یوه ندی یا ب شورشا ئیلونی فه کری، ئیکه م جار ل ئیزگی ده نگی کوردستانی یا کار کری، پاشی یی بوویه وه رگیر دگه ل روژنامه فانییت بیانی ییت سه ره دانا کوردستانی دکرن. ل سالا ۱۹۶۹ی به رپرسی سه ره کی بوو ل بجه ئینانا چه له نگیا لیدانا گازخانا که رکووک. سالا ۱۹۶۹ی یی بوویه ئه ندامی جقاتا بجه ئینانی (تنفیزی) یا سه ر ب مه کته با سیاسی فه و که سه کی ئیزیکی بارزانیی نه مر بوو، ل سالا ۱۹۷۰ی یی بوویه (وه زیر اعمال الشمال). سالا ۱۹۷۵ی یی ئاواره ی ئیرانی بووی و پاشی یی چوویه مالا خو ل له ندن. سالا ۱۹۷۶ی ئیک بوو ژ دامه زرینه رییت سه ره کی ییت قیادا مووه قهت هتا کونگری پارتی ل سالا ۱۹۷۹ی، پشتی

كۆنگره‌ی سل بوو فه‌گه‌ریا مالا خوۆ ل له‌نده‌ن. سالا ۱۹۸۳ی پارتی گه‌ل دامه‌زراند، سالا ۱۹۹۴ی حزبا خوۆ هه‌لوه‌شاند و جاره‌كا دی هاتنه‌ ناڤ پارتی دیموكراتی كوردستان و بوۆ ئه‌ندامی مه‌كته‌با سیاسیا پارتی و سه‌روكۆی حكومه‌تا هه‌ریما كوردستان. پاشی بوۆ سكرتیری مه‌كته‌با سیاسیا پارتی. ل ۲۰۰۴/۲/۱ ترۆریسته‌کی ل باره‌گایی ل ق ۲ ل هه‌ولیر خوۆ په‌قاند و سامی عه‌بدولره‌حمان و شه‌وکه‌ت شیخ یه‌زدین و ب ده‌ها کادر و وهلاتی هاتنه‌ شه‌هید کرن.

۵۲- شه‌هید ئه‌حمۆ جخسی: ئه‌حمه‌د مه‌حموود ظاهر، به‌رنیاس ل ده‌قه‌را به‌هدینان ب (ئه‌حمۆ جخسی)، خه‌لكی گوندی (به‌نان)ی ل ده‌قه‌را مزوری بالآ سه‌ر ب قه‌زا می‌رگه‌سوۆی قه‌یه. به‌ری ژ دایك بوونا شه‌هید ئه‌حمۆ جخسی، مالباتا وی ل سه‌ر ده‌می شیخ عه‌بدولسه‌لام بارزانی ل سالا ۱۹۰۸ی یا ئاواره‌ی باکوۆی كوردستان بووی و یا ل گوندی (بال) سه‌ر ب قه‌زا شه‌مزینان قه‌ ئاكنجی بووین. پشتی چهند سالا هژمارا مالباتا وان یا بوویه ۹ كه‌س، پشتی كو دایك و بابی وی مرین، خویشك و براییت وی كو ۴ خویشك بوون و ۲ برا بوون، ب ئه‌گه‌ری نه‌خووشیه‌كا كوشنده وه‌کی كورۆنایی هه‌می مرن. ب تنی شه‌هید ئه‌حمۆ و ژنابا خوۆ مان و ئه‌و ژی چوو عه‌سكه‌ریا توركا ل باژیۆی كونیال باکوۆی كوردستان، ل ویۆی عه‌سكه‌ریا خوۆ خلاسك و فیۆی ده‌ستیكا زانینا سه‌ربازی بوو. ل سالا ۱۹۵۷ی قه‌گه‌ریا گوندی به‌نان ل ده‌قه‌را مزویرییا و ل نك داپیرا خوۆ (دایكا دایكی) و خالی خوۆی ئیكانه (مووسا جبرائیل) ما، پاشی خالی وی ژی شه‌هید بوو. پشتی دو سالا ئه‌حمۆ جخسی ژنه‌ك ب ناڤی (مسیخان سه‌عدی) خه‌لكا گوندی ئه‌رگوش بوۆ بخوۆ ئینا. ئه‌و ژی ئیكانه بوو، ده‌ست دا ژیانه‌كا نوی ل گوندی سیلكی ل نك فه‌رمانده ئه‌سه‌د خوشه‌فی.

پشتى ههلبوونا ئاگرى شۆرشا ئيلونى ل سالا ۱۹۶۱ئى د گهل ئەسعد خوشهقى پهيوه ندى ب شۆرشى قه كر و پشتى دو سالا دەست دا گرنكى پيدانى ب پيشه سازىيا سهربازى و دروستكرنا چهك و تهقه مەنيا، بۆ قى مەبهستى سەرەدانا توركيـا ـ بەریتانیا ـ ئەلمانیا ـ یۆنان ـ فرەنسا كر، چەندین دەورە و مەشق و راهینان دیتن و ئامیریت نوى و كارگەھ دیتن. ئەحمۆ جخسى؛ چهكى پيشمه رگا يى خرابوويى و شۆل نەدكر، چيدكر. هەر وەسا ئەو چهكى حكومەتى يى ژ كار كەفتى وەكو دەستكەفت دكەتە دەست پيشمه رگا، ديسان وى چيدكرن و پيشمه رگا دوباره بكار دئینان. ل سالا ۱۹۶۳ئى پشتى شكه ستنا جەيش و جاشال چيايى مەتينا گەلەك چهك و تهقه مەنيى حكومەتى كەتە دەست پيشمه رگا، د نافي قان چهك و تهقه مەنيا دا گەلەك تينتى و بومبە كرى بوون. دەمى ئەحمۆ جخسى تاقىكرين پيشه پەقين و سى تليت وى ژيغه كرن، بەلى هەر ما بەردەوام ل سەر كارى خۆ. ل سالا ۱۹۷۲ئى ب پشتەقانىيا بارزانى نەمر و هاريكارييا ئەسعد خوشهقى كارگەهەك بۆ كاروبارىن سهربازى ل گەليى قومريى ل دەقەرا بەروارى بالآ دانان و ئەحمۆ جخسى بريغه بر و بوو بەرپرس هەتا سالا ۱۹۷۵ئى. د قى كارگەهى دا جارەكا دى بريندار دبت. ل نەكسا سالا ۱۹۷۵ئى پهيوه نديت وى ل گهل چ جها نەمان، كابانىيا وى هيقى ژى كرن و گووتى: مەترسى يا ل سەر تە هەيى، تو هەرە خۆ خلاسكە چو ل مە ناھيت...!! ئەحمۆ جخسى و كورپى خۆ عەبدوللا يى ۱۰ سالى ژ مال دەركەتن و بەرى خۆ چەلى ل باكورپى كوردستانى و ب ريكى قە كەسەك ديت ب نافي (مەلا نەبى پيندرۆيى)، پيگقە جارەكادى زقپينه مالا ئەحمۆ جخسى ل قومريى، ژنا ئەحمۆى گەلەك تورپە بوو؛ كو زقپين. مەلا نەبى گووتى: ئەقە مروقيت مەنە، كەس چو ل مە ناكەت؟ ل گوندى ئەدننى ل دەقەرا بەروارى بالآ (ئەحمۆ و مەلا نەبى) بۆ نيقرۆ هاتتە ميھقاندار كرن،

ئەو چاقەرىيى خارنى بوون، بەلى تەقە ل وان ھاتە كرن و ئىكەم جار ئەحمۆ و پاشى مەلا نەبى شەھىد كرن، سى رۆژا تەرمىت وان مانە ل مزگەفتنا گوندى ئەدنى و نەقەشارتن، خىرخازەكى خەلكى دەقەرى رابوو تەرمىت ھەردو شەھىدا ل گوندى ئەدنى قەشارتن. پشتى ھەشت رۆژا جاشا كو ھندەك ژ مىسل ھاتبوون د گەل بكوژا جارەكا دى ھەردو شەھىد ژ گورپىت وان ئىنانە دەر و ئەو جلكىت وان يىت دەمى كوشتىن، جارەكا دى كرنە بەرو برنە ليوا دھۆك و ھەتا نوکە مالباتا وان نزانن كا ل كىرى ھاتىنە قەشارتن. پشتى شەھىد بوونا ئەحمۆ جخسى، زارۆك و ژنا وى مانە بى كەس و بى خودان، ناچار بون بەرى خو دا داقەرا خو، ۸ شەف و ۸ رۆژا ب پيا چوون، ئەو ژن و زارۆك ھەتا كو گەھشتىنە دەقەرا مزویری بالال دەقەرا بارزان.

۵۳- **عەرىف ھەسەن سالىح ھەسەن:** عەرىف ھەسەن بەروارى ژىرى، ل سالا ۱۹۳۸ ل گوندى شكىران دەقەرا بەروارى ژىرىا يى ژ داىك بووى. ۱۸ سالىي يى چووئە لەشكەرىيا عىراقى. سالا ۱۹۶۳ئى پەيوەندى يا ب شۆرشا ئىلونا مەزن قە كرى و يى بووىە پىشمەرگە ل سنورى ھىزا شىخان كو وى دەمى ھسو مىرخان بەرپرس بوو. توپچى بوو ل ھىزا شىخان، ل سالا ۱۹۷۱ئى ل مەتارى بامەرنى وەك و مامۆستايى توپا چەند سەمىنار يىد داينە مە توپچىيىت ھىزا دھۆك. سالا ۱۹۷۴ئى مالباتا خو فرىكرىيە ئوردىگايەكى پەنابەرا ل ئىرانى و پشتى خو پانا سالا ۱۹۷۵ئى ب مالبات قە ل باژىرى ئەسفەھان، ئىرانى ئاكنجى بوينە. ل سالا ۱۹۹۱ئى ب مالباتا خو قە چوئە وەلاتى سوید. ل رۆژا ۲۰۱۶/۱/۱۴ئى ل سوید ئەمرى خودى كرىيە و تەرمى وى ئىنايە وەلاتى و ل گورستانا شاخكى ل دھۆك قەشارتىيە.

۵۴- **بابەكر زىيارى:** بابەكر بەدرخان شەوكت زىيارى، بەرنىاس ب

بابه كر زیباری، ل سال ۱۹۴۷ی ل گوندی بیرا کهپرا سهر ب قهزا ئاکری قه یی ژ دایک بووی. کولیژا سهر بازیا عیراقی، دهورا ۴۹ی ل سال ۱۹۷۰ی یا خلاسکری. ل سال ۱۹۷۱ی ب ریکا مه قدید هه مزه په یوهندی یا ب ریكخستنیت پارتی دیموکراتی کوردستان قه کری ل هه ولیر. ل رۆژا ۲۹/۳/۱۹۷۳ی په یوهندی یا ب شۆرشا ئیلونئ قه کری و یی بوویه پیشمه رگه. هه ر ل سال ۱۹۷۳ی ل ده قه را بالهك یی بوویه ئامر سیری وان عه سکه را ییت کو تازه په یوهندی ب شۆرش قه کری، باره گایی وان ل به رزیوه بوویه. سال ۱۹۷۳ی هاتییه قه گوهاستن بۆ ده قه را به هدینان و بوویه جیگری توپخانا له شکه ری ئیک ل ده قه را به هدینان کو وی ده می سهید صالح چه م سهیدی به رپرس بوو. هه ر ل سال ۱۹۷۳ی بوویه جیگری عه سکه ری یی هیزا ده قه را ئامیدی کو وی ده می سه لیم ئەسعد خوشه فی به رپرس بوو. سال ۱۹۷۴ی یی بوویه جیگری عه سکه ری یی به رپرسی له شکه ری ئیک ل ده قه را به هدینان کو وی ده می ئەسعد خوشه فی به رپرس بوو. ل سال ۱۹۷۴ی پشکداریا د دهوره کا مۆشه کیت دژی تانک و زریپۆشا دا کری. ل خۆپانا سال ۱۹۷۵ی ب مالباتا خۆ قه ئاواره ی ئیرانی بوینه. ل بهارا سال ۱۹۷۹ی په یوهندی ب شۆرشا گولانی قه کرییه و هیزه کا پیشمه رگیت ده قه را ئاکری پیک ئینا و وی سه رپهرشتی لی کرییه، ل سال ۱۹۸۰ی پشکداری د چه ندین شه را دا کرییه و ژ وان: هیرش کرنا سهر حاجی ئومه ران، د فی شه ری دا چه ندین ئامر قوه ت شه هید بوون و ژ وان (فه یزۆ سه لیم خان، تیلی خسرو، سلیمان چاربۆتی، عه لی سورچی و مه لا ره سول به رگاره یی)، ئەف هه ردو پیشمه رگه ژی د گه ل فان ئامر قووه تا شه هید بوون (شاکر عه زیز و قادر به رگاره یی). ل سال ۱۹۸۰ی بوویه به رپرسی عیلاقاتا ل که رمه نشاه. ل سال ۱۹۸۳ی بابه کر زیباری وهك به رپرسی چه ند قووه تا هاته قه گوهاستن بۆ ده قه را به هدینان و چه ندین عه مه لیاتیت نه وعی

ئه نجام دان و ژ وان:- شه پئی شه رمئی، هندی ره بییت ل دورماندوریت گوندی شه رمئی پیشمه رگا ستانندن و گه لهك ده سته كه فتی ژی ب ده ست قه ئینان وهك چهك و ته قه مه نی. به لئ مخابن د قی شه ری دا به پرسئ ریكخراوی (شه عبان غه فار بیدوهی) هاته شه هید کرن. لی دانا ره بییت جه یش شه عبی ل دورماندورئی گوندی باکورمان و هه می ژی هاتنه ستانندن و پیشمه رگا ده سته كه فتییت مه زن ب ده ست قه ئینان و چه ند عه سكه ر ژی ئیخسیر کرن، به لئ مخابن محمه د عه لی زاووته یی د قی شه ری دا شه هید بوو. هیرش كره سه ر سئ ره بییا ل چیا یی گاره یی و تیکوپیک دان و گه لهك ژ وان عه سكه را كوشتن و بریندار کرن و گه لهك ژی ژ ترسا دا خو د لاتا دا هاقیت و هاتبوونه كوشتن و بریندار کرن و چه ند روژا هه لیکو پته رییت حكومه تا عیراقی جه نازه و بریندار كۆم دكرن. ههروه سا قئ قووه تا بابه كر به پرس ل فه وجه كا عه سكه ری دا ل گوندی كانئ و گه لهك زه ره ر و زیان و كوشتی دان. ههروه سا ل كه لها قدش دا. ل ناف به ینا شیلادزی و دیره لوک كه مینه ك دانا و چه ند سه یاریت جه یشی عیراقی كه تنه قئ بويسا پیشمه رگا و ب دژواری پیشمه رگا لی دا و گه لهك كوشتی و بریندار قئكه فتن. ل سالا ۱۹۸۳ئ ب توپیت هاون و ۱۰۶ملم مه ل سه ربازگه هه كا جه یشی عیراقی دا ل ده قه را بالهك، ههروه سا ل سالا ۱۹۸۳ئ هه ر شه ف مه ل جهه كئ جه یشی عیراقی دا ل سه وزا (دار السلام). هه شت ۸ هه یقا قووه تا مه و یا دكتور سه عید ئه حمد نادر و حالی دوله مه ری، ئه م ماینه ل گه لیی ره ش و مه پشكداری د چه ندین عه مه لیاتا دا كر. سالا ۱۹۸۶ئ مه چه ندین قووه تییت پیشمه رگا پئكفه هیرش كره سه ر قه زا میرگه سور و مه قیا بگرین و شه په كئ مه زن هاته کرن و ۲۰۰ دو سه د جاش مه ئیخسیر کرن، به لئ پشتی كو مه ۷ هه فت شه هید داين و ژ وانا فه ریق گوئی و شه ریف سه نگو، ئه م سه حب بوین. ل سالا ۱۹۸۸ئ ل

خزمهتا جه نابئ سهرۆك مهسعود بارزانی دا بووم و من ژی پشكدارى د شهري ب نافودهنگی خاكوركى دا كر، ههروهسا هاته تهكليف كرن كو هه ماههنگی د گهل توركا دا بكهم. ل كۆنگری ۱۰ دههئ پارتی ل سالا ۱۹۸۹ئ هاته ههلبژاردن وهك ئەندامی كۆمیتا ناوهندی یا پارتی. ل سالا ۱۹۹۱ئ د گهل جه نابئ سهرۆكى هاتینه قاسمه رهش و قه لادزی و رانیه و مه پشكدارى د سهرهلدانا جه ماوه ریبیا خهلكی كوردستانئ دا كر، ل رانیه فرقه كا عهسكه ری عیراقئ خو ته سلیم كربوو و سهرۆكى ئەمر كر كو سه یارا بو بگرن و ب ریز و احترام فریکه نه پاریزگه هیئت وان ل عیراقئ. پاشی د گهل سهرۆكى هاتینه بیتواته و سوران و ل ویری سهرۆك مهسعود بارزانی ئەمر كر كو هندی پیشمه رگیت ل ئیرانی بهینه كوردستانئ، ۱۸۰۰ پیشمه رگه هاتن و وهك قوووتهك ب قی رهنگی فریکرنه دهقه را به هدینان:-

● عهقید یه عقووب بوو بهرپرسی قوووته ئاكری.

● تهمر ره مه زان بوو بهرپرسی قوووته شیخان.

بابه كر زیاری سه ره پهرشتیا فان هه می قوه تا دكر. ل سالا ۱۹۹۱ئ بوو مه بهرپرسی عهسكه ری ل دهقه را به هدینان و لق ۱ یا پارتی. سالا ۱۹۹۲ بوو مه بهرپرسی لهشكه ری یئ دهقه را به هدینان. هه ر لقی سالی بابه كر زیاری و ۳ ئەفسه ری دی ب بریارا په رله مانئ كوردستانئ هاتنه پله بلند كرن و بوونه لیوا. سالا ۱۹۹۲ ۲۰۰۳ئ بهرپرسی فه رمانده یا دهۆك بوو. ل سالا ۲۰۰۴ ۲۰۱۵ئ سوپاسالاری لهشكه ری عیراقئ بوو، پاشی وی ب خو دهست ژ كارئ خو بهردا. سالا ۲۰۱۷ئ بوویه بهرپرسی میحوه ری رۆژ ئاقایی دیجله. ل سالا ۲۰۲۰ئ بوویه سهرۆكى جقاتا بلندا ئەمن و ئاسایشا هه ری می ل سهرۆكاتیا هه ری ما

کوردستانی و تا نوکه یی بهردهوامه.

۵۵- **حهیدەر گه‌رماقی:** حهیدەر عه‌بدوللا حه‌مۆ - به‌رنیاس ب
 حهیدەر گه‌رماقی، ل‌سالا ۱۹۴۷ی ل‌گوندی گه‌رماقا سه‌عید ئاغایی ل
 ناڤ دۆسکییا یی ژ دایک بووی، ژ بنه‌ماله‌کا هه‌ژار و گوندی یه، ژ به‌ر
 کو حهیدەر کورپی نه‌خریی دایباییت خو بوویه، هه‌ر ژ سنیله‌یا خو،
 بارپی گه‌له‌ک کار و باریت مالی که‌تییه سه‌ر ملی وی، د‌گه‌ل گوندییت
 خو چوووه کاروانا ل ده‌شتا دۆبان و میسل و شنگالی. ل ده‌ستپیکا شۆرشا
 ئیلونا مه‌زن ل‌سالا ۱۹۶۱ی په‌یوه‌ندی ب‌ریژیت شۆرشى قه‌ کریه و
 بوویه پێشمه‌رگه، ژ به‌ر می‌رخاسی و چه‌له‌نگییا وی، هه‌ر زوی یی بوویه
 سه‌رپه‌ل (امر فصیل) ل‌ه‌یزا ده‌وۆک. پشکدارییه‌کا کارا هه‌بوویه د‌باه‌را
 پتریا وان شه‌را دا کو ل ده‌ستپیکا شۆرشى ل ده‌قه‌را به‌هدینان هاتینه
 کرن، هه‌ر وه‌کی (شه‌رپی بریفکا، شه‌رپی مریبا، شه‌رپی لومانا ل‌سالا
 ۱۹۶۱ی)، هه‌روه‌سا ل‌سالا ۱۹۶۲ی پشکدارییا د‌شه‌رپی به‌رپی که‌ر دا
 کری و ل‌سالا ۱۹۶۳ی پشکدارییا د‌شه‌رپی ب‌ناڤوده‌نگی چیا یی مه‌تینا
 دا کری، ریگرییا ل‌هاتنا جه‌یش و جاشا دا کری بۆ ناڤ گوندی گه‌رماقا
 و سو‌تتا وی، هه‌روه‌سا پشکدارییا د‌شه‌رپی گری قه‌سروکا دا کری و د
 قی شه‌ری دا کلاشینکوڤه‌ک وه‌کو ده‌ست که‌فت یا ب‌ده‌ست خو قه
 ئینایی، کو وی ده‌می کلاشینکوڤ چه‌که‌کی نادر بوو. ل‌سالا ۱۹۶۶ی
 پشکداری یا د‌شه‌رپی په‌ساری عه‌زابا دا کری، هه‌روه‌سا ل‌سالا ۱۹۶۹ی
 پشکدارییا د‌شه‌رپی شکه‌فتا سمتی دا کری و ده‌وره‌کی مه‌زن هه‌بوویه
 و ب‌سڤکی بریندار بوویه. ل‌سالا ۱۹۷۴ی د‌شه‌رپی کتلیا شه‌دایی دا
 و د‌ناڤ قی سه‌نگه‌ری جه‌یشی عیراقی دا، ب‌دژواری بریندار بوویه
 و هه‌ردو هه‌قالیت وی (سه‌عدی گه‌رماقی و مسته‌فا لیناڤایی) قورتال
 کریه دا کو نه‌که‌فته ده‌ستی دۆژمنی، ژ به‌ر کو برینییت وی د‌دژوار

بوون بۆ دەمهكى دريژ مايه د بن چاقديرييا پزيشكا دا ل خستهخانا شورشى ل شكهفتا ئينيشكى ل دهقەرا سەرسنكى. ل شورشى گولانى ب دو كورپىن خو قە بوينه پيشمه رگه و ب مالباتا خو قە هاتينه ناف شورشى، حكومهتى مال و ملكى وى ل دهوك دەستى خو دانا سەر و خانى وى ب مهزادا عەلەنى فرۆت، چەندىن جارا دايك و بابى وى يىتد ئەختيار گرتن. كورەكى وى ب توپ بارانكرنا رژيمى شههيد كرن. ل سالا ۱۹۸۸ى ژ بۆ پاراستنا خو و مالباتا خو ژ چەكى كيمياوى قەستا چيا كر، بەلى نەشيان خو ب پاريزن و حەيدەر گەرماقى ناچار بوو قەستا سنورا بكەت دا خو ژ دەستى رژيمى قورتال كەت، بەلى مخابن ل نيزيك سنورى توركيا كەتە دەستى جەيش و جاشا و هاتە گرتن و قەگوهاستن بۆ كەلها نزاركى - ب رەخ دهوك قە. ل كەلها نزاركى هاتە نياسين و گەلەك شاهد هەنە كو ئەمنا عىراقى حەيدەر گەرماقى ب ليدانا بلوكا شههيد كرن.

۵۶- لەزگين سندورى: لەزگين عەبدولرەحمان عەبدولقادر، بەرنياس ب لەزگين سندورى، سالا ۱۹۲۲ى ل گوندى سندورى ل دهقەرا دۆسكيا ژ دايك بوويه. ل سالا ۱۹۵۶ى يى چوويه ناف ريكخستنىت پارتى ديموكراتى كوردستان و يى بوويه ئەندامى پارتى. سالا ۱۹۵۸ى يى بوويه ئەندامى ليژنا ناوچا دهوك، هەر وى سالى ئيكەمين ريكخراوا پارتى ل زاويتە هاتيه دانان و لەزگين سندورى بوويه بەرپرسى وى. سالا ۱۹۶۱ى چەك هلگرتيه و پەيوەندى ب شورشى ئيلونا مەزن قە كريبە، پشتى شەرى گەلى دەوك د گەل چەند هەقالا خو قە كيشاينه و چوينه ناف گوليا و پاشى چوينه ناف نېروەيا و گەهشتينه قووەتا بارزانى نەمر. د گەل هيزا بارزانى زقپينه ناف بەرواريا و ل گوندى هەرورى بارزانى ئەمر يى پى كرى بۆ خو ريكخستنه كا لەشكەرى

چیکهن، لهزگین یی بوویه بهرپرسی ۱۸ پيشمه رگا. ل دهقهره بهرواریا و بهرواری ژیرییا و زیبار و مریبا و بریفکا ییت پشکداری چه ندين شهرا بوین. د گهل هیزیت بارزانی ییت چوین هتا دینارته و ل ویری بارزانی یا گوئی: ئەم دی چینه دهقهره ههولیر و سلیمانیه و هوین ژی بزقین و ریكخستنا خو د ناف مللهتی دا خورت بکهن. لهزگین و مهلا علی بهرۆشکی ییت زقپینه دهقهره دهۆك. ل سالا ۱۹۶۳ و هتا ۱۹۶۸ی ل دهقهره دهۆك پشکداریا د گلهك شهرا دا کری. ل سالا ۱۹۶۸ی ههلبژاردنیت لیژنا ناوچا دهۆك ییت هاتینه کرن و لهزگین سندوری یی هاتییه ههلبژاردن بۆ بهرپرسیاتیا لیژنی و هتا سالا ۱۹۷۴ی یی بهردهوام بوو ل سهر کاری خو. پشتی خوپانا سالا ۱۹۷۵ی حکومهتا عیراقی ییت گرین. سالا ۱۹۸۵ی ژ بهر کو کورپیت وی پيشمه رگه بوون ژ دهۆك ده رئیخسن و مالا وان حجز کر. سالا ۱۹۸۸ی ل دهقهره ئازاد کری تویشی نه ساخییه کئی بوو، فریکره ئیرانی چاره سه ری و مال ویری هتا سالا ۱۹۹۱ی. ل سه رهلدانا سالا ۱۹۹۱ی ب سهر بلندی زقپری کوردستان و جاره کا دی ل دهۆك ئاکنجی بوو. ل روژا ۱۹۹۱/۱/۸ی ئەمری خودی کر و ل گورستانا گوندی سندوری هاته قه شارتن.

۵۷- عومهر محمه د ئەمین باجلوری: عومهر محمه د ئەمین باجلوری، سالا ۱۹۶۸ی په یوه ندیبا ب شۆرشا ئیلونی قه کری، ل ساریا ئیسنادا هیزا دهۆك پيشمه رگه و توپچی بوو، ل ههمی ده ورپیت بۆ توپچییت هیزا دهۆك هاتینه قه کرن پشکداری یا تیدا کری. توپچییه کئی زیره ک و شههرازا بوو، ب وردی دوربينا توپی بکار دئینا، ل سالا ۱۹۷۴ی جیگرئی مه فرهزا توپا ۸۲ ملم بوو ل هیزا دهۆك، ژ بهر زیره کی و شهههرازا وی، مه ل دووماهییا سالا ۱۹۷۴ی و پشتی شه ری کوی

پهش، هه قال عومهر محهمه د ئه مین ل سنوری به تالیوئا نه عمۆ صه مه د کره ئامر مه فره زی توپا ۸۲ ملم و ئه و توپا پيشمه رگا ل کوپی پهش وهك دهستكهفت ژ جهيشی عیراقی ستاندى مه دانه وان. ئه و جه ماعه تا د گهل دا مانه د ئه رکی دا ل وی سنوری حه تا سالا ۱۹۷۵ ئی. پشتی خو پانا سالا ۱۹۷۵ ئی ل مالا خو روینشت ل گری قه سروکا. ل دهستیپکا شورشا گولانی په یوه ندى ب ریكخستنیت شورشا گولانی قه کر، ژ ئالیی حكومه تا عیراقی قه هاته گرتن و ب ۳۰ سالا هاته حوكم کرن. لی ب بهرتیلا و بزاقیت مه زن ۲ سال و ههشت هه یقا مانه د زیندانا ابو غریب قه و ب عه فو هاته بهردان. پشكدارییه كا كارا د سه رهلدانا سالا ۱۹۹۱ ئی دا کرییه. نوکه ئامر سریه وه کو خو یه خش د گهل هیزا خه بات ل دهووك.

۵۸- نه صروللاه نه عمان محهمه د: نه صروللاه نه عمان محهمه د به نانی، به رنیاس ب (نه سو به نانی)، ل روژا ۱/۷/۱۹۲۷ ئی ل گوندى به نان ل ده قه را مزویرییا ژ دایك بوویه. ل سالا ۱۹۶۱ ئی په یوه ندى یا ب شورشا ئیلونى قه کری، كه سه كى نیزیكى خودی ژى رازی ئه سعه د خوشه قى و عه لى خه لیل خوشه قى و عیسی سوار بوو. سالا ۱۹۷۵ ئی ئاواره ی ئیرانى بوویه. پشكدارییا د شورشا گولانی دا کری. نه سو به نانی مروقه كى زه حمه تكیش و دلسۆز و نیشتمان په روه ر و ده ستپاك و ئه زمان پاقر بوو. هه روه سا مروقه كى قه سه زان و ره وشه نفكر و ب هزر بوو، ئه رشیفه كى مه زن بوو ل داستانییت پيشمه رگا و كه سه كى چقاكى بوو. نه سو مروقه كى نه ینى پاریز بوو، هه مى ئاخفتن ل هه مى جها نه دكرن و دزانی هه ر ئاخفتنه كى كه نگی وه ختى خو یى هه یى بكهت. هه مى ده ما به رسقا وی بو هه ر بابه ته كى یا به ره هف بوو، بو نه یاریت پارتی و ریازا

بارزانی. مخابن ئەف مروفتی هندی پاقر و خودان ههلوست ل رۆژا
٢٠١٧/١٢/٢٦ ئی ئەمری خودی کر.

٥٩- **حه مو ئه رگوشی:** هه مو ئه رگوشی، ل سالا ١٩٤٧ ئی ل گوندی
به نی ل ده قه را برادۆست یی ژ دایک بووی. سالا ١٩٦١ ئی په یوه ندی
یا ب شۆرشا ئیلونی قه کری و یی بوویه پيشمه رگه. ل سالا ١٩٦٢ ئی
پشکداری یا د شه ریت لومانا و که قله سنی و زاویته و بریفکا و به ری
که پر دا کری. هه ر ل سالا ١٩٦٢ ئی هتا سالا ١٩٧٥ ئی ئامر سیری حمایا
باره گایی له شکه ری ئیک، یی ئەسه د خوشه فی بوو ل قومری و
بامه رنی و زیوا شیخ پیرامویس. ل سالا ١٩٧٥ ئی ئاواره ی ئیرانی بوویه.
ل شۆرشا ٢٦ گولانی ئامر به تالیۆن بوو ب ئەرک چوینه ده قه را قه سر
شرین، پاشی قه گه ریانه و یی بوویه ئامر هیز. پشتی سه ره لدانا سالا
١٩٩١ ئی یی زقرییه وه لاتی و یی بوویه ئامر هیز، پاشی یی بوویه
به رپرسی میحوه ری سه رسنوریت ده قه را مزویرییا، نوکه ئەندامی
فه رمانده یا بارزانه، پلا وی لیوایه، هه لگری مه دالیا بارزانی یه. یی
ساخه و ل دیانا دژیت.

ئەلبوما وينا

ژيبيەك بۆ وەلاتى

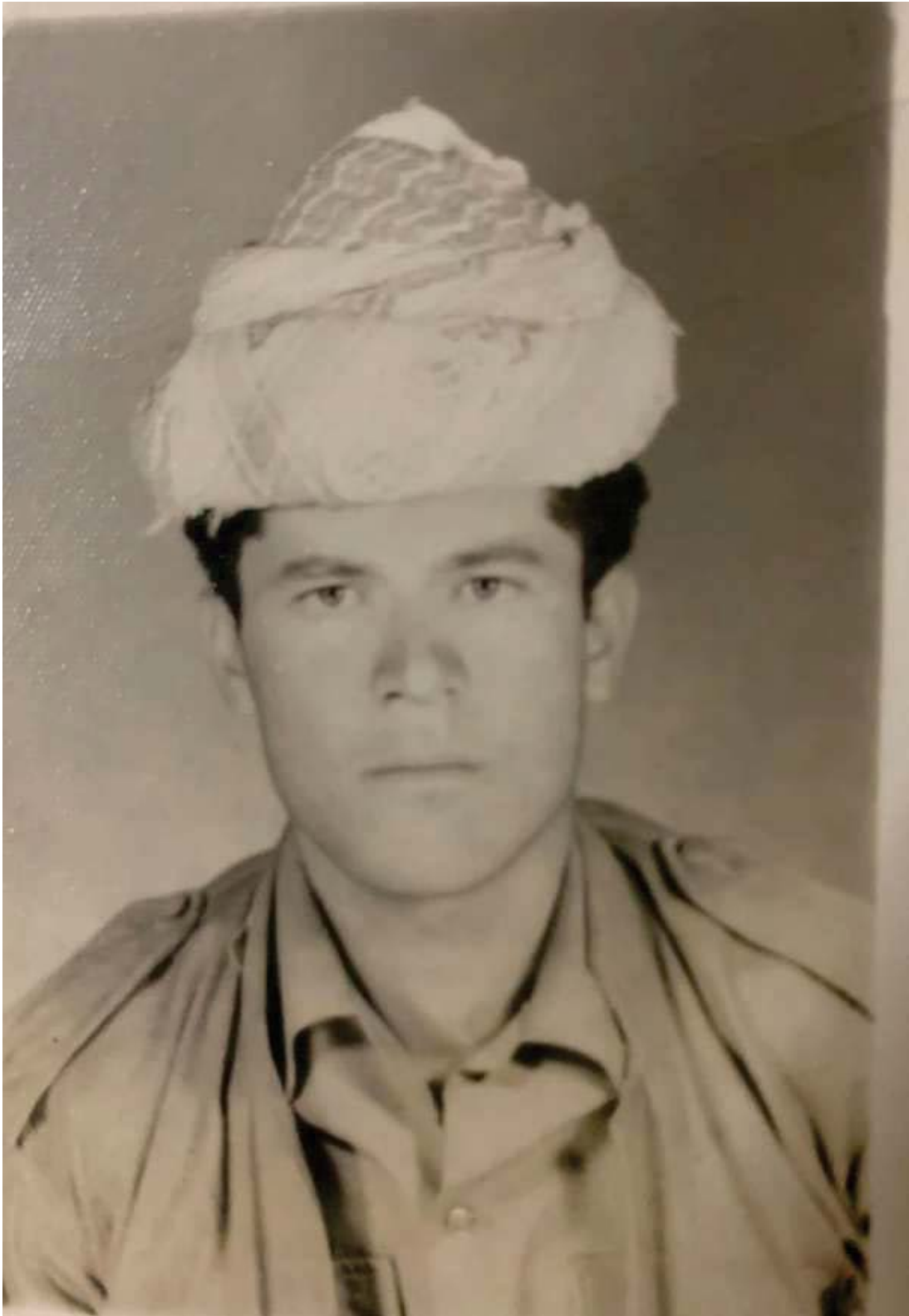

سال۱۹۶۸ئى - دەقەرا بالەك(ئەحمەد بەداغ - ھەمزۆ زىنگى - حسين

دىرگژنىكى)

سال۱۹۷۱ئى دەقەرا بەروارى بالە(شەھىد على سەلىم بابورى - ئەحمەد بەداغ)

سالآ ۱۹۷۱ - ئەحمەد بەداغ

ژییهك بۆ وهلاتى

سالآ ۱۹۷۱ - ئه حمههه به داغ

ژيبيەك بۇ ۋەلاتى

سال ۱۹۷۱ - ئەحمەد بەداغ

ژيبيك بۆ وەلاتى

ساللا ۱۹۷۱-بەروارى باللا(شەھىد عەلى باجلورى و چەند پېشمەرگەك)

عبدالله مستەفا پىرومەرى - عمر محمد سلیم باجلورى - ۱۹۷۱ئى

ژيپهك بۆ وهلاتى

شهيد عهلى سهليم و عمر محمدامين و چهند پيشمه رگه يهك - ۱۹۷۱ئى

ژيپەك بۆ وەلاتى

عمر محمدامين باجلورى سالآ ۱۹۷۱

دەورەكانى تۆپخانە- ھەمىد عبدالله ھمو گەرماقى-عمر محمدامين باجلورى-
عبدالله مستەفا-ئەھمەد بەداغ-سالآ ۱۹۷۱ئى- بەروارى بالآ

ژيبيك بۆ وەلاتى

ئەحمەد بەداغ - شەھيد عەلى سەلىم باجلورى و چەند پېشمەرگە - دەورەكا تۆپا
- بەروارى بالا ساللا ۱۹۷۱ئى

ملا يوسف گهودا - ئەحمەد بەداغ - عبدالله مستهفا - حمید عبدالله حمو
گەرماڤى و چەند توپچى - ساڵا ۱۹۷۱ئى - دەڤهرا بەروارى باڵا

ئەحمەد بەداغ - شەھید عەلى سلیم باجلورى - عومەر محمىد امین باجلورى و
چەند توپچى دەورەكا تۆپخانئى - ساڵا ۱۷۹۱ئى بەروارى باڵا

ژيبهك بۆ وهلاتى

ژ راست بۆ چهپ (صبرى نىروهى - على شكاك - ميكائيل طه - سعدى بىسخكى - محمود دوسكى - شكرى كهمرى - ۵۷۹۱ بندعباس)

ژ راست بۆ چهپ (جوزل - حجى خمو - ئەحمەد بەداغ - حسين زاوى - يوسف غلبىشى و چەند پەنابەر ل بندرعباس ئىران ساڵا ۱۹۷۵ ئى)

ژيبهك بۇ وەلاتى

يوسف غلبىشى و ئەحمەد بەداغ و ھەقالە كۆپەناھەندە - بندرعباس - سالّا

۱۹۷۵ ئى

ئەحمەد بەداغ و ھەقالەك پەناھەندە - بندرعباسى ئىران سالّا ۱۹۷۵ ئى

ژيبيك بۆ وه لاتى

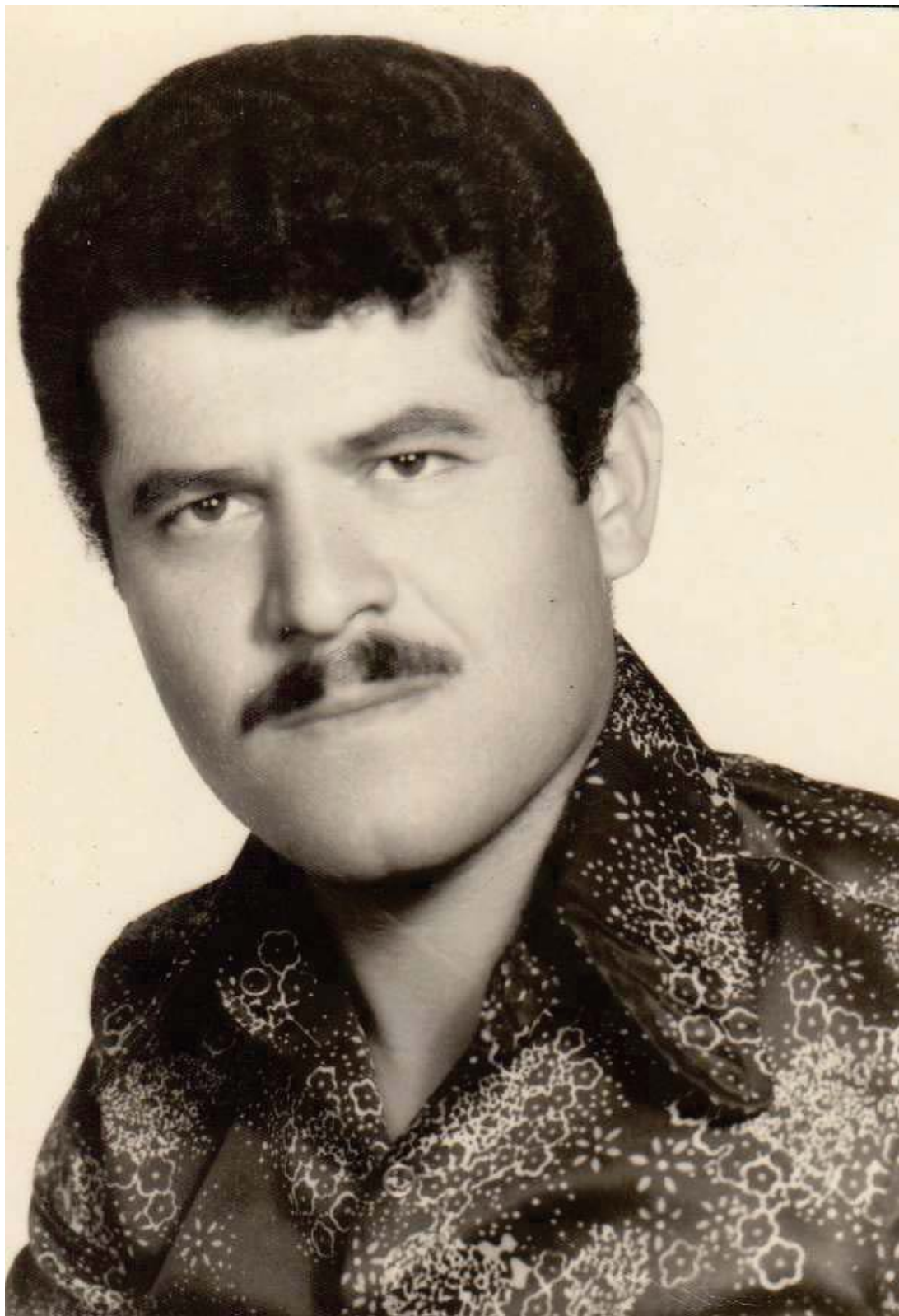

شكرى كه مه كي - ميكائيل طه - باقى بيسفكي - نه حمه د به داغ - بندر عباس
- ۱۹۷۵ ئى

نه حمه د به داغ - خوره م ئاباد لورستان - ئيران - ساللا ۱۹۷۶ ئى

ژىيەك بۇ ۋەلاتى

ئەحمەد بەداغ - ساللا ۱۹۷۶ئى خورەم ئاباد لۆرستان

ژيبيەك بۇ ۋەلاتى

ئەحمەد بەداغ - سالما ۱۹۷۶ ئى خورەم ئاباد لۆرستان

ژيپەك بۇ ۋەلاتى

ئەحمەد بەداغ - ساللا ۱۹۷۷ئى - ناحيا ئەليشتەر خورەم ئاباد لۇرستان

سليم ناصر سليم سىلكى - مزيرى دەقەرا بارزان - ئەحمەد بەداغ مەلا عيسا
ھەرنى زىيارى ساللا ۱۹۷۷ئى خورەم ئاباد لۇرستان

ئەحمەد بەداغ دگەل چەند ھەقالا - خورەم ئاباد لۆرستانى - ئىران ساڵا ١٩٧٨ئى

ژییهك بۆ وهلاتى

ئەحمەد بەداغ دگەل چەند قوتابیان (ناحیا ئەلیشتەر خورەم ئاباد ساڵا ۱۹۷۷ئى)

خورەم ئاباد لۆرستان (ئەحمەد بەداغ - جمیل بیسفیكى - محمد نیروەى -

سلیمان ئەتریشى - ساڵا ۱۹۷۷ئى - ئیران

ژییهك بۆ وهلاتی

ئەحمەد بەداغ و چەند ھەڤاڵ (پارکا خورەم ئاباد لۆرستان - ساڵا ١٩٧٧ی)

ئەحمەد بەداغ و حسین بەرواری و چەند ھەڤاڵ - ساڵا ١٩٧٨ - توسرکان -

ھمدان

ژيبهك بۆ وهلاتى

جوزهل وهرمى - ئەحمەد بەداغ - اكرم يوسف غلبيش - بندرعباس - ١٩٧٥ئى

ئەز و هەفالى عبدالله گولى - خورەم ئاباد لۆرستان - ساى ١٩٧٧ئى

ژيبيەك بۆ وەلاتى

ئەز و ھەقال سلىمان ئەترىشى - خورەم ئاباد لۆرستان - ئىران سالأ ۱۹۷۷ئى

شهید حجی کارهی - خورهم ئاباد لۆرستان - ئیران - سالآ ۱۹۷۷ی

نقیسه د چهند ریژه کا دا:

- سال ۱۹۵۱ی، ل گوندی که مه کا، ده قهرا دۆسکییا ژ دایک بوومه.
- خاندنا خو یا سه ره تایی ل گوندی که مه کا ده ست پیکریه، ل باژی ری خا ده وک سه ره تایی و نافنجی خاندینه.
- سال ۱۹۶۷ی، ل شۆرشا ئیلونی بوویه پیشمه رگه.
- سال ۱۹۶۸ی، سه رکردایه تیا شۆرشا، ئه و فریکریه ژ ده رقه ده وره کا ره سه دیی و توپخانی، پشتی ب دووماهی ئینایی، زقزییه فه بوو یه به رپرس و مامۆستایی وانه گوتنی د توپخانی دا بو پیشمه رگا ل شۆرشا ئیلون و گولانی.
- پشتی خو پانا سال ۱۹۷۵ی، ب مالبات فه، مشه ختی ئیرانی بوینه و گه له ک ده رده سه ری د ژيانا خو دا دیتی نه.
- سال ۱۹۷۶ی، ل باژی ری (خۆره م ئاباد، لورستان ئیران)، پشکداری د خوله کا فیکارییا په روه رده یی دا کرییه و ب باشی ده رچوو یه، ل ناحیا ئه لیشه تر بوویه مامۆستا هتا سال ۱۹۷۹ی.
- سال ۱۹۷۹ی، ل دویف ئه مرئ سه روک مه سعود بارزانی، کاری مامۆستایه تی هیلایه و په یوه ندی ب شۆرشا گولانی فه کر، بوویه به رپرسی مه دره سا توپخانا شۆرشا و چهن دین ده وره بو هیزا پیشمه رگی کوردستانی فه کرینه.
- سال ۱۹۸۳ی، خه لکی مالیت خو ژ کوردستانی دبرنه ئیرانی، وی مالا خو و زاروکی کت خو ژ باژی ری نه غه ده - ئیرانی؛ ئینانه کوردستانی و ل ده قهرا به روارا بالآ ئاکنجی کرن.
- سال ۱۹۸۸ی، ب مالباتا خو فه که تییه به ر ئه نفالا و چوینه تورکیا،

ل كهمپا دیاربه كر ئاكنجی بوینه.

● سالای ۱۹۹۰ی، ئەمنا تورکیا گرتییه و پشتی ۴۰ رۆژا ئەشکه نجه دانی، ل شهفا ۱۹۹۱/۱/۵ی ئینایه سهر سنوری عیراقی ل دهقه را ئیبراهیم خلیل و قیان رادهستی عیراقی بکهن، خو ژ دهستی هیژییت تورکیا ده ریئخست و رهقی یه، شەف بوو، گەلەك تهقه لی کر، لی ب پاراستی مایه. سهرهاتییا وی د پهرتوکا وی دا: (چیا خو ژ بهر بارووقی ناچه مینن) دا ب درییژی ههیه، دی زانن کا تورکا چ ب سهری وی ئینایه.

● پشتی سهرهلدانا سالای ۱۹۹۱ی، وهك كادرهکی عهسکه ری و سیاسی و ئیداری، گەلەك کارو ئهرك ل هه می دهقه رییت هه ریما کوردستانی بجه ئینایه.

● نوکه ئەندامی دهسته یا (چاودی ری و به دوواداچوونا) پارتی یه.

● ل پیشمه رگاتیی و خه باتا چیا و ل خه باتا شارستانی و باژی را، ب دههان بابەت و نقیسینیت جوراوجور یی ل کوقرار و رۆژنامییت هه ریما کوردستانی به لاق کرین.

پهرتوك و بهرهه میّت نقیسین و چاپکرین:

- چیا خو ژ بهر باروڤی ناچه مینن.
- کهمه کا، دیروکا رابوری و دئه فرۆ دا.
- نه ژاد و بنه کوکا کوردا.
- کورد د هاوکیشا ئالییّت پشکدار د جهنگا جیهانی یا ئیکتی دا.
- فهرهنگا گوندیا/ عهره بی کوردی.
- ژیهك بۆ وهلاتی.

ژيپهك بۆ وهلاتى

ناسنامەى دەستە

پروژەى دەستەى ئىنسىكلۆپىدىاى پارتى دىموكراتى كوردستان، لە پىناو ناساندن، كۆكردنەو، بە دىكۆمىنتكردن و بلاوكردنەو مىژووى پىر لە سەرورەرى كىر و خەباتى پارتى دىموكراتى كوردستان، لە سەر پىشنىيازى رىزدار مەسرور بارزانى، لە سالى ۲۰۱۴ دامەزراو. ئەم بەرھەمەى بەردەستى بەررىزان بەشيكە لە ھەول و ئامانجەكانى ئەم پروژەى.

